

AUSTFIRÐINGA SǪGUR

UDGIVNE FOR

SAMFUND TIL UDGIVELSE AF GAMMEL NORDISK LITTERATUR

VED

JAKOB JAKOBSEN

KØBENHAVN

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI

1902—1903

Indholdsfortegnelse.

Indledning.

De til Østfjordene på Island knyttede gamle slægtsagaer ere kun af ringe omfang, alle småsagaer, og heller ikke synderlig talrige, men udmærke sig gennemgående ved interessante karaktérskildringer, klassisk fortællemåde og troværdigt præg, og indtage derfor en høj rang indenfor sagaliteraturen. Dette gælder om den lille Þorsteins saga (þáttr) hvíta, Vápnfirðinga (Broddhelga) saga, Hrafnkels saga Freysgoða *og* Droplaugarsona saga *samt den lille saga eller* þáttr *om* Gunnarr Þiðrandabani. *Et mere efterklassisk præg have den lille* Þorsteins saga (þáttr) stangarhǫggs *og navnlig* Þorsteins saga Síðu-Hallssonar *for ikke at tale om myten* Brandkrossa þáttr.

Østfjordssagaerne ere i denne udgave ordnede kronologisk efter de i dem optrædende personers levetid og de omhandlede begivenheders rækkefølge, således at de sagaer, hvori en og samme slægt spiller en hovedrolle ned igennem tiden fra fader til søn og sønnesøn o. s. v., stilles sammen.

Først i rækken er stillet Þorsteins s. hvíta, *handlende om landnåmsmanden Torsten hvide, der dog ikke er nogen egenlig forgrundsfigur i sagaen. Dernæst følger* Vápnfirðinga saga, *som danner en umiddelbar fortsættelse af den foregående saga, og hvis hovedperson er Torsten hvides sønnesøn Broddhelge. Efter Vápnf. følger* Þorsteins s. stangarhǫggs, *i hvilken Broddhelges søn Bjarne er den ene af hovedpersonerne.*

Efter disse tre sagaer om Torsten hvide og hans slægt følger Hrafnkels s. Freysgoða, *hvis handling vel falder lidt før Vápnfirðingasagas, men dog er yngre end kærnen i de i Torsten hvides saga fortalte begivenheder. Denne sidste spænder over et længere tidsrum, omfattende særlig det 10. århundredes første halvdel* (*den når en smule længere ned i tiden*), *Hrafnkelssagas handling foregår c. 950. De i Vápnf.s. fortalte begivenheder foregå c. 980—990.*

Nær til Hrafnkelssaga slutter sig Droplaugarsona saga, *i hvilken Hrafnkels sønnesøn Helge Asbjørnssøn er en af hovedpersonerne. De i Dropl. s. fortalte begivenheder ere altså yngre end Hrafnkelssagas. Dropl. s. omspænder i øvrigt kun et meget kort tidsrum, slutningen af det 10. århundrede, og når lidt ind i det 11. årh.*

Efter Droplaugarsona saga meddeles den lille æventyrlige fortælling Brandkrossa þáttr, *hvis begyndelse slutter sig til Hrafnkels saga, men som ellers i det væsenlige er knyttet til Dropl. s., idet fortællingen efter at have meddelt en episode af Helge Asbjørnssøns liv går over til at berette en myte om Drøpløgssønnernes afstamning.*

Tiden for de i Gunnars saga Þiðrandabana *omhandlede tildragelser er begyndelsen af det 11. århundrede. Þiðrandi er en søn af Geitir i Krossavík, Broddhelges modstander; hovedpersonen, Gunnarr, er en til Island indvandret Nordmand.*

Yngst, hvad handlingens tid angår, er Þorsteins s. Síðu-Hallssonar. *Dens hovedhandling falder først efter det i sagaens begyndelse omtalte Clontarfslag i 1014. Til Þorsteins s. SH. slutter sig den lille* Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar, *omhandlende Torsten Side-Hallssøns død* (*omkring 1050*).

Jeg går herefter over til at omtale de enkelte sagaer hver for sig noget nærmere, begyndende med en redegørelse for de håndskrifter, hvori de findes bevarede, og for disse håndskrifters indbyrdes forhold; derefter følger lidt tekstkritik og nogle ord om selve sagaerne, om sagapersonerne og sagahandlingen.

Det håndskrift, hvorefter en saga er aftrykt, kaldes i hvert enkelt tilfælde **A**. *De øvrige håndskrifter, hvorefter varianter meddeles i noterækkerne under teksten, benævnes da* **B**, **C**, **D** *o. s. v., alt efter deres nærmere eller fjærnere forhold til hovedhåndskriftet. Kun hvor hovedhåndskriftet indeholder urigtige læsemåder, ere varianter fra et eller flere af de øvrige håndskrifter optagne i selve teksten.**)

1. Þorsteins saga hvíta.

Denne lille saga, tidligere udgiven sammen med Vápnfirðinga s. i Nordiske Oldskrifter V (ved det nordiske literatursamfund), 1848, findes kun i papirshåndskrifter, alle stammende fra en og samme membran. De vigtigste og ved den foreliggende udgave af sagaen benyttede håndskrifter ere følgende:

1) AM. 496, 4to [**A**], *indeholdende 10 sagaer og* þættir, *hvoraf Þorsteins s. hvíta er den femte i rækken. Håndskriftet stammer fra nordlandet og er skrevet c. 1640. Foran i bogen findes resterne af et forsatsblad med to påskrifter: en, dateret 1652, ifølge hvilken bogen har tilhørt biskop Þorlákr Skúlason, og en anden, dateret 1665, ifølge hvilken den da har tilhørt Þorsteinn Þorleifsson.*

---

*) *Ang. den nærmere beskrivelse af alle de i indledningen til denne sagaudgave omtalte håndskrifter henvises til den ved Kr. Kålund udgivne katalog over den arnamagnæanske håndskriftsamling.*

2) AM. 158, fol. [**B**], *indeholdende 17 sagaer og* þættir *med Þorst. s. hv. som nr. 7. Håndskriftet, hvis alder sættes til c. 1650, er tospaltet og skrevet med en gnidret kursiv. Der findes en ældre foliering, begyndende med tallet 44, hvorved hdskr. riser sig som brudstykke af et større hele. Som en art fællestitel for de indeholdte sagaer findes øverst på blad 1*r*:* »Austfyrdinga søgur«.

3) AM. 562a, 4to [**C**], *fra det 17. århundrede, indeholdende Þorsteins s. stangarhoggs i to forskellige afskrifter og som nr. 3: Þorsteins s. hvíta. I dette hdskr.*, *som er skrevet med to forskellige hænder, findes hist og her tilføjet rettelser og varianter af Arne Magnusson.*

4) AM. 426, fol. [**D**], *fra det 17. århundredes sidste del, delvis skrevet af Þórður Jónsson på Skarð* (*1670*) *og Strandsel* (*1672*) *og af Jón Þórðarson* (*1681*). *Dette store håndskrift indeholder 27 sagaer og* þættir (*bl. 183—187*r*:* Saga af Þorsteini hvíta). *Der findes adskillige kolorerede initialer og tre store kolorerede afbildninger af Egill Skallagrímsson, Grettir og Guðmundr ríki.*

5) AM. 156, fol. [**E**], *skrevet af præsten Jón Erlendsson i det 17. årh. Håndskriftet indeholder fem sagaer og begynder med Torsten hvides saga; til denne findes nogle marginalnotitser af Arne Magnusson. Der er spor til en oprindelig foliering, hvorfor håndskriftet antages at være brudstykke af en større codex.*

Disse håndskrifter falde i to grupper: 1) A, B, C (A-*gruppen*) *og* 2) D, E (D-*gruppen*). *Indenfor disse to grupper stemme de enkelte håndskrifter nøje med hverandre og afvige kun i ubetydeligheder. I de mere væsenlige afvigelser, for så vidt der kan tales om sådanne — de ere i øvrigt kun fåtallige —, stå de tre førstnævnte hdskrr. overfor de to sidstnævnte.*

Torsten hvides saga findes også i AM. 144, fol., *her kaldet* F. *Dette håndskrift, som er noget yngre end* E *og stemmer meget nøje overens med dette, må vistnok ansés for at være afskrevet efter* E. *Hvor* F *på nogle få steder har en læsemåde for sig selv eller afvigende fra* E, *synes der at foreligge rettelser, således et par navnerettelser* (Steinbjǫrn kǫrtr, Eyvindr, Reyðarfjǫrðr), *hvor* F *har Landnámas læsemåde i modsætning til de andre håndskrifter af sagaen. Disse* F'*s læsemåder ere meddelte i noterne under teksten. Et ord, som* F *har rigtigt i modsætning til alle de andre hdskrr., skal meddeles i det følgende. På grund heraf, og da* F *desuden er blevet lagt til grund ved den tidligere udgave af sagaen, har jeg til trods for, at håndskriftet synes at være en yngre afskrift og ikke sideordnet med de andre her benyttede, anført det i håndskriftfortegnelsen s. 2 som det sidste i rækken i tilslutning til* E.

B, D, E (*og* F) *have kapitelinddeling, derimod ikke* A *og* C. B *og* D *følges tildels ad i kapitelinddeling* (*i kapp. 2—5, ikke i første og sidste ɔ: sjette kap*). F *følger her ganske* E.

Af afvigelser, som begrunde en inddeling af håndskrifterne af Torsten hvides saga i de to ovennævnte grupper, kan fremhæves følgende:

	A, B, C	**D, E**
S. 3_{4}.	Yrjum	Yrjar
- 5_{13}.	Grani	Hrani
- 5_{14-15}.	hofmenni mikit	hávaðamaðr mikill
- 5_{16}.	flettir	fleytir
- 9_{1}.	prófa	vita
- 11_{20}.	hitta	sækja
- 12_{11}.	yfir ok	yfir fljót ok
- 12_{20}.	daginn	morgin
- 13_{11-12}.	manna gǫfgastr	maðr glǫggvastr
- 15_{5}.	dauðir	fallnir
- 15_{7}.	líka dauðr	fallinn líka

	A, B, C	D, E
S. 15_8.	Herfiliga	Fjándliga
- 15_9.	af þér hlotiz	*tilf.* ok þínum ráðum
- 15_{16}.	fimmta mann	annan mann
- 15_{19}.	þat	þar
- 18_{22}.	vænligra	heillavænligra

Til D-*gruppen hører også Þorst. s. hvíta i* AM. 928, 4to (*18. århundrede*), *hvilket håndskrift imidlertid ikke er benyttet ved denne udgave, da det er så ungt og sandsynligvis blot en sekundær afskrift. Det står* E *ganske nær; jfr. nedf. under Torsten stanghugs saga. Bemærkes kan i* 928: flautir *for* fleytir *i* D, E (*tilnavnet* flettir *i* A-*gruppen*).

*Nogle håndskrifter, indeholdende Torst. hvides saga, findes også i det store kgl. biblioteks samlinger, men da de ere ganske unge og uden selvstændig værdi, er der ikke taget hensyn til dem her.**)

Større afvigelser i sætningskonstruktion optræde meget sparsomt. Et par gange synes B *at konstruere på egen hånd, således f. eks. s. 12* 9-10 *og 12* 13-14. *S. 14* 2-4 (Síðan—seldyrunum) *have håndskrifterne indenfor* A-*gruppen afvigende — tildels meningsløse — læsemåder, hvilket lader formode, at dette sted ikke har været rigtig tydeligt i det til grund for* A-*gruppen liggende håndskrift. I teksten er indsat* D's *og* E's *læsemåde på dette sted.*

Af unøjagtigheder og urigtigheder i A *er bemærket følgende, som også forekomme i* B *og* C *og må stamme fra afskriverfejl i disse håndskrifters fælles kilde*: *s. 3* 4*:* Yrjum *for* Yrjar, *3* 10*:* kaustr (køstr C) *for* kǫrtr, *landnámsmanden Steinbjǫrn Refssøns tilnavn* (kaurtr D, kauztr E — *i* F *berigtiget* kaurtur), *5* 14-15*:* hofmenni

*) *Andensteds forekommende hdskrr. af denne saga har der dels ikke været lejlighed, dels ikke anledning til at undersøge nærmere. Det samme gælder med hensyn til hdskrr. af de efterfølgende sagaer.*

mikit *for* hávaðamaðr mikill, *10*19-20: Smjǫrdalsheiði *for* Smjǫrvatnsheiði, *12*11: *ordet* fljót *oversprunget efter* yfir, *13*10-11: (manna) gǫfgastr *for* (manna) glǫggvastr (maðr glǫggvastr: D, E), *17*18: mun (A, B, *udeladt i* C) *for* maðr. *Af afskriverfejl, som ere særegne for* A, *bemærkes kun en enkelt: s. 16*19: (Þorsteinn) fagri *for* (Þorsteinn) hvíti. *I sammenhæng hermed kan anføres en dittografi i* A: vera má vera má *s. 9*20.

*Flere forvanskede, i denne udgaves tekst rettede, læsemåder må føres tilbage til begge håndskriftgruppers fælles kilde; således: s. 3*10: Eymundr *i alle håndskrifterne undtagen* F *urigtigt for* Eyvindr (*Vápnafjordens landnåmsmand* Eyvindr vápni) — F *har ved rettelse* Eyvindr *i overensstemmelse med Landnáma; fremdeles: s. 4*22: (Atlavík) fyrir vestan vatn (*sål. alle hdskrr.*) *i stedet for* fyrir austan vatn, *10*3: Reykjarfjǫrðr *i* A-*gruppen og i* E *for* Reyðarfjǫrðr (*sål.* D *og* F *ved rettelse*): *10*23: Þorfinnr *i* A, B, D, E *urigtigt for* Þórir (*sål.* C *ved rettelse*); *11*16: hálætum A, B, hásætum D, E *for* hásetum (*sål.* C *ved rettelse*). *S. 18*20 *er i teksten indsat ordet* bellibragð *efter* F, *hvor det står som rettelse for* E's *og de andre håndskrifters* hellibragð. *Et ord* hellibragð *kendes ikke; men* bellibragð *i betydning „rask foretagende, bedrift“ findes også i Grettissaga* (*jfr. Fritzner*); *on.* bella = *støde, smælde.*

*S. 19*7 *have alle håndskrifterne af Torsten hvides saga følgende læsemåde:* Geitir í Krossavík átti Hallkǫtlu, dóttur Þiðranda hins gamla Ketilssonar þryms, sonar Geitis ok Hallkǫtlu. *At Geitirs hustru Hallkatla skulde nedstamme fra en „Geitir og Hallkatla“ er i sig selv urimeligt, og desuden var Ketill þrymr ifølge pålidelige kilder* (*Landnáma, Dropl. s.*) *søn af en* Þiðrandi (Þórir þiðrandi). *Arne Magnusson har da også i hdskr.* E *til* sonar—Hallkǫtlu *indført følgende rettelse:* sonr Geitis ok Hallkǫtlu var Þorkell. *Sand-*

synligvis er håndskrifternes læsemåde opstået derved, at allerede i den fælles original et par ord have været oversprungne, nemlig slutningsordene var Þorkell; sonar *altså fejl for* son(r). *Hele dette sidste stykke hører imidlertid ikke til den oprindelige Torsten hvides saga, som nedenfor skal omtales.*

For nogle personnavnes vedkommende hersker der en del forvirring i håndskrifterne. S. 4 25 *og* 5 2 *omtales en datter af* Þórir Atlason *og* Áslaug Brynjólfsdóttir *under navnet* Ó l ǫ f *i alle hdskrr.; s.* 5 9 *kaldes hun derimod ligesom moderen* Á s l a u g *i alle hdskrr. undtagen* D, *som har* Ólǫf *også her. I Landnáma kaldes hun* Á s v ǫ r. *Áslaug ligger nær ved Ásvǫr, så at det ene af disse navne sikkert er det oprindelige og Ólǫf en afskriverforvanskning. Den samme uoverensstemmelse mellem Landnáma og håndskrifterne af Torsten hvides saga findes med hensyn til moderens navn (Torstens saga: Áslaug, Landnáma: Ásvǫr). — S.* 6 2 *og i det følgende nævnes en søn af Þorfinnr á Skeggjastǫðum under navnet* E i n a r r (*således i alle hdskrr. af Torsten hvides saga*). *I Landnáma og Vápnfirðinga saga kaldes han derimod* H e ð i n n. *Sandsynligvis foreligger der også her en afskriverfejl.*

S. 3 1-2 *i indledningen til Torsten hvides saga siges* Asvaldr (Øxnaþórisson) *at have været* »Gǫnguhrólfsson Øxnaþórissonar«. *Den samme genealogi findes i Laxdæla saga, medens i indledningen til Vápnfirðinga s.* Ásvaldr *kaldes* Øxnaþórisson *og ikke* Gǫnguhrólfsson. *T. hvides saga og Laxd. synes her at have øst af en og samme kilde i modsætning til Vápnf.*

Hvad de ovenanførte stednavneforvanskninger og fejle stedbestemmelser angår (Reykjarfjǫrðr, Smjǫrdalsheiðr, vestan *for* austan), *skyldes disse sikkert afskrivere, som ikke have været lokalkendte. Selve sagaskriveren har været lokalkendt — mærk udtrykket:* þar eru nú

sauðhús *s.* 4_{22} (*ɔ:* i Atlavík; *netop her findes forvanskningen* vestan). *Nogle unøjagtigheder findes i beskrivelsen af Torsten fagres rejse fra skibet s.* 10_{17-22} *og tilbagerejsen s.* 12_{1-8}*; men det er usikkert, om dette skal skrives på sagaforfatterens regning, eller om der ikke snarere foreligger en afskriverforvanskning. S. 10 siges, at Torsten fagre rider fra Bolungarhavn (Øxarfjord) syd over Mǫðrudalshede til Vápnafjord, derfra øst over Smørvandshede over Jøkelså med broen, over Fljótsdalshede og øst over Lagarfljót til Atlavík. S. 12 siges, at han efter fuldført hævn over Einar Toressøn rider samme vej tilbage og kommer til Torbjørns sæter mellem Melrakkaslette og Ormså. I* Örnefni (Safn til sögu Íslands II) *har Sigurðr Gunnarsson gjort opmærksom på, at denne beskrivelse er unøjagtig. Torsten kan ikke være reden længere end til Vápnafjord ad den samme vej tilbage og må da have valgt en østligere vej; ellers kunde han ikke komme til sæteren ved Ormså. Kr. Kålund fremsætter i Islands hist.-topogr. beskrivelse II, s. 189—190, den formodning, at* Bolungarhǫfn *her står fejl for* Raufarhǫfn (*på østsiden af Melrakkaslette*)*, hvorved rejseruten bliver naturlig, så meget mere som Raufarhǫfn er en god skibshavn, hvad Bolungarhǫfn ingenlunde er* (*Torstens skib siges at stå her*)*. Hele denne beskrivelse af Torstens rejse er knap og brudstykkeagtig, og det er muligt, at senere, ikke lokalkendte, afskrivere af sagaen have forkvaklet stykket.*

Indledningen om landnåmet stemmer med beretningen i Landnáma på den underordnede omstændighed nær, at efter Landn. køber Torsten hvide land af Eyvindr vápni, medens han efter den om ham handlende saga køber det af Eyvinds brodersøn Steinbjǫrn kǫrtr. Sandsynligvis indeholder Torstens saga her det rette, da dens beretning er bygget på hjemstavnstraditioner. Forfatteren er, som allerede tidligere bemærket, lokalkendt, og selve

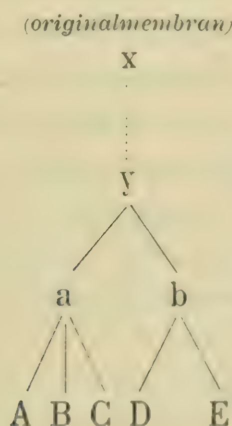
sagaen gør som helhed et pålideligt indtryk ved sin jævne fortællemåde.

S. 15 siges Torsten hvides sønnesøn Broddhelge at have været 3 år gammel, da hans fader Torgils blev dræbt. Nedenfor på samme side siges han at have været 8 år gammel, da Torsten fagre efter 5 års landflygtighed kom tilbage til Island. Torsten fagre indgik straks efter hjemkomsten forlig med Helges farfader, Torsten hvide, og tog ophold hos ham på Hov. S. 17 siges, at Torsten fagre var 8 år på Hov, og at Broddhelge, da Torsten efter denne årrækkes forløb forlod Hov, var 18 år gammel. Denne sidste opgivelse stemmer ikke med de andre, ti forudsat, at sagaens beretning om, at Torsten fagre s t r a k s *efter sin hjemkomst rider til Hov og straks tager ophold dér, er rigtig, kan Broddhelge ikke have været mere end 16 år gammel ved Torstens bortrejse. Enten ere begivenhederne ikke gåede så hurtigt for sig, som det i sagaen fortælles — men i så fald bliver der en indre uoverensstemmelse i sagaen —, eller også er 18 fejlskrift for 16, hvilken antagelse sikkert er den sandsynligste, da derved al indre uoverensstemmelse falder bort.*

Slutningsstykket, der omhandler den unge Helge Torgilssøn og hans optræden under tyrekampen, som skaffede ham hans senere tilnavn Broddhelge, hører (som allerede påpeget af professor Finnur Jónsson i hans oldnorske og oldislandske literaturhistorie II, s. 512—513) åbenbart ikke oprindelig hjemme i Torsten hvides saga. Det danner ingen naturlig afslutning på denne saga, men derimod en naturlig indledning til Vápnfirðinga (Broddhelga) saga og findes også i en mere kortfattet form fortalt i indledningen til denne. Den udførligere fremstilling i Torsten hvides saga må skyldes en senere bearbejder, der har udvidet det oprindelige slutningsafsnit for at knytte sagaen til Vápnf. s., der

jo i virkeligheden danner en fortsættelse af Þorsteins s. hvíta. Denne sagas oprindelige slutning har da været 1) den korte beretning (s. 17—18) om Torsten fagres bortrejse fra Island og bosættelse i Norge og derpå 2) meddelelsen s. 19_{3-5} *om, at Torsten hvide kun i et år overlevede skilsmissen mellem ham og hans navne. Denne sidste bemærkning er på grund af indskudet om Broddhelge kommen til at stå ganske løsreven. Til allersidst indføres Geitir i Krossavík, Broddhelges modstander, blot for at danne overgangen til Vápnf. s., hvis hovedhandling er striden mellem disse to — jfr. slutningsbemærkningen:* sem segir í Vápnfirðinga sǫgu.

Slægtskabsforholdet mellem håndskrifterne af Torsten hvides saga og deres afstamning kan i henhold til det i det foregående udviklede anskueliggøres på følgende måde:

Den prikkede linje mellem x *og* y *antyder tilstedeværelsen af mulige ukendte mellemled.*

Hovedpersonen i Torsten hvides saga er ikke så meget selve Torsten hvide, hvorefter sagaen har fået navn. Den indledes med en beretning om hans landnám og fortsættes med beretning om hans søn Torgils, Brodd-

helges fader: men heller ikke Torgils er nogen forgrundsfigur. Sagaens egenlige hovedperson er Torsten Torfinnssøn den fagre, og kærnen i dens handling er striden mellem Torsten fagre og hans fælle Einar Toressøn i anledning af, at denne sidste ved svig tilvender sig Torstens fæstemø, og så de deraf flydende forviklinger (Einars drab, Torgils Torstenssøns kamp med Torsten fagres brødre, hvor Torgils falder). Kun i selve begyndelsen og i slutningen af sagaen (Torsten fagres hjemkomst og forlig med Torsten hvide) spiller Torsten hvide en rolle; men dels den omstændighed, at sagaen indledes med en beskrivelse af ham og hans landnåm, dels den omstændighed, at han er stamfader til en berømt slægt, hvis hovedmænd ere forgrundsfigurer i andre sagaer (Vápnf., Þorsteins s. stangarhǫggs), motivere sagaens opkaldelse efter Torsten hvide. Gudbrand Vigfusson (Tímatal í Íslendingasögum: Safn til sögu Íslands I) *sætter Torsten hvides landnåm til c. 900. Der siges i sagaen (s. 1), at, da han kom til Vápnafjorden, var den egenlige landnåmstid forbi* (»en þá var lokit landnámum á ǫllu Íslandi«). *I 60 år boede Torsten på Hov og ved hans død var sønnesønnen Helge 19 år. Torstens søn Torgils siges i sagaen at have været 30 år gammel, da han faldt.*

*Sagaens affattelsestid kan ikke nøjagtig bestemmes; men på grund af dens klassiske præg, dens jævne og sagamæssige, for al udsmykning fri, fortællemåde må den regnes til de ældre sagaer.**) *Af de skildrede personer står Torsten den fagre på en gang klarest og mest sympatetisk for læserens beridsthed; men også af*

*) *Et enkelt uklassisk ord som* kumpánn *kan, hvad også F. Jónsson bemærker i sin literaturhistorie under omtalen af sagaen, ikke forringe dennes værdi i stilistisk henseende. Det kan skyldes senere ændring eller tilføjelse.*

Torsten hvide giver sagaforfatteren et anskueligt og sympatetisk billede i slutningen af sagaen.

2. **Vápnfirðinga** (*eller* **Broddhelga**) **saga**.

Denne saga, tidligere udgiven ved G. Thordarson i Nordiske Oldskrifter V (København 1848), findes så godt som udelukkende i papirshåndskrifter, alle stammende fra en og samme membran. Kun et enkelt membranblad haves bevaret, hængende sammen med et af Droplaugarsona s. *bevaret membranblad og indeholdt i* AM. 162 c, fol.; *men dets forside er for en stor del ulæselig og har været det allerede på et forholdsvis tidligt tidspunkt, ti bladets første side mangler i alle papirsafskrifterne. Lakunen i disse omfatter to sider i den tabte originalmembran: 1) den Broddhelges drab omhandlende helt tabte side, der rimeligvis har dannet bagsiden af et læg, og 2) den derefter følgende, delvis ulæselige, forside*) af det bevarede membranblad. Bladets anden side**) findes derimod i alle håndskrifterne. En tidligere læsning af membranbladets forside ved Gudbrand Vigfusson er offenliggjort i* Ný félagsrit XXI. *Den her meddelte læsning, hvorved den tidligere er bleven suppleret og en del unøjagtigheder fjernede, er foretagen af prof. F. Jónsson.*

De vigtigste og ved denne udgave benyttede håndskrifter ere følgende:

1) AM. 513, 4to [**A**], *kun indeholdende den foreliggende saga og skrevet c. 1700 af Gísli Guðmundsson på Rauðilækur. Hist og her findes marginalrettelser, enkelte med Arne Magnussons hånd. På en foran indklæbet seddel har Arne Magnusson skrevet:* »Epter

*) *S. 54_{10}:* . . . er fe þurfi er—*56_{22}:* heiman.

**) *S. 56_{23}:* at þer mun—*61_{1}:* þu.

bok i 4to ritadre med hende Sr Vigfuss Gudbrandzsonar ä Helgafelle. Þetta Exemplar hefur ritad Gisle Gudmundzson ä Raudalæk«.

2) Rask 28, 4to [**B**], *stammende fra det 18. århundredes sidste halvdel. Hdskr. indeholder fem sagaer, hvoraf* Vápnf. *er den anden i rækken.*

3) AM. 395, fol. [**C**], *fra det 18. århundrede. Det er et omfangsrigt hdskr., indeholdende 23 sagaer* (*og* þættir), *hvoraf* Vápnf. *er nr. 8.*

4) AM. 563 b, 4to [**D**], *fra det 17. århundredes sidste halvdel. På blad 1—13 findes ældre paginering. Hdskr. indeholder tre sagaer, hvoraf* Vápnf. *er nr. 2.*

5) Rask 36, 4to [**E**], *skrevet 1809—10 af Ólafur Sigurðarson. Det indeholder 18 sagaer og* þættir, *hvoraf* Vápnf. *er nr. 9.*

Det håndskrift (AM. 513, 4to), *som er lagt til grund for den foreliggende udgave af sagaen, er det samme, hvorefter den tidligere udgave i NO er aftrykt. Det er til trods for forskellige fejl og skødesløsheder et godt hdskr. og står i sprog og fortællemåde gennemsnitlig over de andre. En sammenligning mellem teksten på membranbladets bagside og det tilsvarende afsnit i* A *viser også nær overensstemmelse mellem membranen og* A, *skønt dette hdskr. på et par steder indeholder overspringelser, som ere undgåede i de andre hdskrr.* (*således s.* 59_{17-18} *og s.* 60_3*; se noterækkerne*), *og på enkelte steder indeholder urigtige læsemåder* (57_1*:* vera *for* gera, 57_2*:* því *for* þey, 57_{8-9}*:* Var—sinni, 59_7*:* gestvænliga *for* gestbeinliga).

For det afsnits vedkommende, der findes i membranbladet, er dette blad helt igennem lagt til grund (*s.* 54_{10} — 61_1), *og derfra hvor bladets bagside begynder og lakunen i papirshdskrr. ophører* (*s.* 56_{23}), *ere varianter meddelte dels efter* A, *dels efter de andre hdskrr.*

Afvigelserne mellem papirshdskrr. ere af underordnet,

rent formel, natur; samstemmen mellem enkelte hdskrr. i modsætning til andre kan ofte være tilfældig og giver ofte kun ringe anledning til at drage bestemte slutninger med hensyn til et lignende modsætningsforhold i de til grund liggende hdskrr. Der forekommer dog af og til ord og vendinger, navnlig visse for enkelte hdskrr. karakteristiske fejl eller udeladelser, som kunne yde vejledning til en klassifikation af de bevarede hdskrr. som hørende til forskellige grupper. B slutter sig helt igennem temmelig nøje til A. Kapiteloverskrifterne ere ganske de samme i A og B (med undtagelse af kap. 4, hvor der findes overskrift i B, medens overskrift mangler i A). A, B, C, D have éns kapitelinddeling, medens E her står for sig selv. Da B er et så ungt hdskr., kunde man af den nære overensstemmelse mellem dette hdskr. og A let slutte, at B blot var en afskrift efter A. Herimod taler dog arten af nogle få afvigelser mellem de to hdskrr. S. 28_{16} tilføjer B i overensstemmelse med C, D efter saman ordene ok ǫll ráð; 48_{11} ved kap. 9's slutning tilf. B i overensstemmelse med C, D, E: ok er nú kyrt um hríð, hvilken sætning mangler i A; 57_{2}: þey i B for A's urigtige því. S. 70_{15-16} tilføje alle hdskrr. uden A efter drengr góðr ordet erindsreki, der sandsynligvis har stået i originalhåndskriftet. På en del flere steder — 59_{17-18}, 60_{3}, 67_{11} — overspringer A sætninger og ordforbindelser, som ere bevarede i B og i de øvrige hdskrr. (se noterne til vedkommende steder).*)

Den på to steder indtrufne fejl i A, B, C: Guðrúnarstaðir for Guðmundarstaðir kan ikke være til-

*) Karakteristisk for B er en vis skruet arkaisering af ord og former, som: „of“ gennemgående for „um“, Cruxavík for Krossavík, „fæþþoz“ for „fædduz“ o. s. v., og en i det hele smagløs retskrivning: „ai“ ofte for æ (og ei, ey), þ ofte for ð, qv for kv o. s. v.

fældig, men tyder på, at fejlen stammer fra de nævnte hdskrr.'s fælles kilde. Imidlertid stå C *og* D *hinanden meget nær og røbe umiddelbart slægtskab, navnlig ved på nøjagtigt samme steder at overspringe sætninger, som findes i de andre hdskrr.* (*spec.* A *og* B). *De komme derved til at danne en gruppe lige overfor* A, B, *og* Guðmundarstaðir *i* D *lige overfor* Guðrúnarstaðir *i* A, B, C *må derfor betragtes som rettelse af en fejl, der hører hjemme i alle fire håndskrifters fælles kilde.* E *har det rigtige* Guðmundar (»Gvendar«) —, *hvilket mulig kan skyldes senere rettelse, men mulig også har sin grund i et f j æ r n e r e slægtskab mellem* E *og de andre hdskrr.* E *står ene med mange læsemåder, skønt det på flere punkter udviser slægtskab med* C, D — *særlig dette sidste hdskr. — i modsætning til* A, B, *dog med enkelte tilnærmelser til denne gruppe. Senere afskrivere synes at have konstrueret en del på egen hånd i* E, *og det står vistnok som helhed taget originalmembranen fjærnest; i al fald afviger det mere end de øvrige hdskrr. fra det bevarede membranbrudstykke.**) *Dog har* E *på enkelte steder rigtigere læsemåder end de andre, noget, som kan skyldes en på vedkommende sted bedre bevaret tekst i* E, *undertiden — for et par persontilnavnes vedkommende — rettelser efter Landnáma. Således har* E *i overensstemmelse med Landn. navnet* Óláfr l a n g h á l s, *hvor de andre hdskrr. alle have forvansket tilnavnet* (*se noten* 27_{22}); *endvidere* Þormóðr stiklublígr (*Landn.:* stikublígr) 28_{19}, *hvor* A, B, C, D *have* stikublindr. *S.* 31_{14} *er i teksten indskudt efter* E *sætningen* Maðr

---

*) *En modernisering er det, når* E *har læsemåden* „Já, segir hann" *for* D's „Hann kvað svá vera" *s. 39, noten til l. 1—2. Hele stykket* 38_{23}—39_{2} *er kortere og sikkert mere oprindeligt i* A, B *og* C, *og når* E's *læsemåde for dette steds vedkommende er indsat i steden for* A's *i den tidligere udgave, da er der ingen grund til at foretage en sådan rettelse i* A's *tekst.*

kom í stofu, *som mangler i de andre fire hdskrr. og har været oversprunget i det til grund for disse liggende hdskrr., men måske bevaret i et andet hdskr., hvorfra* E *nedstammer. Meningen kræver denne sætnings indsættelse i teksten. S. 34₁₈₋₁₉ har* E *udtrykket* »Suðreyskir menn« *i modsætning til de andre håndskrifters* »sendimenn« (A, B, D), »stýrimenn« (C), *der ikke giver mening på dette sted.* E *har her sandsynligvis den rette læsemåde. S. 49₂₂ have* A, B, C, D *syntaktisk urigtigt* væri *tilføjet efter* ván; *denne tilføjelse findes ikke i* E. *Dette håndskrift må derfor til trods for, at det er meget ungt og indeholder mange forvanskede læsemåder, ansés for at være af betydning.*

Et større stykke i begyndelsen af E (*s. 23—24 noterækken*) *er indskud, optaget fra Landnáma. Det omhandler landnåm i Østfjordene, deriblandt Torsten hvides, som en art indledning til* Vápnf. s. *At stykket er optaget fra Landn. kan ses dels af dets hele karaktér, dels af et galt stednavn: en fejl, som det har til fælles med Landn.* (Viðfjǫrðr *i steden for* Miðfjǫrðr *s. 23*), *dels af et par uoverensstemmelser med Torsten hvides saga, som det ligeledes har til fælles med Landn. I* E *fortælles nemlig ligesom i Landn., at Torsten hvide købte land af* Eyvindr vápni, *medens fremstillingen i Torsten hvides saga lyder lidt anderledes — se ovf. s. IX. Landnåmsmanden* Hroðgeirr hvíti *kaldes i* E Rappsson, *i Torsten hvides s. derimod* Hrafnsson (*s. 4* ₂). *— Også* C *indeholder i indledningen et lille indskud, som er lånt fra Landn.* (*se noten til 24₆₋₉*). *Her kaldes, ligesom i Landn., Tore Atlessøns datter* Ásvǫr; *jfr. hvad der ovenfor er bemærket herom under Torsten hvides saga.*

Af mere betydelige afvigelser i læsemåder, hvorefter en gruppering af håndskrifterne lader sig foretage, skal fremhæves følgende (*foruden de tidligere anførte, hvorved* E *udskiller sig*):

Side	A, B	C, D	E
24_{11}:	harðgǫrr	bráðgǫrr	harðgǫrr
27_{17}:	verk	þrekvirki	verk
35_{4}:	annan fangstað (fanga-)	fangstað . . með ǫðru móti C (*i* D *blot* fangstað)	með ǫðru móti . . . fangaráð
37_{14}:	líðr fram til þingsins	er búit til þings-(ins)	er búit alt til þingsins
39_{3-4}:	eptir Þorgerði	at hitta Þ. (C), ok hitta Geiti (D)	ok hitta Geiti
42_{1-2}:	deila við Brodd-helga	*tilf.*: um þenna hlut	*tilf.*: um þenna hlut
42_{10}:	stefnir	boðar	boðar
42_{20}:	þér móti	*mangler*	*mangler*
45_{9}:	kornlaupa	kollaupa	kornlaupa
46_{4}:	enn framar leita ens sama sem fyrr	reyna enn framar	reyna enn framar
46_{23}:	stallra við	gefa upp	*mangler*
47_{6}:	kornlaupunum	kollaupunum	laupunum
48_{8}:	heim aptr til Hofs	heim	heim
51_{1}:	um ágang (*B*: yfirgang) Brodd-helga	*mangler*	*mangler*
52_{20}:	son hans	*tilf.*: þegar hann var búinn	= A, B
56_{28}:	allkalt (eigi all o-kallt *mbr.*)	eigi allkalt	er allkalt
57_{8-9}:	Var—sinni	ok var—líka D *mangler i* C	ok var—líka
59_{9-10}:	ok mun ek segja honum þat	= *mbr.*: ok kuezt honum þat segia mundu	*mangler*
64_{16}:	er þeir kómu til Mjófaness	*mangler*	*mangler*
65_{20-21}:	er þeir hǫfðu gørt	*mangler*	*mangler*
66_{12-13}:	ok svá—hinum	*mangler*	skulu—Bjarna
66_{14}:	en hinir sóttu at í ákafa	*mangler*	*mangler*

Side	A, B	C, D	E
67_{4-5}:	hljóp hann þar til er hann kom at garðinum	hljóp hann þar út af garðinum	hljóp hann út af garðinum
67_{10}:	Þorkell	Blængr	Blængr
70_{4-5}:	með Jórunni húsfreyju sinni	Jórunn var þá húsfreyja hans	Jórunn var þá húsfreyja hans
70_{5-6}:	skera niðr (kvikfé)	skera ok (eða) drepa	skera
71_{12}:	fagnaði þeim Þorkeli	kvaddi Þorkel	kvaddi Þorkel
71_{13}:	ok bauð þeim þar at vera	*mangler*	*mangler*
72_{10-11}:	Ok lúkum--sǫgu	*mangler*	Ok lýkr—sǫgu

Det er åbenbart, at C *og* D *danne en særskilt gruppe lige overfor* A *og* B, *og at* E *nærmest slutter sig til* C *og* (*spec.*) D, *af og til med tilnærmelse til* A *og* B, *samtidig med, at det på enkelte punkter har bedre læsemåder end de andre hdskrr. Flere for* A *og* B *fælles sætninger og ordforbindelser, som mangle i de andre håndskrifter, have karaktér af pleonastiske tilføjelser og gøre derfor ikke indtryk af at være oprindelige.*

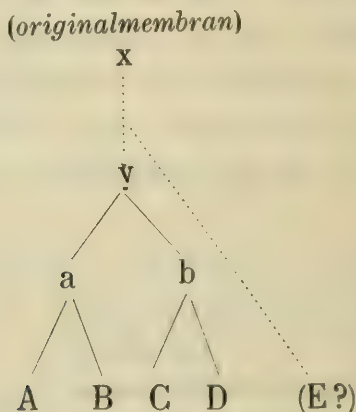
Når derimod f. eks. A, C, E *s.* 61_{10-11} *have læsemåden* vatn gengr (gekk) fram, *medens* B *og* D *have* vatngangr var, *da kan der ikke tillægges en sådan sporadisk overensstemmelse nogen betydning, ej heller når* C *i lighed med* A, B *s.* 5_{12-13} *har* mér þótti, *medens* D, E *have læsemåden* ek sá. *Ang.* Guðmundarstaðir *og* Guðrúnarstaðir *se ovf. s. XV—XVI.*

På flere punkter er der afvigelser af formel natur mellem membranbrudstykket på den ene side og alle papirshåndskrifterne på den anden.

	mbr.	*paphdskrr.*
56_{27}:	vedriu	veðráttu
57_{7}:	nu	*mangler*
57_{11}:	sina	honum
58_{12}:	myndi	myndi eigi (eigi *urigtigt tilføjet*)
58_{20}:	vm vetrin (*slutningsord i et kapitel*)	*Mbr.'s anførte slutningsord mangle*
59_{12}:	apni (ɔ: aptni)	tíma
60_{4-5}:	Þoruardr for ok heim um nottina*)	*mangler**)
60_{6}:	var þar vid honum vel tekit	var honum þar vel tekit

Da således papirshåndskrifterne alle have visse fælles afvigelser fra membranen, må de alle nedstamme fra en enkelt afskrift af denne, som har indeholdt de ovennævnte afvigelser og fejl

De undersøgte håndskrifters indbyrdes forhold kan anskueliggøres ved følgende opstilling:

E's *afstamning er tvivlsom. Det har for stærk påvirkning fra* b-*hdskrr. til at kunne nedstamme i lige linje fra et hdskr. ældre end* y.

---

*) *Som en følge af, at denne sætning er oversprunget i papirshdskrr., have disse i det umiddelbart følgende navnet* Þorvarðr *i steden for membranens* hann *(l. 5), som går tilbage på Torvard.*

De prikkede linjer antyde ukendte mellemled.

Af urigtigheder (afskriverfejl) i A *er bemærket følgende:*

*S. 23*1: á (Hofi) *for* at (Hofi). — *24*2: Eireksstaði *for* Síreksstaði. — *24*14: á *for* at. — *27*22: Lauga-Hallssonar *for* langháls. — *28*19: stikublindr *for* stikublígr. — *28*19—*29*1: son—Egilsstǫðum]. *Dette stykke er forvansket i* A. — *29*7: á fóstri *for* at fóstri (*sål. alle de andre hdskrr.*). — *30*12: giet hann(!) *for* ginntan. — *31*4: Grími *for* Geiti. — *31*5: tvírætt *for* tíðrætt. — *33*18: menn] *i* A *opr.* þeir, *rettet til* menn. — *34*5: hafði *for* hafði átt. — *34*9: inn *for* hann. — *34*18-19: sendimenn (Suðreyskir menn: E). — *34*19: sendi *for* seldi. — *35*4: honum *for* á honum. — *35*19: seigjum(!) *for* sém. — *36*16: mikit dul *for* mikil dul. — *37*13: menn *for* mér; verða *for* varða. — *37*20: »ockar« *for* okkru. — *41*9: dryfa(!) *for* deila. — *41*16: hafeð átt hann(!) *for* hafið áttan. — *43*2: Guðrúnarstaði *for* Guðmundarstaði. — *44*20: get ek] *optaget efter de andre hdskrr., da meningen kræver det: oversprunget i* A. — *45*6: sæfest(!) *for* þæfiz. — *45*8: Guðrúnarstaði *for* Guðmundarstaði. — *45*9: kornlaupa *for* kollaupa (*jfr.* kolamenn *46*9). — *46*16: taka *for* taki. — *46*19: koma yðr *for* kvámu yðra. — *47*6: kornlaupunum *for* kollaupunum. — *47*7: þó *for* þótt. — *48*4: en þat(!) *for* enda. — *49*22: væri *urigtigt tilføjet efter* ván. — *51*13: Járngarðssonar *for* Járngerðarsonar. — *51*21: unnir *for* ann. — *52*14: *efter* riða *urigtigt tilføjet:* kvað Geitir. — *52*15: Helgi *urigtigt for* Geitir. — *53*5: VIII *for de andre hdskrr.'s* sjau. — *57*2: því *for* þey. — *57*16: úeint(!) *for* óvænt (ouænt *mbr.*). — *58*1: Þorvaldr *for* Þorvarðr. — *59*17: spurði *for* spurðuz (spurduzt *mbr.*). — *59*17-18: ok—moti *oversprunget.* — *60*3: at leita sauða *oversprunget.* — *62*3: væri *for* riði. — *63*8: brátt *oversprunget.* — *63*22: aptr *for* optar. —

64_{10}: þat *oversprunget.* — 64_{16}: Snjóaness *for* Mjófaness. — 65_{11}: þeir *for* þrír. — 65_{18}: kvaz *for* kvað. — 68_{1} *og* $_{19}$: Glittu-Halla *for* Glíru-Halla. — 69_{15-16}: ófrýnliga *for* órífliga. — 70_{9}: (búfjár-)haga *for* -hagi. — 72_{5}: Ragnheiðr . . átti Lopt *for* Ragnheiði . . átti Loptr.

S. 43_{4} *står* »ek mun ok stefna Þórði . . .« *Denne læsemåde findes i alle håndskrifterne, men kan næppe være rigtig, da den talende (Geitir) ifølge sammenhængen ikke selv agter at gøre stævningsrejsen med. I den tidligere udgave ere derfor ordene* »ek mun ok« *ved gisning rettede til* »Þú skalt«, *hvilket stemmer bedre med sammenhængen. Fejlen går sandsynligvis tilbage til membranen. Jeg har, da den oprindelige tekst her er usikker, ladet håndskrifternes læsemåde stå ved deres værd.*

For de afvigelser fra membranfragmentet, som A *har til fælles med de andre papirshåndskrifter, er gjort rede orf. s. XX. For de øvrige, kun lidet vigtige, uoverensstemmelsers vedkommende henvises til noterækkerne under membranteksten s. 56—61, hvor ikke blot* A*'s, men også de andre håndskrifters afvigelser fra mbr. stå opførte for derigennem at belyse alle de undersøgte håndskrifters forhold til membranen.*

Af retskrivningsejendommeligheder, som karakterisere det bevarede membranfragment af Vápnf. s., *skal fremhæves følgende:*

au *og* av *anvendes alm. til at betegne* u-*omlyd af* a (*den normaliserede skrivemådes* ǫ): aullum, baurn, -staudum *og* -stavdum *o. s. v., ligeledes til at udtrykke* ø (avxi 56_{18}, aungu 60_{1}). o *findes i* kvodduzt 59_{16}, nockurs 57_{19} (*derimod* navckurt 55_{28}, navckura 56_{2}, nauckut 56_{27}, nauckurir 60_{16}). *Kun i et enkelt, endda tvivlsomt, tilfælde findes betegnelsen* ỏ: ỏlod(?) 55_{34}. — ei *for* e *findes i* Eigilsstada 59_{2}, Eigilsstadi 59_{5} *og* Eigilsstaudum 60_{9}. — *For* æ *findes i et enkelt tilfælde*

e: frendr 54_{23}; *derimod* frændr 55_{27}. æ *betegner tillige helt igennem oprindeligt* œ. — *Akcenter bruges ikke, og lange vokaler betegnes ikke særskilt. Kun en enkelt gang findes* a *fordoblet for at betegne længden, nemlig* maal 56_{8}; *derimod* mali 54_{11}, malum 56_{6}. o *for* a (= á) *findes skrevet i* suo 54_{12}, svo 58_{11}; *derimod* sua 55_{32}, sva 56_{21}, $_{27}$, 58_{11}. o *endvidere i* huoru 56_{16}, kuomu 60_{16}, vorir 60_{17}. *Et par gange findes* ie *som betegnelse for den normaliserede skrivemådes* é; *således:* sier (*verbet*) 55_{10}, sier (*dativ af pronominet*) 55_{25}; *derimod* e *i* mer 55_{32}, ser (*pron.*) 58_{16}, se ek 55_{33}, 60_{11}, *o. s. v.* — i *og* y *bruges i flæng i ordet* þykkja (þykia 59_{7}, þickir 55_{33}, þicki 56_{28}). *Derimod alm.* i *i* firi (f^{i}). — u *og* v *bruges ganske i flæng. Undertiden står* w *for langt* u (ú); wt 56_{13}, 60_{12}. — *Endelserne* -i *og* -ir *ere gennemgående; kun en enkelt gang findes* -er (*i tostavelsesord med lang vokal*), *nemlig:* bader 55_{28}; *derimod* badir 55_{17}. -o *veksler nogle gange med det almindeligere* -u, *dog kun hvor der går et* o *forud i hovedstavelsen* (voro, *forkortet* v̊, 54_{13}, 55_{17}, $_{29}$, 58_{7}, voru 16_{17}; ioco 57_{15}). *Endelserne* -endi *og* -indi *veksle, således:* erendi 58_{9}, 60_{2}, *men* eyrindi 59_{6}; tidenda 55_{6}, tidenndvm 60_{7}, *men* tidinda 59_{17}. — *Den foran* -r *i endelse udviklede bindelyd* u *skrives vel ikke i mbr.; men dens tilstedeværelse fremgår af sammenblanding mellem endelserne* -r *og* -ur. *Således skrives* (stiup)modr 54_{21} *for* -modur. — *Der gøres, som overhovedet i yngre pergamenthåndskrifter, ikke forskel på* d *og* ð, *idet der helt igennem bruges* d *for* ð. — c *udtrykkende* k *findes bl. a. i de forskellige bøjningsformer af ordet* mikill (micit 54_{12}, micill 55_{32}, micil 56_{9}, micla 60_{13}, micli 54_{14}, 55_{1}), *i* mic 55_{31}, *og alm. i forbindelsen* ck (= kk). q *står en enkelt gang for* k *foran* u, v: q(uediu) 56_{20}, *men* kuezt 59_{10}, kvodduzt 59_{16}. — g *for* k (c) *findes i* þig 56_{21}, miavg 56_{24}, þviligt

*56*₂₈; *derimod f. eks.* mic *55*₃₁. — d *for* t *som bøjningsendelse i neutrale former findes i* fiallid *58*₁₉, ætlad *58*₂₀; *ellers alm.* -t. — *Den i det 14. århundrede udviklede mediopassivendelse* -zt *er ganske gennemgående i dette mbr.fragment. Kun en enkelt (usikker) undtagelse findes:* leysiz *55*₆, *og et par eksempler, hvor* t *er bortfaldet foran* þ: treystiz þá *58*₁₄, geriz þat *60*₁₂. — g *står for* gg *i* glvgar *55*₂₉; *derimod* glvgginn *55*₂₉. l *fordobles alm. foran* d, t *og* z; n *er fordoblet i* kynnligt *55*₃₀, senndr *59*₃, *men* sendir *59*₁ (*jfr. ovf.* tidenndvm). t *står for* tt *i* atv (= áttu) *57*₁₇; *derimod* attu *56*₇. t *er udstødt i* apni (= aptni) *59*₁₁.

Det omhandlede membranbrudstykke kan ifølge sin karakter og stil ikke sættes tidligere end til det 15. århundrede.

Sagaforfatteren har hørt hjemme på østlandet — mærk udtrykket: heiði þá, er vér kǫllum Smjǫrvatnsheiði *25*₁₇₋₁₈ —; *hans fortælling må derfor stamme fra gode kilder, fra folk i selve de egne, hvor de i sagaen fortalte tildragelser have fundet sted. Herpå tyder også en vis omstændelighed hist og her i skildringerne, således hvor nordmanden Hrafns drab fortælles og gisninger om hans død fremsættes* (*s. 32:* Þat var sumra manna sǫgn um líflát Hrafns . . .). *Når der derfor hist og her findes urigtigheder i personnavne og stedsangivelser, er man berettiget til at tro, at det skyldes afskriverforvanskning.* Heðinn (Þorfinnsson) *24*₈ *kaldes i Torsten hvides saga* Einarr, *hvorpå er gjort opmærksom ovf. s. VIII. Ligeledes er der ovf. s. VIII gjort opmærksom på en uoverensstemmelse mellem Vápnf. og Torsten hvides saga* (*samt Laxd.*) *med hensyn til landnåmsmanden Ǫlvir hvides genealogi. Afskriverforvanskning skyldes det, når i* A, B, C *Tormod stikublígr nævnes som sønnesøn af Refr hinn rauði á Refsstǫðum* (*se 28*₁₉ *noten*). *Her er der en sammenblanding mellem Refr hinn rauði,*

Steinbjørn kǫrtr's fader, og sønnesønnen (Steinbjørns søn) Refr á Refsstǫðum, idet epitetet á Refsstǫðum *kun tilkommer denne sidste (Refr hinn rauði nåede jo ikke Island; hans skib drev ifølge Landn. tilbage til Norge, og han selv blev dræbt af jarl Håkon Grjótgarðssøn). Alle håndskrifterne indeholde på dette sted forvanskninger af den oprindelige tekst, men på forskellig måde, således at grundteksten lader sig rekonstruere. I* A. B, C *kaldes Tormod* son(r) Steinbjarnar Karls (*el.* karls) sonar Refs *o. s. v., i* D: sonr Steinbjarnar »kors« ok bróðir Refs *o. s. v. Både* »kors« *og* »Karls, karls« *vise tilbage til et oprindeligt* kartar, *gen. af* kǫrtr, *Steinbjørns tilnavn ifølge Landn. Tilnavnet* rauði *kan Refr á Refsstǫðum (jfr.* D) *have haft efter sin farfader — eksempel på et sådant nedarvet tilnavn findes bl. a. i Dropl. s. —; dog må bemærkes, at tilnavnet ikke findes i* E.

*På et enkelt punkt bidrager Vápnf. s. til rettelse af en genealogi i Landn. S. 55*20 *ff. fortælles om Bjarne Broddhelgessøns giftermål og om hans hustru Rannveig, som siges at være en datter af Þorgeirr Eiríksson i Guðdalir. I Landn. meddeles Rannveigs genealogi på forskellig måde på to forskellige steder, idet hun på det ene sted siges at være* dóttir Eiríks í Guðdǫlum, *medens det andet sted stemmer overens med Vápnf. Sandsynligvis er der på førstnævnte sted i Landn. oversprunget et led. Vápnf. synes at vide nøje besked om Rannveigs forhold (tidligere giftermål, tidligere børn m. m.).*

*S. 41*4 *siges gården* í Tungu *i Sunnudal at ligge på samme side af åen som gården Hof. Da her må være tale om Sunnudalsá, passer stedsangivelsen ikke, idet Tunga ligger på den modsatte side. F. Jónsson henstiller i sin literaturhistorie (II, s. 515 note 3) at ændre* þeim (*i* þeim megin ár) *til* hinum, *hvorved det hele bliver rigtigt.*

S. 59 fortælles, at lægen Þorvarðr på Sireksstad (i Sunnudal) har tilsét en mand med brækket fod på nabogården (næsta bæ frá Síreksstǫðum), *og at han på hjemvejen om natten møder Torkel Geitessøns spejder Kollr, som er på vej fra Egilsstad hjem til Krossavig. Her er en fejl i beskrivelsen, en fejl, som dog kan skyldes afskrivere og ikke selve sagaforfatteren, som ellers viser god stedkundskab, hvad sagaens skueplads angår. Da både Egilsstad og Krossavig ligge adskilligt østligere (nordøstligere) end Sireksstad og dennes nabogård, krydse Torvards og Kolls veje ikke hinanden. Mulig er stedangivelsen* »næsta bæ frá S.« *urigtig.*

G. Vigfusson har i »Tímatal« fremhævet, at det er en fejl i Vápnf. s., når denne (i kap. 10) indblander den nordlandske høvding Gudmund den mægtige i stridighederne mellem Broddhelge og Geitir. Ifølge den om Gudmund den mægtige handlende Ljósvetninga saga er det nemlig i deres sønners, Bjarnes og Torkels, stridigheder, at Gudmund griber ind. Gudmund og Torkel indgå forlig efter en altingsstrid, hvorefter førstnævnte stiller sig på Torkels side overfor Bjarne. I denne anledning retter da Bjarne stærke bebrejdelser mod Gudmund. Ljósvetn. omtaler (i kap. 12) temmelig udførligt disse stridigheder, hvorom Vápnf. intet indeholder. Lige overfor Vápnf. med sin ganske korte omtale af Gudmund og hans forhold til Broddhelge og Geitir står altså Ljósvetn. med sin mere udførlige og allerede derved sandsynlige beretning om Gudmunds forhold til deres sønner. Ljósvetn. udfylder på flere punkter Vápnf. s., navnlig ved sine fortællinger om Broddhelges slægt. Om Sörle Broddhelgessøn, Bjarnes yngre broder, der slet ikke nævnes i Vápnf. s., indeholder Ljósvetn. et helt kapitel (2), hvori fortælles om, hvorledes Sörle ad omveje vinder Gudmunds datter Tordis. Endnu et tilknytningspunkt mellem de to sagaer er Torkel Geitessøns

giftermål med Jórunn, datter af Einar fra Tverå, en broder til Gudmund den mægtige. Ifølge Vápnf. forsones Bjarne og Torkel meget hurtigt efter den store kamp i Böðvarsdalen — så snart deres sår ere lægte —, medens de ifølge Ljósvetn. ligge i tingstridigheder endnu længe efter den ovennævnte kamp. På dette tidspunkt er det, at Ljósvetn. lader Gudmund blande sig i deres mellemværende. Og sammenlignet med Vápnf.'s mere romantiske fremstilling af forsoningen kan det ikke nægtes, at Ljósvetn.'s beretning vinder i sandsynlighed. Men selv om Ljósvetn.'s fremstilling af disse forhold er nøjagtigere end Vápnf.'s, behøver den omstændighed, at Gudmund, som i Ljósvetn. fortalt, griber ind i Bjarnes og Torkels stridigheder, ikke nødvendigvis at udelukke en lejlighedsvis indgriben af Gudmund også i fædrenes strid, som i Vápnf. fortalt. Ja, den i Vápnf. kap. 10 omtalte tvist mellem Gudm. og Broddhelge synes endog at begrunde et sted i Ljósvetn. (kap. 5), nemlig hvor Gudmund uden nærmere motivering nægter Sörle Broddhelgessøn sin datter.)*

I Vápnf. er det ifølge G. Vigfusson heller ikke historisk nøjagtigt, når den lader Jórunn være gift med Torkel Geitessøn på den tid, da Böðvarsdalskampen stod (efter annalerne fandt denne sted i 989). Det kan efter G. V. ikke passe med Einars (Jórunns faders) alder, at han så tidlig havde en giftefærdig datter. Efter Ljósvetn. sker dette giftermål da også langt senere. Begge sagaer omtale Jórunn som fredsstifteren mellem Torkel og Bjarne, og dette må da vistnok ansés for historisk rigtigt. Men da begivenhedernes gang er så stærkt fremskyndet i slutningen af Vápnf., er som følge

---

*) *Jfr. F. Jónsson, lit.-hist. II, 502.*

*heraf også tiden for Torkels og Jórunns ægteskab bleven forrykket.**)

G. Vigfusson gør i »Tímatal« opmærksom på, at, når ifølge annalerne Broddhelge skulde være dræbt i 974, men Geitir først i 987, da er der her et altfor stort tidsspring (G. V. vil sætte Broddhelges drab så sent som 986 og hævnen over Geitir allerede i det følgende år — tildels på grundlag af selve sagaens fremstilling, som dog ikke yder noget sikkert historisk holdepunkt; desuden findes den store håndskriftlakune netop her).

Vápnf. saga står højt, hvad komposition og karaktérskildring angår. Hver enkelt begivenhed forberedes og motiveres. I kap. 2 spår fåretyven Svart, førend han dør for Helges hånd, vanskæbne for ham og Hofslægten i fremtiden. De fejder og ulykkelige begivenheder, som finde sted, og som skildres i sagaen, betragtes altså i første række som skæbnens værk. Broddhelges overmod og begær er det, som sætter handlingen i gang. Han er den egenlige ophavsmand til planen om nordmanden Hrafns drab i det øjemed at vinde dennes rigdomme, som ifølge aftale skulde deles mellem Broddhelge og Geitir. Drabet lykkes, men både Brdh. og G. gå ganske glip af den ventede fordel, og nu opstår (på grundlag af gensidig mistanke om hemmeligt ran) mellem de to fordums venner det spændte forhold, der snart går over

---

*) *Efter G. Vigf. skulde det være upassende for høvdinger og derfor ikke historisk troværdigt, at Torkels kvægmangel og Bjarnes madgaver skulde kunne hidføre forsoningen; men nar betingelserne for en forsoning iøvrigt vare tilstede — hvilket i dette tilfælde må antages —, vilde der intet upassende eller ejendommeligt være heri. Madgaver i tilfælde af kvægmangel regnedes ikke for almisse. Der er derfor ingen grund til at forkaste denne del af Vápnf.-sagas smukke beretning om den endelige forsoning mellem Torkel og Bjarne.*

til åbent fjendskab. Brdh. forholder sin fraskilte hustru Halla, Geitirs søster, hendes gods, og G. taber en proces på altinget i denne anledning. Andre omstændigheder komme til, som føre til fortsatte fejder, i hvilke Geitir som oftest kommer til kort. Endelig tager G. sig sammen, og det lykkes ham at dræbe Brdh.; men snart efter hævner Bjarne sin faders død ved at dræbe G. Torkel Geitessøn stræber nu Bjarne efter livet; det kommer til det store slag i Böðvarsdalen, hvor begge modstandere, navnlig Torkel, blive hårdt sårede; men ikke længe efter blive de forsonede, idet Bjarne gør det første skridt til forsoning. Særlig slutningskapitlet (om forsoningen) er smukt og gribende.

De mest fremtrædende karakterer i sagaen ere Broddhelge, Geitir og Bjarne Broddhelgessøn. Til trods for sine førnævnte uheldige egenskaber er Broddhelge ikke absolut usympatetisk. Han tager sig kraftigt af sine tingmænds sager. Sagaforfatterens skildring af personerne er overalt ædruelig; hans sympatier og antipatier ere ikke skarpt fordelte; han virker væsenlig ved objektiv fremstilling af selve tildragelserne på grundlag af Østfjordtraditionen. Geitir er fuldt så sympatetisk som Helge. Han er mere fredsommelig end denne, og det er kun omstændighederne, som tvinge ham ind i stridighederne med Helge. Medens H. er den overlegne i åben kamp, er G. den overlegne i list. Bjarnes karaktér er interessant. Han er retsindig, fåmælt, i grunden fredsommelig, ulig sin overmodige fader. Der består heller ikke noget kærligt forhold mellem fader og søn (den yngre søn Lýtingr er derimod Helges øjesten). Da Helges fremsynte fostermoder spår, at Bjarne og ikke Lýtingr vil hævne ham. bliver H. vred og vil ikke tro hende. Bjarne, som er ærekær, lader sig ganske vist af stemoderen ægge til at dræbe Geitir: men han angrer straks gerningen, og G. udånder i hans skød.

Særlig er det dog den smukke måde, hvorpå B. forsoner sig med G., som gør ham så sympatetisk. Et lignende indtryk af B. giver også Torsten stanghugs saga, hvorom nærmere i det følgende. Torkel Geitessøn er stridbar og hævngerrig (*jfr.* Gunnars s. Þiðrb.), *men i øvrigt en klogtig og retskyndig mand. Hans personlighed træder ikke så klart frem som de ovf. nævntes.*

Karakteristisk for Vápnf. (*og tildels også Torsten hvides saga*) *er de mange ordsprog, som indflettes, hvor lejlighed dertil gives.**)

F. Jónsson påpeger i sin literaturhistorie, at forfatteren må være en gejstlig, fordi Torlejf den kristne nyder så udpræget sympati, og tillige fordi regelret begravelse spiller så stor en rolle (*jfr. kap. 7, s.* 44_{9-11}).

Det stykke i Vápnf., som omhandler forholdet mellem Digr-Ketill og Torlejf den kristne (*kap. 5*), *genfindes i Kristnisaga* (*kap. 11*) *i stærkt forkortet form, således at stykket i Kristnisaga må betragtes som et uddrag af Vápnf. Denne sagas affattelsestid kan da ikke sættes senere end til c. 1200; dens hele karaktér og stil anviser den også plads blandt de ældre sagaer. Omtalen af bisperne Torlak og Páll og flere personer i sagaens slutning må skyldes senere afskrivere, som have tilføjet disse genealogier* (*jfr. F. Jónsson, lit.-hist. II, 516*).

3. **Þorsteins saga stangarhǫggs.**

Denne lille saga, tidligere udgiven blandt Nordiske Oldskrifter (*Kbh. 1848*), *findes i en mængde papirs-*

---

*) *Et enkelt af disse* (*s.* 44_{13-14}): »liðar verðr sá at leita, er lítit sax hefir« *kendes ikke andenstedsfra. Alle håndskrifterne have på grund af fejllæsning i det til grund liggende hdskr.:* síðar *for* liðar, *hvilket sidste ord er indsat efter en højst sandsynlig gisning af F. Jónsson.*

afskrifter, som alle stå hverandre meget nær og ganske åbenbart udgå fra en og samme membran. Ved siden heraf findes et enkelt, ikke tidligere aftrykt, membranblad, indeholdt i AM. 162 c, fol.; *men dette viser sig ved en nærmere undersøgelse at indeholde så store afvigelser i læsemåder fra det tilsvarende afsnit i papirshdskrr., at det må betragtes som levning af en anden membran end den, hvorfra papirshdskrr. nedstamme. Det er derfor her aftrykt særskilt bagved den efter hdskr.* A *meddelte tekst. Nogen papirsafskrift efter dette membranbrudstykke kendes ikke, og den membran, som det har tilhørt, har derfor sandsynligvis været i defekt tilstand allerede på et tidligt tidspunkt, før det 17. århundrede, da papirsafskrifterne af sagaerne begynde at optræde i mængde.*

Blandt de forhåndenværende håndskrifter, indeholdende Torsten stanghugs saga, ere efterfølgende som de vigtigste blevne benyttede ved denne udgave:

1) AM. 156, fol. [**A**], *hovedhdskr., beskrevet ovf. s. IV under nr. 5.*

2) AM. 426, fol. [**B**], *beskr. ovf. s. IV under nr. 4.*

3—4) AM. 562 a, 4to, *fra det 17. årh., skrevet med to forskellige hænder og med rettelser og varianter, tilføjede af Arne Magnusson. Hdskr. indeholder to forskellige opskrifter af Torsten stanghugs saga: opskrift 1* [**C**], *skreven af Ketill Jörundsson, og opskrift 2* [**D**], *med manglende begyndelse (begynder med:* Við fá þykkir mér *s. 76₂₅; dog ere de første tolv linjer overstregede).*

5) AM. 158, fol. [**E**], *beskr. ovf. s. IV under nr. 2.*

6) AM. 496, 4to [**F**], *beskr. ovf. s. III under nr. 1.*

7) Rask 36, 4to [**G**], *beskr. ovf. s. XIV under nr. 5.*

Til trods for, at hdskrr. af denne lille saga frembyde så få nogenlunde karakteristiske afvigelser indbyrdes i læsemåder, kan dog en gruppering foretages. A *og* B

danne en gruppe for sig lige overfor C, D, E, F, *og disse falde atter i to underafdelinger:* C + D *og* E + F. *Et par små lakuner i* A *ere her udfyldte efter* B. *Det unge hdskr.* G *slutter sig i visse afgørende læsemåder til* A-*gruppen i modsætning til* C- *og* E-*gruppen. Når det alligevel i fortegnelsen er stillet sidst i rækken, er det, fordi det indeholder en mængde særegne læsemåder, der dog oftest ere vilkårlige ændringer af den oprindelige tekst; det har på den ene side mange udeladelser og på den anden side hist og her tilføjede stykker. Alle de andre hdskrr. indeholde den oprindelige tekst gennemsnitlig bedre bevaret.* G's *nøjagtige forhold til* A *og* B *lader sig derfor vanskeligt bestemme.**)

A *har ingen kapitelinddeling. En sådan findes derimod i alle de andre hdskrr., skønt indbyrdes uoverensstemmende i dem alle. Kapiteloverskrifter findes ikke.*

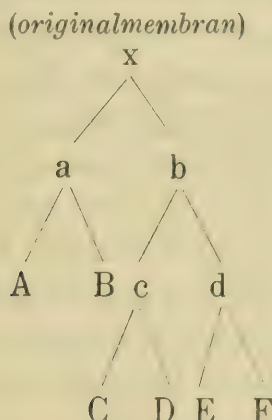
Af afvigelser i læsemåder, som begrunde den ovennævnte gruppering af hdskrr., kan fremhæves følgende:

	A, B	**C, D, E, F**	**G**
76_{9}:	bítaz	berjaz	bítaz
76_{24}:	á fótum	á felli	*hele stykket mgl.*
86_{16}:	eigi sljófgaz meir	slefja minnr, „ekki sleffia mínum“	eigi meir sljófga
83_{20}:	ógipta	ógæfa	*mgl.*
83_{21}:	ek	sjálfr	*mgl.*
84_{1}:	munda—frekt hǫggva	mun—fyrri hǫggva	*mgl.*
84_{4-5}:	hjóttu smæra hǫgg	þykkir mér þú smæra hǫggva	hjóztu smæra

*) *Der findes i* G *straks i begyndelsen, hvor Bjarne (Brodd-helgessøn) nævnes, et lille fra Landn. taget indskud ang. denne. B's hustru Rannvejg siges at være* dóttir Eiríks í Goðdǫlum (75) *i modsætning til Vápnf. — jfr. ovf. s. XXV.*

	A, B	C, D, E, F	G
84_6:	er—haft	er—haft E, F, *afvigende* C, D: en—bitit.	er—haft
84_{20}:	mínum sqkum	mínum „sqgum" E, F, mér C, D	*mgl.*
87_{5-6}:	Guðmundar —móður	*overspr.*	Guðmundar —móður
87_6:	Orms	Bergs C, D, E	Orms

Slægtskabsforholdet mellem hdskrr. A—F *kan anskueliggøres ved følgende opstilling:*

Ang. forholdet mellem de umiddelbart beslægtede hdskrr. E *og* F *kan henvises til hvad der er bemærket under Torsten hvides saga om det nære forhold mellem hdskrr.* B *og* A, *med hvilke bogstaver* 158 fol. *og* 496 4to *dér ere betegnede.*

Þorst. s. stgh. *indeholdes også i* AM. 552 e, 4to, *fra slutningen af det 17. årh.* (*formodes skrevet af præsten Ólafur Gíslason på Hof*). Þorst. s. 552 *hører afgjort til hdskr.-klasse* b, *spec.* c-*gruppen*, *hvis ejendommeligheder det har* (*jfr. læsemåder som* á felli, allir [79_9], „slefia minna", øngvu smæra þykkir mér þú hqggva, en—bitit [84_6], *det oversprungne stykke* 87_{5-6}, Bergs *for* Orms *o. fl.*): *men samtidig har det helt igennem småafvigelser både i enkelte ord og i sætningskonstruktion, hvor alle de andre hdskrr.*

danne en enhed, afvigelser, som for største delen må skyldes ændringer i og forvanskninger af den oprindelige tekst: sål. f. eks. „langt um“ *for* „heldr“ *76*$_{11}$, til hesta kominn *for* til hrossa farinn *78*$_{12}$, ok „meina“ margir *for* Ætlum vér *79*$_{13}$, fallnir bezt *for* líkligastir *79*$_{9}$, aleinn *for* einn *81*$_{17}$. *Af forholdsvis betydeligere afvigelser fra de andre hdskrr. kan fremhæves:* vígum *for* hug *75*$_{11}$*;* ok barðiz hestr Þórðar verr = Ok er— bítaz *76*$_{8-9}$ (*jfr.* berjaz *i* C-*gr.*); -vígum þeim *for* -þinginu því *77*$_{5}$*;* Nú verða þér *for* Mun—verða *81*$_{19}$*;* þín orð ok annarra *for* frýjuorð—ǫðrum *81*$_{21}$*;* ok vill hann nú fara ok hitta Bjarna *tilf. efter* ragan son *82*$_{22}$*:* Fór nú Þorsteinn á móts við Bjarna á greindan hól, ok bǫrðuz *for stykket* Nú—berjaz *82*$_{22-23}$*;* leit á *83*$_{5}$ *mgl.;* Ærin hafa mér færi verit í dag, hefða ek viljat *for* Orðit—mætta *84*$_{14-15}$*;* „Gakk—varliga“ *84*$_{20-21}$ *mgl.;* en áðr hann gekk frá Þorsteini, bað Þorsteinn hann gæta sín vel *tilf. efter* lá í *85*$_{1}$*; stykkerne* Varðiz—sinn *85*$_{4-7}$ *og* Eigi—mínum *85*$_{7-9}$ *ere ombyttede. Et par læsemåder har* 552 e *til fælles med* G: hagkvæmara *75*$_{7}$, skyrtulafi *76*$_{15}$, snarpari *85*$_{6}$.

Af yngre, Þorst. s. stgh. *indeholdende hdskrr., som jeg her ikke har fundet anledning til at benytte, skal blot nævnes* AM. 928, 4to (*omtalt ovf. s. VI*) *og* Rask 27, 4to. *De høre begge til* A-*gruppen;* 928 *har enkelte læsemåder særlig til fælles med* A (*sål.* lagðir *79*$_{9}$) *og stammer sandsynl. fra dette hdskr.*

Af urigtige læsemåder og afskriverfejl i A *er bemærket følgende: S. 75*$_{2}$*:* randa víkingr *for* rauðavíkingr; *77*$_{14}$*:* á(!) hrossahúss þess *for* til hr. þ.; *77*$_{19-20}$*:* „muntu þá vilja yfir“ *ufuldstændigt sted; 79*$_{9}$: lagðir *for* flestir?; *83*$_{11}$*:* skóþvengir mínir *urigtigt med påfølgende* hann, *visende tilbage til* skóþvengr; *83*$_{21}$*:* ek *for* sjálfr; *84*$_{1}$*:* munda ek frekt *for* mun ek fyrri; *86*$_{1}$*:* ok tók *overspr.; 86*$_{10}$*:* Þorsteinn *for* Bjarni; *86*$_{19}$*:*

Harla *for* Halla; 87_{2}: Ǫnundr *for* Ámundi; 87_{9}: *lakune* (-dóttur, móður B); 87_{12}: móðir *overspr.*

Af fejl, som ere fælles for alle hdskrr. og stamme fra den fælles original, kan mærkes „ok Guðríðr" 86_{20} *for* móðir Guðríðar (*sål. det bevarede membranbrudstykke af sagaen* 92_{22-23}). *Endvidere er papirshdskrr.'s* mánaðarró 85_{15} *vistnok en fejl for* mánaðarfró (manadarfro *i mbr.brudstykket* 91_{23}); *jfr. det umiddelbart foregående* fróa 85_{14}.

Med hensyn til beskrivelsen af membranbladet kan henvises til redegørelsen s. 88 under teksten. Det er en levning af den samme sønderlemmede membran (fra 15. årh.), hvortil det s. XIII omtalte blad af Vápnf. har hørt, og har de samme retskrivningsejendommeligheder som dette; se ovf. s. XXII ff. — *I ordet* „nǫkkurr" *finder den samme vekslen sted med hensyn til hovedvokalen*: nockud 91_{16}, nauckut 92_{5} (*disse eksempler vise tillige den før omtalte vekslen mellem* t *og* d). *Desuden findes skrivemåden* nóckurar 90_{9} — *det eneste eksempel på tegnet* ó. ei *for* e *findes oftere i sammensætninger begyndende med* dreing-; *desuden* reyckiu 91_{11}, 92_{1} *og* $_{4}$. æ *for* e *findes i* æggia 89_{15}. *Ligesom i mbrbladet af Vápnf. findes af eksempler på bogstavtegnet* ꜳ *til betegnelse af langt* a (á) *kun ordet* mꜳl (89_{19}); *ellers udtrykkes ikke vokallængde. Vekslen findes mellem* a *og* (*oftere*) o *i* „svá": sva 91_{22}, suo 88_{7}, $90_{14, 22}$. o *i* vopn 89_{13}, uopnin 91_{5}. w *i* wt 88_{5}. *Vekslen mellem* c (k) *og* g: mic 89_{16}, 90_{12}, *men* þig 91_{5}, 92_{11}. karl (*oftere*), *men* fretkalla 92_{7}. stenndr 88_{13} *med fordoblet* n, *men* stendr 89_{21}. *Endelig kan bemærkes, at dativformen* faudur *findes* 89_{24}, *men* fedr (*dativ*) 90_{4} *og* fedr (*gen.*) 91_{8}.

En sammenligning mellem membranbladets tekst og det tilsvarende afsnit i papirshdskrr. viser, at til trods for store forskelligheder i fremstillingsmåden, som

*begrunde en antagelse af to forskellige membraner,**) *følges dog i begge tekster handlingerne ad punkt for punkt, og undertiden ere længere sætningsperioder fælles. Den til grund for papirshdskrr. liggende, nu tabte, membran og den anden, på det her omtalte blad nær ligeledes tabte, membran ere derfor sikkert udgåede fra en fælles original.*

Papirshdskrr. have på flere steder — nemlig i samtalerne — en noget længere tekst end mbrbladet på tilsvarende sted. Denne forskel kan dog for en del udjævnes derved, at mbrbladet på enkelte andre punkter er en smule udførligere end papirshdskrr. Den gamles formaning til sønnen Torsten om at holde stand i tvekampen mod Bjarne er en del vidtløftigere i papirshdskrr. end i mbrbladet. Også de forhandlinger mellem Torsten og Bjarne, som føre til tvekampens ophør, skildres vidtløftigere (gennem længere samtaler) i papirshdskrr. end i mbrbl. Værdt at bemærke er det, at den i Torstens mund lagte højtravende bemærkning s. 84$_{15-16}$: „ef ógæfa mín gengi ríkara en lukka þín“ *ikke findes i mbrbrudstykket. I steden for den lille tale af Torsten s. 84*$_{14-16}$ *har mbrbrudst. kort og godt:* „eigi mun ek suikia þig“ *91*$_{4-5}$. *På et tidligere sted, hvor en lignende bemærkning af Torsten forekommer:* „meira muni mega gæfa þín en ógipta mín“, *er mbrbladet desværre defekt på*

---

*) *Mærk 1) forskellige udtryk som f. eks.:* berstu sva at dreingskapr fylgi ok nǒckurar frasagnar er vert (*mbr.*) *90*$_{9-10}$ = tak nú vápn þín ok ver þik sem skǫruligast (*paphdskrr., hvor hele stykket er længere*) *82*$_{17-18}$, *endvidere 2) stykker, som findes i paphdskrr., men ikke i mbrbl., og undertiden omvendt. — I beskrivelsen af den fornyede kamp mellem Bjarne og Torsten, efter at B. har drukket af bækken, er der større afvigelse af formel art (se henholdsvis s. 84 og s. 90—91). Enkelte ord umiddelbart før eller efter lakunerne i mbrbladet vise ret ofte tilstedeværelsen af tekstafvigelser mellem dette og paphdskrr.*

grund af beskæring. — Af afvigelser i enkeltheder mellem paphdskrr. og mbrbl. kan endnu bemærkes, at i de første nævnes Bjarnes hustru (Rannveig) ved navn, men i mbrbl. blot húsfreyja. *I mbrbl. kaldes det sværd, som Torsten overbringer Bjarne fra sin fader,* karlsnautr; *i paphdskrr. har det intet navn.*

Det anførte — spec. de udvidede dialoger i papirshdskrr. i modsætning til de kortere i mbrbladet — tyder på, at den membran, hvoraf brudstykket er en levning, har stået den fælles originalmembran fuldt så nær, som den mbr. har gjort, hvorfra alle papirshdskrr. nedstamme. *Det bevarede mbrblad hjælper på et par steder til at korrigere teksten i papirshdskrr., sål. de ovf. s. XXXV omtalte* manadarfro *91*$_{23}$, modir Gudridar *92*$_{22-23}$, *hvor papirshdskrr.'s* „ok Guðríðr" *må være fremkommet ved fejlagtig læsning af* ꝯ (m: *forkortelse af* modir) *som* „oc".

Denne lille saga står som fortsættelse af Vápnf. s., idet den ene af hovedpersonerne er Bjarne Broddhelgessøn. Om ham koncentrerer fortællingen sig i ikke mindre grad end om Torsten stanghug. Der hentydes også til begivenheder, omtalte i Vápnf., som Böðvarsdalskampen 83$_{6-7}$, *således at kendskab til Vápnf. er nødvendig for den fulde forståelse af det pågældende sted i* Þorst. s. stgh.

Sagaens handling er meget simpel og lidet indviklet. De optrædende personer ere ganske få; nogle bipersoner ere grupperede udenom hovedpersonerne og tjene til at sætte handlingen i gang. Sagaen har helt igennem en stærkt dramatisk karaktér: dialogerne spille en meget stor rolle. Det er sagaforfatteren, der taler til læseren gennem alle de taler og repliker, han lægger i munden på personerne. Hvad angår de noget opstyltede talemåder, som Torsten bruger på et par steder i tale til Bjarne (meira muni mega gæfa þin en ógipta min *83*$_{19-20}$, ef ógæfa min gengi ríkara en lukka þin *84*$_{15-16}$), *da høre*

de næppe oprindelig hjemme i sagaen (jfr. det orf. bemærkede).

Ifølge sin hele karaktér og stil tilhører Þorst. s. stgh. *den efterklassiske periode; men omend den således må regnes blandt de yngre sagaer eller* þættir, *har den værdi både ved sit interessante indhold og ved den forholdsvis jævne fremstilling af selve tildragelserne, der giver det fortalte et vist troværdigt præg. Sagaen er, hvad det reale angår, fri for påviselige overdrivelser, og handlingen er vistnok i hovedsagen sand. Kontroleres gennem andre sagaer kan den ikke. Derimod ere de mere fremtrædende personer vistnok komne til at stå i et noget farvet lys; Bjarne og Torsten have begge fået et vist heltepræg i modsætning til Torstens gamle fader, som har fået tildelt en art skurkerolle i henhold til sagaens hele dramatiske præg. Dog må det fremhæves, at fremstillingen af Bjarne her svarer ret godt til den fremstilling af ham, som findes i Vápnf. s. Han er dér som her den retsindige mand, der kan lade sig ægge til handling, når det gælder.*

Torsten stanghugs saga er forholdsvis rig på ordsproglige talemåder (engi lætr sér annars víti at varnaði *81*8, þat mun ilt kaup at taka glæp við miklu happi *84*12, verðr heitum heimskr maðr feginn *85*13). *Mærk også talemåden:* hann mun eigi mǫrgum skyrtum slíta *82*15-16 = *han har ikke udsigt til at leve længe.*

Sagaens tilblivelsestid er antagelig c. 1250 eller sidste halvdel af det 13. århundrede.

4. **Hrafnkels saga Freysgoða.**

Denne saga findes så godt som udelukkende i papirshåndskrifter, der alle gå tilbage til en og samme membran. Kun et enkelt skindblad er bevaret, indeholdt i

AM. 162 I, fol.*) *Sagaen er tidligere udgiven først ved P. G. Thorsen og K. Gíslason i 1839* (*eklektisk udgave*) *med en længere fortale, og senere blandt Nordiske Old-skrifter ved K. Gíslason i 1847, hvilken senere udgave holder sig strængere til den klasse hdskrr., der i det følgende ere betegnede som* A-*gruppen.*

De vigtigste og ved denne udg. benyttede hdskrr. ere:

1) AM. 156, fol. [**A**]. *Beskrevet ovf. s. IV under nr. 5* (*jfr. s. XXXI nr. 1*). *Hrafnkels saga er den tredje i rækken.*

2) AM. 158, fol. [**B**]. *Beskrevet ovf. s. IV under nr. 2* (*jfr. s. XXXI nr. 5*). *Hdskr. begynder med Hrafnkels saga.*

3) AM. 443, 4to [**C**], *fra det 17. århundrede, skrevet af Brynjólfur Jónsson på Efstaland. Der findes helt igennem marginalnotitser af Torfæus og ligeledes en del tekstrettelser. Hdskr. indeholder tre sagaer, hvoraf Hrafnk. s. er den tredje.*

4) AM. 551 c, 4to [**D**], *kaldet* Mánaskálarbók. *Stammer fra det 17. århundredes første halvdel og antages skrevet af Þorleifur Jónsson i Grafarkot. Hdskr., hvis blade ere stærkt hensmuldrede og beskadigede i kanterne, hvilket hist og her er gået ud over teksten, indeholder tre sagaer, hvoraf nr. 2 er Hrafnkelssaga, fulgt af og sammenarbejdet med den længere* Droplaugarsona saga *eller* Fljótsdæla (hin meiri). *Arne Magnusson bruger påtegnelsen:* Hrafnkelssaga cum appendice. *Begyndelsen* (*sandsynligvis et blad*) *af Hrafnk. s. mangler; sagaen begynder bl. 13 med ordene:* var hann þar um hríð (*s. 97₂₄ i denne udgaves tekst*).

På grund af D's *mangelfulde tilstand er i fornødne tilfælde en afskrift efter dette hdskr., skreven i beg.*

*) *Bladet er indlagt i omslag med påtegning af Arne Magnusson, ifølge hvilken han har været uvis om, hvortil dette brudstykke skulde henføres.*

af det 18. årh. af Jón Magnusson (A. M.'s broder), nemlig AM. 451, 4to — *her betegnet:* **(D)** —, *benyttet til udfyldning.*

I AM. 496, 4to (*se ovf. s. III under nr. 1*) *findes et par sider* (*på bl. 13r—14r*) *af Hrafnk. s., nemlig begyndelsen indtil:* bústað vilja reisa þar. Þetta (*teksten s. 96 11-12*) *og slutningen fra:* hann lifði, en Hrafnkell sat (*teksten s. 137 13-14*). *Af et par læsemåder i de bevarede stykker kan det ses, at Hrafnk. i dette hdskr. har hørt til den i det følgende nærmere omtalte* B-*gruppe og stået hdskr.* B *nærmest* (*sål.: 95 8-9:* gørviligastr = B; *fejlen* „gaulbert" *96 1; 96 6:* á *mgl.; 96 8:* upp í *for* af; *137 18:* -forræði, = B). *Hdskrr.* 158 *og* 496 *udgå fra en fælles original; jfr. hvad der er bemærket om deres forhold s. IV ff. og s. XXXI ff.**)

Af andre hdskrr., indeholdende Hrafnk. s. kan fremhæves: 1) AM. 551 dα, 4to (*17. årh.*). *Ang. denne afskrift af Hrafnk. s. har Arne Magnusson påtegningen* „accorderar vid Mag. Bryniolfs boc" (AM. 156, fol.? *dette hdskr. er skrevet af biskop Brynjólfur Sveinssons afskriver Jón Erlendsson*). *Hrafnk. s. i* 551 dα *stemmer nøje med* 156 fol. *el.* A. *2)* AM. 157 e, fol., *skrevet c. 1700 af Ásgeir Jónsson, Torfæus' skriver. Det slutter sig meget nøje til det ovennævnte hdskr.* C, *der har været i Torfæus' eje, og må ansés for at være en afskrift efter dette. Det er derfor ikke blevet benyttet ved denne udgave.*

Ang. Hrafnk. s. i de unge hdskrr. AM. 928, 4to (*se s. VI og XXXIV*) *og* R. 36 (*se s. XIV og XXXI*) *kan bemærkes, at* Hrafnk. 928 *står ganske nær ved* A *og* Hrafnk. R. 36 *ganske nær ved* C. Hrafnk. R. 36 *har så godt som alle de særlige ejendommeligheder, der kendetegne* C (rennskær *100 13;* kviðsloppinn *101 9;* heimil váru *102 23;* hálsinn *103 8;* Þorgrímr Þorsteinsson *for* Þorgeirr

---

*) *På bl. 13r i* AM. 496, 4to *findes følgende anmærkning vedrørende Hrafnk. s.:* „Skrifud a Holum i Hialltadal þann 16. Decembris Anno 1639".

Þjóstarsson, *o. s. fr.) og må ansés for at nedstamme fra* C.

A *og* B *have ens kapitelinddeling, men ingen kapiteloverskrifter.* C *og* D *have ingen egenlig kapitelinddeling, men et nyt og til kapitel svarende afsnit antydes oftere ved en halv linjes ophold.*

Af disse fire her benyttede hdskrr. er AM. 156, fol. *lagt til grund for udgaven af Hrafnk. s., dels fordi det til trods for unøjagtigheder og misforståelser gennemsnitlig taget må siges at stå over de andre hdskrr., dels fordi det i det til membranbrudstykket svarende afsnit på afgørende punkter står mbr. nærmere end de andre hdskrr. gøre det,**) *således som det vil fremgå af noterne under mbr.-teksten s.* 111_{2}—116_{20}. *Eksempelvis kan fremhæves s.* 116_{16} *og* $_{18}$, *hvor* A (156) *har det rette navn* Þjóstarssynir *i overensstemmelse med mbr., medens* B *og* C *have* Þorsteinssynir (D *har ganske vist også den rette læsemåde, men dette hdskr. indtager en ejendommelig særstilling, hvorom nærmere nedf.). S.* 111_{14} *har* A *læsemåden* mannfólk *i overensstemmelse med mbr., medens de andre hdskrr. have* mun fólk, 113_{6}: en fá A (= *mbr.*), *men* hann fær B, C (D = A). 113_{12}: þessu hefna A (= *mbr.*), *men* þessa h. B, C (*anderledes* D: þetta herða), *o. s. v. S.* 124_{15} *læses i* A *rigtigt* muna, *hvor de andre håndskrifter have* mǫnnum.

En nærmere undersøgelse af hdskrr. viser, at de falde i tre grupper: 1) A, 2) B, C, 3) D. B *og* C *stå hinanden meget nær; de have adskillige fælles, for dem egne, læsemåder, fælles overspringelser og fejl, som ere undgåede i de andre hdskrr. Når således* B *og* C *s.* 96_{1} *have meningsløse former som henholdsvis* „gulgeit"

---

*) *I kataloget over den arnamagnæanske håndskriftssamling knyttes til* AM. 156, fol. *den anmærkning, at dette hdskr. antages skrevet efter en membran.*

og „enntgeit“ (*jfr.* „gaulbert“ *i* AM. 496, 4to), *medens* A *og* D *have* gǫltr, *da viser dette, at der i det for* B *og* C (*og* 496) *til grund liggende hdskr. her har været et utydeligt sted. Og tydeligt træder det umiddelbare slægtskab mellem* B *og* C *frem i kap. 5, idet et større stykke s.* 119_{19}—120_{2} (ok get ek—at bænum) *er oversprunget i dem begge, men bevaret i de andre hdskrr.*

D *står i nogle punkter sammen med* B, C, *i andre og flere sammen med* A; *men samtidig indeholder det mange særegenheder, egne læsemåder, hvorved det udskiller sig fra de andre hdskrr. Oftest ere disse særegenheder vistnok kun senere ændringer af den oprindelige tekst og — navnlig mod slutningen af sagaen, hvor den forberedes til at danne en overgang til* Fljótsdæla — *længere tilføjelser.**) *Forøvrigt synes nogle af disse udvidelser (stedbeskrivelserne) at vidne om særdeles god lokalkundskab hos afskriveren, således spec. beskrivelsen af skuepladsen for Eyvind Bjarnesøns kamp imod Hrafnkel og hans mænd* (131_{16-17} *og flgd.*). *Men på enkelte punkter har* D *oprindeligere læsemåder end de andre hdskrr., sål. f. eks. s.* 119_{2-3} *stykket* Sámr kvez—austan. *Det har helt igennem det rette navn* Þjóstarsson; A *har på første sted* (109_{24}) *det urigtige* Þorsteinsson, *senere* Þjóstarsson, *medens* B, C *helt igennem have det urigige* Þorsteins-. *Hvor membranbrudstykket og* A, B, C *s.* 116_{15} *have urigtigt* miskunnarlaust, *har* D *det rette* miskviðalaust. *Ligeledes er* D*'s læsemåde* einteitir *nok så tiltalende som mbr.'s og de andre hdskrr.'s* ǫlteitir 116_{7}. *I begyndelsen af sagaen* (95_{4}) *har* (D) *rigtigt* „(Eysteinssonar) frets“, *medens alle de andre hdskrr. have urigtigt* „freys“. *Endvidere har* D *s.* 104_{2} *rigtigt*

*) *I indskudet* „út til Selfljóts“ 126_{16} *spores efter Kr. Kålund* (*Fljótsd. s. XVIII og 1*) *hensyntagen til teksten i den efterfølgende med* Hrafnk. *sammenkædede længere* Dropl. s. *Nøje beskrivelse af* AM. 551 c, 4to *er given af Kr. Kålund i indledningen til hans udgave af* Fljótsdæla hin meiri (*1883*).

„búa. Sonu“ *i modsætning til de andre hdskrr.'s* „búa með sonu“, *samt s. 114*16 *den rigtige og med mbr. stemmende læsemåde* „því at má“ *i modsætning til de andre hdskrr.'s urigtige* „þat; má“. D *er derfor til trods for sine mangler et vigtigt håndskrift.*

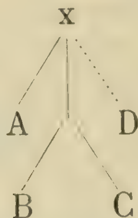
Af læsemåder, som vise de behandlede hdskrr.'s indbyrdes forhold, skal fremhæves:

	A	B, C	D
96_1:	gǫltr	gulgeit(!) enntgeit(!)	gǫltr
99_2:	bjǫrg	vist B bjargarvist C	vist
100_3:	létt	birt	birt
100_4:	úrinu	úðinni	úrinu
101_9:	leirstokkinn	kviðstrokinn B kviðsloppinn C	leirstokkinn
102_{20}-$_{21}$:	eigi þræta þess mega	ekki mega þess þræta alls um þat	eigi þræta mega um þat
109_{14}:	er fyrstr gekk	sem fyrir þeim var ok fyrstr gekk	er fyrir þeim gekk
112_6:	ok vit (= *mbr.*)	*overspr.*	ok vit
113_6:	en fá (= *mbr.*)	hann fær	en fá
113_{22}:	„hvers verkan at ǫngu“	hvert óverk at ǫðru	annat óverkan at ǫðru
114_{16}:	„þat; má“	„þat; má“	því at má (= *mbr.*)
115_{18}:	réttligast (= *mbr.*)	kænligast	réttligast
116_{19}:	sotti (= *mbr.*)	setti	sotti
117_3:	kvaz	ok spurt hafa	kvaz
119_{19}— 120_2:	ok get ek—at bæn- um	*overspr.*	*omtr. som i* A
120_{21}:	raufar	*udel.*	raufar
122_{19}:	þetta land	þenna bæ	þetta land
123_9-$_{10}$:	verkum	verknaði	verknaði
123_{18}:	efnir	eflir	eflir
129_3:	slík	til þess	slík
132_1:	umhverfis	utan um kring	*udel.*
132_{20}:	bað	hans B, hann ok hans C	bað
136_6:	uppi á fjalli	á ferju	uppi á fjalli

Sjældnere stemme A *og* B *sammen lige overfor* C *eller* C + D, *og dette kan da dels skyldes tilfældighed, dels bevidst rettelse: sål. f. eks.* 110_{7}: vetr A, B, sumar C, D; *se endvidere (noterne til) læsemåderne s.* 100_{18}, 107_{5-6}, 107_{16}, 130_{5}, 133_{1}.

Som det af ovenstående vil ses, har D *bevaret mange læsemåder til fælles med* A *i modsætning til* B, C. *Sandsynligvis er forholdet dette, at* B *og* C *ere afskrevne efter et mindre godt håndskrift, indeholdende mange fejllæsninger og misforståelser af den oprindelige tekst.**) *De mange afvigelser og særegne læsemåder i* D, *som stille dette hdskr. på en plads for sig selv, skyldes, som ovf. antydet, mere bevidste ændringer og tilføjelser.*

Slægtskabsforholdet mellem hdskrr. kan anskueliggøres ved følgende opstilling:

Til trods for, at A *gennemgående har en særdeles god tekst, findes der adskillige skødesløshedsfejl, begåede af skriveren, fejl som dog i de fleste tilfælde kunne rettes, tildels ved hjælp af de andre hdskrr. Af unøjagtigheder og fejl er anmærket følgende: S.* 95_{4}: freys *for* frets. — 96_{23-24}: mettr til *for* mentr vel. — 98_{4}: á (Hóli) *for* at (H.). — 98_{6}: lítla *for* mikla. — 98_{10}: meðan ek er hér *for* orkar er hér er. — 99_{16}: varir *for*

*) *Hist og her kan dog en fejl læsemåde rettes ved hjælp af* C, *sål. s.* 133_{1}, *hvor imidlertid* C's *læsning sandsynligvis er en korrigering af den oprindelige tekst, som her ikke stemmer med det efterfølgende.*

varar. — 100_{13}: „skær“, *rettet til* skjǫrr *i den trykte tekst.* — 100_{21}: Reykjársels *for* Reykjasels. — 100_{26}: myndi *oversprunget.* — 101_{16}: stað *for* staðar. — 102_{18}: var *for* hefir. — 103_{26}: byggja *for* byrgja: eðr i *for* en. — 104_{2}: búa með sonu *for* búa. Sonu. — 104_{19}: mundi *for* muni. — 105_{9}: frænd^m *for* frænda. — 109_{11}: ferr Þorbjǫrn *for* fær Þorbirni. — 109_{12}: neðan er *for* neðar en. — 109_{24}: Þorsteinsson *for* Þjóstarsson. — 110_{3}: Hvar *for* Hvert. — 110_{16}: Hinn *for* Er hinn. — 112_{12}: síðan *for* síðar. — 113_{21}: „son hans. Þorgeirr spurði: Saklausan?“ *urigtig læsemåde for* „son hans Þorbjarnar saklausan“ (*jfr.* B, D). — 113_{22}: „hvers verkan at ǫngu“; *opr. måske* óverkan (*jfr.* D: óverkan, B, C: óverk) *og* at ǫðru (*sål.* B, C, D). — 114_{8}: flestum ófýsa *for* flesta menn ófúsa. — 115_{8-9}: „m̄“ (= C, menn B) *for* metin (D). — 117_{6}: gekk *oversprunget.* — 117_{7}: þar (í hug) *for* þat. — 118_{25}: fengit *for* fengiz. — 119_{2-3} (kvez—austan): *Stykket* Fara—austr *forkvaklet.* — 119_{9}: heyra *for* heyja. — 121_{3}: sem *oversprunget.* — 121_{22}: gef *for* skep. — $122_{2\ og\ 16}$: vestan *i alle hdskrr. for* austan. vestr *for* austr. — 122_{3}: þetta *for* þenna. — 122_{8}: er *overspr.* — 122_{13}: ok *overspr.* — 123_{1}: „ofhof“ *for* óhófs. — 123_{13}: kveða á *for* kveða. — 125_{13}: allir góðir *for* allgóðir. — 126_{14}: þig at m^r(!) *for* þinghá varð. — 127_{8}: Bjarnarson *for* Bjarnason. — 129_{12}: mælir *overspr.* — 130_{12}: vánir *for* ván; eigi *overspr.* — 130_{21}: illt („yllt“) *for* vel. — 133_{1} (Þeir—máttu): *forvansket læsemåde i* A. — 133_{13}: Er *overspr.* — 134_{2}: manna *overspr.* — 134_{6}: um *for* með (C) *el.* við (B. D). — 134_{16}: eitt *for* at. — 134_{19-20}: hafði átt *for* hefir átt. — 135_{9}: minna manna *for* mína menn.

For det sagaafsnits vedkommende, som indeholdes i det bevarede m e m b r a n b l a d, er teksten aftrykt efter dette blad (med paphdskrr.'s afvigelser i noterækkerne), fra s. 111_{2}:

ætta *til* 116_{20}: nema. *Et stykke, som på grund af mbrbladets beskæring i kanterne er borte i dette, er udfyldt efter* A (113_{19}—114_{5}: Þorgeirr—við, *samt* 114_{6-7}: at—øngva). *Hvad angår skrivemåden i dette fra det 15. århundredes første del stammende brudstykke, kunne følgende ejendommeligheder bemærkes:* u-*omlyd af* a *betegnes alm. ved tegnet* ǫ́ (fiǫ́l, hǫ́fum, lǫ́gvǫ́rn, ǫ́llum *o. s. v.*), *undertiden ved* o *som i* morgum 112_{24}. ǫ́ *for* o *findes skrevet i* ǫ́ckr 112_{7}, tvǫ́ (tvau) 111_{15}. ø *betegnes ligeledes ved* ǫ́ (ǫ́nguar, ǫ́ngvm). io *i* giorst (*superl.*) 113_{7}. ei *for* e *i* dreingr 111_{6}, geingu 116_{7} (*men* gengu 112_{13}), leingzt 115_{1}. y *for* i *i* mykla 111_{17}, 116_{17}, *men* mikit $113_{2, 3, 8}$; *derimod gennemg.* i *i* firi(r), þikia(zt). *Karakteristisk er det* y-*lignende* j-*tegn, betegnende både langt og kort* i *samt* j. *I udgaven af 1839, hvor mbrbladet er trykt som tillæg, skrives dette tegn helt igennem som* y. u *og* v *bruges som sædvanlig ganske i flæng;* w *for* u *i* wm 111_{19}. æ *for opr.* œ. *Vokallængde betegnes ikke; derimod findes undertiden* ꜳ *for* a (= á) *i enkelte ord, således i præpositionen* ꜳ (á) *samt i* osꜳʀari 113_{5}. o *af opr.* á *er gennemgående efter* v (u), *sål.:* svo, suofu, vonum, vorkunn, uort, voru *og* uoru, uott. -e *for* -i *i endelse findes i* bvdinne 112_{2}, lidsinne 111_{9}, mune 114_{22}, vile 115_{19}, *samt* aller 112_{14}, 116_{8}; *derimod gennemgående* -u (*ikke* -o). *Der gøres ingen adskillelse mellem* d *og* ð, *idet der helt igennem bruges* d. c *undertiden for* k: þic 112_{24}; *alm. i forbindelsen* ck (*vekslen i* ecki 112_{21}, 113_{9}, *men* ekki 111_{9}). g *for* k *i* miog $112_{3, 5, 15}$. d *af og til for* t *i bøjningsendelse, sål.:* huad $115_{4, 6}$, litid (*adj.*) 111_{19}, sofnad 111_{20}; *vekslen i* þit $116_{5, 6}$ *og* þid 116_{4}; *omvendt* t *undertiden for* d *i 2. pers. plur. af verber:* gangid . . ok verit 116_{3}, gangit 111_{14}, bidit 111_{6}, skulut 116_{4}. t *for* tt *i* gæt 113_{1}, mæti 113_{9}. *Der skilles mellem* ʀ *og* r, *som dog tildels bruges i flæng* (ʀ *gennem-*

gående som begyndelsesbogstav). Karakteristisk er forbindelsen zs *for* s *el.* z (*efter el. foran en konsonant*), *sål.:* allzs *113*1, bazst *114*12, Jslandzs *115*6, landzs *116*4, lidueizslu *113*18, naudzsyn *111*12, navdzsyn *113*16, *114*9, ueizst *115*5. z *for* s *i* allz *113*8, traustz *113*14, vænztir *111*8. *Alm. fordobling af* l *foran* d, t *og* z (sz). — *Mediopassivendelsen* -zt *er ganske gennemgående.*

Sagaforfatteren er åbenbart lokalkendt; han giver nøjagtige beskrivelser af de steder og egne, hvor tildragelserne foregå, f. eks. s. 100—101, hvor Einar leder efter fårene, s. 103, hvor Einarsvarða (*Einars gravhøj*) *omtales, og hvor forfatteren er så nøje stedkendt, at han véd, at denne høj bruges som midaftensmærke fra sæteren, s. 107: Hrafnkels og Såms tingrejser, s. 119—120: hvor Såm og Þjóstarssønnerne ride til Aðalból og overrumple Hrafnkel, s. 128: hvor Eyvind Bjarnesøns rejse fra Reyðarfjord til Hrafnkelsdal beskrives. Dog findes der på nogle punkter unøjagtigheder i stedsangivelserne, skønt det er tvivlsomt, om de alle kan lægges sagaforfatteren til last.*

*S. 97*5-12 *fortælles om Fljótsdalsherað, at det er vanskeligt at færdes igennem, og at Halfred søgte og fandt en vej* (Hallfreðargata), *som var bedre og tørrere, skønt længere, end den oprindelige mellem Hallfreðarstaðir og Aðalból. Ifølge en endnu bevaret lokaltradition skal den såkaldte Hallfreðargata have gået fra Hallfreðarstaðir gennem et dalstrøg ind og op fra gården* i Lágheiði, *derpå ind langsmed Midhederyggen midt igennem Fljótsdalshede op til Aðalból. Det er en meget tør og god vej. Men da passer det ikke, når der i sagaen siges, at den vej var længere end den anden til Aðalból, ti lokaltraditionens Hallfreðargata er netop den korteste og bedste vej fra Hallfreðarstaðir til Aðalból* (*jfr. Sigurðr Gunnarsson, Örnefni*). *F. Jónsson har* (*lit. hist.*

*II, 525) påpeget sandsynligheden af, at beskrivelsen af Fljótsdalsherað her er en senere afskrivertilføjelse, og uoverensstemmelsen mellem lokaltraditionen og sagaens beskrivelse kan kun styrke en sådan mistanke.**)

Også med hensyn til et andet stednavn, nemlig Freyfaxahamarr, *indeholder sagaen en fejl i beskrivelsen. Ifølge sagaen blev hesten Freyfaxi ført ned over „tunet“ på Aðalból til en klippe („hammer“) ved åen, hvorfra den med et klæde over hovedet blev styrtet ned i en dyb dam i åen. Men landet nedenfor tunet på Aðalból er ganske fladt, og der findes ikke på denne strækning nogen „hammer“ som den i sagaen omtalte. Derimod er der en halv mils vej syd for Aðalból en temmelig dyb kløft i lien vest for åen ved navn Faxagil. Gennem Faxagil løber en lille bæk, og ovenover denne er på nordsiden en hammer (Kr. Kålund, Isl. beskr. II, 219). Ifølge Kr. K. synes det rimeligst at antage, at Freyfaxi er bleven nedstyrtet her; men den almindelige antagelse på stedet er, at nogle småhamre nederst og yderst i Faxagil er den gamle Freyfaxahamarr, og at hesten er bleven nedstyrtet herfra, skønt åen nu løber temmelig langt fra hamrene, øst for disse. Der er imidlertid en „øre“ på dette sted vest for åen, som da kunde antages i oldtiden at have løbet nærmere ved hamrene.***)

---

*) *Også udtrykket* „fyrir ofan fell þau, er standa í Fljótsdalsheraði“ *97_{9-10} er ifølge Sig. Gunnarsson unøjagtigt.*

S. 96_7 vilde ifølge S. G. „upp eptir Fljótsdals h e i ð i“ *være nøjagtigere end* „u. e. Fljótsdals h e r a ð i“.

**) *Ifølge S Gunnarsson* (Örnefni *i* Safn II, *s. 454—55*) *kaldes disse småhamre nu* Faxahamarr (*senere s. 457 bruges navnet* Freyfaxahamarr). *Skønt det vilde stemme bedre med sagaens beretning, om Aðalból i oldtiden havde ligget længere inde i dalen, synes dette dog ikke at have været tilfældet, at dømme efter beskrivelsen af gården* at Hóli *som liggende lige overfor Aðalból* (*s. 98*). *Den overfor Aðalból liggende høj og ødegård kaldes nu* Tobbahóll (*se S. G., Örn.*).

Når det i hdskrr., dér hvor Såm fordriver Hrafnkel fra Aðalból, hedder, at S. befaler H. ikke at være nærmere end „fyrir vestan Fljótsdalsherað“ (*122* 2), *da er* vestan *her en afskriverfejl for* austan; *på samme måde er i den følgende bemærkning, at H. flyttede* „vestr yfir Fljótsdalsherað“ (*122* 16), vestr *en forvanskning for* austr.

Af genealogiske unøjagtigheder kan kun påvises en eller to. S. 110 siges Þormóðr Þjóstarsson fra Álptanes at være gift med Egil Skallagrimssøns stedatter Þórdís Þórólfsdóttir fra Borg. Dette stemmer ikke med Egilssaga, i hvilken Þórdís kun nævnes som gift med Grímr på Mosfell, og heller ikke med Landn., hvor Þormóðr Þjóstarsson siges at være gift med Þuríðr Þorleifsdóttir. Rimeligvis er der her en fejl i Hrafnk. *Det drejer sig jo også om vestlandske genealogier, hvor Hrafnkelssagas forfatter lettere kunde tage fejl. — Hallsteinssønnerne på Víðivellir kaldes i* Hrafnk. *s. 129* Sigvatr *og* Snorri; *i Dropl. s. hedde de derimod med andre navne. Der synes her at være tale om de samme mænd; men hvilken saga det er, som da har de rette navne, kan næppe afgøres.*

Hrafnkelssagas fremstilling af Halfreds, Hrafnkels faders, landnåm viser, at denne saga er bygget på traditioner, som ere ganske uafhængige af dem, der findes i Landnáma ang. Hrafnkel. Hr.'s fader kaldes i Landn. ikke som i Hrafnk. s. Halfred, men Hrafn. I Hrafnk. s. (indledningen) fortælles om Halfreds drøm og fjældskredet, som han undgår ved at rette sig efter den ham i drømme givne advarsel og flytte bort. I Landn. fortælles den samme historie ikke om Hrafnkels fader, men om Hrafnkel selv. I Hrafnk. s. omtales, at en galt eller ged og en buk blere begravede under fjældskredet; i Landn. nævnes derimod en galt og en tyr. Stednavnet Geitdalr, *hvor skredet skete, taler mere for*

Hrafnkelssagas beretning end for Landnámas. Der findes flere afvigelser i stednavne mellem Hrafnk. s. og Landn., og det er allerede i fortalen til første udgave af sagaen (1839) og ligeledes af G. Vigfusson blevet påpeget, at det snarest er Hrafnk. s., som har ret overfor Landn. I Hrafnk. s. kaldes Hrafnkels første gård Aðalból, *hans anden gård* Hrafnkelsstaðir, *og disse navne bruges endnu den dag idag i den pågældende egn af Island. Det i Landn. indeholdte navn på Hrafnkels bosted,* Steinrøðarstaðir, *er derimod ganske ukendt andenstedsfra.**) *Når Hrafnkels fader i udgaverne af Landn. kaldes Hrafn, da findes der allerede i selve Landn. varianter til navnet, idet der i nogle hdskrr. for* Hrafnssonar *læses* „Runolfssonar", *i andre* „Raums s(onar)" *el.* „raums", *hvilket forøger usikkerheden med hensyn til dette navn* (Hrafnk. Þórisson Hrafnkelssonar raums *findes nævnt i Njála, kap. 135, vistnok med Landn. som kilde*). *Når derimod Hrafnkels fader i Hrafnk. s. kaldes* Hallfreðr, *da finder dette tilknytning i de to stednavne* Hallfreðarstaðir *og* Hallfreðargata, *som begge nævnes i sagaen i forbindelse med landnåmsmanden Halfred og endnu kaldes således.***) *Hertil kan føjes, at Landn. ikke synes at kende noget til Hrafnkels tilnavn* Freysgoði (*det nævnes i al fald ikke*), *et tilnavn, som dog er meget vel begrundet i den store rolle, som Frey-dyrkelsen spiller i Hrafnk. s., og hvorom bl. a. stednavnet Freyfaxahamarr, opkaldt efter Hrafnkels til Frey viede hest, bærer vidnesbyrd.*

---

*) *Nogle unge hdskrr. af Landn. have det lige så ukendte* „Steinkelsstaðir", *der sandsynl. blot er en fejllæsning af* Steinrøðarstaðir. *I udgaven af* Hrafnk. *1839* (*indledningen*) *skrives* „Steinkelsstaðir".

**) *Hrafnkelssagas forfatter véd også at berette om enkeltheder af betydning vedrørende Halfred, som: at* Arnþrúðarstaðir *blev opkaldt efter hans trælkvinde* Arnþrúðr (*s. 95*).

Hrafnkelssaga står, hvad kompositionen angår, i allerførste række blandt de gamle slægtsagaer. Dens handling er en fast sammenkædet række af begivenheder. Personerne ere fortrinlig skildrede. Hrafnkel er overmodig og giver ikke bøder for drab; men han kan dog vise højmod, når han føler, at han har begået en uretfærdighed, således når han byder Torbjørn bøder for sønnen Einars drab, bøder, som T. i sin uforstand ikke vil modtage, da han ansér dem for utilstrækkelige. Hrafnkel har sat stor pris på Einar, og det er kun det ubesindige edsløfte med hensyn til hesten, som er skyld i, at han begår drabet. Torbjørn er som karaktér ubetydelig og småtskåren; han vil gærne spille en stor rolle, men taber ganske hovedet under modgang. Ganske anderledes tiltalende er hans søn Einar. Da omslaget kommer i Hrafnkels skæbne og han ydmyget må forlade hus og hjem, blidgøres hans karaktér. Samtidig mister han troen på guderne. Men da lejligheden endelig er inde til at tage hævn over Såm Bjarnesøn og hans slægt, er han atter kampberedt. Han forfølger og dræber den sagesløse Eyvind Bjarnesøn og fordriver derpå sin egenlige modstander, Såm, Eyvinds broder, fra Aðalból, som han atter tager i besiddelse. Eyvind, hvis optræden egenlig først falder i slutningen af sagaen, er en i høj grad sympatetisk person, og hans drab sætter en plet på Hrafnkel, skønt det kan tjene til dennes undskyldning, at hans fremgangsmåde ved denne lejlighed sikkert har været i overensstemmelse med tidens sædvane. Angående skikken at rydde den bedste mand i en slægt af vejen i steden for at tage direkte hævn over den, som hævnen egenlig burde ramme, kan henvises til lovbogen Járnsíða, *„mandhelgebalken“ kap. 7. Skønt mindre betydelig end Eyvind, kommer dog broderen, den hoffærdige, lovkyndige Såm på grund af omstændighederne til at spille en større rolle i sagaen. Han opnår ganske*

vist ved vestlændingenes, Þjóstarssønnernes, hjælp at ydmyge Hrafnkel; men da disse ere borte, vender bladet sig snart, og Hrafnkel tager oprejsning. Ved det levende billede, som gives af Þjóstarssønnerne, yder sagaen et værdifuldt bidrag til vestlandsk personalhistorie.

Hvad sagaens stil angår, spores der et vist hang til dramatisering; der er lange samtaler med mange ræsonnementer, undertiden lidt højtravende, som hvor Hrafnkels tjenestekvinde holder den i hendes mund noget unaturlige, manende tale, hvori hun ægger Hrafnkel til at dræbe Eyvind Bjarnesøn og tage oprejsning over Sám. Hrafnkels bemærkning til Torbjørn s. 103 22-24 *angående ubetimeligheden af meget, som man (han selv) lover og siger, er her også noget unaturlig i hans mund. Karakteristiske for sagaforfatterens fremstillingsmåde ere de taler, hvormed Þorkell Þjóstarsson i teltet på tinge ægger sin broder Þorgeirr til at tage sig af Torbjørns og Såms sag imod Hrafnkel. Et og andet kan være senere tilføjelse, men lader sig næppe udskille. Forklaringen af ordet* vápnatak *s. 118* 11 *er dog øjensynlig en afskrivertilføjelse, gjort for en senere tids læsere, hos hvem kendskab til ordets særlige betydning ikke kunde forudsættes. Bortset fra de ovf. omtalte anker er den historiske fremstilling jævn og anskuelig og med klassisk præg.*

F. Jónsson (lit.-hist. II, 524—25) fremsætter den mening, at sagaforfatteren har været en gejstlig. Sagaen er i al fald skreven i afgjort kristelig ånd (mærk beskrivelsen af, hvorledes afgudstemplet og gudebillederne på Aðalból blive ødelagte, og Hrafnkels bemærkning om de gamle guder s. 126 3*), men uden spor af fanatisme, hvilket er et yderligere tegn på, at sagaen tilhører den klassiske literaturperiode. At forfatteren har været en lovkyndig mand, kan sluttes af den nøjagtighed og udførlighed, hvormed processerne beskrives. Beretningen om måden,*

hvorpå en eksekutionsdom skulde forkyndes og udføres, stemmer ganske med de i Þingskapabálkr *i* Grágás *indeholdte bestemmelser.*

5. **Droplaugarsona saga.**

Denne saga findes i den store membran AM. 132, fol. (Möðruvallabók) *fra det 14. århundredes første halvdel og er den 7. i rækken af de deri indeholdte 11 sagaer. Alle papirshåndskrifterne af Dropl. s. vise sig at nedstamme — umiddelbart og middelbart — fra denne membran, hvorfor der ikke er taget noget hensyn til dem ved denne udgave. Sagaen er tidligere udgiven af Konrad Gíslason med analyse og ordsamling samt versforklaring i Nordiske Oldskrifter II (Kbh. 1847); retskrivningen er dér normaliseret, dog med bevarelse af enkelte af membranens ejendommeligheder. En senere udgave med versforklaring skyldes Þorleifur Jónsson (Reykjavík 1878). I den her foreliggende udgave af sagaen er membranens retskrivning bibeholdt, bortset fra den overalt foretagne opløsning af forkortelserne. Da membranen er bleven nærmere omtalt og beskreven ved flere tidligere udgaver af sagaer, som forefindes i den (sål. særlig: Finnboga saga ved H. Gering, Halle 1879, Egils saga ved F. Jónsson, Kbh. 1886—88, Laxdæla saga ved Kr. Kålund, Kbh. 1889—91), skal her med hensyn til membranens beskrivelse blot henvises til disse arbejder. Hvad særlig retskrivningen angår, er der gjort udførlig rede for denne i indledningen til Gerings udgave af Finnboga saga.**)

Foruden den omtalte membran findes også et enkelt defekt og kun delvis læseligt membranblad, indeholdende

*) *Bemærkes kan, at skrivemåden* ie *for langt* e (é) *ikke forekommer i Dropl. s., hvor der altid skrives* e *eller* é.

et stykke af Dropl. s. og sammenhængende med det af Vápnf. s. bevarede mbrblad, i AM. 162 c, fol. *Det er her meddelt som tillæg til sagaen. Med hensyn til beskrivelsen af bladet kan henvises til hvad der er bemærket s. XXII—XXIV og XXXV ang. de Vápnf. og Torst. s. stgh. tilhørende mbrbrudstykker, da alle disse blade stamme fra en og samme sønderlemmede codex. Brudstykket er tidligere udgivet af Kr. Kålund i Arkiv for nordisk filologi III, og en sammenligning mellem det og det tilsvarende afsnit i* 132 *viser, at afvigelserne mellem de to mbrr. mest ere af stilistisk art, medens handlingerne følges ad punkt for punkt, ofte med enslydende sætningsperioder. Begge mbrr. stamme altså fra en og samme sagaredaktion. Forholdet mellem* 132 *og* 162 *er blevet gjort til genstand for nærmere undersøgelse af Kr. Kålund i Arkiv f. nord. fil. III. Skønt* 162 *er levning af en yngre mbr. og i det hele synes at have en mindre oprindelig tekst end* 132 — *teksten er hist og her noget udvidet i* 162 —, *står* 162 *dog ikke i noget afhængighedsforhold til* 132. *Det har undgået nogle fejl, hvori* 132 *gør sig skyldig (har således de rigtige navne* Holmsteinn, Krakalækr *for* 132*'s* Hallsteinn, Korkalækr; *jfr. det flgd.) og danner i det hele trods sin meget defekte tilstand et værdifuldt supplement til* 132. *Af interesse er det i* 162 (*s. 177* 13-14) *forekommende ordsprog:* sljóf eru nef vár, en breiðar fjaðrir (*„vor forsvarskraft er ringe, hvorimod vi på mange punkter ere udsatte for angreb“. Kr. K.*). *Det kendes ellers kun fra Hrafn Sveinbjørnssøns saga, hvor dets anvendelse er noget utydelig.*

Der kan næppe være tvivl om, at sagaforfatteren har hørt hjemme i den egn, hvor sagahandlingen foregår, og at det er bygdetraditioner, som han gengiver. Hans stedbeskrivelser ere indgående og nøjagtige, og flere gange henviser han til forholdene på de omhandlede steder på

hans egen tid. Om Helge Asbjørnssøns hus eller „skåle“ på Mjófanes oplyses: „stendr sa skali enn i Miofanesi“ (*156* 5-6); *et andet sted* (*143* 28) *hedder det:* en nu ero þar sauðhusatoptir (*ɔ: i Atlavík; jfr. Torsten hvides saga*). *S. 161 beskrives omstændelig stedet, hvor Helge Dropløgssøns sidste kamp foregik; der fortælles, at ved kanten af kløften, hvorigennem Eyrargilsá løber, er en lille høj, og der tilføjes:* „en nu er þar hrisi vaxit vm alla þa hæð ok er þar nu litill griotuarði er þeir borðuz“ (*161* 12-13). *Også skildringerne af selve begivenhederne ere undertiden meget detaillerede. Til hjemlige bygdetraditioner sigter bemærkningen s. 163* 6 *ff. ang. Helge Dropl.'s og Hjarrandis kamp* (þat er mal manna *o. s. v.*).

De unøjagtigheder og fejl, som hist og her findes i stednavne og stedbeskrivelser, må i henhold til det ovf. bemærkede sikkert betragtes som afskrivningsforvanskninger. S. 146 1-2 *siges* Gunnlaugarstaðir *at ligge* „ofan frá Mjófanesi“. *Dette er ifølge Sigurðr Gunnarsson urigtigt og burde være* „upp frá M.“. *Stedet nævnes endnu* Gunnlaugsstaðir. *S. 146* 8 *er* Geirdalsá *fejl for* Geitdalsá, *149* 1 Forsdals *fejl for* Fliotsdals, Korkalækiar *fejl for* Krakalækiar (*sål. i mbr.-brudstykket*); *159* 12 „vt (vt ifir Hals)“ *fejl for* „upp“, *164* 29 „vt við Eyuindar á“ *fejl for* „utan (*el.* fram) við E.“ *S. 166* 12 *siges gården* á Bakka *at ligge* „fyrir vestan fliotit“, *hvilket er fejl for* „f. austan fl.“ (*ɔ:* Lagarfljót). *Den å, hvorover Grim og hans fostbrødre siges at svømme for at nå Bakke* (*166* 10), *må være Lagarfljót og ikke den i det umiddelbart foregående nævnte Rangå. — Tekstens* „Od(d)zstaðir“ *kaldes nutildags* „Orstaðir“. *Efter den nuværende udtale at dømme og navnets vaklende skrivemåde i sagaen* (Auðstaðir, Od(d)zstaðir) *er det tvivlsomt, om den oprindelige form har været* Oddsstaðir.

Håndgribelige afskriverfejl foreligge, 1) når en og samme kvinde kaldes Sigríðr (173 30) og Friðgerðr (174 11-12), og 2) når i slutningen af sagaen en søn af Grim Dropl. kaldes først Þorkell (175 19) og så Þorvaldr (175 20). Ligeledes må det skyldes afskriverfejl, når Hrafnkel gode på to steder (145 21 og 171 24) kaldes „broðurson“ Helga Asbiarnarsonar. I den trykte tekst er for broðurson indsat bræðrungr (fætter) i overensstemmelse med det virkelige forhold; i originalmembranen har sandsynl. dette ord stået forkortet på en sådan måde, at en afskriver let kunde tage fejl.

En uagtsomhedsfejl synes der at foreligge, når Helge Dropløgssøns mågTorsten s. 157 24-25 siges at bo i Nordfjord, medens der kort i forvejen, s. 152 27-28, er fortalt, at han boede á Desjarmýri i Borgefjord.

Af genealogiske unøjagtigheder og fejl findes der en del, hvoraf enkelte må henføres til afskrivere, men enkelte til sagaforfatteren selv. Afskriverfejl er det, når Hallsteinn den breddalskes sønner kaldes med afvigende navne på tre forskellige steder: Þorðr, Þorkell og Eindriði 145 17, Einarr, Þorkell og Þoroddr 149 9 og 11, Þorðr, Þorkell og Einarr 156 2-3. I denne udgaves tekst ere navneformerne Þorðr, Þorkell og Eindriði gennemførte (navnet Eindriði har mulig stået således forkortet i membranens original, at afskriveren har læst det som Einarr). I Hrafnkelssaga nævnes Hallsteinssønnerne Sigvatr og Snorri (jfr. ovf. s. XLIX). — En sammenblanding med Dropløgssønnernes stefader Hallsteinn á Víðivǫllum (den breddalske) skyldes det sandsynligvis, når en svoger til Hrafnkel gode (Hrafnkel Freysgodes sønnesøn), nemlig Hólmsteinn á Víðivǫllum, kaldes Hallsteinn 149 24, 150 1 og 7, 151 8. Også her foreligger en afskriverfejl. Mbr.-brudstykket i 162 har helt igennem det rette navn Holmsteinn. — Derimod bærer vistnok sagaforfatteren selv skylden for, at de to Besser, Bessi Hávarsson og Bessi Ǫssurarson, ere

sammenblandede. Droplaug, *kaldet* D. „Spakbessadóttir" *145* 20 (*Helge Asbjørnssøns første hustru og forskellig fra Dropløgssønnernes moder*, Droplaug Þorgrímsdóttir), *er datter af Besse Øssurssøn på Bessestad — jfr. 146* 12-13 *samt 150* 1-3, *hvor Holmsteinn Bessesøn omtaler Droplaug som sin søster; men tilnavnet* Spakbessi *tilhører egl. Håvars fader Besse på Vallanes* (*144* 5). *S. 146 fortælles om Dropl. Spakbessad.*, *at hun tog til Bessestad for at besøge sin moder*, *som her nævnes* Ingibjǫrg. *Besse Øssurssøns hustru omtales ellers ikke ved navn; men s. 144* 12-13 *fortælles, at Besse Håvarssøn bejlede til* Ingibjǫrg, *datter af Egil Guttormssøn, og fik hende til ægte.*

Hovedpersonerne i sagaen ere de to Dropløgssønner og Helge Asbjørnssøn. Det første kap. står i noget løs tilknytning til selve sagaen. Det omhandler landnåmsmanden Ketill þryms oplevelser i Jæmteland under et besøg hos Véþormr, af hvem han køber trælkvinden Arneiðr, som siden bliver hans hustru. I andet kap. omtales Ketils sønnesøn Torvald, som ægter Droplaug Torgrimsdatter og bliver fader til de bekendte Dropløgssønner. Torvald spiller iøvrigt ingen rolle i sagaen; men kap. 1 om Ketill þrymr som stamfader til Dropløgssønnerne på fædrene side får herved sin begrundelse. I andet og tredje kap. indføres en stor mængde personer, som dog alle på en eller anden måde spille en rolle i sagaen. Først midt i tredje kap. begynder den egenlige sagahandling med fortællingen om Torgrim torðyfill, som udspreder en art nid, et nedsættende rygte om Dropløg, at hun skulde have været sin mand utro. Dette hævnes af Dropløgs sønner, som dræbe Torgrim. Denne var Helge Asb.'s frigivne, og H. A. overtager drabssagen. Det kommer til forlig på tinge, hvor Torkel Geitessøn, Dropløgssønnernes ven og frænde, giver H. A. bøder for drabet. Men i Dropløgssønnernes øjne er bagvaskelsen på denne måde uhævnet, og stridighederne mellem H. A.

og Dropløgssønnerne, særlig Helge, fortsættes med stigende forbitrelse på begge sider. Disse konflikter ere sagaens hovedindhold, og de forskellige småepisoder, som fortælles snart om en, snart om en anden person, medtages kun, fordi de danne led i stridighederne mellem sagaens hovedpersoner. H. A. overlistes et par gange, men får til sidst oprejsning. I den afgørende kamp falder Helge Dropløgssøn. Slutningen af sagaen omhandler Grim Dropløgssøns hævn over H. A. og derpå følgende landflygtighed. Hvad der i sidste kap. fortælles om Grims kamp med vikingen Gauss i Norge, og hvorledes heksen Gefjon ved svig volder hans død, får en noget sagnagtig karaktér ved iblanding af gammel folketro.

Kilderne til Dropl. s. ere af dobbelt art: først og fremmest mundtlige fortællinger og dernæst en række gamle, utvivlsomt ægte, vers i dróttkvæðr háttr (*i sagaen findes indeholdt 1 vers af Helge Asb. og 5 af Grim Dropl.). Versene ere på flere steder stærkt forvanskede.*

At Dropl. s. og Landnáma ere uafhængige af hinanden og have forskellige kilder, fremgår af kap. 1 i Dropl. s. De her fortalte begivenheder omtales også i Landn. Véþormr i Jæmteland siges i Dropl. s. at have været en søn af Rognvald, Ketil raums) søn, medens han ifølge Landn. var en søn af Vémundr den gamle (G. Vigf. har i „Tímatal" til fordel for Landn. påpeget de i Véþorms slægt med* Vé- *begyndende navne). I sagaen siges Véþormr og hans tre brødre at have hærtaget Arneiðr, medens det ifølge Landn. var Véþorms søn Holmfast og hans søstersøn Grim, som hærtog hende.*

---

*) *Tilnavnet* raumr *betragtes af G. Vigf. („Tímatal") som en uagtsomhedsfejl for* þrymr. *Men selv om man kan forudsætte slægtskabsforhold mellem Ketill þrymr Þiðrandason og Véþormr, er dette ikke tilstrækkelig grund til at indsætte* þrymr *i steden for* raumr *som Rognvalds faders tilnavn.*

Arneids moder kaldes i sagaen Sigrid, i Landn. derimod Ólǫf. Da de her fortalte begivenheder ligge så langt tilbage i tiden, adskilligt forud for den egenlige handling i Dropl. s., og desuden ere knyttede til det fjærne Jæmteland, er den omtalte uoverensstemmelse mellem sagaen og Landn. ikke at undres over og den ene beretnings rigtighed fremfor den anden vanskelig at fastslå. Et ved sin større omstændelighed pålideligere indtryk gør Landn., hvor den om Véþorms broder Grim fortæller, at han efter at være kommen til Island først boede i 4 år på Ǫndurtnes i Grimsnes og senere på Búrfell, medens Dropl. s. kun véd om ham, at han boede på Búrfell. Men, bortset fra de her ovf. anførte afvigelser, stemmer sagaen i alt væsenligt med Landn., hvad slægtregistrene angår, og desuden gør den ved sin ædruelige og umiddelbare fortællemåde som helhed et særdeles troværdigt indtryk.

Skønt Dropl. s. ikke udgør et så vel sammenkædet hele som Vápnf. s. eller navnlig Hrafnkels s. Fr., idet begivenhederne i Dropl. s. ikke danne en så logisk fortsættelse, den ene af den anden, som tilfældet er i de to andre nævnte sagaer, så er den dog et vel afrundet hele, og alt hvad der fortælles indgår som led i de to Helgers historie. Personerne ere gennemgående klart og objektivt skildrede. Om Droplaug var sin første mand utro, lader sagaforfatteren stå hen; men fortællingen synes at vise, at forf. ikke tror derpå. Derimod vise begivenhedernes gang, at hun selv må have fattet eller været med til at fatte planen om at rydde sin anden mand af vejen. Rygtet udpeger hende og sønnen Helge som skyldige, og da Helge Asb. stævner dem begge i anledning af drabet, bryder Droplaug op og drager til Færøerne, hvor hun bosætter sig. Helge Drophøgssøn dømmes til landflygtighed, men respekterer dog ikke denne dom. Helge Dropl. er en overmodig, hensynsløs og urolig karaktér. I sit

elskovsforhold til Tófa hlíðarsól riser han imidlertid trofasthed (jfr. s. 157). Den yngre broder Grim, der først henimod slutningen af sagaen kommer til at spille en større rolle som Helges hævner, er en jævnere karaktér og i det hele mere tiltalende end Helge. Medens den sidste flakker om, sætter Grim bo. Et udpræget karaktértræk hos Grim er den stærke kærlighed, hvormed han omfatter den ældre broder. Helge Asb., en fuldt så betydelig og fuldt så sympatetisk personlighed som hans modstander og navne, er af naturen mindre stridbar end denne, men bliver ved begivenhedernes gang draget ind i en aldrig hvilende strid med Helge Dropl. H. A. bliver overlistet et par gange (den ene gang optræder hans fætter Hrafnkel gode sammen med H. D. imod ham og fravrister ham godordet for en tid; jfr. den karakteristiske lille fortælling om Án trúðr s. 150—151); men til sidst, da H. D. lader hånt om landflygtighedsdommen, tager H. A. sig sammen til den afgørende kamp, hvori H. D. falder. I Gunnars s. Þiðrb. *spiller H. A. en rolle som Gunnars beskytter.*

Sagaen er ejendommelig i stilistisk henseende, nemlig ved den knappe og formløse, ofte noget kejtede fortællemåde. Den danner her en modsætning til de andre sagaer med deres mere udarbejdede stil. Det her omtalte forhold har givet anledning til den antagelse, at sagaen i den foreliggende form blot skulde være et udtog af en ældre, nu tabt, Dropl. s. (se indledningen til den tidligere udgave af sagen i NO); men lejlighedsvis have både F. Jónsson (On. og oisl. lit.-hist. II) og Kr. Kålund (Arkiv f. nord. fil. III) taget afstand fra denne anskuelse. Den kan ikke begrundes tilstrækkelig ved henvisning til sagaens knappe stil; om sagaen som helhed må det siges, at dens fremstilling gennemgående er klar, logisk og fyndig, og mange optrin levende skildrede, sål. f. eks. den afgørende kamp, hvor Helge Dropl. falder,

Grims fuldbyrdelse af hævnen over Helge Asb., og alle de denne begivenhed ledsagende omstændigheder. Også episoden med Ån trud og tingstriden, hvor H. A. kommer til kort overfor sin navne på grund af Åns ulovlige udnævnelse til dommer, er levende skildret (lidt udførligere i brudstykket 162 *end i* 132) — *kun har forf. glemt at oplyse nærmere om, hvorfor Ån savnede de nødvendige betingelser for en sådan udnævnelse. På dette punkt er fortællingen ufuldstændig. S.* 169_{17} *er bemærkningen om Grims fostbroder Glum så afbrudt og ufuldstændig, at man kan antage, at her har stået noget mere i den oprindelige tekst. Men i øvrigt giver netop det knappe, formløse og umiddelbare ved sagaens stil fortællingen en vis friskhed.*

Dropl. s. giver på et par steder interessante oplysninger om gamle skikke og gammel folketro, sål.: at bringe barselkoner mad (146_{10-11}), *Dropløgssønnernes gang „med solen“ om Besses offerhus* (*148*). *Af interesse i sproglig henseende er den gamle forbandelsesformel s.* 160_{31-32}: fari þer i sua gramendr aller.

Vigtig i kronologisk henseende er den bemærkning, hvormed sagaen slutter: at Helge Dropl. faldt året efter, at præsten Tangbrand kom til Island. Dennes ankomst sættes i de islandske annaler til 997. H. D.'s dødsår bliver et centralt år i sagaen. Af den omstændighed, at Torkel Geitessøn i Krossavík er bleven høvding, da stridighederne mellem Helgerne begynde, kan sluttes, at det meste af det, som fortælles i Dropl. s., først finder sted efter Böðvarsdalskampen (år 989)) — mellem Geitirs død og denne afsluttende kamp mellem Bjarne og Torkel ligge kun ganske få, efter Vápnf. s. kun to, år. Mellem Helge Dropløgssøns fald og Grims hævn kan heller ikke ligge mange år; G. Vigf. sætter Helge Asb.'s død til 1005 og Grims død i Norge til c. 1006.*

---

*) *ang. denne se ovf. under* Vápnf. *s. XXVII og XXIX.*

Dropl. sagas affattelsestid kan med sikkerhed fastsættes til det 12. århundrede. I selve sagaens slutning meddeles den oplysning, at Torvald, en sønnesønssøn af Grim Dropl., „fortalte denne saga“ (begyndelsen af det 12. årh.). Hermed stemmer også særdeles vel det om sagaen i stilistisk henseende ovf. bemærkede, der tyder på en tidlig affattelsestid.

Af de i sagaen omtalte vårtingssteder nævnes ifølge Sig. Gunnarsson endnu i Fljótsdalsherað: 1) Múlaþing *(ved Þingmúli i Skriðudal), 2)* Krakalækjarþing *(vistnok det samme som* Hǫfðaþing, Þinghǫfðaþing; *tæt ved* Þinghǫfði *er et sted, som endnu bærer navnet* Krakalækr). *Endnu et tredje ting i Fljótsdalsherað mindes, nemlig* Kiðjafellsþing; *det omtales ellers kun i den længere Dropl. s. el. Fljótsdæla. Det i Dropl. s. s. 166 19 nævnte* Lambanessþing *kendes ikke andenstedsfra, og stedet, hvor det skal søges, er usikkert.*

Den længere Dropl. s., også kaldet Fljótsdæla hin meiri (hin meiri *som modsætning til den egenlige Dropl. s., om hvilken undertiden navnet* Fljótsdæla *er blevet brugt, men uden egenlig hjemmel), er ingen oldtidssaga, men et produkt fra det 16. århundrede, der har sine hovedkilder i Hrafnk. s., den kortere Dropl. s., Brandkr. þ. og Gunnars s. Þiðrb. med tilsætning af sagn og fantasi. Angående dette forhold kan henvises til Kr. Kålunds udførlige redegørelse i indledningen til hans udgave af den længere Dropl. s. (Kbh. 1883).*

6. **Brandkrossa þáttr.**

Denne lille fortælling er tidligere udgiven 1) af B. Thorlacius med latinsk oversættelse i Københavns universitets indbydelsesskrift 1816 og 2) ved G. Thordar-

son i Nordiske Oldskrifter V, 1848. Den findes i tre håndskrifter, som stå hverandre meget nær og stamme fra et og samme grundhåndskrift, nemlig:

1) AM. 164 k fol. [**A**], *skrevet c. 1700 af Ásgeir Jónsson; indeholder a*) Brandkr. þ., *b*) Dropl. s.

2) AM. 395 fol. [**B**] *og*

3) AM. 426 fol. [**C**], *begge beskrevne ovf., henholdsvis s. XIV (nr. 3) og IV (nr. 4).*

De forholdsvis ubetydelige afvigelser mellem håndskrifterne give ikke anledning til nogen gruppering af disse; alle tre hdskrr. synes at være sideordnede.

Kun B *har kapitelinddeling.* A *har på et par steder nyt, til kapitel svarende, afsnit.*

Af fejl (afskriverfejl) i hovedhåndskriftet A *er bemærket følgende: s. 184*$_{11}$*:* á *for* at; *184*$_{22}$*:* staðfestu *for* staðfestulauss; *185*$_{12}$*:* Oddastǫðum (*for* Oddsstǫðum); *185*$_{22}$*:* ófǫrina *for* ófararinnar; *186*$_{7}$*: et par ord* (þar at: C) *ere her oversprungne; 186*$_{19}$*:* á lit *for* at lit; *191*$_{13}$*:* stórlynd ok staðlát, *vistnok fejl for de andre hdskrr.'s* stórlát ok staðlynd.

Brandkr. þ. er sammensat af forskellige, indbyrdes uafhængige, dele og slutter sig dels til Hrafnk. s., dels og navnlig til Dropl. s. Indledningen, i hvilken der fortælles om Hrafnkel Freysgode, hvorledes han kommer til Island og sætter bo, er blot en udskrift af Landnáma og ikke grundet på nogen selvstændig tradition. Hrafnkels fader kaldes Hrafn; det er Hrafnkel, som har den ovf. s. XLIX omtalte drøm; en galt og en tyr begraves under fjældskredet; Hrafnkel bosætter sig på Steinrøðarstaðir — kort sagt: i alle enkeltheder, hvor Landn. afviger fra Hrafnk. s. (se ovf. s. XLIX—L), stemmer Brandkr. þ. med den første. Derefter går fortællingen over til omtale af Hrafnkels sønnesøn Helge Asbjørnssøn, om hvem en ikke andenstedsfra kendt episode fortælles, hvorledes han gennem en proces fik gården Oddsstaðir.

Så gør fortællingen et større spring, idet forfatteren giver sig til at berette et æventyr om Dropløgssønnernes afstamning. Dette sidste er hovedindholdet af Brandkr. þ., og efter den i dette afsnit omtalte okse, Brandkrossi, *har hele fortællingen fået navn.*

S. 184$_{20}$ *fortælles om Helge Asb., at han blev gift med Oddlaug, en søster til Bessi (Spakbessi) på Bessestad. Dette stemmer ikke med Dropl. s., hvor der s. 145*$_{18-20}$ *fortælles, at Helge Asb., da boende på Oddsstad, var gift med Droplaug, en datter af Besse (Spakb.) på Bessestad.*

Det s. 191$_{23}$ *nævnte sted* Gilsá *i* Heraðsdal *er efter Sig. Gunnarsson sandsynlig det nuværende* Gil á Jökuldal.

Brandkr. þ. er et temmelig sildigt produkt og ganske uhistorisk, men af interesse som sagn betragtet. Dropløgssønnernes æt føres tilbage til en jætte eller halvjætte Geitir (han kaldes i sagnet for øvrigt bonde), boende i en klippehule i „Geitishamrar" i Norge. Denne Geitir bortfører ved trolddom oksen Brandkrossi fra bonden Grim i Vík på Island (det senere Krossavík; sagnet udleder det første sammensætningsled af oksens navn). Grim rejser med sin broder Torsten til Norge og kommer ved et tilfælde til jætten, i hvis datter Droplaug han bliver forelsket. Grim ægter Dropl. og rejser tilbage til Island med hende. Deres datter var Mardǫll, og dennes søn Grim blev fader til den fra Dropl. s. bekendte Droplaug, Helges og Grims moder. Myten hører til den udbredte sagngruppe om jættefostersønner og er nær beslægtet med det bekendte sagn om Dovrejætten. Den er fra Norge kommen til Island (Vápnafjorden), er sammensmeltet med myten om oksen Brandkrossi og er til sidst i Vápnafjorden bleven knyttet til sagn om historiske personer. At fortællingen allerede tidlig er bleven

opfattet som uhistorisk, kan ses af ytringen s. 186 14-15: þótt sumum þykki hon (ɔ: ræðan) efanlig . . .

Geitishamrar, jætten Geitirs bosted, siges i fortællingen at ligge ved Trondhjem, hvortil netop Grims og Torstens rejse går. Dette tyder på, at Krossavík-ætten opr. stammer fra Trondhjemsegnen (navnet Geitir går jo igen i denne slægt).

Brandkr. þ. er forfattet som en art indledning til Dropl. s.; dette kan ses af begyndelsesordene i fortællingen: Þar hefjum vér upp Helganna sǫgu —.

7. **Gunnars saga Þiðrandabana.**

Denne lille saga er tidligere udgiven som en art tillæg til Laxdæla s. i den arnamagnæanske udgave af denne saga, Kbh. 1826 (ledsaget af latinsk oversættelse). En senere udgave af Laxd. og Gunnars s. Þiðrb. (Akureyri 1867) er optrykt efter Kbh.-udgaven 1826.

Gunnars s. Þiðrb. findes kun i papirsafskrifter med forholdsvis ubetydelige afvigelser indbyrdes og alle stammende fra en og samme membran. De vigtigste og ved denne udgave benyttede håndskrifter ere: AM. 156 fol. [**A**], AM. 426 fol. [**B**], AM. 496, 4to [**C**], AM. 158 fol. [**D**] — *alle beskrevne ovf. henholdsvis s. IV, nrr. 5 og 4, III, nr. 1, IV, nr. 2.*

A *og* B *følges ad med hensyn til kapitelinddeling.* C *har ingen kapitelinddeling, men en enkelt gang nyt, til kapitel svarende, afsnit.* D *har sin egen kapitelinddeling. Overskrifter findes ikke.*

Hvad slægtskabet mellem de anførte fire hdskrr. angår, da falde disse i to grupper: A + B *og* C + D.

Af afvigelser i læsemåder, som begrunde en inddeling i to hdskr.-grupper, kan fremhæves:

Side	A, B	C, D
196_{2-3}:	háreygðr í lit (!)	harreygðr(!) illa C harðeygðr illa D
196_{16}:	þurfa	þurfa . . . þurfa *(pleonasme)*
197_{3}:	*Sætningsinddelingen i* A, B *forskellig fra* C, D.	
198_{16}:	A *og* B *begynde nyt kap.*, *men* C *og* D *have umiddelbar fortsættelse af det foregående og tilknytning ved* „ok“.	
200_{10}:	Þjóðgeirr	Þorgeirr
—	kringr	bringr
205_{16}:	hygg	ætla
205_{17}:	hlíft	vægt
205_{19}:	mein	geig
205_{25}:	ór—oss	verðr
206_{19}:	þrótt	þrekit
207_{1-2}:	ok firrir sik svá við kulda	fyrir kulda sakir
208_{21}:	ásthugaðr	ástúðligr
210_{6-9}:	Gunnars—Gunnars	*oversprunget*

De til grund for A-*gruppen og* C-*gruppen liggende to hdskrr.*, *henholdsvis* a *og* b, *gå tilbage til et fælles grundhdskr.:* x.

En hel del fejl i A *genfindes i de andre hdskrr. og må gå tilbage til alle fire hdskrr.'s fælles kilde; sål.: s.* 196_{2-3}*:* háreygðr í lit(!)*)*;* 196_{25}*:* Englendismaðr (Englendr maðr C, D; *rettet i* B: Englandsfari); *på de andre steder:* Englandsfari; 198_{6-7}*:* oftæki *for* ofstæki; 198_{15}*:* Ljótr *for* betr (*i* B *senere rettet til* betr); 198_{17}*:* Hersavíkr *for* Húsavíkr (*i* B *senere rettet til* Húsavíkr); 202_{6} *og* $_{9}$*:* Geitisson *i alle hdskrr. undtagen* B, *hvor på første sted* Ketilsson *er tilføjet som rettelse i marginen, medens på det andet sted* Ketilsson *er indsat i teksten;* 207_{1}*:* í ‚grfr‘ ok í brúkit grefr hann sik A, B, ok

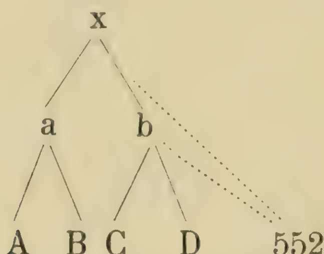
*) *Stedet* „mjǫk háreygðr (*var.:* harreygðr, harðeygðr) í lit (*var.:* illa)“ *har måske opr. lydt:* „mjǫk hærðr, eygðr illa“ (*gisning, meddelt af Kr. Kålund*).

grefr, í b. g. h. s. C (*i den trykte tekst er indsat efter* D: ok grefr sik í brúkit); *stedet har sandsynl. været forvirret i det til grund liggende hdskr. på grund af fejlskrivning* (grefr *skrevet to gange*)*;* 208_{5}*:* háttr *for* háttat; 210_{15}*:* Eyjólfi Þorkelssyni *i alle hdskrr. undt.* B *for* Þorkeli Eyjólfssyni. — *Fælles for* A *og* B *ere følgende fejl: s.* 198_{21}*:* maðr *for* manna; 204_{21}*:* mátti *for* mætti; 206_{2}*:* þar *for* þá. — *I* A *alene er bemærket: s.* 196_{6}*:* þat *for* hann; 197_{20}*:* þat *for* hann; 204_{2-3}*:* Djuplaugarson(!) *for* Droplaugarson; 205_{13}*:* Gunnars *for* Gunnari; 206_{5}*:* en hér gengu *for* er hér gengr; 206_{12}*:* fór *for* fóru; 207_{9}*:* þat *for* því (því[2]); 209_{11}*:* eru þeir *for* erum vér; brǫgðum *for* brǫgð; 209_{25}*:* tókuz tilskipti *for* tókuz til skipti.

Som det vil ses af de i det ovenstående meddelte eksempler, har B *på flere steder ved konjektur forbedrede læsemåder; men som helhed taget er dog* A*'s tekst bedre og må siges at stå originalen nærmere, hvilket tildels kan ses ved sammenligning med* C*-gruppen.* B *har hist og her egne og yngre konstruktioner, hvor* A *og* C + D *vise overensstemmelse.*

Gunnars s. Þiðrb. findes også i AM. 552 e, 4to (*omtalt ovf. s. XXXIII—IV*)*; men ligesom Þorst. s. stgh. i dette hdskr. indeholder mange vilkårlige ændringer af den oprindelige tekst, således er det samme tilfældet med G. s. Þiðrb.* 552. *Denne afskrift af sagaen hører afgjort til* C*-gruppen; ti hvor* 552 *ikke konstruerer på egen hånd eller udelader* (*det forkorter stærkt på mange steder*)*, har det den nævnte gruppes ejendommeligheder; således, for at nævne de vigtigste: s.* 198_{16}*: intet nyt kap. el. afsnit som* A, B, *men umiddelbar fortsættelse af det foregående med tilknyttende* „ok"; *endvidere:* Þorgeirr bringr (Þjóðgeirr kringr A, B), ætla—vægt (hygg—hlift A, B), geig (mein A, B), ástúðligr (ásthugaðr A, B), 210_{6-9}*: samme stykke oversprunget som i* C, D.

På grund af sine mange egenheder lader 552 *sig imidlertid ikke med sikkerhed helt sideordne med* C, D, *idet der er mulighed for, at det kan udgå fra et mellem* x *og* b *liggende hdskr., som antydet på det nedenfor afbildede stamtræ. Dog skulde man ved antagelsen af et mellemled mellem* x *og* b *have ventet at finde flere afvigelser mellem* A-*gruppen og* C-*gruppen end de forholdsvis få, som forefindes.*

I kap. 4, hvor Torkel Geitessøns færd til Borgefjord for at eftersøge Gunnar omtales, hedder det i A, B, C, D, *at ifølge et rygte ledsagede Helge Dropløgssøn sin frænde Torkel på denne færd, og der tilføjes:* en eigi vitum vér, hvárt satt er (*se s. 204* 1-4). *Dette stykke findes ikke i* 552; *men da det må antages at have hørt hjemme i den for* a *og* b *fælles kilde, synes det, som om* 552 *her blot foretager en udeladelse.**) *Dette hdskr. udelader på mange steder ord og sætninger, som findes i alle de andre hdskrr. og må have hørt hjemme i* x, *sål. bl. a. den umiddelbart foran det omtalte stykke om Helge Dropl. stående sætning* (*203* 30—*204* 1: ok þóttiz—kominn).

Da den arnamagnæanske udgave af Laxd. og Gunnars þáttr (*1826*) *for denne sidstes vedkommende i*

*) *Spørgsmålet har interesse derved, at i den længere Dropl. s. omtales Helge Dropløgssøn som ledsagende Torkel Geitessøn på dennes rejse til Borgefjord for at opspore og fange Gunnar. Det synes, som om den længere Dropl. sagas beretning på dette punkt som på andre støtter sig til Gunnars s. Þiðrb.*

alt væsenligt støtter sig til AM. 552 e, 4to, *og da den mulighed ikke er udelukket, at dette hdskr. kan gå tilbage til et hdskr. ældre end* b, *kan en opstilling af hovedafvigelserne mellem* 552 *og den i den foreliggende sagaudgave trykte Gunnarssagatekst have sin interesse**) :

Side	*Hovedtekst*	*AM. 552 e, 4to*
195_3:	Þorkell—þeira	synir hans Þ. ok E.
— $_5$:	ok þótti vera	*udel.*
— $_{19}$:	áðr annat sumarit	sumarit fyrir
196_{1-3}:	svipligr—í lit	sterkligr, bjartr á hárslit, illa eygðr
— $_{3-4}$:	Hann—sunnlenzkr	*udel.*
— $_4$:	ok verit	var
— $_{5-6}$:	vilda—ef	vil ek nú þar vistar leita hér, segir hann, sem
— $_{8-9}$:	mjǫk—verkfærr	þess mjǫk þurfa
— $_{12}$:	nǫkkura—vetrum	nær þrjá vetr
— $_{23}$:	búit—varð	mætti standa; svá var ok gørt
197_2:	Hann—sagði	Þórir mælti: „Mér er sagðr þú félítill, Ásbjǫrn
— $_8$:	fór Þórir	fóru þeir
— $_{11}$:	fekk Þórir ekki	ekki fá þeir
— $_{25}$:	eigi réttar	honum allar
198_{6-7}:	við ofstæki þitt	*udel.*
— $_{15}$:	betr	Ljótr
199_{15}:	Ásbjǫrn—ok	hann
— $_{17}$:	tekr á skeiði miklu	hleypir á skeiði
— $_{19}$:	Ekki	ok
— $_{23}$:	hart	fljótt
200_{1-2}:	ok mælti—út	*udel.*
— $_2$:	þrífr spjót mikit	tók spjót
— $_3$:	ok allir saman	*udel.*

---

*) *Skønt der i indledningen til udgaven af 1826 siges, at Gunnars þáttr er trykt efter AM. 144 fol. og AM. 158 fol., viser dog, besynderligt nok, en nærmere undersøgelse, at dette ikke forholder sig således, men at AM. 552 e, 4to er det fortrinsvis benyttede hdskr.*

Side	*Hovedtekst*	*AM. 552 e, 4to*
200_{8-9}:	Ok þar—heimamǫnnum	Þá var ok Þórir veginn af heimamanni
— $_{10}$:	Þjóðgeirr . . . kringr	Þorgeirr . . . bringr
— $_{12}$:	ór—bœnum	*udel.*
— $_{15-16}$:	ok vissu—boriz	Vissu þit eigi af þeim hlutum, er hér báruz at mér
— $_{18}$:	nǫkkurir—honum	menn hans
— $_{19-20}$:	taka mikinn af	of margt tala
— $_{21}$:	liði	fǫr
— $_{22}$:	auma	arma
200_{28}—201_{1}	Gunnarr—eptirmæli	ok kváðuz ætla, hér mundu miklir eptirmálsmenn
201_{7}:	um ǫll heruð	víða ok þóttu mikil
— $_{11-12}$:	þat—þeim	nauðsyn þeira at leita
— $_{12}$:	kvaz	léz
— $_{13}$:	ok heim	*udel.*
— $_{17}$:	Um vetrinn	Nú
— $_{22}$:	bjóða	bera
— $_{23}$:	minni ferð	þeiri fǫr
— $_{28}$:	vǫn at vera í	við
202_{3}:	hvárntveggja	þá
— $_{6}$:	Þorkell Ketilsson	Hann
— $_{9}$:	Ketilsson	*udel.*
— $_{9}$:	honum	sér
— $_{11}$:	mun hann—hans	muntu drepinn sem bróðir þinn
— $_{11-12}$:	sagði—var	er hér
— $_{22}$:	í móti því	en mér
— $_{28}$:	í nátt	*udel.*
203_{2}:	rjúfaz ófriðrinn	„reynaz friðrinn“
— $_{7}$:	halda	flýja
— $_{8}$:	renna	flýja
— $_{9}$:	hversu—stendr	at spjótit stendr ígegnum mik
— $_{13}$:	heldr	fyri
— $_{14}$:	styrmðu	„stumruðu“
— $_{16-17}$:	hinn ódælasti viðreignar	mesti ódældarmaðr v.
— $_{18-19}$:	hjálpræða—þinna	hjálpar þinnar

Side	*Hovedtekst*	*AM. 552 e, 4to*
203_{30}—204_4:	ok þóttiz—satt er	*udel.*
204_5:	ok ættimz vér	en vér eigimz
205_8:	þar—skipreiða	undir skipinu reiða
— $_{10}$:	enn hér	*udel.*
— $_{12}$:	kendi—lagði	kom
— $_{16}$:	hygg	ætla
— $_{17}$:	hlíft	vægt
— $_{17-18}$:	þat—eru at	ok væri jafnir málendr
— $_{19}$:	mein	geig
— $_{20}$:	svipan í	svipr í þessu
— $_{23-25}$:	ok margra—með oss	*udel.*
206_1:	býr—vandligast	bjó um hann sem bezt
— $_{1-4}$:	Þá er G.—Sveinki	Hvarf Þorkell enn aptr, ok kómu til hlǫðunnar. Sveinki var þar dusl-andi ok
— $_5$:	er hér gengr	at þar gangi
— $_5$:	nema á	utan
— $_7$:	er—komnir	hann ætti
— $_{10-11}$:	þess—mann	mann mun ek hafa
— $_{11-12}$:	Ok—fóru	Síðan fóru þeir
— $_{13-14}$:	Í burt—nautaferlinum	Enn skulum vit ofan fara nautaferil til sjófar
— $_{14}$:	til sjófar	þar
— $_{16-17}$:	ef þú—mannraun	en þat er mannraun, þar þú ert sárr
— $_{18}$:	legðiz—til	legðir, ef þú ert
— $_{19}$:	ok verðr—þrótt	*udel.*
— $_{20-21}$:	kvað honum vel fara	mælti: „Vel ferr þér
— $_{21}$:	væri—liðveizla	er þetta vandlaunat
— $_{22-23}$:	munum—væri	á þetta mun ek hætta, þó
— $_{23}$:	Gunnarr leggz nú	Síðan lagðiz hann
— $_{24}$:	vápnum sínum	herklæðunum
207_1:	ok firrir—við	at verjaz fyrir
— $_{2-3}$:	Ok—brottu	En þá Sveinki veit Gunnari óhætt
— $_{3-5}$:	skipi—hjálp	fram í hólminn, hitti Gunnar ok kvað mál at bjarga honum

Side	*Hovedtekst*	*AM. 552 e, 4to*
207_{5-6}:	Gunnarr—gat	gat hann nú
— $_{12}$:	skaltu—norðdyrum	gakk
— $_{14}$:	á þær dyrr	þar á
— $_{16-17}$:	ok sagði—fara	*udel.*
— $_{19}$:	norðdyrr	dyrr
— $_{20-21}$:	er þar berr	*udel.*
— $_{23}$:	at sanna—hans	*udel.*
— $_{25}$:	eigi	*udel.*
— $_{25-26}$:	því at—ek	því ek á
208_{3-4}:	heimanferð f. hendi	ferð
— $_{8}$:	Síðan—heiman	*udel.*
— $_{16}$:	mér—vera	hann hér
— $_{20}$:	frændsamligra	sæmiligra
— $_{21}$:	ásthugaðr	ástúðligr
— $_{22}$:	hans—hefnt	Gunnarr væri fyrr drepinn
209_{1-2}:	Um—Helga	ok váru þar samankomnir 40 manna um morguninn
— $_{3}$:	um morguninn	*udel.*
— $_{3-4}$:	sagði—Gunnar	mælti: „Sel nú fram Gunnar, systir!“
— $_{5}$:	vildir—heim	sóttir heim með „saddañ“ móti
— $_{7-8}$:	á *med flgd.* at	mun
— $_{9}$:	fá vald á	ná
— $_{11}$:	erum—komnir	eru brǫgð
— $_{12}$:	kantu—skapi	mæltir þú annat, frændkona, en þér var í hug í gær
— $_{16}$:	svarar—ekki	mælti: „Eigi mundi þat
— $_{18}$:	skal—þat	mun þat enn reynt verða
— $_{20}$:	sagt—farit	frá ǫllu sagt
— $_{24}$:	hann til sekta	sektir
— $_{24-25}$:	Ok—síðarr	Þá
— $_{25}$:	til skipti	viðskipti
— $_{26-27}$:	þá—senda	sendi Þórdís Gunnar
210_{1}:	halds ok	*udel.*
— $_{2}$:	við hann	en Guðrún tók vel við honum *tilf.*

Side	*Hovedtekst*	*AM. 552 e, 4to*
210_{5-6}:	taka—Gunnars	sækja sektaféit
— $_{6-9}$:	Þeir—Gunnars"	*udel.*
— $_{9-10}$:	„Þat er—gott"	„Ætlat er", segir Eyjólfr, „at fé sé mikit
— $_{12}$:	skaltu—ná	fær þú eigi einn penning
— $_{16}$:	ríðr—síns	sótti brúðkaup sitt
— $_{17}$:	Ok—taka	um kveldit, ok tóku menn
— $_{19}$:	ok hefir	með
— $_{22}$:	því—hét	sem var
— $_{23-24}$:	at—at	*udel. Direkte tale træder i steden*
— $_{25}$— 211_{1}:	Ok er—kom	Hon mælti, Þorkell skyldi þá í burt, ef hann vildi, ok sér líkaði at fá hann eigi at bónda
211_{5}:	þat—kyrrast	sinn kost beztan, at kyrt væri
— $_{10}$:	góðar	sæmiligar
— $_{11-12}$:	með alt sitt	til sín

For de andre hdskrr.'s fra skrivfejl stammende háttr *208*$_{5}$ *står i* 552 *ved emendation* háttat.

Karakteristisk for 552 *er direkte tale på flere steder, hvor de andre hdskrr. have indirekte tale; endvidere udeladelsen af adverbielt stående præpositioner, sål.:* á *201*$_{13, 28}$, *203*$_{3}$, at *206*$_{9}$, í *202*$_{19}$, um *199*$_{4}$, við *199*$_{31}$, *203*$_{22}$.

Kun sjælden har 552 *udvidet tekst, sål. den i de andre hdskrr. manglende sætning:* en Guðrún—honum (*210*$_{2}$).

Gunnarr Þiðrandabani omtales i Laxd. kap. 69, hvor der i anledning af drabet på Þiðrandi Geitisson og Gunnars påfølgende landsforvisning henvises til en ellers ikke kendt Njarðvíkinga saga („sem segir í sǫgu Njarðvíkinga"). *Hovedindholdet af det nævnte kap. er følgende. Gunnar er skjult og under et andet navn på*

Helgafell under Gudrun Osvirersdatters beskyttelse, medens brylluppet mellem Gudrun og Torkel Eyjolvssøn højtideligholdes sammesteds. Torkel genkender Gunnar og vil dræbe ham, men Gudrun og hendes tilhængere træde i vejen, og det er nær ved at komme til kamp mellem begge partier. Da lægger Snorre gode sig imellem som mægler og får de stridende parter forsonede. Gunnar drager til Norge. — Som det vil ses, er fortællingen her i det væsenlige overensstemmende med Gunnars s. Þiðrb. Forskellen ligger mest i opfattelsen af Snorre godes stilling, idet han i Laxd. optræder som mægler, men i Gunnars saga som Gudruns ubetingede forbundsfælle; det er ved hjælp af Snorre og hans tilstedeværende mænd, at Gudrun i Gunnars s. får sat sin vilje igennem overfor Torkel. Desuden er fortællingen i Laxd. udførligere end det tilsvarende afsnit af Gunnars saga. Disse omstændigheder gøre det noget tvivlsomt, hvorvidt den i Laxd. anførte Njarðvíkinga saga kan betragtes som identisk med den foreliggende Gunnars saga, således som det almindelig er bleret antaget. Sikkert stamme dog begge beretningerne, der i realiteten stå hinanden så nær, umiddelbart fra en og samme kilde, den egenlige, nu tabte Njarðv. s. Njarðv. s. *kunde også synes et noget fordringsfuldt navn på en* þáttr *om en til Island indvandret nordmand. F. Jónsson sondrer i sin literaturhistorie mellem Gunnars s. Þiðrb. og den tabte Njarðv. s.*

Gunnarr austmaðr (*ɔ: G. Þiðrandabani*) *nævnes i Dropl. s. kap. 14* (*s. 173*), *hvor Þorkell stýrimaðr, der er ankommen til Sogn i Norge med den landflygtige Grim Dropløgssøn* (*c. 1006*), *beder denne vogte sig for „Gunnar østmand“ og de andre, som ville ham til livs. Hvis denne bemærkning ang. Gunnar Þiðrb. i Dropl. s. er rigtig, må det være uhistorisk, når både Gunnars s. og Laxd. fortælle om hans ophold på Helgafell på det*

tidspunkt, da Gudruns giftermål med Torkel Eyjolvssøn fandt sted. Dette skete først en rum tid efter, at Helge Asbjørnssøn var bleven dræbt (1005) af Grim Dropl., som allerede året efter var i landflygtighed, og på dette tidspunkt er ifølge Dropl. s. Gunnar atter i Norge. Ifølge Laxd., hvis kronologier dog ofte ere upålidelige, står brylluppet mellem Gudrun og Torkel ikke før c. 1020 (jfr. Kr. Kålunds udgave, s. LX); G. Vigf. sætter det (også i henhold til Laxd.) til 1017.

I en så lille fortælling som Gunnars s. Þiðrb. kan man ikke vente at finde indgående karaktérskildring; men på flere måder har fortællingen dog høj værdi. Den er særdeles livfuld og fængslende, og hele fremstillingen bærer et klassisk præg. Af interesse er Sveinki, som med stor snildhed forstår at sikre Gunnars liv imod hans forfølger Torkel Geitessøn. Af de optrædende personer ere Ketill i Njarðvík og Helge Asbjørnssøn kendte fra Dropl. s., Torkel Geitessøn, Bjarne Broddhelgessøn og hans søster Tordis fra Vápnf. s. Hvad der i Gunnars saga meddeles om dem, falder i tråd med og supplerer de andenstedsfra kendte skildringer. Stykket om Tordis Broddhelgedatter i kap. 9 er interessant ved den skildring, det giver os af hendes karaktérfasthed og den snildhed, hvormed hun i sin mands, Helge Asbjørnssøns, fraværelse værger den under hendes beskyttelse stående efterstræbte Gunnar og overlister sin broder Bjarne. Selve hovedpersonens, Gunnars, karaktér træder ikke klart frem. Þórir Englandsfari omtales også i Haralds s. harðráða (kap. 43. Fornm. s. VI); han er da gammel og udbeder sig ved hove fritagelse for at drikke så meget som de andre.

Gunnars s. Þiðrb. gør helt igennem et pålideligt indtryk, og bortset fra det ovenfor bemærkede om det rimeligvis uhistoriske i beretningen om Gunnars tilstede-

værelse ved Gudruns bryllup, er fortællingen vistnok sand, i al fald i sine grundtræk.

Bemærkes kan det i denne saga forekommende ordsprog: Spyrja er bezt til váligra þegna (*199*$_{23-24}$) = *det er bedst at have de slemme på afstand.*

Der går endnu på østlandet sagn om Gunnar Þiðrandabani og visse af de i sagaen om ham berettede tildragelser, mundtlig bevarede sagn, som ere uafhængige af sagaen. Sig. Gunnarsson omtaler i Örnefni (Safn II) *nogle endnu bevarede stednavne, hvortil knytte sig minder om Þiðrandi og Gunnar; sål. i Njarðvík:* [1]) Þiðrandaþúfa (*tuen, hvor Þiðrandi satte sig, da han var bleven såret*), [2]) Gunnarshjalli (*hvor G. skjulte sig for Torkel Geitessøn*) *op fra Ketilssønnernes s. 202 omtalte gedehuse, og* [3]) Gunnarssker (*ude på vigen*). *På dette skær skal G. have hvilet sig, da han svømmede over Njarðvík på sin flugt for Torkel Geitessøn; efter at være svømmet over vigen til Landsende skal han være løben ind langsmed den sydøst for Njarðvík liggende Borgefjord ind til Bakke.**)

Den holm i Borgefjorden, hvor Gunnar efter Sveinkis anvisning skjulte sig (s. 206), kaldes Hafnarhólmi; *den ligger nærmere ved det så kaldte* Hafnarland *på sydsiden af Borgefjorden end ved Bakkelandet, men dog lige overfor Bakke.*

8. Þorsteins saga Síðu-Hallssonar.

Denne saga er tidligere udgiven af Th. Möbius i Analecta norræna (Leipzig 1859), af K. Gíslason i „44 Prøver af oldnordisk Sprog og Literatur“ (Kbh.

---

*) *I sagaen beskrives denne flugt ikke nærmere; der fortælles blot, at G. flygtede og kom til Bakke i Borgefjord (s. 203).*

1860), og optrykt af Valdimar Ásmundarson i Íslendinga sögur 33 (Reykjavík 1902), hvilken sidste udgave er ledsaget af en indledning. Sagaen findes kun i et enkelt håndskrift og endda ikke helt fuldstændig, nemlig AM. 142, fol., *skrevet c. 1700 af Ásgeir Jónsson og indeholdende* [1]) Fóstbræðra s., [2]) Fragment sǫgu Þorsteins Síðu-Hallssonar. *Torstens saga kaldes her fragment, idet begyndelsen mangler, ligesom der også senere i sagaen findes nogle lakuner. Hdskr. er afskrevet efter en membran. På en foran indklæbet seddel har Arne Magnusson optegnet de to ovennævnte sagaers titler og derunder tilføjet:* Epter Membranâ Regia in 4to. stöd framan ä bokinni med hende Asgeirs Jonssonar.

Af håndskriftfejl ere kun meget få bemærkede, og disse ville findes anførte under teksten i denne udgave. Til de dér anførte kan her føjes: Breðdal *for* Breiðdal *226* 19-20 *samt dittografien* smæri menn smæri menn *226* 9.

I sagaens begyndelsesparti citeres Njáls s. *med hensyn til begivenhederne ved Orknøjarlens Sigurds hof umiddelbart før Clontarfslaget (Floses og hans mænds komme til Orknøerne og de dermed sammenhængende tildragelser). I det følgende stykke om det berømte Clontarf- eller Brjánsslag i Irland år 1014 følger fremstillingen i* Þorst. s. SH. *dog ikke helt igennem Njáls sagas beretning. Der findes på enkelte steder ret væsenlige afvigelser. I Þorst. s. SH. svarer Torsten på Sigurd jarls opfordring til ham om at bære ravnebanneret:* „Ber sjálfr krák þinn, jarl!“ *Efter Njálas fremstilling vil Torsten tage banneret op, men rådes derfra af Ámundi hvíti, som siger, at alle dets tidligere bærere ere blevne dræbte: jarlen retter da opfordringen til Hrafn hinn rauði, som svarer:* „Berðu sjálfr fjánda þinn!“ *I Þorst. s. SH. er det Bróðirs tidligere fælle, nu modstander i kampen, Óspakr, som, efter at førstnævnte har dræbt kong Brjánn,*

hævner kongens drab på Bróðir. I Njáls s. er det Úlfr hræða, som tager hævn over Bróðir for Brjáns drab. I Þorst. s. SH. omtales Bróðir og Óspakr som brødre, i Njáls s. blot som (tidligere) fæller. Þorst. s. SH. har desuden et lille træk, som ikke findes i Njáls s., nemlig åbenbaringen ang. Dumazbakki (*217* 8-10). — *Torstens sagas beretning er sikkert uafhængig af Njálas og grunder sig sandsynligvis på den nu tabte* Brjáns saga, *hvortil der henvises i Þorst. s. SH. i anledning af de omtalte begivenheder; se s. 217* 1-2: „sem segir í sǫgu hans“ (*ɔ: Brjáns*).*)

Efter Clontarfslaget drager Torsten ifølge Þorst. saga Síðu-Hallssonar *til Orknøerne og derfra til Norge, hvor han besøger kong Magnus Olafssøn (den gode) og bliver hans hirdmand. Dette er uhistorisk, da Magnus Olafssøn ikke var bleven konge i Norge på det tidspunkt; det skete først længe efter, nemlig i 1035. Umiddelbart efter Clontarfslaget rådede jarl Erik Håkonssøn for Norge. Sandsynligvis blander Torstens saga her forskellige rejser sammen. Efter sin første udenlandsrejse med hærfærden til Irland har Torsten gjort flere Norgesrejser. Han har sikkert været hos kong Olav den hellige som dennes hirdmand før år 1024; da sender nemlig ifølge Olav den helliges saga kong Olav bud til Torsten Side-Hallssøn og andre høvdinger på*

---

*) *Torstens sagas og Njálas indbyrdes forhold med hensyn til beretningen om Clontarfslaget er behandlet af prof. S. Bugge i „Norsk sagafortælling og sagaskrivning i Irland“ I, afsnit 4. Bugge antager, at både Torstens s. og Nj. have øst af en gammel Brjánssaga. S. 60—62 behandler Bugge navnet* Dumazbakki *og fremsætter den forklaring, at udtrykket „da søge han (ɔ: Sigurd jarl) op på Dumazbakke“ er at forstå billedligt: „da søge han op på bakken med gravhøjen, bakken, hvor hans lig skal lægges i gravhøj.“ Både Craigie og S. Bugge aflede* Dumazbakki *af irsk d u m h a, gravhøj.*

*Island, som han alle kalder sine venner, med anmodning om at komme til Norge. Ifølge Magnus den godes saga har Torsten været denne konges hirdmand omkring 1040.**)

I Fornm. s. VI (Magnus den godes saga kap. 45) og Flateyjarbók III (Magnús s. kap. 23) findes en fortælling om Torsten Side-Hallssøn og hans forhold til kong Magnus. T. er Magnus' hirdmand, men foretager uden kongens tilladelse og uden at have betalt „landøre" en handelsrejse til Dublin, hvorefter kongen lader ham erklære fredløs. Ved sin tilbagekomst til Norge søger T. midler til at formilde kongen; han opnår først Eindriði Einarssons venskab og hjælp og derefter dennes indflydelsesrige faders, Einar Tambeskælvers, tilsagn om støtte. Einar taler hans sag således for kongen, at denne forsoner sig med Torsten. — Også i Harald hårdrådes saga kap. 36 (Fornm. s. VI) samt Flatb. III (Magnús s. kap. 28) findes en lille fortælling om den fra Rom hjemvendende Torsten SH., der beder kong Magnus om tilladelse til at give en af sine sønner hans navn og opnår kongens samtykke.

Torsten Side-Hallssøns saga afviger i hele sin komposition betydelig fra de klassiske sagaer og står

---

*) *Den første udenlandsrejse strækker sig ifølge Torstens saga over 3 år: først er Torsten på Orknøerne henimod 2 år (1012 og 1013), derefter på hærtog til Irland med Sigurd jarl (1014), drager derpå over Orknøerne til Norge, hvor han er kongens hirdmand vinteren over; hjemkomst 1015. Ifølge Njáls s. er Torsten på Orknøerne i 1013, så i dette punkt stemme begge sagaer overens, hvis ikke Torstens saga her blot låner fra Njáls s., som den citerer. — Torstens fader Side-Hall lever endnu i 1013 ifølge Njáls s., men ved T.'s tilbagekomst synes han at være død.*

Ifølge Torstens saga var T. 20 år gammel, da han deltog i Clontarfslaget; i henhold hertil bliver hans fødselsår at sætte til 994.

adskilligt tilbage for disse både i komposition og skildring af personerne. Nogen egenlig karaktérskildring er der ikke tale om, og handlingen er spinkel: Torhadd, som i Torstens fraværelse har haft dennes godord i hænde og forvaltet det uretfærdigt, revses af Torsten ved hans tilbagekomst og fordrives til Stræti; Torhadd og hans sønner udsprede da bagvaskelser og løgnagtige rygter om Torsten, som hævner sig ved at dræbe dem. Til trods for de nævnte mangler er sagaen af interesse og ejendommelig ved den store, ja ganske overdrevne rolle, som drømme og drømmetydning spille deri. Det er Torhadd, som har alle drømmene, og drømmetyderen Steinn udlægger dem for ham som sigtende til hans og hans sønners bagvaskelse af Torsten og den straf, de herfor kunne vente. Udtydningerne ere ofte spidsfindige, og ordspil tages til hjælp (mærk f. eks. ordspillet mellem bjarg, *n. og* bjǫrg, *f. s. 225*13). *Også på det mislykkede forligsmøde mellem Torsten og Torhadd bringes drømmemotivet ind, idet Torhadd kommer frem med sine drømme. — Desværre findes der en større lakune på et afgørende sted i sagaen ved dennes slutning, nemlig hvor Torsten dræber Torhadd, og hvor Torstens senere skæbne (se* Draumr Þorsteins SH.) *omhandles.*

Om Torhadds slægtsforhold giver sagaen os ingen oplysning; mulig har der været nogle oplysninger herom i det stykke, som er borte i selve begyndelsen af sagaen. V. Ásmundarson fremsætter i Reykjavík-udgaven af 1902 den mening, at Torhadd må være den Þórhaddr (Hafljótsson) skál, *som nævnes i Landn. og dér siges at nedstamme i fjerde led fra landnámsmanden Ásrøðr á Ketilsstǫðum. Dennes hustru, Asvǫr Herjólfsdatter, var en sønnedatter af Þorgeirr Vestarsson, fra hvem ifølge Landn. Órækja Hólmsteinsson nedstammede i femte led, og om denne Órækja siges i Torstens saga (s. 227*2-4), *at han var Torhadds frænde.*

Slægtregistret i slutningen af Þorst. s. SH. er af interesse derved, at det indeholder nogle ikke andenstedsfra kendte navne (sål. Gróa Hallsdatter og hendes mand Teit Gissurssøn, Kol Hallssøns hustru; jfr. V. Ásm.). Gissur jarls slægtregister er imidlertid, som af V. Ásm. bemærket, kommet ind på et galt sted. Det indføres umiddelbart efter omtalen af Gróa Hallsdatters mand Teit Gissurssøn, men burde først komme ind, hvor der tales om Teit Isleifssøn og hans hustru. Hallr Teitsson i Haukadal var nemlig ikke, som Torstens saga fortæller, søn af den nævnte Teit Gissurssøn, men af præsten Teit, der atter var en søn af biskop Ísleifr Gissurarson hvíta.

En uoverensstemmelse synes der at være imellem Njála og Þorst. s. SH. med hensyn til Flosi Þórðarsons ægteskab. I Njála (kap. 96) siges Flosi at være gift med Steinvọr, Side-Halls datter, hvorimod Þorst. s. SH. (231$_{21-22}$*) lader Olọf, Side-Halls søster, være hans hustru. Muligvis er der tale om to forskellige ægteskaber, hvorved uoverensstemmelsen kan hæves.*

Ang. Torstens fader Síðu-Hallr, hans afstamning og nærmeste slægt, kan henvises til Njála, som på dette punkt supplerer Þorst. s. SH. (i Nj., kap. 97, hvor Halls slægtsforhold omtales, gøres i anledning af hans ægteskab med Jóreiðr Þiðrandadóttir den fejlagtige bemærkning, at Þiðrandis broder var Ketill þrymr i Njarðvík; ifølge Landn. og Dropl. s. var Ketill i Njarðvík en søn af Þiðrandi).

I Anal. norr. findes følgende, fra konjektur stammende, delvise udfyldning af lakunerne i Þorst. s. SH.: 231$_{19}$*:* * * * (Þorvaldr var) bróðir Jóreiðar, *232*$_{4-5}$*:* Lopts, föður (Jóns, föður) Sæmundar í Odda. *Det 229*$_{29-30}$ *omtalte* Landsnes *må være* = Búlandsnes; *i Anal. norr. skrives på dette sted ved udfyldning:* „(Bú)-landsness“. *Lakunen 223*$_{9}$ *kan delvis udfyldes:* hann *[ɔ: Ingjaldr]* bjó á (Kársstọðum . . . .). *Af det følgende*

(*s. 230*) *fremgår det, at Ingjaldr boede på Kársstaðir. V. Ásm.* (*Ísl. s. 33, indl.*) *udfylderved gisning således:* Hann bjó á [Kársstöðum, *hann var sonr?*] Þorkels þess *o. s. v. Ang. Þorkell á Berunesi se 230*₁₀.

*Af interesse er omtalen af „langskib“ s. 229*₂₇₋₂₈ (*Torsten SH. drager afsted for at fuldbyrde hævnen over Torhadd, tager et langskib i Hofshólmar og ror ud gennem Álptafjord*).

Tilblivelsen af Þorst. s. SH. *kan ifølge sagaens hele karaktér ikke sættes tidligere end sidste halvdel af det 13. århundrede, snarest til slutningen af dette.*

Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar. *Til* Þorst. s. SH. *slutter sig den lille fortælling* Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar, *omhandlende Torstens endeligt. Den er tidligere udgiven ved Möbius i Analecta norræna* (*se ovf. s. LXXVI*), *ved G. Vigfusson i Nordiske Oldskrifter XXVII* (*Bárðar s. Snæfellsáss o. s. v. Kbh. 1860*), *og optrykt af Vald. Ásmundarson i Íslendinga sögur 33* (*jfr.* Þorst. s. SH.). *Til grund for den foreliggende udgave er lagt hdskr.* AM. 564 c, 4to [**A**], *skrevet af Arne Magnusson efter en membran. På første side står tilføjet indholdsangivelsen* „Tvær Dravma Vitranir“. *Disse ere* Kumlbúa þáttr *og* Draumr Þ. SH. (*slutningen af* Bergbúa þáttr *står overstreget øverst på første side*). *Ved* Draumr Þ. SH. *har A. M. gjort påtegningen* „skrifadr epter sômu Membranâ“ (*ligeledes ved* Kumlbúa þ.). *Denne „samme membran“ er åbenbart den nu tabte, hvorom A. M. gør en notits i marginen på bl. 1ʳ i* AM. 555 h, 4to. *Dette hdskr., indeholdende* Draumr Stjǫrnu-Odda *og ligeledes skrevet af A. M., har nemlig oprindelig åbenbart hørt sammen med* 564 c. *I begge hdskrr. følger A. M. nøje den til grund liggende membrans ortografi, og denne er den samme i begge. Den omtalte*

marginalnotits i 555 h *lyder:* Skrifadur epter miðg gamallri Membrana. Kiðbenhafn: A⁰ 1686. *I henhold til ortografien, gengiven i hdskrr., sætter G. Vigf. (Indl. til NO. XXVII) membranens alder til slutningen af det 14. årh. tidligst. Den er snarest noget yngre.*

Andre, ved denne udgave til jævnførelse benyttede, afskrifter af Draumr Þ. SH. *indeholdes i følgende papirshdskrr.:* AM. 165 m, fol. [**B**], *fra første del af det 17. årh. og skrevet af Jón Gissursson,* AM. 560 c, 4to [**C**], *fra beg. af det 18. årh., samt* R. 36 [**D**], *omtalt s. XIV. På grundlag af de meget få og ubetydelige indbyrdes afrigelser mellem de fra en og samme mbr. stammende hdskrr. lader en bestemt gruppering af disse sig vanskelig foretage.* B, C, D *have alle visse fælles afrigelser fra* A; *men på den anden side have* C, D *visse fælles afrigelser fra* A *og* B *På et par steder — i vers nr. 3 (s. 235); se ordene* flaug *og* grídr — *synes* B, C, D *at have oprindeligere læsemåder end* A.

Blandt resterne af den sønderlemmede membran AM. 564 a, 4to (Vatnshyrna) *fra c. 1400 findes et blad, som nederst i anden spalte på bagsiden indeholder de seks første linjer af* Draumr Þ. SH. *De ortografiske forskelligheder mellem dette brudstykke og Arne Magnussons omtalte bogstavrette afskrift af fortællingen tyde på, at A. M. ikke har afskrevet efter* 564 a, *men efter en fra denne forskellig mbr. Derimod findes der kun ganske ubetydelige afrigelser i læsemåder (mærk:* af Sidu 564 a = æ Sidu 564 c: firir þat 564 a = fyrir þat er 564 c). *Begge membranerne må derfor betragtes som afskrifter efter en ældre mbr.*

Draumr Þ. SH. *danner et naturligt supplement til sagaen, idet den beretter om Torsten Side-Hallssøns død (omkr. 1050), hvorom der intet findes i sagaen på grund af slutningslakunen i denne. Der henvises i* Þorst. s. SH. *til Torstens død for en ildgerningsmands hånd, således*

som i Draumr *nærmere beskrevet. På bygdemændenes i sagaen s. 226—28 omtalte møde siger nemlig Torhadd til Torsten, at det er godt at lide døden for en sådan mands hånd, som han er, i sammenligning med at blive dræbt af den ildgerningsmand* (vændismaðr), *som står over Torstens hoved (rede til at dræbe ham). Hermed sigtes til den i* Draumr *fortalte tildragelse, hvorledes Torstens irske træl Gille snigmyrder ham.*

Det er sandsynligt, at sagaen og „Drømmen“ have deres udspring i en og samme tradition og senere ere blevne skilte ad. Der spores et vist stilfællesskab i dem begge. Men i sagaopskrifterne findes Draumr Þ. SH. *altid i rækken af* Draumavitranir.

De i „Drømmen“ forekommende v e r s *ere sikkert gamle, men desværre stærkt forvanskede og kun delvis forståelige. Deres sammenhæng med prosateksten er tvivlsom.*

Udmærket sagkyndig bistand har jeg under arbejdets gang haft af prof. F. J ó n s s o n og bibliotekar, dr. K r. K å l u n d, hvem jeg herved bringer min bedste tak. En særlig tak skylder jeg F. Jónsson for hans hjælp ved læsningen af håndskriftteksterne, spec. de vanskelige membranfragmenter (læsningen af det til Vápnf. s. *hørende mbrblads forside skyldes udelukkende F. J.), samt for hans hjælp ved forklaringen af versene.*

København, i oktober 1903.

Jakob Jakobsen.

ÞORSTEINS SAGA HVÍTA

Håndskriftbetegnelse.

A = AM. 496 4to.
B = AM. 158 fol.
C = AM. 562 a 4to.
D = AM. 426 fol.
E = AM. 156 fol.
F = AM. 144 fol.

16 v Maðr hét Ǫlvir hinn hvíti; hann var Ásvaldsson, Gǫnguhrólfssonar, Øxnaþórissonar. Hann var lendr maðr í Nóregi ok bjó í Naumudal; hann stǫkk fyrir ófriði Hákonar jarls á Yrjar ok dó þar. Hann átti einn son barna, er Þorsteinn hét ok var kallaðr Þorsteinn hvíti. Hann fór þegar eptir andlát fǫður síns út til Íslands með alla fjárhluti sína ok kom skipi sínu í Vápnafjǫrð; en þá var lokit landnámum á ǫllu Íslandi. Sá maðr bjó at Hofi í Vápnafirði, er hét Steinbjǫrn ok var kallaðr kǫrtr, ok hafði honum þetta land gefit Eyvindr fǫðurbróðir hans, alt á milli Vápnafjarðarár ok Vestrdalsár. Steinbjǫrn var eyzlumaðr mikill í búinu. En sem Þorsteinn vissi þat, at lǫnd váru ǫll numin áðr, fór hann á fund Steinbjarnar, ok kaupir hann at honum land ok reisir bæ á Toptavelli ok bjó þar nǫkkura vetr, ok varð honum gott til fjár ok metnaðar. Hann hafði skamma stund í búi verit, áðr hann fór ok leit-

Sagan af Þorsteini hvíta *overskrift* A. 2. Gǫnguhrólfssonar] *sål. alle hdskrr.*; *jfr.* Laxd. 4. Yrjar] *sål.* D, E, F; Yrjum A, B, C. 8. bjó] þá *tilf.* D, E, F. at] á B, F. 9. hét Steinbjǫrn] *omv.* D. 10. kǫrtr] *jfr.* Ldn.; »kaurtr« D, «kaurtur« F, »kaustur« A, B, »kauztur« E, »køstur« C. þetta] *sål. også* B, C; þar D, E, F. Eyvindr] *sål.* F; *jfr.* Ldn.; Eymundr A, B, C, D, E. 12. sem] er D, E, F. 13. váru ǫll] *omv.* D, E, F. B *har ordstillingen:* váru numin ǫll. 14. hann²] *udel.* D. 14 kaupir hann] finnr hann, kaupir B. 15. reisir] reisti B. á] at B, C.

aði sér ráðs ok bað konu þeirar, er Ingibjǫrg hét ok var dóttir Hroðgeirs hins hvíta Hrafnssonar; hennar fekk hann. Við þessarri konu átti hann fimm bǫrn: son hans hét Ǫnundr, en annarr Þórðr, þriði Þorgils; dætr hans hétu Þorbjǫrg ok Þóra. Þorgils var hinn mannvænligsti maðr. Þorsteinn græddi fé í ákafa. Steinbirni kǫrt varð féfátt ok fór á fund Þorsteins ok beiddiz fjárláns af honum. Þorsteinn er ok góðr af fjárláninu, ok þangat til tekr hann af Þorsteini, at harðla mjǫk eyðiz fé Steinbjarnar, ok þykkir Þorsteini vesna skuldanautrinn, ok þykkir óvíss skuldastaðrinn at Steinbirni; ok nú heimtir hann féit. ok **17 r** lýkz með því þeira fjárreiður, at Steinbjǫrn geldr Þorsteini Hofland, ok fór Þorsteinn bygðum til Hofs ok kaupir sér goðorð ok gøriz hinn mesti sveitarhǫfðingi. Hann var allra manna vinsælastr. Ok er Þorsteinn hafði búit marga vetr á Hofi, þá gørðuz þau tíðendi at herbergjum hans, at Ingibjǫrg tók sótt ok andaðiz. Þorsteini þótti þetta skaði mikill, en helt þó búi sínu sem áðr.

Maðr hét Þórir, hann var sonr Atla, hann bjó í Atlavík fyrir austan vatn: þar eru nú sauðhús. Atli var kvángaðr; kona hans hét Áslaug ok var dóttir Brynjólfs hins gamla. Þau Þórir áttu tvau bǫrn: hét sonr þeirra Einarr, en Ólǫf dóttir. Einarr var vaskligr ok

---

1—2. ok var] hon var D, ok var hon E, F. 4. en] *mgl.* B, C, D. 9. fjárláninu] fjárlánum B. hann] lán *tilf.* D, E, F. 10. mjǫk] mikit D, E. 11. skuldanautrinn] skuldunautrinn C, D, E, F. skuldastaðrinn] skuldustaðrinn E. D *har på første sted* skuldastaðrinn, *på andet sted* skuldunautrinn. 13. lýkz] lúkaz D. 15. gøriz] gørðiz C. 16. allra] *mgl.* D. 17. á] at D, E; *udel.* F. 21. hann bjó] er bjó D, E, sem bjó C. 22. austan] *hdskrr. have ur.* vestan. nú] enn B. 25. Ólǫf] *sål. alle hdskrr. på dette sted. Nedenfor kaldes hun i de fleste hdskrr.* Áslaug *(se s. 5, noten til l. 14). I* Ldn. *kaldes hun derimod* Ásvǫr.

ekki stórr maðr, hávaðamaðr mikill ok í meðallagi vinsæll. Ólǫf var kvenna vænst ok vinsælust. Þat gørðiz til tíðenda á hag Þorsteins hvíta, at hann tók augnaverk svá mikinn, at þar fyrir misti hann sjónina, ok þykkiz vanfærr til umsýslu; ræðir nú um við Þorgils, biðr hann taka við liðinu. Þorgils sagði þat skylt, at hann veitti slíkt fulltingi, er hann má. Faðir hans ræðir við hann, at hann fái sér kvánfang ok biði Ólafar Þórisdóttur, ok þat varð, ok fór hon með honum til búsins, ok tókuz með þeim ástir góðar, ok áttu tvau bǫrn; sonr þeira hét Helgi, en dóttir Guðrún. Þorgils var þá vel tuttugu vetra.

Grani hét maðr ok var kallaðr gullhǫttr; hann var fóstri Þorgils, en frændi Ólafar. Hann var hávaðamaðr mikill ok var heimamaðr at Hofi ok var kallaðr grályndr. Þorkell hét maðr ok var kallaðr flettir; **17 v** hann var heimamaðr at Hofi ok frændi þeira Hofverja, mikill ok sterkr. Þorbjǫrn hét maðr, hann bjó í Sveinungsvík; þat er á millum Melrakkasléttu ok Þistilfjarðar. Þorbjǫrn var drengr góðr ok rammr at afli, vinr góðr Þorsteins hvíta. Maðr er nefndr Þorfinnr, hann bjó á Skeggjastǫðum í Hnefilsdal; hann átti ok enn annat bú. Þorgerðr hét kona hans; þau áttu þrjá

---

2. Þat] *Her begynder kap. 2 i* B. 5. ok] *mgl.* A, B, D, E, F. ok—nú] þykkiz hann nú vanfærr til umsýslu ok ræðir D. 6. við] *sál.* B, C, D, E, F; með A. 9. Ólafar] *sál.* D; *de andre hdskrr. have* Áslaugar. 10. búsins] *sál.* D, E, F; bús síns A, B. 12. Þorgils—vetra] *udel.* C. 13. Grani] Hrani D, E, F. *Her begynder kap. 2 i* D, E, F. 14. Ólafar] *sál.* D; *de andre hdskrr. have* Áslaugar. 14—15. hávaðamaðr mikill] *sál.* D, E, F; hofmenni mikit A, B, C. 16. flettir] fleytir D, E, F. 19. Þistilfjarðar] Þistilsfjarðar D, E, F. 20. rammr] maðr *tilf.* D, E, F. 21. góðr] *mgl.* A, B. 22. á] at D, E, F. Hnefilsdal] Snefilsdal C.

sonu, ok hét Þorsteinn sonr þeira ok var kallaðr fagri, annarr Einarr, þriði Þorkell; allir váru þeir mannvænligir. Þorsteinn var fyrir þeim bræðrum; hann var fullkominn at aldri, er hér er komit sǫgunni. Kraki hét maðr ok bjó á þeim bæ, er heitir á Krakalæk. Kraki var vel auðigr maðr, kvángaðr maðr, ok hét kona hans Guðrún; þau áttu dóttur eina barna, er Helga hét ok var allra kvenna fríðust, ok þótti sá kostr beztr í Fljótsdalsheraði. — Þess er getit, at Þorsteinn fagri beiddiz fjárlánstillaga af fǫður sínum ok kvaz vilja af landi burt. Þorfinnr kvað svá vera skyldu; leggr hann til slíkt sem hann beiddiz. Hefir hann verit í fǫrum nǫkkur sumur, verðr honum gott til fjár ok metnaðar, ok hvert sinn, er hann var utan, lagði hann eptir nǫkkut af fjárhlut þeim, er hann þóttiz þurfa ok faðir hans. Ok eitt vár, er Þorsteinn var út hér um vetrinn, kemr Einarr Þórisson at máli við fǫður sinn ok beiddiz af honum tillags ok segiz vilja fara til félags við Þorstein. Þorsteinn kvaz eigi mundu synja Einari félags ok gefr honum skip hálft, telr þó, at honum segi í meðallagi hugr um félag þeira fyrir sakir óvinveitts skaplyndis Einars. Þeir fóru utan

---

1. ok hét—þeira] hét einn Þorsteinn C. var] *udel.* D. 2. fagri] fagr F. Einarr] *sål. alle hdskrr.; i* Ldn. *og* Vápnf.-s *kaldes han derimod* Heðinn. 3. Þorsteinn var] en þó var Þorsteinn D. 5. bjó] hann *tilf.* D, E, F. á] at F. þeim bæ] *omv.* C. 6. kvángaðr maðr] ok kvángaðr D. 9. í Fljótsdalsheraði] í ǫllu F.: C. 11. vilja] fara *tilf.* D, E. F. burt] á burt E, brott D. 12. slíkt] *mgl.* D, E, F. 12—13. Hefir hann] ok er hann hefir D. 14. var] fór C. 15. eptir nǫkkut] *omv.* D, E; eptir *udel.* F. 15—16. er—hans] er faðir hans þóttiz þurfa D. 18. beiddiz] beiðiz C, E. 20. skip] skipit D. 21. í—hugr] hugr í meðallagi B. í meðallagi] í *udel.* C. 22. fóru] nú *tilf.* D.

ok lǫgðu félag saman. Þorsteinn heldr ǫllu til virð-
18 r ingar Einari ok virði hann í ǫllu mest, ok þó lagðiz svá á, at Þorsteinn var meira virðr en Einarr af ǫðrum mǫnnum fyrir þess sakir, at hann reyndiz góðr drengr ok vinveittr í skaplyndi. Fór vel um stund félag þeirra.

Þat er sagt einn vetr, at þeir váru utan hér fóstbræðr, at Þorfinnr kemr at máli við Þorstein, hvern hann ætlaði sinn ráðahag at sumri. Þorsteinn kvaz utan ætla. Þorfinnr kvaz biðja vilja hann, at hann tæki við búi með honum. Þorsteinn svarar ok sagðiz øngvan hug hafa á því, en kvað hann slíkt hafa af hans gózi, sem hann vildi; Þorsteinn hafði mikit fé í fǫrum. Þorfinnr léz hugsat hafa ráð fyrir honum, ok léz vilja biðja honum til handa Helgu Krakadóttur. Þorsteinn kvað sér þat ofráð, er hon stóð ein til alls arfs eptir Kraka. Þorfinnr kvað vera jafnræði, bæði fyrir ættar sakir ok mannanar. Fara þeir nú ok vekja þetta mál við Kraka. Hann kallar sér þetta vel at skapi; var þetta mál upp borit fyrir Helgu, ok funduz eigi afsvǫr í hennar máli; váru þeir váttar at heitorði Þorsteins. Þorsteinn vildi fara utan fyrst, en ráð skyldi takaz, er hann kæmi aptr. Fara þeir Þorsteinn ok Einarr, ok tekr Þorsteinn skyrbjúg í hafi,

---

1. Þorsteinn heldr] *omv.* D. 3. á] *mgl.* D, E, F. 7. Þat] *Her begynder kap. 3 i* B *og* D. einn vetr] um einn vetr C. 7—8. at—fóstbræðr] er þeir Þorsteinn ok Einarr fóstbræðr váru út hér D. 7. at] er C. 8. Þorstein] D *tilføjer:* son sinn. ok spyrr. 10. biðja vilja hann] heldr vilja D, E, F. 11. svarar ok] *udel.* D. 12—13. kvað—vildi] sagði hann slíkt hafa skyldu af sínu gózi, sem hann vildi D, kvað hann slíkt hafa skyldu af sínu gózi, er hann vildi C. 17. kvað] hann *tilf.* D, E, F. 19. kallar] kvað C. 20. fyrir] við B. 23. er] þá er D, E, F, þegar C. hann] Þorsteinn D, E, F. Fara] Fóru C. þeir] nú *tilf.* B, D. 24. Einarr] utan *tilf.* C.

at því er þeir kalla, ok varð hann eigi liðfœrr. Menn hlógu at honum, ok var Einarr upphafsmaðr at því; ok er þeir kómu til Nóregs, leigðu þeir þar skemmu eina, en gáfu øngvan gaum at Þorsteini. Hann lá þar allan vetr. Einarr spottar hann mjǫk ok lét kveða um hann, ok um várit hittir Einarr Þorstein ok biðr hann fjárskiptis; léz vilja hafa einn skipit, kvað sér þykkja
Þorsteinn ólíkligr til utanferðar. Þorsteinn kvað eigi 18 v
fjarri því farit hafa, sem hann gat um skaplyndi Einars. Þeir skipta um várit fjárhlut svá, at Einarr kaus, en Þorsteinn skipti ór rúmi sínu. Einarr hlaut skipit ok helt til Íslands um sumarit; ok er hann kom út, var hann spurðr tíðenda. Hann kvaz eigi tíðendi kunna at segja greiniliga, kvað Þorstein eigi dauðan hafa verit sérliga, en þó hefði hann eigi ólíkligr verit, at hann myndi eigi aptr koma. Einarr reið til fǫður síns ok svívirði mjǫk Þorstein í allri frásǫgn. Um haustit kom skip af hafi í Reyðarfjǫrð. Einarr reið til skips ok keypti at austmanni, at hann segði andlát Þorsteins, ok svá gerði hann ok allir skipmenn. Einarr kom heim ok sagði andlát Þorsteins ok kvað hann hafa fengit herfiligan dauða þann vetr.

Einarr bað fǫður sinn, at hann skyldi biðja Helgu Krakadóttur; Þórir kvað svá vera skyldu. Nú fara þeir heiman ok koma til Kraka ok vekja bónorðit við

1. at—kalla] er þeir svá kalla C. 4—5. Hann—vetr] *udel.* C. 6. ok[1]] en D; Eitt sinn C. biðr] bað F. 7. skipit] skip D, E, F. kvað] ok kvað D, E, F. 9. farit hafa] fara D. 10. um várit] nú D. 12. helt] »helldzt« E, F. 13. Hann] en hann, D, E, F. 13—14. eigi—greiniliga] eigi kunna tíðendi greiniliga at segja D, E, F. 14—15. eigi—sérliga] eigi sérliga dauðan hafa verit D. 15 ólíkligr] D *tilføjer:* til. 17. frásǫgn] frásǫgu C, D, E, F. 19. at austmanni] af austmanni B, D, E, F. 22. hafa] hefði C. þann vetr] *disse ord stå i* B *som indledning til den følgende sætning* (Þann vetr bað Einarr *o. s. v.*). 25. bónorðit] bónorð D, E, F.

hann fyrir hǫnd Einars. Kraki kvaz áðr vilja prófa til víss andlát Þorsteins, en léz þá mundu gefa Einari konuna, ef þat væri áðr til víss vitat. Þórir kvað þat eigi sannligt, at Einarr væri vánbiðill konu þeirar, er skjótt var heitin Þorsteini. Eigi lét Kraki gangaz svǫr þess máls. Fara þeir feðgar heim við svá búit, ok litlu síðar ríðr Einarr norðr til Hofs ok segir Þorgilsi bónorðit ok kveðr sér hafa verit neitat. Grani var hjá ok svaraði svá: »Illa koma þér, Einarr, í hald góðir frændr, ef þú skalt eigi fá konu þessa«; kvað honum ok lítit stoða at vera í vináttu við Þor-
19 r gils, ef hann skyldi einskis meta þessa sneypu, er Einari var gǫr. Þorgils svarar: »Mér virðiz Kraki vitrliga með fara, ok munda ek svá gøra, ef ek ætta hans hlut.« Satt eitt sagði Einarr frá orðum Kraka, en þó eggjaði Grani Þorgils at fara með honum. Þorgils kvað eigi létt hugr um segja, þó at þessu ráði yrði komit í hendr honum. Síðan fóru þeir ok hittu Kraka, ok hafði hann hin sǫmu svǫr fyrir sér sem fyrr. Þorgils mælti þá: »Vera má, at þú ráðir dóttur þinni, en eigi muntu svá undan setja, at þú fáir eigi sakargiptir um annat.« Kraki mælti: »Eigi mun ek til þess hætta«; hann fastnaði þá dóttur sína Einari ok hafði sjálfr brúðkaup inni. Kraki skyldi vera ór ǫllum vanda um kaupbrigði við Þorstein.

---

1. prófa] vita D, E, F. 4. sannligt] sómligt B, C, sæmiligt D. konu þeirar] *omv.* D, E, F. 5. Eigi—gangaz] Krakr lét eigi gangaz D, E, F. 6. Fara] ok fara D. 8. neitat] veitta *ur.* E, F. Grani] Hrani D, E, F. 13. Kraki] Kraka D, E, F; A *har* Krakr. 14. munda ek] mundak D, E. 15. Kraka] Kraks D, E, F. 16. Grani] Hrani D, E, F. 17. eigi—hugr] sér eigi létt hug C. 22. mælti] þá *tilf.* C. þess] *udel.* F. 24. Kraki skyldi] *omv.* D.

Þat er frá Þorsteini at segja, at honum batnaði, ok bjó hann skip sitt til Íslands ok kom út næsta sumar eptir brúðkaupit í Reyðarfjorð ok hafði selt austmonnum skipit; hann ætlaði til ráðahagsins við Helgu ok láta af forum. Ok er hann kom til Íslands, frétti hann alla þessa ráðabreytni; fór hann þá til fundar við foður sinn, ok létu þó haldaz skipsoluna eigi at síðr. Þorsteinn lét lítt á sér finna um þetta mál. Hann keypti sér skip um vetrinn, er uppi stóð í Bolungarhofn, ok bjó at ollu. Bræðr hans ætluðu með honum utan ok urðu eigi búnir svá skjótt sem hann, því at þeir fóru at fjárheimtingum sínum um heraðit. Austmenn vesuðuz illa, er þeirra þurfti at bíða, bræðra Þorsteins, ef byrr kæmi á. Þorsteinn 19 v
mælti þá: »Ek mun ríða frá skipi váru ok hitta þá ok biðja þá, at þeir flýti sér, en þér skuluð bíða mín hit skemsta sjau nætr.« Þorsteinn reið utan eptir Øxarfirði ok í Bulungarhofn ok upp á Moðrudalsheiði ok ofan til Vápnafjarðar, ok svá austr yfir Smjorvatnsheiði ok svá yfir Jokulsá at brú ok svá yfir Fljótsdalsheiði ok austr yfir Lagarfljót ok upp með fljótinu, unz hann kom í Atlavík snemma morgins. Þórir var farinn í skóg ok húskarlar hans með hon-

1. Þat] *Her begynder kap. 3 i* E *og* F, *kap. 4 i* B *og* D. er] nú *tilf.* C. 2. ok] *mgl. i* E. 1—2. at—ok[1]] at, er honum batnaði, D. 3. Reyðarfjorð] *sål.* D, F; Reykjarfjorð A, B, C, E. 4. hann] ok C, því hann D. 6. þessa] þeira F. 7. létu] lét C, F. 9. Hann] en C. 10. Bolungar-] Buðlungar- C. bjó] þat *tilf.* D, E, F. 13. vesuðuz] *ur.* vistuðuz C. 15. ok] at D. 16. þér] þit A. 18. Øxarfirði] »Auxnafiorde« D. Bulungar-] Bolungar- F, Buðlunga- C, D. 19—20. Smjorvatnsheiði] Smjordalsh. A, B, C. 19—21. Smjorvatnsh.– Lagarfljót] Smjordalsh. ok austr yfir Lagarfljót at yfirfarnri Jokulsá á brú, ok Fljótsdalsheiði B. 21. ok[2]] ok svá F. 23. Þórir] *sål.* C; *de andre hdskrr. have* Þorfinnr.

um ofan á Bolungarvǫllu. Einarr var heima ok var eigi upp risinn, er Þorsteinn kom at dyrunum. Kona var úti, er Ósk hét: hon spurði, hverr hinn komni maðr væri. Þorsteinn svarar: »Sigurðr heiti ek, ok á ek at gjalda Einari skuld, ok vil ek nú afhenda honum, ok gakk þú inn ok vek Einar ok bið hann út ganga.« Þorsteinn hafði spjót í hendi ok ullhǫtt á hǫfði. Konan vakti Einar: hann spurði, hverr kominn væri. Hon sagði, at hann nefndiz Sigurðr. Einarr stóð þá upp ok kipti skóm á fætr sér ok tók skikkju yfir sik ok gekk út síðan. Ok er hann kom út, kendi hann Einarr, at þar var kominn Þorsteinn, ok varð Einarr nǫkkut fár við. Þorsteinn mælti: »Því em ek hér kominn, at ek vil vita, hverju þú vilt bæta mér, er þú gabbaðir skyrbjúg minn í hafi ok hlótt at mér með hásetum þínum, ok mun ek vera alllítilþægr at.« Einarr mælti: »Heimtu fyrst at ǫllum þeim, er hlógu at þér, ok mun ek bæta þér, ef allir bæta aðrir.«
20 r Þorsteinn segir: »Ek em ekki sá féþurfi, at ek nenna alla at hitta, en ek vil, þú bætir fyrir þik.« Einarr kvaz eigi bæta mundu, ok sneri hann undan ok til svefnskemmunnar. Þorsteinn bað hann bíða ok hrapa eigi svá skjótt til rekkjunnar Helgu. Einarr gaf øngvan gaum at því, er hann mælti. Síðan lagði Þorsteinn á Einari með spjótinu ok í gegnum hann; Einarr fell dauðr inn í skemmuna. Þorsteinn bað griðkonuna at

---

1. Bolungarvǫllu] Bulungarvǫllu D E, Buðlungar- F. 12. hann] *mgl.* C, D, E, F. 14. hverju] hverju er E. 16. hásetum] *sål.* C; »hásætum« D, E, F; hálætum A, B. 17. ǫllum þeim] fyrst *tilf.* C. 18. ok mun ek] ek mun þá D, E, F. 19. sá] svá D, E, F. féþurfi] féþurfa D, E. 20. hitta] sækja D, E, F. en ek vil] ok vil ek D, E, F. 22. hrapa] horfa C. 25. á Einari] at Einari D, E, F. 26. at] *udel.* D, E.

greiða ferð Einars. Þorsteinn riðr þá hina somu leið aptr ok hann reið fram: hann reið vestr yfir háls til sels Þorbjarnar, er stóð á milli Melrakkasléttu ok Ormsár. Hann spurði Þorbjorn, ef bræðr hans hefði þar komit: en Þorbjorn kvað þat eigi vera. Þorsteinn sagði honum tiðendin ok bað hann segja bræðrum sínum, at þeir flýtti sér til skips. Reið Þorsteinn þá til skips. — Griðkona gørði honum Þóri orð ok lét segja honum víg Einars sonar síns, ok brá Þórir skjótt við ok fór norðr til Vápnafjarðar með tvá húskarla sína ok fór á skipi yfir fljót ok til Hofs. Sagði hann þeim Hofsmonnum víg Einars. Þorgils kvað sér eigi vel hafa hug um sagt, þegar er Einarr fekk Helgu. Þeir báðu hann eptir ríða; hann lét þá taka hesta sína. Grani frýði honum áðr hugar, ef hann seinkaði ferðinni. Þórir hvarf aptr ok gørði þat at ráði Þorgils, en húskarlar hans fóru með Þorgilsi, ok váru þeir sjau saman ok fóru síðan leið sína.

Bræðr Þorsteins ríða til sels Þorbjarnar annan daginn eptir, er Þorsteinn hafði þaðan riðit; þar hofðu þeir dagverð, en logðuz síðan niðr til svefns. Þorbjorn latti þá þessa mjok, því at hann sagði þeim víg 20 v

2. hann[2]] Þorsteinn D. 3. á milli] í milli D, E, F. 8. honum Þóri] Þóri D, E, F, honum þá B. 9—10. Einars —við] Einars. Þorgils kvað sér eigi vel hafa hug um sagt, þegar er Einarr fekk Helgu. Þá er Þórir heyrði víg sonar síns, brá hann skjótt við B. 11. fljót] *udel.* A, B, C. I C *mgl. også det følgende* ok. 13. er] at F. 13—14. þegar—Helgu] þetta efni; klifaði hann optar en einusinni á þessu B. 15. Grani] Hrani D, E, F. frýði] frúði A, frýjaði F. 17. en—Þorgilsi] *udel. i* C. 18. fóru] fór E, F. 19. Bræðr] *Her begynder kap. 4 i* E *og* F, *kap. 5 i* B *og* D. ríða] riðu C. 20. daginn] morgin D, E, morgun F.

Einars ok orðsending Þorsteins: en Þorbjǫrn var vinr hvárratveggja. Lítlu síðar kom Þorgils ok þeir sjau saman. Þorbjǫrn sagði þeim bræðrum, at þeir Þorgils váru þar komnir, ok vakti hann þá: hvergi máttu þeir undan komaz. Þorbjǫrn réð þeim þat, at þeir græfi þar djúpa grǫf í selinu fyrir dyrunum, »en ek mun standa í dyrunum«, ok svá gørðu þeir. Þeir Þorgils koma þá at selinu: þóttuz þeir vita, at þeir bræðr myndi þar inni, er hrossin váru þar mædd ok nýkomin undan klyfjum. »Veit ek,« segir Þorgils, »at þeir eru hér.« Þorbjǫrn svarar: »Þú ert maðr glǫggvastr, en þó eru þeir bræðr eigi hér, sem þú segir, en ek lét fara eptir viðum hross mín, ok hǫfum nýtekit af þeim klyfjar; eru þau nýkomin frá vetrhúsum, en áðr gengu þau af rekastrǫndum til skálagerðar í Sveinungsvík, ok á ek hrossin.« Þorgils kvaz eigi þessu trúa mundu, »ok far þú ór dyrunum, ok viljum vér rannsaka selit.« Þorbjǫrn kvaz eigi þat gøra mundu, »síðan þér trúið eigi minni tilsǫgu.« Grani mælti: »Drepum hann, ef hann vill eigi fara ór dyrunum.« Þorgils svarar: »Þá þykkir fǫður mínum illa.« Þá bauð Þorkell flettir at fara á bak húsinu ok hlaupa af vegginum ofan milli Þorbjarnar ok dyranna ok

5. þat] *mgl.* D, E. D *har* Réð hann þeim *for* Þorbjǫrn réð þeim þat. 6. fyrir dyrunum] *mgl.* C 7. í dyrunum] D *tilføjer:* sagði hann. 7—8. Þeir—koma] Þorgils kom F. 8. þóttuz þeir] þóttiz hann D, E, F. 9. þar[2]] *mgl.* E, F. 10—11. maðr glǫggvastr] *sål.* D, E, F; manna gǫfgastr A, B, C. 17. eigi þessu] þessu eigi D. þat eigi C. viljum] munum B. 19. Grani] Hrani D, E, F. 20. hann] þá *tilf.* D, E, F. 21. mínum] *sål.* C; þínum A, B, D, E; *mgl.* F. 22. flettir] fleytir D, E, F. húsinu] húsunum B, húsum F. 24. af vegginum] at veggjunum B, af veggjum D.

bera hann svá frá dyrunum ofan fyrir brekkuna. Þorgils bað hann svá gøra. Síðan breytti Þorkell svá, at Þorbjǫrn varð með þessarri atferð borinn frá seldyrunum: síðan bundu þeir hann. Eptir þat gengu þeir at dyrunum ok máluz þeir um, hverr þeirra skyldi fyrstr inn ganga. En er Þorgils fann þetta, mælti hann: »Eigi verðr oss nú hugmannliga, er vér þorum eigi inn at ganga.« Þorgils hleypr þá inn. 21 r
Þorbjǫrn aftaldi hann ok sagðiz letja hann inn at ganga; en hann gaf øngvan gaum at orðum hans. Hann hafði skjǫldinn yfir hǫfði sér, hann snarar þá inn ok hljóp í grǫfina, ok drápu þeir bræðr hann þar í grǫfinni. Síðan rufu fǫrunautar Þorgils selit, ok sóttu þá bræðr um stundar sakir. Grani gullhottr lá á selvegginum ok koglaði þann veg inn. Þá var hann lagðr spjóti í hǫndina. Þeir bræðr vǫrðuz bæði vel ok drengiliga ok fellu báðir þar at síðustu með góðan orðstír. Þar fellu ok báðir húskarlar Þóris ok hinn þriði maðr, Þorgils Þorsteinsson, er þá var þrítugr at aldri. Þorbjǫrn var leystr síðan eptir fundinn; hann færði alla vǫru þeira í Bulungarhǫfn til skips ok sagði Þorsteini tíðendin. Þorsteinn kvað Þorbjǫrn þetta vel gørt hafa, ok skiljaz með mikilli vináttu.

---

1. dyrunum] ok *tilf.* E. 2. Þorkell] hann F. 2—4. svá, at—seldyrunum] *sål.* D, E, F (þessarri *mgl.* F); svá Þorbjǫrn með þessarri atferð burt frá selsdyrunum A, svá ok hratt Þorbjǫrn með þessarri atferð í burt frá dyrunum B, svá Þorbjǫrn með þessarri atferð barst frá seldyrunum C. 6. skyldi fyrstr] fyrst skyldi D, E, myndi (»munda«) eiga fyrstr B. 9. aftaldi hann] aflatti hann B, aptraði honum D. 13. rufu] rifu C, D. 14. lá] þá *tilf.* C. 15. selvegginum] selveggnum B. koglaði] *ur.* kallaði C. 17. ok] en D, E, F. 18. Þóris] Þorgils B. 21. þeira] bræðra *tilf.* D. E. F. Bulungar-] Buðlungar- D, E, F, Buðlunga- C. 23. skiljaz] skildu C.

Þorsteinn fór utan um sumarit ok var á burt fimm vetr; kom hann sér vel við hǫfðingja ok þótti hinn rǫskvasti maðr. Grani gullhǫttr kom heim til Hofs ok sagði Þorsteini hvíta, at synir Þorfinns tveir væri dauðir ok húskarlar Þóris tveir. Þorsteinn spurði hann: »Hvar er Þorgils sonr minn?« Grani svarar: »Hann er ok líka dauðr.« Þorsteinn mælti: »Herfiliga segir þú frá tíðendum: illt hefir jafnan af þér hlotiz.« Þetta þótti mǫnnum mikil tíðendi, þá er spurðuz. Um sumarit eptir váru mál til búin á hendr Þorsteini Þorfinnssyni, ok varð hann sekr um víg Einars. Broddhelgi var þá þrévetr, er faðir hans var
21 v drepinn, ok var þá þegar efniligr maðr at jǫfnum aldri. Þorsteinn Þorfinnsson fór til Íslands at fimm vetrum liðnum ok kom skipi sínu í Miðfjǫrð; hann reið þegar norðr til Hofs við fimmta mann. Broddhelgi var þá átta vetra gamall ok lék sér á hlaði úti ok bauð þeim ǫllum þar at vera. Þorsteinn spurði, hví hann laðaði gesti. Hann kvaz þat alt eiga með afa sínum. Þeir Þorsteinn Þorfinnsson gengu inn eptir þat. Þorsteinn hvíti kendi farmanna daun ok spurði, hverir komnir væri. Þorsteinn Þorfinnsson segir hit sanna. Þorsteinn hvíti mælti: »Hvárt þótti þér of lítil mín skapraun, ef þú sóttir mik eigi heim blindan karl ok gamlan.« Þorsteinn Þorfinnsson svarar:

---

1. Þorsteinn] *Her begynder kap. 6 i* B. burt] brott D. 3. Grani] Hrani D, E, F. 5 dauðir] fallnir D, E, F. 6. hann] *mgl.* D, E, F. Hvar er] Hvar er þá B, En C. Þorsteinn *ur. for* Þorgils *i* E. 7. líka dauðr] fallinn líka D, E, F. 8. Herfiliga] Fjándliga D, E, F. 9. hlotiz] ok þínum ráðum *tilf.* D, E, F. 10. Um] *Her begynder kap. 6 i* D. 11—12. ok—Einars] *mgl.* D, E, F. 13. var] hann *tilf.* B. 16. við] með C. fimmta] annan D, E, F. 17. hlaði] hlaðinu D, E, F. 19. þat] þar D, E, F. 24. ef þú—heim] at þú sóttir mik heim C.

»Eigi gekk mér þat til, heldr hitt, at ek vil bjóða þér sjálfdæmi fyrir Þorgils son þinn, ok hefi ek ærit góz til þess at bæta hann, svá at engi hafi annarr maðr dýrri verit.« Þorsteinn hvíti kvaz eigi vilja bera Þorgils son sinn í sjóði. Þorsteinn Þorfinnsson var kallaðr Þorsteinn fagri, hann sprettr þá upp ok leggr hǫfuð sitt í kné Þorsteini hvíta, nafna sínum. Þorsteinn hvíti svarar þá: »Eigi vil ek láta hǫfuð þitt af hálsi slá; munu þar eyru sæmst er uxu, en þá gøri ek sætt okkar á millum, at þú skalt fara hingat til Hofs til umsýslu með alt þitt, ok ver hér, meðan ek vil; en þú sel skip þitt.« Þessarri sætt játar Þorsteinn fagri, ok er þeir kumpánar kómu út, lék sveinninn Helgi Þorgilsson sér at gullreknu spjóti, er Þorsteinn fagri hafði sett hjá dyrunum, er hann gekk inn. Þorsteinn fagri mælti við Helga: »Viltu þiggja af mér 22 r
spjótit?« Helgi réz þá um við Þorstein hvíta, fóstra sinn, hvárt hann skyldi þiggja spjótit at Þorsteini fagra. Þorsteinn hvíti svarar ok bað hann þiggja víst ok launa sem bezt. Þorsteinn fagri var eina nátt at Hofi í þat sinni. Þorsteinn fagri fór til skips síns ok seldi þat; síðan færði hann sik til Hofs í Vápnafjǫrð með alt sitt. Hann færði mjǫk fram kvikfé Þorsteins hvíta, nafna síns. En er hann hafði þar verit nǫkkura stund, þá vildi Þorsteinn hvíti, at Þorsteinn nafni

2. Þorgils] Þorstein B, E; A *har* Þorstein, *rettet til* Þorgils; *navnet udel. i* D. ærit] nóg *tilf.* F. 3. engi] eigi D, E, F. 5. var] ok var E, F. 5—6. var—upp] er kallaðr var hinn fagri, sprettr upp D. 6. þá] *mgl.* C. 9. sæmst] sæmast D, E, F. er] sem D, E, F. en] *mgl.* C. 13. kómu] gengu D, E, F. 16. af] at D, E, F. 17. spjótit] *mgl.* F. réz] ræz D, E. 19. Þorsteinn—bað] Þ. hvíti svarar, bað E, F, Þ. hvíti kvað B, Fóstri hans bað D. A *har ur.*: Þorsteinn fagri. víst] *mgl.* D. 20. at] á C, D. 21. Þorsteinn fagri fór] Þ. fagri fór þá C, fór hann þá D. 22. síðan] *udel.* C. 25. nafni hans] fagri C.

hans bæði Helgu Krakadóttur, ok svá gørði hann. Þorsteinn hvíti var í ferð með honum, ok gengu þau mál vel fram, ok þótti Kraka þetta gørt eptir sínu skaplyndi. Fór Helga þá til Hofs með Þorsteini fagra, því at Þorsteinn hvíti vildi brúðkaup inni hafa, því at hann þóttiz hrumr til at fara at sækja brúðkaupit annars staðar; ok af því var svá gørt. Boðit fór vel fram; váru samferðir þeira góðar. Átta vetr var Þorsteinn fagri at Hofi með nafna sínum ok var honum í sonar stað í allri umsýslu; ok þá er svá var komit tímum, mælti Þorsteinn hvíti til nafna síns: »Vel hefir þú gefiz mér, ok ertu rǫskr maðr ok drengr góðr um alla hluti ok vel at þér búinn. Nú vil ek, at þú bregðir þessu ráði ok svá fǫður þíns ok Kraka mágs þíns, ok ráðiz allir til utanferðar með alt þat er þér eigið, því at ek ætla Helga frænda mínum ok fóstra gøraz mjǫk þungt til þín; en hann er nú átján vetra gamall, en þat er líkast, at ek verða maðr ekki langlífr heðan af, en
22 v ek vilda, at vit skildim vel, en Helgi frændi minn mun verða ofsamaðr mikill ok engi jafnaðarmaðr. Nú haf þú ráð mitt um þetta, ok ver hér eigi lengr en ek legg ráð til.« Þorsteinn fagri kvað svá vera skyldu. Þorsteinn fagri keypti tvau skip ok fór utan með alt sitt skuldalið. Þorfinnr faðir hans fór ok utan ok

2. í—honum] með honum í ferð C. 3—4. sínu skaplyndi] sínum skapnaði C. 5. -kaup] -kaupit C, D. E. F. inni] heima C. hafa] halda at Hofi D (*ordene* at Hofi *ere tilføjede i marginen*). 6. fara—brúðkaupit] sækja þat D. 7. -ferðir] -farir D. E. F. 8. at] á C. 10. tímum] tímanum C. 13. þessu] þínu D. 15. utanferðar] útferðar C. 16. ok fóstra] *mgl.* C. 17. en þat er líkast] er þat líkast D. 18. maðr] *sál.* D. E. F: mun A: *udel.* C. 18—19. en ek vilda] ok vilda ek D. 19. skildim] skildimz D, E, F. Helgi] *udel.* C. 21. hér—lengr] eigi lengr hér C. 23. Þorsteinn fagri] ok C, D. keypti] nú *tilf.* D. alt] þau ok alt C.

Kraki, mágr hans. Þeir kómu norðarliga við Nóreg ok fóru um sumarit eptir norðr á Hálogaland ok ílenduz þar með ǫllu liði sínu. Bjó Þorsteinn lagri þar, meðan hann lifði, ok þótti hinn vaskasti maðr.

Helgi óx upp með Þorsteini hvíta, fóstra sínum; hann gørðiz mikill maðr ok sterkr, bráðgǫrr, vænn ok stórmannligr ok ekki málugr í barnæsku, ódæll ok óvæginn þegar á unga aldri; hann var hugkvæmr ok margbreytinn. Þat var einn dag at Hofi, at naut váru at stǫðli; þar var griðungr kominn til nautanna, mikill ok stórr. Annarr griðungr var heima fyrir, mikill ok ógrligr, er þeir frændr áttu. Helgi var þá úti staddr ok sá, at griðungarnir genguz at ok stǫnguðuz, ok varð heimagriðungrinn vanhluta fyrir búigriðunginum. En er Helgi sá þat, gengr hann inn ok sækir mannbrodda stóra ok bindr þá framan í ennit á heimagriðunginum. Síðan taka þeir til ok stangaz sem áðr, alt þar til er heimagriðungrinn stangar hinn til dauðs; hǫfðu mannbroddarnir gengit á hol. Þótti flestum mǫnnum þetta vera bellibragð, er Helgi hafði gørt; fekk hann af þessu viðrnefni ok var kallaðr Broddhelgi, en þat þótti þá mǫnnum miklu heillavænligra at 23 r
hafa tvau nǫfn. Var þat þá átrúnaðr manna, at þeir

4. meðan] á m. E. 7. barnæsku] sinni *tilf.* B. 8. unga] ungum B. 9. at naut] er n. C, D, E, F. 10. at stǫðli] á st. C. þar] at þar D. griðungr] graðungr einn D, E. kominn til nautanna] með nautunum F. 12. ógrligr] illr C. þá] *mgl.* C. 13. ok[1]] hann D. griðungarnir] graðungarnir C, D. 15. sá] sér D, E. sækir] sér *tilf.* D, E. 16. ennit] enni C. 17. taka] takaz B. ok] at C. 19. hǫfðu—hol] því mannbroddarnir hǫfðu á hol gengit D. 20. bellibragð] *sål.* F; *de andre hdskrr. have* hellibragð. 21. viðrnefni] þat v. D. ok] at hann D. 22. þat—mǫnnum] þá þótti mǫnnum þat D, E, F. heillavænligra] *sål.* D, E, F; A, B, C *have* vænligra.

menn myndi lengr lifa, sem tvau nǫfn hefði. Skjótt var þat auðsét á Helga, at hann myndi verða hǫfðingi mikill ok engi jafnaðarmaðr. Einn vetr lifði Þorsteinn hvíti, síðan er þeir Þorsteinn fagri skildu, ok þótti hann verit hafa hit mesta mikilmenni. Geitir í Krossavík átti Hallkǫtlu, dóttur Þiðranda hins gamla Ketilssonar þryms, sonar Geitis ok Hallkǫtlu. Með þeim Geiti ok Broddhelga var vinátta mikil í fyrstu, en minnkaði svá sem á leið, ok varð ór fullr fjándskapr, sem segir í Vápnfirðingasǫgu, ok lýkr hér sǫgu Þorsteins hins hvíta.

4. síðan er] síðan C, D, E, F. 5. Geitir] *ur.* Grettir D, E, F. 7. sonar—Hallkǫtlu] *sål. alle hdskrr.*; *i* E *er med Arne Magnussens hånd indført følgende rettelse:* sonr Geitis ok Hallkǫtlu var Þorkell. 8. mikil] *udel.* C. 9. minnkaði] minnkaðiz F. 10—11 hér—hvíta] svá sǫgunni af Þorsteini hvíta D.

VÁPNFIRÐINGA SAGA

Håndskriftbetegnelse.

A = AM. 513, 4to.
B = R 28. 4to.
C = AM. 395, fol.
D = AM. 563 b, 4to.
E = R 36, 4to.

1. Sá maðr bjó at Hofi í Vápnafirði, er Helgi hét. Hann var son Þorgils Þorsteinssonar, Qlvissonar, Ásvaldssonar, Øxnaþórissonar. Qlvir var lendr maðr í Nóregi um daga Hákonar jarls Grjótgarðssonar. Þor-

---

Overskrift i A: »Sagan af Broddhelga, er öðru nafne kallast Vopnfirðinga saga«, *i* B: »Sagan af Broddhelga audru nafne Vopnfirdinga Saga«, *i* C: »Broddhelga eður Vopnfyrdinga saga«, *i* D: »Páttur af Broddhelga«, *i* E: Sagann af Brodd-Helga. 1. Sá] *mgl.* C; Þar hefjum vér þessa sǫgu, at sá B, Svá hefjum vér *o. s. v.* E, Þar hefjum vér þenna þátt, er sá D. at] *sál.* B, C, D, E; á A, F. 2. Hann var] *udel.* C. Þorgils Þorsteinssonar] hvíta *tilf.* E; Þorsteinssonar Þorgils hvíta C. 4. um daga] á dǫgum E. Grjótgarðssonar] E *tilf.*: ok bjó í Almdǫlum. *Istedenfor det flgd.*: Þorsteinn hvíti—búi Þorsteins (s. 24 l. 8) *har* E *følgende stykke:* Hann varð ósáttr við Hákon jarl ok fór á Yrjar ok dó þar. Hroðgeirr hvíti hét maðr; hann var Rappsson. Hann nam Sandvík fyrir norðan Digranes til Viðfjarðar ok bjó at Skeggjastǫðum. Alrekr var bróðir hans, er út kom með honum; hann var faðir Ljótúlfs goða í Svarfaðardal. Eiríkr vápni ok Refr rauði, synir Þorsteins þjokkubeins, fóru til Íslands af Strind ór Þrándheimi, þá þeir urðu missáttir við Harald konung. Refr varð aptrreka, ok lét konungr drepa hann, en Eyvindr kom í Vápnafjǫrð ok nam fjǫrðinn allan frá Vestradalsá ok bjó í Krossavík hinni ytri. Hans son var Þorbjǫrn. Steinbjǫrn kǫrtr hét son Refs rauða; hann fór til Íslands ok kom í Vápnafjǫrð. Eyvindr, fǫðurbróðir hans, gaf honum land milli Vápnafjarðar ok Vestradalsár. Hans synir váru þeir Þormóðr Stiklubljúgr (: Stikublígr :) er bjó í Sunnudal, annarr Refr á Refsstǫðum, þriði Egill á Egilsstǫðum, faðir Þórarins ok Þrastar, Hallbjarnar ok Hallfríðar, er átti Þorkell Geitisson. Þorsteinn hvíti Qlvisson

steinn hvíti kom fyrst út til Íslands þeira langfeðga ok bjó at Toptavelli fyrir utan Síreksstaði, en Steinbjǫrn bjó at Hofi, sonr Refs hins rauða. Ok er honum eyddiz fé fyrir þegnskapar sakir, þá keypti Þorsteinn Hofsland ok bjó þar sextigu vetra. 2 Hann átti Ingibjǫrgu Hroðgeirsdóttur ens hvíta. Þorgils, sonr Þorsteins, var faðir Broddhelga; hann tók við búi Þorsteins. Þorkell ok Heðinn vágu Þorgils, fǫður Broddhelga, en Þorsteinn hvíti tók þá enn við búi ok fæddi upp Broddhelga, sonarson sinn. Helgi var mikill maðr ok sterkr ok harðgǫrr, vænn ok stórmannligr. Ekki var hann málugr í barnæsku, en ódæll ok óvæginn þegar á unga aldri; hann var hugkvæmr ok margbreytinn. Frá því er sagt einhvern dag at Hofi, er

---

kom fyrstr til Íslands þeira langfeðga; hann kom skipi sínu í Vápnafjǫrð eptir landnám. Hann keypti land af Eyvindi vápna ok bjó at Toptavelli nǫkkura vetr fyrir utan Síreksstaði, áðr hann komz at Hofslǫndum með því móti, at hann heimti leigufé sitt af Steinbirni kǫrt; en hann hafði ekki annat til at gjalda en land. Þar bjó Þorsteinn sextíu vetr ok var vitr maðr ok góðráðr; hann átti Ingibjǫrgu, dóttur Hroðgeirs hins hvíta. Þeira bǫrn váru þau Þorgils, Ǫnundr, Þórðr, Þorbjǫrn, Þóra. Þorgils átti Ásvǫru, dóttur Þóris grauts Atlasonar. Þeira son Broddhelgi. Þorgils tók við búi Þorsteins hvíta.

1. þeira] allra þeira B. 2. Síreksstaði] *sål.* C, E; Eireksstaði *ur.* A, B, D. 5. sextigu] XL *ur.* C; *i marginen findes følgende rettelse:* [LX] vid. Landnamu pag. 127. 6. sonr Þorsteins] *udel.* D. 6—9. Þorgils—búi] *Istedenfor dette stykke har* C: Þeira son var Þorgils; hann átti Ásvǫru, dóttur Þóris Grautatlasonar, en sonr Þorgils var Helgi. Þorgils var veginn, þá Helgi var mjǫk ungr. Fyrir þat tók Þorsteinn hvíti aptr við búi at Hofi. 8. vágu—Broddhelga] Þorfinnssynir, vágu Þorgils E. 9. enn] aptr E. 10. maðr] vexti *tilf.* E. 11. harðgǫrr] bráðgǫrr C, D. 11—12. Ekki—barnæsku] eigi málugr í barnæsku C, ekki m. í b. D, ekki m. ífrá b. E. 14. at] *sål.* B, C; A *har* á. er[2]] at E.

naut váru á stǫðli, at graðungr var á stǫðlinum. er
þeir frændr áttu, en annarr graðungr kom at stǫðl-
3 inum, ok stǫnguðuz graðungarnir. En sveinninn Helgi
var úti ok sér, at þeira graðungr dugir verr ok ferr
frá. Hann tekr mannbrodd einn ok bindr í enni grað-
unginum, ok gengr þaðan frá þeim graðungi betr. Af
þessum atburði var hann kallaðr Broddhelgi. ok var
hann afbragð allra þeira manna at atgørvi, er þar
fædduz upp í heraðinu.

2. Maðr hét Svartr, er kom út hingat ok gørði
bú í Vápnafirði. Hit næsta hánum bjó sá maðr, er
Skíði hét: hann var félítill. Svartr var mikill maðr
4 ok rammr at afli, vel vígr ok óeirðarmaðr hinn mesti.
Þá Svart ok Skíða skildi á um beitingar, ok lauk því
svá, at Svartr vá Skíða; en Broddhelgi mælti eptir
vígit ok gørði hann sekan um: þá var Broddhelgi
tólf vetra gamall. Eptir þat lagðiz Svartr út á heiði
þá. er vér kǫllum Smjǫrvatnsheiði, skammt frá Sunnu-
dal, ok leggz á fé Hofverja ok gørði miklu meira at
en honum var nauðsyn til. Sauðamaðr at Hofi kom
heim einn aptan, ok gekk hann í lokrekkjugólf Þor-
steins karls, þar sem hann lá sjónlauss. Þorsteinn

1. á stǫðlinum] þar E. 2. at stǫðlinum] á stǫðulinn D, at C, E. 3. sveinninn] *mgl.* E. Helgi] *udel.* C. 4. ok] Helgi C. þeira graðungr] heimagraðungrinn E. 4—5. ok ferr--tekr] ok f. fram ok tekr B, Hann tekr þá E. 5. bindr] setr B. 6. þeim] þeira B, C, D. frá—betr] brott. Gekk þeira graðungi þá betr E. 7. hann] síðan *tilf.* E. 8. afbragð allra] afbrigði D. at atgørvi] *udel.* D, E; C *har ordene* at atgørvi *sidst, efter* heraðinu. 2.] *Overskrift mangler. Her beg. kap. 2 i alle hdskrr. undt.* E. 11. bú] bæ E. 12—13. mikill—rammr] rammr maðr E. 13. óeirðarmaðr hinn mesti] rausnarmaðr E. 14. beitingar] beit E. 16. hann sekan um] hann sekan mann D, Svart sekan E. 17. gamall] *udel.* D. E. þat] þetta] B. 19. Hofverja] Hofsverja D, E. 21. heim] inn D. hann í lokrekkjugólf] inn í l. B, D, at rekkju E. 22. Þorsteinn] ok D.

mælti: »Hversu hefir at farit í dag, félagi?« segir hann. »Sem verst,« segir hinn: »horfinn er geldingr 5 þinn enn bezti ok þrír aðrir,« segir sauðamaðr. »Komnir munu til sauða annarra,« segir Þorsteinn, »ok munu aptr koma.« »Nei, nei,« segir sauðamaðrinn: »þeir munu aldri aptr koma.« »Mæl við mik slíkt er þér líkar,« segir Þorsteinn: »en tala eigi slíkt fyrir Broddhelga.« Broddhelgi spurði sauðamanninn, hversu flakkat hefði um daginn: en hann hafði ǫll hin sǫmu svǫr við hann sem við Þorstein. Broddhelgi lét sem hann heyrði eigi ok fór í rekkju um kveldit; ok er aðrir menn váru sofnaðir, reis hann upp, tók skjǫld sinn ok gekk út. Þess er getit, at hann tók upp einn hellustein, mikinn ok þunnan, ok lét annan enda í brækr sínar, en annan fyrir brjóst. Hann hafði í hendi 6 boløxi mikla á háfu skapti. Hann ferr, unz hann kemr í sauðahús, ok rekr þaðan spor, því at snjór var á jǫrðu. Hann kemr á Smjǫrvatnsheiði upp frá Sunnudal. Svartr gekk út ok sá mann knáligan kominn at sér ok spurði, hverr þar væri. Broddhelgi segir til sín. »Þú munt ætla at fara á fund minn ok eigi erendislaust,« segir Svartr, hljóp at honum ok leggr til

1. félagi] *udel.* D. 1—2. segir hann] *udel.* C, E. 2. »Sem—hinn] Hinn svarar E. 2—3. geldingr þinn] geldingrinn C. 4. annarra] manna *tilf.* B, C, D. Þorsteinn] hinn C, D. 5. munu] brátt *tilf.* E. sauðamaðrinn] smalamaðr E. 7. segir Þorsteinn] *udel.* D. fyrir] við D, E. 8. Broddhelga] segir hann *tilf.* D. hversu] hvernig D. 9. flakkat] farit E. daginn] eptir *tilf.* D. 10. við hann—Þorstein] ok fyrr E. 11. heyrði] trýði C. fór] gekk B. rekkju] sína *tilf.* E. 12. sofnaðir] í svefn komnir B. 12—13. skjǫld sinn] sverð sitt ok skjǫld C. 14. enda] endann koma B. 15. brækr] buxur B. sínar] sér B. brjóst] sér *tilf.* C. 18. kemr] ferr, unz hann kemr B. 19. kominn] koma E. 19—20. at sér] *udel.* D. 20. þar] hann C. 22. Svartr, hljóp] hann, hljóp C; hann. Svartr hljóp D. 21—22. ok—honum] segir Svartr, »ok eigi eyrindislaust.« Hljóp Svartr at Helga E.

hans með hǫggspjóti miklu, en Broddhelgi brá við
skildinum, ok kom á utanverðan skjǫldinn ok í hell-
7 una ok sneiddi af henni svá hart, at hann fell eptir
laginu; en Broddhelgi høggr á fótinn, svá at af tók.
Þá mælti Svartr: »Nú gørði gæfumun okkar,« segir
hann, »ok muntu verða banamaðr minn: en sá ætt-
geigr mun verða í kyni yðru heðan af, at alla æfi
mun uppi vera, meðan landit er byggt.« Eptir þetta
hjó Helgi hann banahǫgg. Nú vaknar Þorsteinn karl
heima at Hofi ok gengr af rekkju sinni ok tekr í rúm
Broddhelga, ok var þat kalt orðit. Hann vekr upp
húskarla sína ok biðr þá leita Broddhelga. Ok er
þeir kómu út, rǫktu þeir spor hans alla leið ok fundu
hann þar sem Svartr lá dauðr. Síðan huldu þeir hræ
8 hans ok hǫfðu með sér alt þat sem fémætt var. Varð
Broddhelgi víðfrægr ok lofaðr mjǫk af alþýðu fyrir
þetta verk, er hann hafði unnit, jafnungr sem hann
var enn at aldri.

3. Í þann tíma er Þorsteinn bjó at Hofi ok Broddhelgi óx upp með honum, þá bjó sá maðr í Krossavík hinni ytri, er Lýtingr hét ok var Ásbjarnar son, Óláfssonar langháls. Hann var vitr maðr

1. við] fyrir sik E. 2. í] svá á E. 3 henni] hellunni D, E. 4. høggr á fótinn] hjó á fót honum E. 5. gørði gæfumun] gørðiz gæfumunr E. 7. -geigr] -angr D. í] at D. 8. er] mun C. 10. at] á C, D, E. 12. leita] fara at l. B, C, D. Broddhelga] hans E. 13. alla leið] *mgl.* E. 15. hans] Svarts C, D. Varð] *sål.* B, C, D, E: Var A. 16. víðfrægr] mjǫk *tilf.* C. mjǫk] *udel.* C. 16—17. ok—unnit] af verki þessu E. 17. verk] þrekvirki C, D. 18. enn] *udel.* C. 18. **3.**] A, B, C, D. Frá Vápnfirðingum ok þeira ættum *overskrift* A, B. *Her beg. kap. 2 i* E. Í] *mgl.* E. 19—20. Þorsteinn—honum] Broddhelgi óx upp at Hofi með Þorsteini E. 21. ytri] innri E. 22. langháls] *sål.* E *i overensstemmelse med* Ldn.; Lauga-Hallssonar A. B, D; Lauga, Hallssonar C.

ok vel auðugr at fé; hann átti konu þá, er Þórdís hét, dóttur Herlu-Bjarna Arnfinnssonar. Þau áttu tvá 9
sonu, þá er við þessa sogu koma; hét annarr Geitir, en annarr Blængr. Halla hét dóttir Lýtings, en onnur Rannveig, ok var hon gipt í Klifshaga í Øxarfjorð þeim manni, er Óláfr hét. Þeir váru mjok jafngamlir, Geitir ok Broddhelgi, ok var með þeim vinfengi mikit. Broddhelgi fekk Hollu Lýtingsdóttur, systur þeira bræðra. Þeira dóttir var Þórdís todda, er átti Helgi Ásbjarnarson. Bjarni hét son þeira enn yngri, en Lýtingr enn ellri. Bjarni var at fóstri í Krossavík með Geiti. Blængr var rammr at afli ok hallr nokkut í gongu. Geitir átti Hallkotlu Þiðrandadóttur, frændkonu þeira Droplaugarsona ok foðursystir. Svá var vingott með þeim Boddhelga ok Geiti, at þeir áttu 10
hvern leik saman ok hittuz mjok hvern dag, ok fannz monnum orð um, hversu mikil vinátta með þeim var. Í þann tíma bjó sá maðr í Sunnudal, er Þormóðr hét ok var kallaðr stikublígr; hann var son Steinbjarnar kartar ok bróðir Refs á Refsstoðum ok Egils á

1—2. konu—hét] Þórdísi B. 2. dóttur Herlu-Bjarna] *sål. også* C; d. Hellu-Bjarna B; d. »Hechlubiarnar« D, Hallbjarnardóttir E. 3. Geitir] Grímr eðr Geitir D. 6. mjok] *udel.* E. 7. Geitir] bræðr C, D. Broddhelgi] Blængr E. vinfengi mikit] gott E. 9 bræðra] Geitis E. 12. rammr] mjok *tilf.* E. 13—14. frændkonu —foðursystur] foðursystur þeira Droplaugarsona E, systur Droplaugarsona D; *udel.* C. 16. hvern] sinn *tilf.* E. saman] ok oll ráð *tilf.* B, C, D. mjok] nær D. 17. hversu] hvé E. 18. þann] þenna E. Þormóðr] Þórólfr D. 19. stikublígr] stikublindr A, B, C, D, stiklublígr E; stikublígr: Ldn. 18—19. sá maðr—stikublígr] Þormóðr stiklublígr í Sunnudal E. 19. son—Egilsstoðum] *sål. i henhold til* Ldn. *og i overensstemmelse med* Vápnf. s. NO. 1848; *alle hdskrr. afvige her fra hverandre;* D *og* E *ere de, som stemme mest overens med* Ldn. D *har:* sonr Steinbjarnar »kors« ok bróðir Refs hins rauða af Refsstoðum ok Egils á Egilsstoðum; E: bróðir

Egilsstǫðum. Bǫrn Egils váru þessi: Þórarinn, Hall-
bjǫrn, Þrǫstr ok Hallfríðr, er átti Þorkell Geitisson.
Synir Þormóðar váru þeir Þorsteinn ok Eyvindr, en
þeir synir Refs: Steinn ok Hreiðarr: allir váru þeir
11 þingmenn Geitis. Hann var spekingr mikill. Samfarir
þeira Hǫllu ok Broddhelga váru góðar. Lýtingr var
at fóstri í Øxarfirði með Þorgilsi skinna. Broddhelgi
var vel auðugr at fé.

4. Eitthvert sumar er frá því sagt, at skip kom
út í Vápnafirði. Því skipi stýrði sá maðr, er Þor-
leifr hét ok var kallaðr enn kristni. Hann átti bú í
Reyðarfirði í Krossavík ok var stjúpsonr Ásbjarnar
loðinhǫfða. Annarr stýrimaðr var nefndr Hrafn,
norrænn at kyni, fjǫlkunnugr ok auðugr at gersem-
um, sinkr maðr, fálátr ok vel stilltr. Þess er getit, at
12 hann átti einn gullhring, þann er hann hafði ávalt á
hendi sér, ok einn kistil, er hann hafði opt undir sér
í rúmi, ok hugðu menn hann fullan af gulli ok silfri.

Refs á Refsstǫðum ok Egils á Egilsstǫðum; A: sonr Steinbjarnar Karls sonar Refs hins rauða á Refsstǫðum. Maðr hét Egill; hann bjó á Egilsstǫðum; *sål. også* B *med* hafði bú *for* bjó; C: son Steinbjarnar karls sonar Refs hins rauða af Refsstǫðum ok Egils af Egilsstǫðum. »kors« *i* D *er her rettet til* kartar, *opr. gen. af* kǫrtr (*jfr. s. 3*, Þorst. s. hv.). *Ang. sammenblanding mellem* Refr hinn rauði *og sønnesønnen* Refr *se indledningen.*

1. þessi] *mgl.* C, D. 1—4. Bǫrn—Hreiðarr] synir Þormóðs hétu Þorsteinn ok Eyvindr, en synir Refs Steinn ok Hreiðarr. Synir Egils váru þeir Þórarinn ok Hallbjǫrn þrǫstr, sem fyrr segir E. 7. at fóstri] *sål.* B, C, D, E: á fóstri A. 8. vel auðugr] auðigr B, E. vel C. 9. 4.] *Ingen overskrift i* A. Útkoma Þorleifs kristna, drepinn Hrafn austmaðr ok utanferð Þorleifs *overskr.* B. *Kap. 2 fortsat i* E. 10. skipi] *udel.* B. 12. Krossavík] Krossanesi D. 14—15. fjǫlkunnugr—stilltr] auðigr ok sínkr at gersemum, fjǫlkunnigr ok fálátr ok stilltr vel E. 17. einn kistil] kistu E. 17—18. opt—rúmi] opt undir hendi sér C, opt undir sér D, optast undir sér E. 18. hann fullan] hana fulla E.

Þorleifr fór heim til bús síns í Krossavík, en austmenn vistuðuz. Broddhelgi reið til skips ok býðr stýrimanni til vistar með sér. Austmaðr kvez eigi þangat mundu til vistar fara, »því at mér ertu sagðr stórlátr ok fégjarn,« segir hann, »en ek em smálátr ok lítilhæfr, ok er þat ósamfært.« Broddhelgi falaði af honum góða gripi, því at hann var skrautmenni mikit, en Hrafn kvez øngvan grip vilja á frest selja. Broddhelgi svarar: »Sæmiliga hefir þú gørt ferð mína, neitat 13
vistinni, en synjat kaupsins.« Geitir kom ok til skips ok fann stýrimanninn ok kvað honum óvitrliga hafa til tekiz, ginntan at sér hinn gǫfgasta mann í því heraði. Austmaðrinn svarar: »Þat hefða ek ætlat at vistaz hjá einhverjum bónda, eða viltu nú taka við mér?« segir hann. Geitir lét eigi skjótt við því, en þó kom þar at, at hann tók við stýrimanni. Vistuðuz hásetar annars staðar, ok var skipi til hlunns ráðit. Gørvibúr var austmanni fengit at geyma í varning sinn, ok seldi hann smátt varninginn. En er komit var at 14

---

1. í Krossavík] *mgl.* C, E. austmenn] kaupmenn E. 3. stýrimanni] Hrafni st. E. 4. fara] *udel.* C, D. þangat —fara] fara þangat E. því] *udel.* D, E. mér—sagðr] ertu sagðr maðr E. 5. segir hann] *udel* C, D, E. 6. af] at B, E. 7. skrautmenni mikit] skrautmaðr mikill D. 8. øngvan grip] engva gripi C, øngva gripi D, eigi gripi E. 9. Sæmiliga] Smægiliga B, Smæliga D, Úsæmiliga E. 10. kaupsins] kaupinu D. 11—12. til tekiz] farit C. 12. því heraði] heraðinu B. 11—12. ok kvað—heraði] *Istedenfor dette har* E: Geitir mælti: »Hvar hyggr þú til vistar í heraðinu?« 13. svarar] ansar D. 14. eða] *udel.* C, D. mér?«] Geitir *tilf.* C, D, E. 14—15. segir hann] s. stýrimaðr C, D, *mgl.* E. 15. Geitir] Hann E. 15—16. þar at] þar B, C, D, E. 16. stýrimanni] honum C, D, E. 16—17. hásetar annars staðar] ok svá hásetar C, hásetar D, þá h. E. 19. En] Þá C, D. En —var] Þá var komit E.

vetrnáttum, hǫfðu þeir Egilssynir haustboð, ok váru þeir Broddhelgi ok Geitir þar báðir. Gekk Helgi fyrir ok sat innar, því at hann var skrautmenni mikit. Orð var á því gørt eigi alllítit, at þeim Helga ok Geiti þótti svá tíðrætt vera saman at því boði, at menn fengu hvárki af þeim tal né gaman. Var nú slitit boðinu, ok fór hverr til síns heimilis. Um vetrinn var leikr fjǫlmennr at bæ þeim, er at Haga heitir, skammt frá Hofi. Broddhelgi var þar. Geitir fýsti austmanninn mjǫk til þessa fundar ok kvað hann þar hitta mundu 15 marga sína skuldunauta, ok fóru þeir síðan þangat. Varð þeim hjaldrjúgt um skuldir sínar, ok er leiknum var lokit ok menn váru í burtbúningi, sat Helgi í stofu ok talaði við þingmenn sína. Maðr kom í stofu ok segir þeim, at Hrafn austmaðr væri veginn, ok urðu menn ekki varir við vegandann. Helgi gekk út þegar ok lét illa yfir því verki, er þar var unnit. Útfǫr Hrafns var gør sæmilig at þeiri siðvenju, sem þá var títt. Maðr hét Torfi ok bjó á Guðmundarstǫðum;

---

1. hǫfðu] ok h. E. 4. á—alllítit] á því C, D, á E. 5. þótti] þætti D. þótti—boði] varð svá tíðrætt E. 7. fór—heimilis] fóru hverjir heim til sín E. fjǫlmennr] *mgl.* E. 8. at bæ] á bæ C, D. at Haga] á H.: C, D. at bæ—heitir] á þeim bæ, er Hagi hét E. 10 þessa fundar] fundarins E. hitta] finna B. hann—mundu] hann þar hitta E, þar mundu hann finna B. 11—12. þangat. Varð] ok varð C, E, ok var D. 12. þeim] austmanninum C, honum B, D, E. 13. burtbúningi] brottbúningi B, E, burtgǫngu D. 14. Maðr—stofu] *indskudt efter* E; *mgl. i de andre hdskrr.* 15. væri] sé C. urðu] yrði D. 16. þegar] *mgl.* E. 17. lét—yfir] mælti illa fyrir D. lét—unnit] lét illa yfir þessu verki C, mælti: »Illa ferr verki því, er þar er unnit« E. 18. gør] gørð C. 19. títt] *mgl.* C, D, E. á] at B. Guðmundarstǫðum] Gvendarstǫðum E.

hann var mikill maðr ok rammr at afli. Torfi var vinr þeira Broddhelga ok Geitis. Hann var horfinn þann dag allan, er austmaðrinn var veginn. Þat var 16
sumra manna frásǫgn um líflát Hrafns, at honum hefði vísat verit á forað ok týnz þar. Þau orð fóru á milli Broddhelga ok Geitis, at hálft fé Hrafns myndi hvárr þeira hafa ok skipta eigi fyrr en eptir várþing, ok tók Geitir við vǫrunni um várit ok læsti í útibúri sínu. Þorleifr hinn kristni bjó skip sitt um várit til utanferðar ok varð albúinn at várþingi. En er svá var komit, þá fóru menn til várþingis um sumarit í Sunnudal, bæði Broddhelgi ok Geitir, ok var þá í mǫrgum stǫðum fátt manna heima. Ok er á leið þingit, var þat einn morgun snemma, at Þorleifr vekr upp skipverja sína. Stigu þeir á bát ok reru síðan í Krossavík, gengu þar upp ok til útibúrs Geitis, luku því upp ok báru á burt allan fjárhlut þann, er Hrafn hafði átt, ok flutti til skips síns. Halla var þar Lýtingsdóttir ok skipti sér øngvu af. Nú ferr Broddhelgi heim af þinginu með Geiti; en áðr þeir kómu heim, var þeim sagt, at Þorleifr hefði allan fjárhlut

---

1. maðr] vexti E. Torfi var] ok C. 3. allan] *mgl.* E. 5. forað] »forráð« C, »forræði« E, »fjǫrrað« B. 6. Hrafns] hans E. 7. þeira] *mgl.* C, D, E. 8. vǫrunni] vǫru D, E. 10. varð] var C, E. 11. várþingis] várþings C, D, þings E. 11—12. um sumarit] *mgl.* B, C, D, E. 12—13. ok var—heima] *udel.* manna *i* D; *hele stykket udel. på dette sted i* B. 14. leið] mjǫk *tilf.* B, C, D, E. var—Þorleifr] vaknar Þorleifr einn morgun snemma ok C, E, vaknar Þ. snemma ok D. 15. skipverja] *i* A háseta *udstreget og rettet til* skipverja. þeir á bát] síðan í bátinn E. 16. síðan] *mgl.* C, D, E. Krossavík] *her tilf.* B: ok var þá í mǫrgum stǫðum fátt manna heima. þar] þeir B. ok] *udel.* B. 17. á burt] út D, E. 18. skips síns] skipsins E. 20. með Geiti] *mgl.* E. 21. var—sagt] er Helga sagt C.

Hrafns upp tekit ok ætlaði í burt at flytja heðan af landi.
Helgi tók svá upp, at Þorleifr mundi lǫgvillr orðinn
um þetta mál, ok þegar mundi hann laust láta, ef
vitjat væri. Fara þeir nú síðan út til kaupskipsins ok
hǫfðu mǫrg skip ok smá, ok þegar er þeir kvǫdduz,
18 mælti Broddhelgi, at Þorleifr skyldi laust láta féit.
Þorleifr kvaz lítit vita til laga, en kvaz ætla, at félagi
mundi eiga at færa fé erfingjum. Broddhelgi svarar:
»Eigi ætlum vér erendislaust at fara.« Þorleifr svarar:
»Fyrr skulum vér berjaz allir, en þér fáið nǫkkurn
penning.« »Heyrið,« kvað Helgi, »hvat sá maðr mælir,
er einkis góðs er verðr; skulum vér at vísu gøra þá
hríð, at nǫkkurum svíði.« Þá tók Geitir til orða ok
mælti: »Ekki þykkir mér at ráði þetta at veita þeim
atsókn á smáskipum, en vér vitum eigi, nema komi
á andveðri, ok reki þá upp síðar; má þat enn þá af
gøra sem sýniz.« Þetta var vel ræmt af ǫllum, ok
19 var þetta ráð tekit; létu menn þá at landi, ok fór
Broddhelgi heim með Geiti ok var þar nǫkkurar nætr.
Þorleifi gaf þegar byri, ok varð hann vel reiðfara ok
færði erfingjum fé þat, er Hrafn hafði átt, en þeir
kunnu honum þǫkk fyrir ok gáfu Þorleifi sinn hlut
skips. Skildu þeir síðan góðir vinir.

---

1. Hrafns] *mgl.* C, D. heðan af landi] *mgl.* C, D, E. 2. Helgi] Hann B. orðinn] *mgl.* E. 3. ef] er C, D. 4. kaupskipsins] skips C, D, E. 5. skip] stór *tilf.* E. þegar] *mgl.* B, E. kvǫdduz] funduz E. 7. lítit] *udel.* C. 8. mundi eiga] ætti D. 9. ætlum vér] ætlak mér E. 10. nǫkkurn] einn E. 11. »Heyrið«] þér *tilf.* C, D, E. 12. góðs] *mgl.* E. 14. þykkir - ráði] at r. þ m. D. 16. á] *mgl.* E. síðar] *mgl.* C, D, síðan B. þat—þá] þá enn E. af] at B, E. 17. ræmt] mælt D. af ǫllum] *mgl.* E. var—ǫllum] þótti ǫllum vel mælt C. 17—18. ok—tekit] *mgl.* E. 20. vel] *mgl.* E. reiðfara] hraðfara C, D, E. 22. Þorleifi] honum C. 23. Skildu —vinir] Skildu svá góðir vinir E, ok skildu með vináttu B.

5. Broddhelgi var heldr ókátr um sumarit ok langaði mjǫk til kómu Þorleifs. Á hverjum mannfundi hittuz þeir Broddhelgi ok Geitir ok ræddu um fjárlát sitt. Broddhelgi spurði Geiti at, hvat af kistli þeim væri orðit, er Hrafn hafði átt. En Geitir kvaz 20
eigi vita, hvárt Þorleifr myndi hann utan haft hafa með ǫðru fé, eða ok muni austmaðrinn haft hafa með sér. »Ek ætla annat heldr,« kvað Helgi, »at þú munir hafa hann ı vitum þínum.« Geitir mælti: »Hvar er hringr sá, er hann hafði á hendi, þá er hann var veginn?« »Eigi veit ek þat,« segir Helgi, »en þat veit ek, at eigi hafði hann hann í grǫf með sér.« Ok á hverjum mannfundi, er þeir hittuz, spurði Helgi at kistlinum, en Geitir í mót at gullhringnum, ok greindi þá sýnt um. Verðr nú svá, at hvárr þeira þóttiz eiga marknað í annars garð, ok tók heldr at fækkaz með þeim. Um sumarit eptir kom skip út í Reyðarfirði, er átti Þorleifr enn kristni, ok váru þar á Suðreyskir 21
menn tveir með honum. Þorleifr seldi sinn hlut skips ok ferr síðan til bús síns eptir þat. Broddhelgi varð

1. **5.**] A, B, C, D; Frá Broddhelga, Þorleifi kristna ok Katli digra *overskrift* A, B. *Kap. 2 fortsat i* E. 2. kómu] aptrkómu C. 2—3. mannfundi] fundi E. 3. hittuz] funduz B. ræddu] saman *tilf.* E. 6. hann] *udel.* B 8. heldr] *udel.* C. 9. Geitir mælti] *udel.* C. 8—9. »Ek—mælti] »Eigi ætla ek annat heldr,« kvað Helgi, »en þú hafir í vitum þínum.« »Eða: D; »Annat ætlak,« segir Helgi; »ek ætla, at þú hafir hann í v. þ.« »Eða: E. 9. er] mun E. 10. á hendi] sér *tilf.* B, C, D, E. 11. veginn?«] *tilf.* C: sagði Geitir, E: segir Geitir. 12. hann[2]] hringinn C. 13. mannfundi] fundi D, E. hittuz] tǫluðu þeir þetta með sér *tilf.* E. 15. sýnt] eins C. svá] at vera *tilf.* C. 16. marknað] nakkvat B, nǫkkut E. garð] garði C, E. heldr] *mgl.* C, D, E. fækkaz] fækka E. 17. eptir] *udel.* E. -firði] -fjǫrð E. er] ok C, E. 18. váru þar á] *udel.* C, D, E. Suðreyskir menn tveir] *sål.* E; tveir sendimenn A, B, D; tveir stýrimenn C. 19. skips] í skipinu C, D. 20. eptir þat] *udel.* C, E.

feginn þessum tíðendum. En er hann spurði, at Þorleifr hefði alt fé af hǫndum greitt erfingjum Hrafns, þá þótti honum ógreiðlig sú sǫk, at hon yrði gefin Þorleifi, ok ætlaði at fá á honum annan fangstað. Kona hét Steinvǫr; hon var hofgyðja ok varðveitti hǫfuðhofit. Skyldu þangat allir bændr hoftoll gjalda. Steinvǫr ferr á fund Broddhelga, því at hon var honum skyld, ok segir honum til sinna vandræða. at Þorleifr hinn kristni gyldi eigi hoftoll sem aðrir menn. En Broddhelgi kvaz taka mundu þetta mál af henni á hendr Þorleifi hinum kristna. Maðr hét Ketill, er
22 bjó í Fljótsdal, ok var kallaðr Digr-Ketill, góðr drengr ok garpr mikill. Þat er at segja um fǫr Helga, at hann kom at gisting til Ketils, ok tók hann vel við honum. Þeir binda vel vinfengi sitt. Helgi mælti: »Einn er sá hlutr, Ketill, er ek vil biðja þik, at þú gørir fyrir mik, sem er at sækja Þorleif hinn kristna um hoftoll, ok stefnir honum fyrst, en ek vil koma til þings, ok sém vit þá báðir saman.« Ketill segir:

1—2. En—hefði] Ok er Þorleifr hefir E. 2. hǫndum] hendi C. greitt] gørt D. 3. ógreiðlig] ógreinilig E. 3—4. at—Þorleifi] at gefa Þorleifi C, Þ. at g. D, E. 4. á] *udel.* A, B. fangstað] fangastað B, fangaráð E. at—fangstað] sér at fá fangstað á honum með ǫðru móti C, með ǫðru móti at fá á honum fangaráð E. 6. hǫfuðhofit] hon hofit D. allir—gjalda] sækja allir bændr ok gjalda hoftoll E. 8. sinna] *udel.* C. 9. gyldi eigi hoftoll] vill eigi gjalda fé hofinu E. 10. taka—mál] mundu tala þetta mál ok gjalda henni þat, er þeir eiga, ok tók mál D. henni] *Herefter indskydes i* E: ok skyldi hverr gjalda eiga ok mega henni þat, er þeim bæri; tók hann nú mál. 11. hinum kristna] *udel.* C. 12. kallaðr] nefndr E. Digr-Ketill] *sál.* C, E; Digri Ketill A, D, digri B. 13. ok garpr mikill] *mgl.* E. 13—14. Þat—Ketils] Helgi fór til fundar við Digr-Ketil E. 15. Þeir—vel] ok bundu þeir E. 16. Ketill] *mgl.* C, D. 17. sem er] *udel.* D, E. 18. stefnir] stefna E. vil] mun B, E. 19. þings] ok sækja hann þar *tilf.* C. sém] sækim E. vit] *mgl.* D. saman] *udel.* B.

3*

»Ekki munda ek bundit hafa vinfengi við þik, ef ek
hefða vitat þetta undir búa, því at Þorleifr er maðr
vinsæll, en eigi mun ek neita þér í fyrsta sinni.«
Skilduz þeir síðan, ok ferr Helgi leiðar sinnar. Ketill
bjóz heiman, þá er honum þótti tími til, ok fara
saman tíu karlar. Koma þeir í Krossavík snemma 23
dags. Þorleifr stóð úti ok kvaddi þá Ketil ok bauð
þeim ǫllum gisting, en Ketill kvað snemma at taka
gisting, svá gott veðr sem væri. Ketill spyrr, hvárt
Þorleifr hefði goldit hoftoll, en hann kvaz ætla, at
goldinn myndi. »Þat er mitt erendi hingat at heimta
hoftollinn,« segir Ketill, »ok er þér ekki ráð at halda
því, er engan mun ferr í.« Þorleifr svarar: »Meir
gengr mér þar til en smálæti, at mér þykkir þat alt
illa komit, er þar leggz til.« Ketill svarar: »Þat er
mikil dul, at þú þykkiz betr kunna en aðrir menn
allir, er þú vilt eigi gjalda slíkar lǫgskyldir.« Þor-
leifr svarar: »Ekki hirði ek, hvat þú segir um þetta
mál.« Síðan nefndi Ketill sér vátta ok stefndi Þor-
leifi hinum kristna, ok er lokit var stefnunni, þá bauð 24
Þorleifr þeim þar at vera ok taldi veðrit aprligt ok
ótrúligt gøraz. Ketill kvaz fara mundu. Þorleifr bað

2. þetta undir búa] þetta mundu u. b. D, at þetta hefði undir búit C, þ. h. u. búit E. maðr] *udel.* B. 3. eigi—ek] þó mun ek eigi C, E, þó m. e. ekki D, þó má ek eigi B. 4. ferr—sinnar] fór Helgi heim C. 5. þá er] þegar E. 6. saman —karlar] þeir tíu saman E. 7. þá Ketil] þá vel D, vel Ketil E. 8. snemma] snemmt D, E. 13. engan—í] *sål.* D; engin mun *o. s. v.* A, B, C; ǫngvum ferr E. 14. þar] þat B, C, D, E. smálæti] seinlæti E. 15. illa] verr E. 16. mikil dul] mikit d. A, mikill dulr E. 16—17. aðrir—allir] allir aðrir B. 17. er] at C. er þú vilt] enda viltu D, eða vilt þú E. 18. hirði ek] um *tilf.* D. hvat þú segir] hverju þú svarar E. 19. Ketill] Þorkell D. 21. aprligt ok] *mgl.* D, E. 21—22. aprligt—gøraz] ótrúligt gøraz ok aprligt C.

þá aptr hverfa, ef veðrit tæki at harðna. Fara þeir nú á brott, ok var skamt at bíða illviðris, ok urðu þeir aptr at hverfa. Kómu þeir allsið til Þorleifs ok váru mjǫk dasaðir. Þorleifr tók vel við þeim, ok sátu þeir þar tvær nætr veðrfastir, ok var því betri beini, sem þeir sátu lengr. En er þeir Ketill váru burt búnir, þá mælti hann: »Vér hǫfum haft hér góðan beina, ok hefir þú Þorleifr reynz hinn bezti drengr, ok mun ek því launa þér, at niðr skal falla sǫk þín, ok vera vinr þinn heðan frá.« Þorleifr svarar:
25 »Mikils þykkir mér vert vinfengi þitt, en ekki þykkir mér undir, hvárr sekr fellr eða eigi; heiti ek á þann félaga, er mér lætr eigi slíkt varða.« Skilja þeir síðan við svá búit, ok líðr svá fram til þingsins. Þat er sagt, at Broddhelgi fjǫlmenni mjǫk til þingsins ok hyggr sér til hreifings. Ok er á leið þingit, spurði Broddhelgi Ketil, hvar komit var um mál Þorleifs hins kristna; en hann sagði honum hit sanna. Helgi segir: »Mjǫk hefir þú, Ketill, brugðiz mér um þetta mál; enda mun ok lokit vinfengi okkru.« Ok fæz nú ekki fang á Þorleifi, ok er hann ór þessarri sǫgu. Þeir Broddhelgi ok Geitir hittuz nú skjótt eptir þingit,

1. harðna] herða E. 2. illviðris] óviðris B. 3. hverfa] snúa til bæjar Þorleifs E. Kómu—Þorleifs] *mgl.* E. 8. hefir—reynz] er Þorleifr D, hefir þú reynz oss E 9. skal—þín] falli sekt þín C, skulu falla allar sakir E. 10. vera—þinn] skaltu vera vinr minn E. 11. vinfengi] um v. E. 12. hvárr sekr] hvárt sǫkin E. 13. mér] *sál.* B, E; mik D; menn A, C. varða] *sál.* C, D, E; verða A, B. 14. síðan—búit] nú D, síðan C, E, nú við svá búit B. líðr—þingsins] er síðan búit til þingsins D, er nú svá búit til þings C. e. n. s. b. alt til þingsins E. 14—15. Þat—at] *mgl.* C. 16. hyggr] hugsar E. 17. Broddhelgi] hann C. Ketil] *udel.* D, E. hvar] hvern veg E. 18. en—sanna] honum var sagt hit sanna D, E. 21. þessarri sǫgu] sǫgunni C, E. 22. hittuz] funduz E. nú skjótt] brátt E.

ok taldi Helgi mjǫk á hendr Geiti, kvez af honum
þessa svívirðing hlotit hafa, nær sem hann gæti leið- 26
rétt, ok tók þeira vinfengi heldr at minnkaz.

6. Þat er sagt, at Halla Lýtingsdóttir tók eitt
sinn til orða við Broddhelga ok mælti: »Samfarir
okkrar hafa lengi góðar verit, en ek kenni mjǫk van-
heilsu, ok mun þér verða skǫmm forvista at mér
fyrir búi þínu.« Helgi svarar: »Ek þykkjumz vel
kvángaðr vera, ok ætla ek at una þessu, meðan okk-
art líf vinnz.« En þat var þá siðvenja í þær mundir
at beiðaz ór búi. Kona hét Þorgerðr ok var kǫlluð 27
silfra; hon var dóttir Þorvalds hins háfa, ung at aldri,
ok var hon þá ekkja ok bjó í Fljótsdal, þar sem nú
heitir at Þorgerðarstǫðum, ok var at umsýslu með
henni bróðir hennar, er Kolfinnr hét. Þorgerðr bauð
Broddhelga til sín við þriðja mann, ok fór hann
þangat. Tók hon við honum ágæta vel, setti hann í
ǫndvegi ok sat hjá honum sjálf. Varð þeim allhjal-
drjúgt, ok áðr Helgi fór heim, er þat skjótast af at
segja, at hann fastnaði sér Þorgerði silfru. Er þá
ekki frá Helga sagt, fyrr en hann kom heim til Hofs.
Var hann þá spurðr at tíðendum. Hann segir, at
kona var fǫstnuð manni. Halla spurði: »Er þat Þor- 28

---

1. Helgi] hann B. á hendr Geiti] á Geiti E. 3. heldr] *mgl.* E. minnkaz] minnka D, E. 4. **6.**] A, B, C, D; Síðari gipting Broddhelga ok Þorgerðar silfru *overskrift* A, B. *Her beg. kap. 3 i* E. 4—5. eitt sinn] *udel.* C, D 5. við Brodd-helga] *mgl.* E. 6. okkrar] Helga *tilf.* E. ek kenni] nú kenni ek C, E. 7. at mér] *udel.* C, D. 7—8. forvista—þínu] um-sjá fyrir búi þínu af mér E. 9—10. meðan—vinnz] ráði, meðan vit lifum bæði E. 10. þat] þá C. þá] sú C. 11. beiðaz] biðjaz D, E. 13. hon þá] þó E. 14. at[1]] á B, C, D, E. 18. sat—sjálf] settiz sjálf hjá honum E, settiz niðr hjá h. C, D. allhjaldrjúgt] hjaldrjúgt E. 19. skjótast af] *mgl.* C, D, E. 22. at tíðendum] tíðenda E. 23. var] *i* A sé *udstreget og rettet til* var; væri D, E.

gerðr silfra?« segir hon, »eða hverjum er hon fǫstnuð?« »Mér,« kvað hann. »Þat þykkir mér eigi of brátt,« segir hon. Litlu síðar kvez Helgi mundu fara eptir Þorgerði ok bað, hon skyldi þar vera á meðan, ok þat lét hon til leiðaz ok fór eigi fyrr en Þorgerðr kom. Spurðuz nú þegar þessi tíðendi um heraðit, ok lagðiz illr rómr á, því at Halla var vinsæl af ǫllum mǫnnum. Þeir bræðr sendu menn eptir Hǫllu, ok fór hon með þeim, er Helgi var heim kominn, ok hafði með sér gripi sína. Helgi stóð úti í dyrum ok lét sem hann vissi ekki, at Halla færi í brottu. Halla var
29 varla á bak komin, áðr Geitir, bróðir hennar, kom þangat ríðandi. Þá mælti sendimaðr, at þau skyldu ríða fyrr, en Geitir sneri til málaleitunar við Helga, ok svá gørðu þau. Þá mælti Geitir við Helga, er þeir hittuz, ok spurði, hvenær hann vildi greiða af hǫndum fé þat, er Halla ætti í hans garð. En Helgi svarar: »Gott þykkir mér,« segir hann, »ef Halla unir eigi í

1. segir hon] *mgl.* E. 1—2. »eða—hann] Hann kvað svá vera. Hon spurði, hverjum hon væri fǫstnuð. Helgi segir sem var D. »Já,« segir hann. »Hverjum er hon fǫstnuð?« segir hon. »Mér,« segir Helgi E. 2. mér] þér D, E. 3. Lítlu —Helgi] Helgi kvaz C, D, E. 3—4. eptir Þorgerði] at hitta Þorgerði C, ok hitta Geiti D, E. 5. til leiðaz] leiðaz til C, leiðaz D. ok] at hon C, D. fyrr] á burt *tilf.* C. 6. Spurðuz nú þegar] Þegar spurðuz C, D. þegar spyrjaz E. 7. illr] illa E. 8. Þeir bræðr] Þeir D, Geitir C. sendu] sendi C. 9. með þeim] þá í burt D. var heim kominn] kom heim C, D. 8—10. Þeir—sér] Helgi kom heim, ok fór þá Halla í brott með alla E. 11. í brottu] *mgl.* E. Halla] ok er H.: E. 13. þangat] *mgl.* C. 12—13. áðr—ríðandi] kom Geitir þar ok mælti, at hon skyldi ríða frá E. *Dette stykke mgl. i* D. 14. Geitir] hann D. 15—16. svá—spurði] mælti D. 14—16. en—spurði] ok svá gørðu þau; en Geitir snýr til málaleitunar við Helga ok mælti, er þeir funduz C. 16. vildi] skyldi D. 13—16. Þá—hǫndum] en hann sneri til Helga ok spyrr, hvenær hann ætli at greiða af hendi E. 17. ætti] á D. hans] þinn D. 18. segir hann] *mgl.* E.

Krossavík, þá er hon er heim komin: mun hon enn hverfa heim aptr hingat til Hofs.« Geitir reið nú heim við svá búit, ok þótti hvárum tveggja eigi betr en áðr. En er Geitir kom aptr, spurði Halla, hvat þeir Helgi hefði við talaz, en hann sagði slíkt, sem 30 til bar. Hon segir: »Þú hefir verit helzt til bráðr í þessu máli, ok má vera, at Helga þykki sviptir í, ef þú firrir hann ǫllu saman, ok er fjárstaðr greiðr at Helga; mun eigi mitt fé þverra í hans garði, ef þat stendr með leigum.« »Sé ek,« kvað Geitir, »hversu þetta mál horfir; þykkir mér svá fremst allrar svívirðingar í leitat, ef þú ríðr félaus ór hans garði.« Nú leið af vetrinn, ok fór Geitir um várit til Hofs at heimta út penninga Hǫllu í annat sinn, en Broddhelgi vildi eigi út gjalda. Þá stefndi Geitir Broddhelga um fé Hǫllu til Sunnudalsþings ok fjǫlmenntu hvárir tveggja mjǫk til þingsins. Varð Helgi fjǫlmennari, en 31 Geitir hafði mannval betra. En er at dómi skyldi ganga, þá varð Geitir ofrliði borinn, ok kom Broddhelgi málinu fram. Bauð Geitir málinu til alþingis, ok eyddi Broddhelgi þá enn málinu fyrir honum, ok

---

1. þá—komin] *udel.* D, E. 1—2. mun—aptr] mun hon þá enn koma C, þá mun hon *o. s. v.* D, ok mun hon þá enn fara E. 4. aptr] *udel.* C, eptir D. Halla] eptir *tilf.* C. 5. þeir Helgi] hann E. 6. til bar] við bar C, til var D, var E. helzt til bráðr] ofbráðr E, bráðr C, D. 7. í] *udel.* D. Helga—í] Helgi þykkiz sneyptr E. 7—8. ef þú firrir] er þú firðir C, »en firrtir« D. 8. saman] fénu þegar E. 10. hversu] hvernig B. 12. í leitat] leitat C, *mgl.* D. 11—12. fremst—í leitat] fara allra svívirðiligast at E. 12. ríðr] verðr D. 13. leið af] líðr D, leið E. 14. út] *mgl.* C, D, E. penninga] fé E. 15. út] *mgl.* E. Broddhelga] honum C. 17. mjǫk til þingsins] *mgl.* E. fjǫlmennari] á þinginu *tilf.* E. 18. dómi] dómum E. 19. ofrliði] ofrliða B, E. 19—20. kom Broddhelgi málinu] kom eigi máli E. 21. málinu] málit D, E. fyrir honum] *mgl.* C, D, E.

helzt af liðveizlu Guðmundar ens ríka, ok gørðiz nú hinn mesti óþokki með þeim Broddhelga ok Geiti.

7. Maðr hét Þórðr, er bjó í Sunnudal á bæ þeim, er í Tungu heitir, þeim megin ár, er Hofs bær
32 stendr. Hann var þingmaðr Helga. Þeir Þormóðr áttu skóg saman, ok skildi þá á um skógarhǫggit ok svá beitingar, ok þóttiz Þórðr mjǫk vanhaldinn fyrir Þormóði. Fór hann á fund Broddhelga ok sagði honum ágang Þormóðar. Broddhelgi kvaz eigi nenna at deila um fé hans ok engan hlut mundu í eiga, nema hann handsalaði honum féit ok færi til Hofs með alt sitt; en hann kaus þetta ok seldi Broddhelga arfsali. Einhvern dag kvaddi Broddhelgi Þórð at ríða á afrétt ok sjá geldfé sitt, þat er þar var. Fóru þeir síðan ok kómu í afréttinn. Þá mælti Broddhelgi: »Nú hǫfum vit sét yfir fénað þann, er þit Þormóðr hafið áttan.«
33 Síðan ferr Broddhelgi til ok safnar saman uxum þeim, er Þormóðr átti, høggr af þeim hǫfuðin ok lætr þar liggja, ferr heim síðan, sendir mann Þormóði ok biðr hann at láta forvitnaz um yxn sín, ok svá var gørt. Var slátrit heimfært. Eptir þat ríðr Þormóðr í Krossavík ok segir Geiti til; bað, at hann rétti hluta

---

1. helzt] mest D, E. liðveizlu] liðsinni E. 2. hinn mesti óþokki] hin mesta óþykkja D, hin mesta óvild E. 3. **7.**] A, B, C, D. Hér segir frá því, at Helgi vegr Þormóð *overskrift* A: *ligel.* B *med* er *for* at. *Kap. 3 fortsat i* E. 4. í Tungu] Tunga E. 7. beitingar] beit E, um beitingar C, D. 9. ágang] afgang D, af ágangi E. 10. mundu] *mgl.* E. í] at C. 11. féit] alt *tilf.* B, D, fé alt C, E. 12. seldi] *de andre hdskrr. have* seldiz. 12—13. Einhvern] Einn D. 14. þat—var] *mgl.* E. 15. afréttinn] afréttina E. 15—16. hǫfum vit] hef ek E. 16. hafið áttan] áttuð E. 17. Síðan—til] Nú ferr Helgi C, D, Ferr nú Broddhelgi E. 18. þeim] *udel.* C, D. 19. síðan] *udel.* C, D, E. mann] menn D. 20. hann—forvitnaz] at hann láti forvitnaz D, hann vitja E. 22. at—rétti] hann rétta D, E.

sinn. En Geitir kvaz eigi nenna at deila við Broddhelga. Þormóðr segir: »Illa er þér varit, er þú vilt eigi stoða mál vár.« »Ekki stoða ek mál þín,« segir Geitir: »en fær hingat uxaslátrit, ok mun ek kaupa, svá at þér sé skaðlaust.« Þormóðr ferr heim þvílíkr er hann kom þar, ok var nú Broddhelga sagt, at hann mundi hafa farit at segja Geiti til vandræða sinna. »Þat vilda ek gjarna,« segir Broddhelgi, »at hann 34
þyrfti eigi optar slíkra erenda at fara.« Ok lítlu síðar stefnir Broddhelgi til sín landsetum sínum ok kveðr þá til ferðar með sér, þar með húskarla ok gesti, ok fóru þeir í skóg þann, er þeir Þormóðr áttu báðir saman, hjuggu upp allan skóginn ok drógu hvert tré heim til Hofs. Ok er Þormóðr frétti þetta, hverr skaði honum var gørr, þá ferr hann í annat sinn á fund Geitis ok sagði, hverr ójafnaðr honum væri gørr. Þá svarar Geitir: »Miklu þykkir mér meiri várkunn á, at þér þykki þessi skaðinn verri, heldr en hinn, er fyrr var gørr, því at sá þótti mér lítils verðr; vil ek ok ekki veita þér móti Helga til þessarra mála, en þó 35
mun ek leggja ráð til með þér. Finn þá frændr þína,

1. Broddhelga] um þenna hlut *tilf.* C, D, E. 2. varit] farit B. er] at D, E. 3. stoða[1]] styðja B, C, D, E. þín] við mik *tilf.* D. 4. en fær] ber C. 3—4. »Ekki—uxaslátrit] Geitir mælti: »Ber hingat yxnaslátrit E. 6. er] *de andre hdskrr. have* ok. 5—6. ferr—þar] vildi eigi ok fór heim E. 8—9. »Þat—fara«] Helgi mælti: »Þat vilda ek, at hann færi eigi optar slíkra eyrenda« E. 10. stefnir] boðar C, D, E. landsetum sínum] landseta sína E. 10—11. kveðr—gesti] ákveðr hann þessa til ferðar með sér ok húskarla sína ok gesti D, ákveðr með sér húskarla ok gesti C, kveðr til ferðar með sér húskarla sína ok gesti E. 12. fóru þeir] fóru B, fór C, D, E. 13. drógu] braut *tilf.* B, burt *tilf.* C, færðu E. 14. hverr] hvílíkr C. 17. mér] þér *tilf.* D. 18. þessi] sá D, E. verri] meiri ok verri B, illr D, E. 19. gørr] *mgl.* D, E. því—mér] þótti sá mǫnnum E. 20. þér móti] *udel.* C, D, E. 20—21. en—ek] ok man ek E. 21. þá] þú E.

sonu Refs ens rauða, Stein ok Hreiðar, ok bið þá fara með þér stefnufǫr til Hofs; kom þú ok á Guðmundarstaði ok bið Tjǫrfa at fara með þér, ok verið eigi fleiri saman en átta; ek mun ok stefna Þórði um skógarhǫgg, ok stilltu svá til, at Broddhelgi sé eigi heima; eigi man yðr ella duga.« Þormóðr ferr við svá búit ok hittir þá menn, er Geitir hefir til nefnda, ok hétu þeir allir fǫrinni ok ákveða, hvénær fara skyldu. Ríðr Þormóðr nú heim ok segir Geiti, hvar komit var. En svá er satt, sem mælt er, at »ferr orð, ef um
36 munn líðr«, ok kemr þetta til eyrna Broddhelga, ok ferr hann eigi, sem ætlat var. Þann morgun, er þeira var þangat ván, þá mælti Broddhelgi við húskarla sína, at þeir skyldi hvergi fara frá húsum um daginn; »skuluð þér,« sagði hann, »hǫggva yðr sviga stóra ór viði ok stafi marga; er manna hingat ván í dag, ok skuluð þér þá neyta stafanna ok keyra hrossin undir þeim ok reka svá ór túni alt saman«. Nú fara þeir Þormóðr heiman, sem ætlat var, ok koma til Hofs; sjá þeir ekki manna úti ok ríða þegar á hlaðit, ok nefnir Þormóðr sér vátta ok stefnir Þórði um skógarhǫgg. Helgi var inni ok heyrir stefnuna, hleypr út
37 síðan ok leggr ígegnum Þormóð með spjóti ok mælti:

---

2. þú ok] *mgl.* E. Guðmundarstaði] *sål.* D, E; *jfr. s. 31*; Guðrúnarstaði A, B, C. 3. Tjǫrfa] Torfa E. 6. eigi—yðr] því [eigi] man E. 7. til nefnda] nefnt E. 8. fǫrinni] at fara D, E. fara skyldu] vera skyldi E. 9. hvar] hversu E. 10. er satt] fór E. at] *mgl.* C, D, E. 10—11. ef—líðr] sem af munni líðr E. 11. til—Broddhelga] fyrir Helga C, til H.: D, fyrir B.: E. 13. þangat] *mgl.* C, D, E. 12—14. ferr—sína] er hann heima þann myrgin, er þeira var ván. Þá mælti Helgi til húskarla E. 15. sagði hann] *udel.* D, E. 16. viði] viðum E. 17. keyra] berja D, E. 18. fara þeir] ferr E. 19. heiman] ok þeir hinir D. koma] kom E. Hofs] sem ætlat var *tilf.* E. 23. með spjóti] *mgl.* D, E. mælti] síðan *tilf.* D.

»Rekum burt þessi vanmenni, ok látum þá hafa hingat erendi átt til Hofs í dag.« Nú hlaupa út húskarlarnir ok berja hrossin undir þeim, ok hǫrfar nú alt saman ofan fyrir hlaðit, ok urðu þau málalok, en eigi betri, at menn Geitis kómuz undan með illan leik, bæði sárir ok barðir, en sumir fellu þar dauðir. Þat hǫfðu menn fyrir satt, at Broddhelgi mundi orðit hafa banamaðr þeira, er dauðir váru; lét hann bera líkin í topt eina ok bera ofan á hrís. Menn Geitis undu stórilla sínum hlut ok ekki þó ǫðru verr en því, at þeir náðu eigi at jarða frændr sína ok ástmenn. Kómu þeir opt á tal um þetta mál við Geiti, en hann bað þá bíða um stund ok sagði: »Þat er mælt, at liðar verðr sá at leita, er lítit sax hefir, ok mun oss svá 38
fara við Broddhelga.«

8. En er á leið, sendir Geitir orð þingmǫnnum sínum. Fara þeir síðan ór Krossavík ok stefndu leið til Hofs. Geitir mælti: »Vér hǫfum ekki lið þetta svá leyniliga saman dregit, at eigi muni Broddhelgi spurt hafa, ok get ek, at þar muni fjǫlmenni vera fyrir.

---

2. átt] *udel.* D. til Hofs] *mgl.* E. 4. en—betri] *mgl.* E. 5. at—kómuz] koma menn Geitis C, kvámuz m. G.: D. illan] *sål.* B, C, D, E; illum A. 5–6. bæði—dauðir] ok fellu þó sumir C, *mgl.* D, E. 8. þeira] manna *tilf.* D. dauðir] líflátnir B, C, D, drepnir E. lét hann] Helgi lét E. 10. sínum hlut] við sinn hlut E. ok—því] ok eigi við annat verra en þat C, ok við eigi annat verr en þat D, en e. v. a. verr e. þ.: E. 11. ok ástmenn] *mgl.* E. Kómu] ok eru E. 12. tal] tali E. 13. um stund] *mgl.* C, D, E. 12—13. en—stund] Hann svarar ok bað þá bíða D, E. 13. liðar] *rettelse efter F. Jónsson;* síðar *i alle hdskrr.* 15. fara] verða C, D. 14—15. ok—Broddhelga] mun svá verða at Broddhelga E. 16. **8.**] A, B, C, D. Um fund þeira Broddhelga ok Geitis *overskrift* A, B. *Her beg. kap. 4 i* E. 17. stefndu leið] stefndu C, stefna E. 20. get ek] *sål.* B, C, D, E (til *tilf.* C); *udel.* A. fjǫlmenni] fjǫlmennt B, C, D.

Vér skulum ríða í tún ok stíga af baki, en binda hesta vára ok leggja af oss skikkjur ok ganga síðan heim snúðugt; en ek get, at þá komi þeir Broddhelgi í móti oss, en eigi munu þeir bera vápn á menn vára. Skulum vér þat mest varaz at sæta áverkum
39 við engan mann fyrri, ok þæfiz svá við. Nú skulu þeir fara af liði váru Egilssynir ok Tjǫrfi hinn mikli með þeim upp þessum megin um Guðmundarstaði ok svá í skógana bak Hofi, ok skulu þeir hafa kollaupa stóra ok tóma á hestunum, ok farið,« segir hann, »þegar er þér komið at túngarðinum, heim til húsa leyniliga, takið líkamana ok látið í laupana ok farið svá aptr sǫmu leið til móts við mik.« Nú skilja þeir, ok fara hvárir tveggja eptir fyrirsǫgn Geitis; ok er þeir Geitir kómu mjǫk at bænum, stíga þeir af baki ok fara at ǫllu tómliga. Helgi var mjǫk fjǫlmennr fyrir ok réz þegar á móti þeim Geiti. Verða þar kvaðningar með øngri blíðu. Spurði Broddhelgi, hvert þeir Geitir
40 ætluðu at fara; en hann kvaz lítlu mundu nú við

2—3. síðan heim] síðan D, E, *udel.* C. 3—4. komi—oss] ráðiz Helgi í móti C. ríði H. í mót D, komi H. í m. E. 4. eigi—bera] eigi get ek til, at hann beri C, *ligel.* D *med udel.* til, en ek get, hann beri E. 5. Skulum vér] Skuluð þér B, en þat sk. þ.: C, D. mest] *udel.* C, D, E. 6. engan] nǫkkurn C, D. við—fyrri] við menn E. þæfiz] þæfaz B, E. svá] heldr E. 7. Tjǫrfi] *jfr. membranbladet og ovf. s. 43;* E *har* Torfi, *de andre hdskrr.:* Narfi. 8. um] við B. Guðmundarstaði] *sål.* D, E: Guðrúnarstaði A, B, C. 9. í] um E. skulu þeir] skuluð þér E. kollaupa] *sål.* C, D; kornlaupa A, B, E. 10. tóma] af dreggjum *tilf.* D. hestunum] hrossunum C, D, E. segir hann] *udel.* C, D, E. 11. at túngarðinum] á túngarðinn E. til húsa] til hússins C, D, at húsunum E. 12. svá] *mgl.* C, D, E. 13. leið] ok svá *tilf.* E. mik] oss E. skilja] skilduz B, skiljaz C, D. 14. fyrirsǫgn] tilsǫgn E. Geitir] *mgl.* E. 16. tómliga] seinliga E. fyrir] *mgl.* C, D, E. 17. Verða þar kvaðningar] ok var kveðja þeira E. 18—19. þeir—ætluðu] Geitir ætli E.

auka ok léz þat ætla, at ǫllum mundi þykkja auðsýnt erendit. »Munum vér ok ekki ófrið bjóða at sinni,« kvað hann, »þó at til þess sé ærin sǫk, ok viljum vér enn framar leita ens sama sem fyrr, áðr en vér ráðum frá at ǫllu.« Þeir þæfaz nú þannig við um daginn ok reiðir þrǫngina ýmsa vega eptir vellinum. Þá tekr maðr til orða ór flokki Helga: »Menn fara þarna, eigi allfáir, ok með klyfjahross.« Annarr svarar: »Eigi eru þat síðr kolamenn, ok fara ór skógi, ok eru laupar á hrossunum; sá ek þá í dag, er þeir fóru í skóginn.« Nú fellr svá niðr þeira hjal. Þá mælti Geitir: 41
»Nú mun enn fara sem optar, at vér munum ór bera hinn lægra hlut, því at vér nám eigi at flytja í burt lík frænda várra.« »Hví lætr þú þannig?« kvað Broddhelgi; »þat er enn líkligra, at hinn lægri verði at lúta; þó er þat vænst til, at hvárigir taki nú óvirðing af ǫðrum á þessum fundi, ok viljum vér nú slíta þessarri þæfð um sinn, ef yðr sýniz, en eigi viljum vér kvámu yðra nær húsum, en nú eruð þér komnir.« Eptir þetta slitu þeir þrǫngðinni, ok fóru þeir Geitir til hesta sinna, en þeir Broddhelgi váru eptir á vellinum. Þeir Geitir kómu til móts við þá Egilssonu, stigu þegar af baki ok stallra við, en þeir Broddhelgi

---

1. þykkja] *udel.* E. 2. erendit] sitt eyrindi E. 4. enn—fyrr] reyna enn framar C, D, E. ráðum] ríðum E. 5. at] með C, D, E. 6. þrǫngina] þrengðina D. 7. maðr] *sål.* C, D, E; einn m. A, B. þarna] þar C, D, E. 9. ok fara] er f. B; eigi síðr *tilf.* E. 11. Nú—hjal] Fellr nú þeira hjal niðr C; Nú fellr þetta mál n. D; Fell nú þeira hjal n. E. 12. mun enn] munum vér E. 13. því at] ór því er D. 14. lík—várra] liðna frændr vára C. 16. til] *mgl.* C, D. hvárigir] hvárigr E. taki] *sål.* C, D, E; taka A, B. 18. þessarri þæfð] þessa þ. B, þetta þóf E. um sinn] *mgl.* C, D. 19. nær] nærri C. húsum] húsi D. 20. slitu] skilja D. þrǫngðinni] þrǫngðina D, þrǫngina E. 23. ok stallra við] ok gefa upp C, D, *mgl.* E.

42 stóðu uppi á hlaðinu at Hofi ok sáu, at þeir Geitir dvǫlduz. Þá tók Broddhelgi til orða: »Eptir koma ósvinnum manni ráð í hug. Vér hǫfum verit í allan dag í þrǫng þessarri, ok sé ek nú eptir, at kappar Geitis váru hér øngvir, ok munu þeir hafa borit brott líkin í kollaupunum, ok er þat ávalt, at Geitir er vár vitrastr, þótt hann verði jafnan ofríki borinn.« Ekki varð eptirmál um víg Þormóðar, ok í øngvu máli fekk Geitir jǫfnuð af Helga. Þorkell fór utan, sonr Geitis, ok var jafnan landa í millum, þegar er hann hafði aldr til þess, ok varð hann lítt við riðinn um mál þeira Broddhelga ok Geitis, fǫður síns. Vanmáttr Hǫllu Lýtingsdóttur í Krossavík gørðiz mikill ok hættligr.

43 **9.** Þat er sagt, at Geitir fór heiman í Fljótsdalsherað til Eyvindarár á kynnisleið ok var í burtu meir en viku. Ok er hann var heiman farinn, þá sendi Halla mann eptir Broddhelga ok bað, at hann skyldi hitta hana. Hann fór þegar í Krossavík. Halla kvaddi hann, en hann tók vel kveðju hennar. Hon bað, at hann skyldi sjá meinit, er hon hafði, en hann gørði svá, ok kvaz honum þungt hugr um segja. Hann

---

1. uppi] upp B, E, heima D. at] á C, D, E. Geitir] *mgl.* C, D, E. 3. manni] *mgl.* C, D, E. 4. þrǫng] þrǫngð D. kappar] karlar B. 4—5. kappar—øngvir] øngvir kappar Geitis váru hjá E. 5. borit brott] haft í b. E. 6. kollaupunum] *sål.* C, D; kornlaupunum A, B; laupunum E. 6—7. vár vitrastr] vitrastr manna E. 7. þótt] *sål.* D, E; A *har* þó. 8. um] eptir B. í] at D, af E. 9. af] við C. 9—10. fór—var] Geitisson fór E. 10. þegar] þá B, E. 11. þess] *udel.* C, E. varð] var D, E. lítt] sízt E. um] *mgl.* B. 13. Lýtingsdóttur] *mgl.* E. 15. **9.**] A, B, C, D; Um andlát Hǫllu Lýtingsdóttur *overskrift* A, B. *Kap. 4 fortsat i* E. 16—17. meir en] *mgl.* E. 17. farinn] kominn C. 18. mann] menn B. 21. sjá] um *tilf.* D. er hon hafði] *mgl.* C, D, E. 22. svá] þat C. kvaz honum] kvað sér E. hugr] hug E.

hleypir út vatni miklu ór sullinum, ok varð hon mjok máttlítil eptir þetta. Hon bað hann þar vera um náttina, en hann vildi þat eigi. Var þat bæði, at hon var máttlítil, enda var hon angrsǫm ok mælti við hann: »Eigi þarf nú at biðja þik lengr hérvistar; þú 44
munt nú lauss þykkjaz ok lokit hafa verkum, en þess get ek, at fæstir muni lúka svá við konur sínar sem þú nú við mik.« Broddhelgi fór heim aptr til Hofs ok undi illa við sinn hlut. Lifði Halla lítla stund síðan, ok var hon ǫnduð, er Geitir kom heim. Var honum sagt alt, svá sem farit hafði.

10. Eptir þetta óx mikil óþykkja með þeim Broddhelga ok Geiti. Eitthvert sumar var þat, at Broddhelga varð aflafátt á alþingi, ok bað hann Guðmund ríka liðs; en hann kvaz eigi nenna at veita 45
honum lið á hverjum fundi ok óvinsæla sik svá við aðra hǫfðingja, en taka af honum engi gæði í mót. Skildu þeir svá fyrir um þetta mál, at Guðmundr hét honum liði, en Broddhelgi hálft hundrað silfrs. Ok er dómum var lokit, hǫfðu Broddhelga málin vel gengit.

---

1. mjǫk] *mgl.* C, D, E. 4. enda] en þat *ur.* A. 4—5. angrsǫm—hann] *sål. også* B; *de andre hdskrr. have:* angrsǫm við hann ok mælti. 5. lengr] *udel.* C, D, E. 6. nú—ok] lauss ok C, nú lauss ok D, *mgl.* E. verkum] við mik *tilf.* C, E. 7. fæstir] fá stórmenni E. 8. nú] munt D, *mgl.* E. aptr til Hofs] *mgl.* C, D, E. 11. hafði] ok er nú kyrrt um hríð *tilf.* C, D, E, ... of hríð B. 12. 10.] A, B, C, D. Frá þeim Broddhelga, Geiti ok Guðmundi ríka *overskrift* A. B. *Her begynder kap. 5 i* E. 13—14. var—alþingi] varð Broddhelga aflafátt á alþingi C, v. a. á þingi D, v. Helga a. á þ. E. 14. hann] Helgi D. 15. liðs] liðsinnis E. 16. svá] *mgl.* C, D, E. 17. aðra] *mgl.* E. 18. fyrir] *mgl.* C, D, E. um] með D. 19—20. en—gengit] en Helgi skyldi gefa honum hálft hundrað silfrs. er dómum var lokit ok hǫfðu málin vel gengit C; en H. s. g. Guðmundi h. h. s., er d. v. l. ok h. Helga m. v. fallit D; en H. s. g. h. h. h. s. Ok er d. v. l. ok mál Helga hǫfðu vel greiz (þá *o. s. v.*) E.

Þá mættuz þeir Guðmundr við búðir, ok heimti Guðmundr féit at Helga; en Broddhelgi kvaz ekki eiga at gjalda honum ok kvaz ekki sjá, at hann þyrfti fé at gefa í milli vinfengis þeira. Guðmundr svarar: »Illa er þér farit,« segir hann; »þarft annarra ávalt, en geldr eigi þat, er þú ert heitbundinn; en vinfengi þitt þykkir mér lítils vert; mun ek eigi optar heimta þetta fé, enda verða þér aldri at liði síðan.« Skildu
46 þeir við svá búit, ok er nú lokit vinfengi þeira. Geitir spyrr þetta, ferr til fundar við Guðmund ríka ok býðr honum at taka fé til vinfengis. Guðmundr læz eigi vilja fé hans ok kvað sér lítit um vera at veita þeim mǫnnum lið, er ávalt vildu hinn lægra hlut ór hverju máli bera. Fara menn nú heim af þinginu, ok er alt kyrt um hríð.

11. Þat var sagt, at skip kom út í Vápnafirði, ok var á því skipi Þórarinn Egilsson, er þá var kallaðr vænstr maðr í fǫrum ok gørviligastr. Broddhelgi reið til skips ok bauð heim Þórarni til vistar með
47 sér, ok þeim mǫnnum með honum, sem hann vildi; en hann kvaz þat þiggja mundu. Fór Broddhelgi heim ok sagði þangat ván Þórarins stýrimanns til vistar. Geitir reið ok til skips, hitti Þórarin ok spyrr,

2. Broddhelgi] hann E. 3. honum] fé *tilf.* E. 4—5. »Illa er þér] »Þat er illa D. 8. verða] vera D, verð ek E. 10—11. býðr—at] biðr hann E. 11 at taka] *udel.* C. læz] kvaz E. 12. vera] *mgl.* D, E. veita] leggja D. 13. lið] *mgl.* E. 14. Fara menn] Helga menn fara C, Helgi ok hans menn fara E. er alt] var nú D, er nú E. 16. **11.**] A, B, C, D; Frá Þórarni Egilssyni, þingmanni Geitis, ok þeim Broddhelga *overskrift* A, B. *Kap. 5 fortsat i* E. 17. á—skipi] á B, á því E. kallaðr] haldinn E. 18. ok gørviligastr] *mgl.* E. 19. Þórarni] stýrimanni B, honum D, 20. með—vildi] er hann vildi með sér E. 22. þangat] *udel.* D. ván] væri *tilf.* A, B, C, D. Þórarins] *mgl.* E. 23. reið ok] ferr C, fór D, E. hitti —spyrr] ok spyrr Þórarin eptir E.

ef hann ætlar til Hofs. Hann kvað þat rætt, en ráðit eigi. Geitir kvað honum heldr ráðligra at fara í Krossavík; »því at fám ætla ek mínum mǫnnum vel gefaz at þiggja vist hjá Helga.« Þat réz ór, at Þórarinn færi í Krossavík. Broddhelgi spyrr þetta ok ríðr þegar til skips með sǫðlaða hesta ok ætlar at hafa Þórarin heim með sér. Þórarinn segir, at þá var annat ráðit. »Þat vil ek sýna,« segir Broddhelgi, »at ek hefi þér eigi með flærð heim boðit; því at ek vil vera vandalauss af, þótt þú farir heim þangat.« 48 Annan dag eptir reið Broddhelgi til skips ok gaf Þórarni stóðhross, fimm saman, til vinfengis, ok váru þau ǫll fífilbleik. Geitir ferr nú eptir Þórarni ok spyrr, hvárt hann hefir þegit stóðhrossin at Broddhelga, en hann kvað þat satt vera. »Þat ræð ek þér,« segir Geitir, »at þú skilir aptr stóðhrossunum.« Hann gørði svá, ok tók Broddhelgi við þeim aptr. Þórarinn var með Geiti um vetrinn ok fór utan um sumarit eptir, ok er hann kom út, þá hafði Geitir flutt bústað sinn ok bjó þar, er heitir í Fagradal. Þórarinn fór á Egilsstaði til vistar. Þeir bera ráð saman, þingmenn Geitis, ok þóttuz ekki lengr þola mega ójǫfnuð Broddhelga. Fara nú til fundar við Geiti, ok er Þórarinn 49 fyrir þingmǫnnum. Hann mælti þá: »Hversu lengi skal svá mega fram fara,« segir hann, »til þess er

---

2. heldr] *mgl.* E. ráðligra] ráðligt B. 3. fám—ek] fátt mun C. mínum] *mgl.* E. 4. hjá] af D. ór] af C. 10. af] *mgl.* C, D, E þótt] þó C, þá E. heim] *mgl.* D, E, eigi h. C. 11. Broddhelgi] enn *tilf.* C. 12. saman] *mgl.* E; ǫll fífilbleik *tilf.* C. 12—13. ok— -bleik] *udel.* C. 16. stóðhrossunum] hrossunum E. 17. þeim aptr] stóðhrossunum D, hrossunum E. 18. eptir] *udel.* E. 19. út] þá út C, út aptr E. 23. Fara nú] fóru þeir síðan E. er] mælti C, E. 24. þingmǫnnum] hans *tilf.* C. Hann—þá] *mgl.* C, E. 25. mega] *mgl.* C, D, E. til—er] þar til er D, þar til E.

yfir lýkr með ǫllu um ágang Broddhelga? Nú gengr margt manna undan þér ok laðaz allir til Broddhelga, ok virðum vér þér þrekleysi eitt til ganga, er þú hlífiz við Broddhelga. Þú ert ykkar eigi ósnarari, ok ekki hefir þú með þér minni garpa, en hann hefir með sér. Eru nú tveir kostir til af várri hendi: at þú farir heim í Krossavík með bú þitt ok flytz þaðan aldri síðan, en gør í mót Broddhelga, ef hann gørir þér nǫkkurn ósóma heðan ífrá; ella munum vér
50 selja bústaði vára ok ráðaz í burtu, sumir af landi, en sumir af heraði.«

12. Geitir gørir nú heimanferð sína norðr í Ljósavatnsskarð til Ófeigs Járngerðarsonar. Guðmundr hinn ríki hitti Geiti, ok sátu þeir á tali allan dag. Skilja þeir síðan ok gistir Geitir at Mývatni at bæ Ǫlvis hins spaka. Spurði hann at Broddhelga vandliga, en Geitir lét vel yfir honum ok kvað hann vera stórmenni mikit, óvæginn ok ódælan, ok þó góðan
51 dreng at mǫrgu lagi. »Er hann ekki ójafnaðarmaðr mikill?« segir Ǫlvir. Geitir svarar: »Þat er helzt á mér orðit um ójafnað Helga, at hann ann mér eigi

---

1. lýkr] gengr B, tekr E. ágang] yfirgang B. um—Broddhelga] *mgl.* C, D, E. 2. laðaz] lagaz C, E, í lag D. allir] *mgl.* E. 3. þér] *mgl.* E. er] ef E. 4. Broddhelga] hann C. Þú ert] Ertu E. eigi ósnarari] snarari D, E, snarvitrari C. 4—5. ok—þú] ok þó hefir þú eigi C, en þó h. þ. e. D. 6. til] *mgl.* C, E, fyrir hǫndum D. 7. í—þitt] með alt þitt í Krossavík E. flytz] flyt C, flytir E, flý D. þaðan] *udel.* E. 8. gør] gørir E. 9. ífrá] af E. 11. af] ór D. E. 12. 12.] A, B, C, D; Ferð Geitis norðr í Ljósavatnsskarð ok Reykjadal *overskrift* A, B. *Kap. 5 fortsat i* E. 12. -ferð] fǫr B, C. 12—13. norðr í Ljósavatnsskarð] n. yfir L.: C, ok ferr n. í L.: D, ok ferr n. í Skǫrð E. 13. Járngerðarsonar] *sál.* B, C, D, E; A *har* Jarngarðssonar. 15. Skilja] Skiljaz B, C. bæ] *udel.* E. 18. mikit] *mgl.* E. 20. helzt] heldr E. 21. ann] *sál.* E; unnir A, B, C, D.

at hafa himininn jafnan yfir hǫfði mér, sem hann hefir sjálfr.« Ǫlvir segir: »Skal honum þá alt þola?« sagði hann. »Svá hefir enn verit hér til,« segir Geitir. Nú hættu þeir þessu tali, ok ferr Geitir heim, ok er alt kyrt um vetrinn.

13. Um várit eptir færir Geitir bústað sinn í Krossavík ok hafði mjǫk mannmargt. Hallæri var mikit. En er dró at þingi, þá hittuz þeir Broddhelgi ok Geitir, ok spurði Helgi, hversu fjǫlmennr hann 52
mundi ríða til þingsins. »Hví skal nú fjǫlmenna,« segir hann, »þar ek á ekki um at vera? Ek mun ríða til ǫndverðs þings ok ríða við fá menn.« »Vit munum hittaz, þá er ek fer,« kvað Helgi, »ok ríða báðir saman, því at ek mun ok með fá menn ríða.« »Vel mun þat vera mega,« segir Geitir. Bjarni, son Broddhelga, ríðr heiman á ǫndvert þing með þingmǫnnum þeira Helga, en Lýtingr beið fǫður síns, því at hann unni honum miklu meira. Geitir hefir nú njósn af fǫr Broddhelga, er hann ríðr heiman, er hann var búinn, ok með honum Lýtingr, son hans, ok Þorgils

1. jafnan] *mgl.* E. 3. sagði hann] *mgl.* D, E. 4. tali] máli C. er] nú *tilf.* B; var E. 6. **13.**] A, B, C, D; Draumr fóstru Broddhelga um fund þeira Geitis *overskrift* A, B. *Kap. 5 fortsat i* E. í] at E. 8. En] Ok C. 9. Helgi] *sål.* B, C, D, E; Geitir A. 10. mundi] vildi C, D, vilji E. nú fjǫlmenna] nú fjǫlmennari fara C, D, ek nú fjǫlmennr fara E. 11. hann] Geitir C, E. ek á] *omv.* D. 12. ríða[2]] *mgl.* C, E. 12—13. »Vit—fer«] »Þá er ek fer, munum vit hittaz« C, »Þá ek *o. s. v.* D, E. 14. með] við B, C, D, E. því—ríða«] man ek einnig ríða við fá menn E. ríða] *ur.* kvað Geitir *tilf.* A. 15. vera mega] makligt E. Geitir] *sål.* B, C, D, E; *ur.* Helgi A. 16. heiman] *udel.* D. -mǫnnum] -menn D, E. 17. Helga] feðga C. fǫður síns] Helga C, D, E. 18. miklu] langt um E. af] um *tilf.* B, C. hefir—af] hafði njósn um E. 19. fǫr] ferð E. er hann] at h. B, Broddhelgi C, D. er—ríðr] ríðr hann nú E. 19—20. er[2]—búinn] *udel.* C, D, E. 20. son hans] þegar hann var búinn *tilf.* C, D. ok] með þeim váru E.

53 skinni, fóstri Lýtings, Eyjólfr feiti, Kollr austmaðr,
Þorgerðr silfra ok dóttir þeira Broddhelga, er Hall-
bera hét. Geitir ríðr ok heiman ok með honum þeir
Egilssynir: Þórarinn, Hallbjǫrn, Þrǫstr, Tjǫrfi hinn
mikli ok sjau menn aðrir. — Þat segja sumir menn,
at Broddhelgi ætti fóstru framvísa; var hann vanr at
finna hana jafnan, áðr hann fór heiman, ok svá gørði
hann enn. Ok er hann kom til hennar, sat hon ok sá í
gaupnir sér ok grét. Helgi spyrr, hví hon gréti, eða
hví henni væri svá skapþungt. Hon kvez gráta
drauma sína, en hann spurði hana, hvat helzt hana
dreymdi. »Þat dreymdi mik,« segir hon, »at mér
54 þótti hér upp rísa at Hofi uxi einn, bleikr at lit, mik-
ill ok skrautligr, ok bar hann hátt hornin ok gekk á
sandinn fram hjá Sunnudalsmynni. Enn sá ek fara
naut utar eptir heraðinu, stór ok eigi allfá,« segir
hon, »ok gekk þar fyrir uxi rauðflekkóttr, ekki mikill
né fagr, en allsterkligr var hann. Nautin stǫnguðu
uxann til bana, hinn mikla. Þá reis hér upp at Hofi
rauðr uxi, ok var beinalitr á hornum; hann var allra
nauta skrautligastr; sá stangaði rauðflekkótta uxann
til bana. Þá reis upp í Krossavík þjórr nǫkkurr, ok
var sænautalitr á honum. Hann fór beljandi um

3. ok heiman] einnig E. 4—5. Þrǫstr—mikli] ok Þrǫstr enn mikli E. 5. sjau] *sål.* B, C, D, E; A *har* VIII. 6. framvísa] mjǫk f. E. framvísa; var hann] svá framvísa, at hann var D. 9. gréti] gráti E. 10. hví] hvar fyrir D. 9—10. eða—skapþungt] *mgl.* E. 11—12. en—dreymdi] *mgl.* C, D, E. 12. »Þat—mik«] »Því mik dreymdi þat« E. 13. einn] *mgl.* C. at lit] *mgl.* C. 12—14. »mér—skrautligr] ek sá hér upp ríða at Hofi uxa bleikan, mikinn ok skrautligan D. ek sá rísa upp at H. u. b., m. ok s. E. 15. fram] *udel.* C. 16. naut] nautaflokk mikinn D. utar] utan D, E. 15—16. Enn—utar] En ek sá fara naut C. 18. var hann] *mgl.* E. 19. uxann] bleika uxann C, hinn b. u. E. hinn mikla] *mgl.* C, D, E. 20. beinalitr] beinlitr C, D, E. 22. til bana] *udel.* E.

alt heraðit ok heiðarnar ok leitaði ávalt hins rauða uxans; enda vaknaða ek þá,« segir hon. »Þat muntu **55** ætla,« segir Broddhelgi, »at ek muna eiga þann bleika uxann, en Geitir hinn rauðflekkótta, ok muni hann verða mér at bana.« »Þat ætla ek víst,« segir hon. »Þat muntu ætla,« segir hann, »at Lýtingr muni sá rauði uxinn ok muni hefna mín.« »Nei,« segir hon, »Bjarni mun hefna þín.« »Þá veiztu ekki til,« segir hann ok hljóp þá út reiðr — — — — —

* * *

. . . er feþurfi er . . kat . . en Þorkell . . . . at r . . uanda(?) sinum | [sidan] var mali lokit at Biarni skylldi gera suo micit f[e] . . . . . se [vtan III vetr sa um bv] | . . . ndr Eyiolfs synir voro allir . . . ok voro i fystu . . . eigin . . . [T]iaurfui hinn micli sk|ylldi sitia i bvi sinu þau misseri en vera i brottv m . . . allt(?) sitt . . s . dag ok | þar alldri eiga heradsvært. Sidan fara þeir til alþingis . . . satt . . . gerir hann firi vig Bro|ddhelga .c. silfrs ok þria tigi vm fram. G(eitir) spurdi Gvdmund ef . . hallda(?) satt þessa vid | hann. fara þeir sidan heim af þingi ok er nu allt kyrt. Biarni byr at Hof . . . Þorgerdi silfru stiup|modr sinni ok vpp syskin Biarni ok baurn Þorgerdar. þeir finnazt opt fren[dr] . . þegar taca(?) þat er | eptir(?) var en þrir tigir stodv eptir bavd G(eitir) þat . . . unz(?) heimti

1. ok[1]] allar *tilf.* B, C, D. alt—heiðarnar] herað og heiðar E. 2. enda—þá] en þá vaknaða ek D. segir hon] *udel.* C. 3. muna eiga] eigi E. 4. hinn rauðflekkótta] rauðflekkóttann D. 7 muni[1]] sé D, verði E. 9. hljóp—reiðr] fór reiðr í brott E. *Herefter er en større lakune i alle papirshåndskrifterne, sandsynl. omfattende to sider i den på et enkelt blad nær tabte originalmembran: 1) den Broddhelges drab omhandlende helt tabte side (betegnet ovf. ved tre stjærner), 2) den derefter følgende, for en stor del ulæselige, forside af det bevarede membranblad, oversprungen i papirshdskrr.* 10. *Her begynder membranbladet. Den her meddelte læsning af dette skyldes prof. F. Jónsson; jfr. G. Vigf. i* Ný félagsrit. *Det i det flgd. kursiverede er ulæseligt i mbr.*

B(iarni) . . . fard [av]gum. ok hefir Tiaurfui enn micli logat landi sinu ok allt lid hans ok fenadr þenna þuattdags | morgin. hestr Tiaurfua var heptr hia gardi ok ætladi hann at fara . . . sidar ok ʀid|a laus. I þetta mund kom smalamadr inn at Hofi ok spurdi B(iarni) huat hann s[egi] tidenda (en hann svarar(?) | nu leysiz uarningr Tiaurfa. Biaurn(!) stendr upp ok tekr skiaulld sinn ok spiot ok stigr | a bak smalahestinum ok kemr a Gudmundarstadi. Tiaurfi uar farinn at sækia hest sinn ok sier | hann nu faur B(iarna) ok snyr hann þegar heim huatliga. sa verdr misfari þeira at . . . Tiaurfi i | tunit at B(iarni) kemr at tungardinum. hann strykr eptir honum ok ʀekr igegnum hann spiotit ok ʀeid | heim eftir þetta ok s(egir) Þorgerdi vig Tiaurfa. hon s(egir) betra er þat enn ecki. G(eitir) spyrr vig Tiaurfa ok | lætr iarda hann ok gaf ecki Birni(!) skulld firi þetta. þeir voro at veizlum badir saman ok var B(iarni) at | heimbodvm i Krossavik ok voro þar ʀad hans avll er G(eitir) var. Nu f(or(?) sua fram lengi at allt var kyrt vm hrid. | Biarni kuangadizt ok feck konu þeirar er Rannveig het ok var d(ottir) Þorgeirs | Eirekss(onar) or Gvddaulvm. hana hafdi att Augmundr . . . . s(on) ok var þeira s(on) . . . la hinn | prudi. Rannveig var væn kona ok uel at sier ok hefir hon (bvs forrad(?) . . . . | st. at B(iarni) uar ath bodi i Krossauik ok satv menn vid ellda. enn þeir frændr B(iarni) ok G(eitir) . . . . . navckurt i einni sæng bader. biorþili var a milli ok voro glvgar tveir a. G(eitir) leit vt vm glvgginn. B(iarni) | spurdi huat hann sæi. G(eitir) s(egir) kynnligt er þat er firi mic bar. mer syndizt sem klædi væri ravtt at lit. ok er | rodi sua micill af klædinv at mer þickir bregda vm allt elldhusit. ecki se ek . . . s(egir) B(iarni) ok mvn þat | vera(?) ólod(?) j avgvm þer(?) eda sva sakir ellz. vera ma þat s(egir) G(eitir). nu gengv

þeir(?) inn eptir þat ok var . . . | menn(?) fara heim sidan ok er nu enn kyrt allt navckura hrid. þat var vandi j heradi at menn haufdu sam| kuomu j aundverdan einmanad a bæ þeim er a Þorbrandzstavdum heitir. skylldu . . . . | mæla þeim malum aullum er þa þotti naudsyn til ok skylldi . . . . þeir . . . | . . llvm . Geitir var madr skilrikr ok attu margir menn uid hann mal þar . . . . . . | ok var drifa uti micil ok spurdi B(iarni) huat hann skylldi firi ser hafa. Þorgerdr . . . saman(?) | ok selr j haund B(iarna). hann tekr uid ok ʀekr j svndr ok uar hon blodi drifin . . . (la)|ust til hennar ok mælti sel þv allra kvenna avrm . . . ok var . . . . . | gengr wt skyndiliga. hon s(egir) eigi þarftu at (spyria þess(?) firi þvi at . . . . at (sa er(?) . . | nna haft(?) er. ecki var min harmr(?) enn þin ok eigi . . . sa huoru . . . . . | . . . aungan(?) gaum at ordum hennar. hann hefir j hendi ser avxi litla . . . . hann kemr til fundarins | ok var þar fiaulmenni. G(eitir) sat a hurd . . . vid tvngardin sialfan. . . . . | B(iarni) tekr q(uediu) manna ok helldr faliga. sva li[zt] mer a þig s(egir) G(eitir) sem munt hafa [ætlat?] . . . firi þer adr þv fort heiman || at þer mun i skap hafa runnit vid oss ok villdum v ver þat þo eigi. B(iarni) var [fa]malugr miavg. Kolfinnr for [hei]|man med B(iarna). Hann tok til orda illu h[eilli] ok mælti ok sa i himininn vpp: nu er marghatta[t?] vm vedrin ok | sva þyker(?) mer nauckut elligt [ver]a ok eigi all okallt en nu þicki mer þviligt

23. at] *Her begynder membranbladets anden side, og lakunen i papirshdskrr. ophører.* 23—24. ok—eigi] *mgl.* E. 24. miavg] *mgl.* E. 26. ok[2]] er hann A, B. 27. vedrin] veðráttu *i alle papirshdskrr.* ok sva þyker] þótti *i papirshdskrr.* 28. elligt] illiligt C, illúðligt E. eigi all-okallt] allkalt A, B, eigi allkalt C, D. 25—28. Hann—okallt] ok mælti illri heill: Ek sá í himininn upp, ok er nú marghátta um veðráttu; þótti mér nǫkkut illúðligt vera ok er allkalt E.

gera sem þeya m[uni]. | B(iarni) segir: þa mun av[alt þ]eya ef þetta verdr at þey. B(iarni) stod þa vpp ok mælti: dofinn er mer fotr mi|nn. Lig þu þa kyr[r segir] Geitir. Biarni hio þa i haufud Geiti ok feck hann þegar bana. ok iamskiott sem hann hafdi | hauggit *Geiti iðraðiz hann ok set*tiz[t?] vndir haufud G(eiti) ok andadizt hann i kniam Biarna. Geitir var nu iardadr sidan.| Eptir þetta fara menn *braut, ok var þar ekki mælt til líka. Þetta verk mæltiz illa fyrir ok þótti ómannligt orðit.* Ok er hann kom heim rak hann braut Þorgerdı silfru *ok mælti, at hon skyldi aldri koma í augsýn* [sin]a Þorkell G(eitis)sun *var eigi á Íslandi, er* fadir hans var vegin en Blængr uardueitti bu i Krossauik med | vmsia Eigils sona er [þa varu] magar Þorkels G(eitis) s(onar). Vm varit toco bændr af þingit ok villdv eigi hafa ok þotti | ou[ænt i] millvm at ganga þeira manna er i slikum stormælum atv hlvt. Þat er sagt at B(iarni) setti til mann er | Birn[ingr] het at hafa niosn af ef nockurs ofridar væri uan ok gera B(iarna) varan

1. gera] vera A, B, *mgl.* E. 2. þey] því A. 3. kyrr] á *tilf.* D. 5—6. *Geiti—set-*] *Vigf. og* A, B, D; Geiti *udel.* C; gefit, doðnaði hann ok s. E. 7. Biarna] honum A, E. Geitir] hann E. nu] *mgl i papirshdskrr.* 7—8. sidan—fara] síðan eptir þetta, ok fara A, eptir þetta, ok fóru B, C, síðan ok fara D, ok eptir þetta fara E. 8. *braut*] *Vigf. og* A, B, C, D. 8—9. *ok—líka*] *sål.* D, E; *udel.* C; Var ekki mælt eptir slíku at sinni A, B. 9—10. *Þetta—orðit*] *Vigf. og* B. C; *ligel.* A *med* þóttiz *for* þótti; . . . ómannligt orðit verkit D; . . . þótti ǫllum ómannligt E. 10. er] þegar A, C, þá E. 11. *ok—augsýn*] *Vigf.*: *papirshdskrr.* sina] honum *papirshdskrr.* 12. G(eitis)sun] sonr Geitis A, B, C, D. *var—er*] *Vigf.*; *papirshdskrr.* fadir hans] hann D, Geitir E. 16. ouænt] »úeint« A, B, D, óhreint(!) C. *Vigf. har* ú[s]ýnt. 14—16. er—ganga] buðuz þeir ok margir aðrir, er á váru þinginu, til meðferðar, en bændr vildu þat eigi hafa, ok þótti ónýt milliganga E. 17. stormælum] stórmálum A. 19. af] *mgl.* E. nockurs] *mgl.* E. ok] at A.

vid sva at eigi mætti honum | a ouart koma. |Þorvardr het madr hann uar uinsæll] ok var þa kallat at hann væri beztr læknir þar i heradi. Hann | bio a Sireks- |staudum]. Nu kemr Þorkell Geitisson vt ok ferr hann þegar til bus sins til Krossavikr ok lætr | sem hann eigi ecki vm at vera. Þa sendir B(iarni) menn a fund Þorkels þa er beggia þeira vinir voro at biod|a Þorkatli sætt ok sæmd ok sialfdæmi. En er þeir barv sin erendi vpp fyrir Þorkel let hann sem hann heyr|di eigi ok eigi bra hann tali sinv þvi er hann hafdi adr. Nv fara sendimenn aptr at s(egia) B(iarna) sva bvit. Svo| virdv menn at Þorkell myndi til hefnda hyggia. B(iarni) var vanr hvert haust at fara a fiall sem fadir hans ha|fdi gert ok treystiz þa engi avdrvm rangt at gera. Þorvardr læknir vard varr at Þorkell | biozt til fiallg(aun)gv ok valdi menn med ser til bravtar- g(en)gis. Þorvardr gerdi Biarna varan vid. B(iarni) settizt aptr | ok fær adra menn i stad sinn. Nv gengu menn a fiallid. Fundr þeira B(iarna) vard eigi sem Þorkell hafdi ætlad ok | s[atv] þeir vm kyrt vm vetrin.

1. a] *udel.* C, D, E. Þorvardr] *ur.* Þorvaldr A. 2. hann uar] mjǫk C. 2—3. þa—væri] kallat, at hann væri þá A. 3—4. Sireksstaudum] A *har* Eireksstǫðum, *rettet til* Síreks- stǫðum. 5. til Krossavikr] í Krossavík D, E. 5—6. sem— ecki] eigi, sem hann ætti C. 7. þeira] *mgl.* E. 8. Þorkatli] honum A, C. sætt ok sæmd ok] sætt ok A, B, sæmd ok C, *mgl.* E. 9. sin erendi] *omv.* A, B, e. s. þessi D, erendin E. 10. þvi—adr] er hann hafði við menn E. 11. at] ok A, B, C, D. Nv—bvit] Fóru sendimenn aptr svá búnir E. 12. at] sem C, E. myndi] eigi *tilf. papirshdskrr.* 13. hvert—fiall] at fara á fjall hvert haust A, B, C. fiall] fjǫll D. 15. vard] *Herefter* allo *fejlskrevet, udprikket i membranen.* 16. valdi] hann *tilf.* A. 17—18. Biarni settizt] Settiz Bjarni þá A, Þá s. B.: E. 18. fær] fekk E. stad] stadinn A, B, D. 19. Fundr—eigi] ok varð eigi fundr þeira A, B, ... þeira Bjarna C. 20. ætlad] til ættat E. vm vetrin] *mgl. i papirshdskrr.* ok—vetrin] *mgl.* E.

Þat er nv næst fra at segia at Þorkell sendir mann heiman vm dag ur Krossavik ok til Eigi|lsstada at hitta Þorarin. sa madr het Kollr er se|nndr var. þat var erendi Kolls at vita hversu fiaulmennt væri at Hofi. Ok er hann kom | a Eigilsstadi hitti hann Þorarin uti ok sagdi honum sin eyrindi. Þorarin mælti: eigi mun þer gestbeinliga | þykia bodit. Far þu heim sem tidazt ok lat eigi verda vid vart. enn ek mun varr verda þess er Þorkell | vill forvitnazt. ok kuezt honum þat segia mundu. Nu snyr Kollr heim a leid [ok vard honu]m sid farit. enn | a þessum sama apni vard sa atburdr at madr braut fot sinn a næsta [bæ fra] Sireksstavdum | ok var farit eptir Þorvardi lækni ok kom hann at binda fotinn. Honum var bodit þar at vera en hann villdi heim | ʀida vm nottina ok hitti hann Koll a leid ok kvodduzt þeir ok spurduzt tidinda ok spyrr Þorvardr huadan K|ollr væri at kominn enn Kollr spyrr moti hvi hann fari vm

1. Þat] *Her begynder et nyt kapitel. Ulæselig rød overskrift.* næst] þessu n. A, B, því n. C (*udel.* nú), fyrst D. fra at segia] *udel.* C. Þorkell] Geitisson *tilf.* A. 2. mann] menn B, D. vm] einn A, einhvern B, C. 1—2. Þat—Eigilsstada] Nú sendir Þorkell heiman frá Krossavík til Egilsstaða E. 3. er senndr var] *udel.* E. 4. hversu fiaulmennt] hvat mannmargt D. 5. Eigilsstadi] Eirekstaði D. 6. sagdi] segir A. 7. gestbeinliga] gestvænliga A. þer—þykia] gest þykkja beinliga E. 8. heim] aptr *tilf.* A, C. vid] þik *tilf.* C, E; *udel.* D. 9. vill forvitnazt] forvitnar A, B; vill *udel.* C, D, forvitnaz *udel.* E. 9—10. ok kuezt—mundu] ok mun ek segja honum þat A, B, *mgl.* E. 10. Nu] *udel.* D. snyr] ferr B. 11. a leid] *mgl.* E. vard] var C. þessum] þeim B. 12. apni] tima *i alle papirshdskrr.* 13. fra] *udel.* A, B, D. Sireksstaudum] A *har* Eireksstǫðum, *rettet til* Síreksstǫðum. 13—14. farit—binda] Þorvarðr sóttr at binda um E. 15. þar] *udel. i papirshdskrr.* ʀida] *udel.* E. 16. hann] *udel.* A, B, C. 17. spurduzt] spurdi A. ok—Þorvardr] Þ. læknir spyrr E. 17—18 ok—moti] *oversprunget i* A. 18. fari] færi A, C.

nætr. Þoruardr segir þat aungu sæta. seg mer nu þitt erendi Kollr segir Þorvardr. ek for upp i herad at leita sauda ok fann ek eigi segir hann. skiliazt ok | fer Kollr heim um nottina. Þoruardr for ok heim um nottina. ok um morguninn eptir tok hann hest sinn ok | ʀeid upp til Hofs ok var þar vid honum vel tekit. [var hann] spurdr at tidenndvm en hann sagdi at madr braut fot | sinn. hann heimtir B(iarna) a tal ok segir at hann hitti Koll [ok hann] mundi kominn fra Eigilstaudum ok sagdizt | uist vita at hann sagdi honum ecki ord satt vm sina ferd. se ek nu [kvad Biarni] attu uillt at ecki geriz | þat wt i heradi at ek uita eigi ok haf þu micla þauck firi. nu far þu heim ok kom a bæ þann er | heitir a Faskrudzbacka i midiu heradinu. þar erv Þorkels menn firi ok ef at uerdr spurt hversv fiavl|ment her er þa seg at her kuomu i morgun nauckurir vorir menn ok voru hross heim ʀekin ok eigi allfa enn

---

1. Þoruardr segir] en Þ. kvað A. 2. Kollr] *udel.* A, E. Þorvardr] hann A, B. segir Þorvardr] *udel.* C. 1—2. seg—Þorvardr] ok seg mér þitt eyrindi E. 2—3. ek—hann] Kollr svarar: »Ek .... ekki« E. 3. at leita sauda] *oversprunget i* A. hann] Kollr A, B, C. skiliazt] þeir nú *tilf.* A, B, C, D; ok skilja þeir nú E. 4. fer] fór A, B, C, D. 4—5. Þoruardr—nottina] *udel. i papirshdskrr.* 5. ok[1]] En E. eptir] *udel.* E. hann] Þorvarðr *papirshdskrr.* 6. þar vid honum] honum þar *papirshdskrr.* 6—7. var hann] ok var A. B, hann var C, D, o v. h. E. 7. at tidenndvm] tíðenda E. 8. hann heimtir] Heimtir hann nú A, B, heimtir síðan C. segir] honum *tilf.* A, B, C, E. 9. ok] þótti sem *tilf.* C, D, E, honum þ. s. *tilf.* A (honum *tilskrevet over linjen*), B. 11—12. at e.—þat] eigi at þat gøriz C, ekki þat gøriz E. 12. wt i heradi] úti í h. A, nú í heraðinu D, í heraði E. at ek uita] er ek vita B, D, er ek veit E. 13. nu far þu] Far nú E. 13—14. a bæ—Faskrudzbacka] at Fáskrúðsbakka E. 14. midiu] *udel.* D. heradinu] heraði B, C, D, E. 14—15. i m.—firi] *udel.* C. 16. seg] þú *tilf.* A, B. kuomu] váru komnir D. 17. vorir] *mgl.* E.

þu ¦ [vissir eigi], hvat þau skyldi.« Þorvarðr ferr nú ok kemr á Bakka, ok var hann spurðr, hversu fjǫlment væri at Hofi; en hann segir slíkt sem honum var sagt, ok ferr hann heim síðan. En þegar er hann var burt, sendu þeir menn til Egilsstaða ok sǫgðu, at seta mikil væri at Hofi. Síðan sendi Þórarinn Þorkeli Geitissyni orð, at eigi mundi at svá búnu auðsótt til Hofs, ok líðr nú enn svá um vetrinn.

66 Um várit eptir átti Bjarni ferð út á strǫnd, ok varð hann at fara hit efra um heiðina, því at vatn gengr fram um víkrnar. Sel váru á heiðinni, ok ríðr Bjarni hjá selinu við þriðja mann ok finnr eigi, fyrr en þar er Þorkell Geitisson fyrir honum með níunda mann, ok hafði hann haft njósnir af um ferðir Bjarna. Fyrir selinu stóð fjalhǫgg mikit ok þrífætt. »Nú skulum vér taka fjalhǫggit,« kvað Bjarni, »ok færa þat í kápu mína ok setja þat í sǫðul minn ok ríða á tvær hendr ok styðja þat á baki ok ríða á þat leiti, er næst er
67 selinu, en ek mun ganga inn í selit. En ef þeir ríða á eptir yðr ok um fram selit, þá mun ek ganga í skóginn ok forða mér. En ef þeir víkja hingat at selinu, þá mun ek verjaz eptir því, sem minn er drengskapr til.« Nú gøra þeir eptir því, sem hann hafði fyrir

1. þu] *Her ender membranbrudstykket.* 1. þu—eigi] *Papirshdskrr. have:* eigi vissir þú. 2. Bakka] Fáskrúðsbakka B, E. 3. slíkt] *mgl.* D, E. 4. sagt] fyrir sett E. 4—5. þegar—var] er hann fór E. 5. menn] mann C. þeir—sǫgðu] menn Þorkels mann til Egilsstaða at segja E. 6. seta mikil væri] mannsetr var E. 8. svá um] s. af B, af C. líðr—um] leið nú E. 9. *Nyt kap.* Fyrirsát Þorkels Geitissonar fyrir Bjarna Broddhelgasyni *overskrift* A. 10—11. vatn—fram] v. gekk f. E, vatngangr var B, D. 11. víkrnar] víkina E. heiðinni] heiðunum E. 12. hjá selinu] h. seljunum C, *udel.* E. 13. honum] *mgl.* E. 14. njósnir] njósn D, E. af] *udel.* C. ferðir] ferð hans D, ferð E. 18. þat[1]] *udel.* C, D. 22—23. því—til] drengskap E. 23. hann hafði] þeim var D.

sagt. Þorkell var maðr ekki skygn, en þó var hann vitr ok glǫggþekkinn, ok er saman dró með þeim, þá spurði Þorkell, ef þeir sæi víst, at þrír riði menninir fram frá selinu, »því at ráð er þat,« segir hann, »at ganga inn í selit ok þá í skóginn, ef oss berr um fram.« En þeir kváðuz víst sjá, at þrír fóru menninir fram. »Sá ek,« kvað Þorkell, »at þrír váru hestarnir, en grunr er mér á, hvárt menn væri á baki ǫllum.« »At heldr váru menn á baki þeim ǫllum,« kváðu þeir, »at sá var maðrinn mestr á baki, er í miðit 68
reið.« »Þessu munum vér hlíta,« segir Þorkell, »sem yðr hefir sýnz; en þat hygg ek, at þat muni misráðit, at eigi er kannat selit.« Ríða þeir Þorkell nú eptir þeim, ok er þeir eru mjǫg eptir komnir, þá láta þeir fǫrunautar Bjarna falla ofan fjalhǫggit ok ríða undan síðan. En Bjarni hefir sik síðan í skóginn ok er nú hólpinn fyrir Þorkeli. Þorkell hverfr nú aptr ok kemz heim; unir hann illa við sinn hlut. Fǫrunautar Bjarna vitja hans, þegar er þeim þykkir honum óhætt vera; fara svá leiðar sinnar, ok berr nú enn í sundr með þeim Bjarna ok Þorkeli at sinni.

Lítlu síðar sendir Þorkell Geitisson menn í Fljóts- 69
dalsherað eptir frændum sínum, Helga ok Grími Drop-

1. skygn] skarpskygn E. 3. riði] *sål.* B, C, D, E; A *har* væri. 4. ráð er þat] væri þat ráð C, þat væri ráð D, E. segir hann] *udel.* C, D. 5. ef] er E. 6. fóru] riðu B, E. 7. fram] frá selinu E. 9. »At heldr] »Því at h. B, »Víst E. þeim ǫllum] *udel.* E. 10. á baki] *udel.* C, E. at—baki] ok sá mestr E. 11. hlíta] hlýða C. 12. hefir sýnz] sýniz D. þat[2]] þessu D. 15. fǫrunautar] félagar E. 16. hefir sik] ferr E. síðan] þegar B, *udel.* D, E. 17. fyrir Þorkeli] *mgl.* E. 18. kemz] kemr C. unir hann] ok unir C, D. sinn hlut] alt E. 19. honum] þat E. 20. vera] *mgl.* E. svá—sinnar] þeir leið sína C, svá leið sína E. 20—21. enn í sundr] mjǫk sundr D. ok—sinni] *mgl.* E. 22. *Nyt kap.* Droplaugarsynir koma til Þorkels Geitissonar *overskrift* A.

laugarsonum, at þeir skyldi koma í Krossavík. Þeir fara þegar með sendimǫnnum Þorkels, ok er þeir koma í Krossavík, var við þeim tekit vel, ok spurði Helgi, hvat at skyldi hafaz, er hann hefði þeim orð sent. »Fyrir skǫmmu fór ek þá fǫr,« segir Þorkell, »er ek uni illa við svá búit. Gørða ek mik beran í því, at ek vilda Bjarna feigan, ok kom ek øngvu fram. Nú vilda ek brátt fara til Hofs,« segir Þorkell, »ok veita Bjarna heimsókn ok sækja hann með eldi, ef vér getum eigi með vápnum.« Helgi lét vel yfir
70 þessarri fyrirætlan, ok sofa þeir nú af um náttina fyrst. Þorkell var lítt heill jafnan ok tók opt bráðasótt. Helgi vaknar þegar í elding ok klæddiz; gengr síðan til lokrekkju Þorkels ok mælti: »Mál er upp at standa, ef nú er slíkt í hug sem í gær, því at ‚sjaldan vegr sofandi maðr sigr'.« Þorkell svarar: »Lítla athǫfn mun ek drýgja daglangt fyrir sakir vanheilsu minnar.« Helgi bauz til ferðar þessarrar ok gøra at slíkt, sem áðr var ætlat. Þorkell svarar: »Ekki þykkir mér þat annarra manna en mín at vera foringi þessarrar ferðar.« Þá tók Helgi at styttaz ok mælti: »Ekki þarftu mér orð optar at senda, ef þú skræfiz nú, þar er ek em hér kominn til liðs við þik; enda viltu
71 eigi heldr, at aðrir fari.« Skiljaz þeir nú síðan með

1—2. Þeir—sendimǫnnum] ok fara þeir síðan með sendimanni E. 3. í Krossavík] þangat E. 1—3. Þeir—Krossavík] *udel.* D. 5. fǫr] ferð B. C, D. 6. svá búit] *mgl.* E. 8. brátt] *sál.* B, C, D, E; *udel.* A. segir Þorkell] *udel.* C, D. 9. veita] gøra D. 11. fyrirætlan] ætlan C, D. um] *udel.* D. 14. lokrekkju] hvílu E. 15. slíkt] sama E. vegr] hlýtr C, vinnr D. 18. ferðar þessarrar] ferðarinnar E. 19. þat] *sál.* B, C, D, E; *udel.* A. 20—21. þessarrar ferðar] at þessarri ferð E. 21. Þá—mælti] Helgi mælti ok tók þá at styttaz C, D, E. 22. optar] *sál.* B, C, D, E; A *har* aptr. ef] er D. 24. heldr] *udel.* C, D, E.

styttingi. Fara þeir bræðr heim, ok er nú kyrt um hríð. Funduz þeir Þorkell ok Bjarni ekki í þessu sinni.

Um várit eptir fara þeir hǫfðingjarnir til várþingis í Fljótsdalsherað, Bjarni Broddhelgason ok Þorkell Geitisson. Með Þorkeli var Blængr ok þeir Egilssynir: Þórarinn, Hallbjǫrn ok Þrǫstr ok Eyjólfr, er bjó á Víðivǫllum. Váru þeir Þorkell fimmtán saman, fóru þeir til Eyvindarár til Gróu ok annaðiz hon þat er þeir þurftu. En með Bjarna váru í fǫr Þorvarðr læknir af Síreksstǫðum, Brúni af Þorbrandsstǫðum, Eilífr Tjǫrfason af Torfastǫðum, bræðr tveir af Búastǫðum, Bergr ok Brandr, Skíði fóstri Bjarna ok Haukr Loptsson, ok váru þeir átján saman. Þau 72
Helgi Ásbjarnarson ok Þórdís Broddhelgadóttir tóku vel við þeim, er þeir kómu til Mjófaness, ok er þinginu var lokit, varð Þorkell fyrr á braut búinn, ok þótti Bjarna þat vel. En er hann var búinn til heimferðar, þá gaf Þórdís todda, systir hans, honum men gott ok kvaz eigi laun vilja fyrir hafa; bjó hon svá um, at þat var fest um háls honum rammliga. Þorkell ferr nú með sínu fǫruneyti um heiðina; kómu þeir síð ofan í Bǫðvarsdal. Tóku þeir sér þar gisting

2. í] at B, C. 2—3. Funduz—sinni] *mgl.* E. 4. *Nyt kap.* Fundr þeira bræðra Þorkels og Bjarna *overskrift* A. eptir] *mgl.* E. hǫfðingjarnir] báðir h. B, báðir C, b. hǫfðingjar D, E. 8. Váru—Þorkell] Þeir váru E. 9. fóru þeir] ok kómu E. 10. þat] *sål.* B, C, D, E; *udel.* A. þurftu] með þ. B. í fǫr] *mgl.* E. 11. Þorbrandsstǫðum] Brandsstǫðum C. 12. Tjǫrfason] Torfason C, D, Þorbrandssonr E. 13. Búastǫðum] Blástǫðum E. Brandr] synir Glýru-Halla *tilf.* E. 15. Broddhelgadóttir] todda E. 16. Mjófaness] *sål.* B; A *har ur.* Snjóaness. er—Mjófaness] *udel.* C, D. 15—16. tóku —Mjófaness] váru á þinginu E. 18. heim-] brott- E. 19. systir hans] *udel.* E. 21. fest—honum] látit um háls honum ok fest C. 22. sínu] því D. um heiðina] *udel.* B. 22—23. kómu—síð] ok kom hann C, Þorkell kom síðan D, ok kómu E.

hjá bónda þeim, er Kári hét; hann var þingmaðr Þorkels. En er þeir gengu at sofa, þá bauð Þorkell Kára um, at hann skyldi vǫrð halda, ef menn nǫkkurir
73 kæmi af heiðinni, ok gøra hann þegar varan við. Bjarni fór tómliga um heiðina, ok þótti vel, at Þorkell gørði feril um heiðina, fyrir því at færð var ill. Hann kom til konu þeirar um náttina, er Freygerðr hét. Fóru þeir síðan um heiðina ok kómu snemma morguns ofan í Bǫðvarsdal hjá bæ Kára, ok er þeir sáu, at spor þeira Þorkels lágu til bæjar, þá mælti Bjarni, at þrír skyldi ganga jafnframt, ok þar eptir aðrir þrír ok síðan enir þriðju þrír, ok svá hverr at ǫðrum, »ok mun þá sýnaz þriggja manna spor,« segir hann; ok svá gørðu þeir. Kári var úti, er þeir gengu hjá garði, ok gørði ekki vart við; þótti honum mikill vandi með þeim frændum, ok vildi hann þat eigi til
74 sín taka láta. Þorkell vaknaði í sæng sinni ok vakti upp fǫrunauta sína, kvað þá fullsofit hafa. Nú vápnaz þeir ok ganga síðan út. Þorkell bað þá ganga aptr á ferilinn ok sjá, ef nǫkkur spor lægi af ferlinum, er þeir hǫfðu gørt, ok sjá þeir nú liggja þriggja manna spor af í brott. Hann ferr sjálfr til ferilsins ok mælti: »Þungir hafa þessir menn verit,« segir Þorkell, »ok ætla ek, at þeir Bjarni muni hér farit hafa; hǫldum nú eptir þeim hart.« Ok er þeir kómu nǫkkut svá í burt frá bæn-

3. um] *mgl.* E. 4. þegar] *mgl.* E. 5. tómliga] seinliga E. at] þó C. 6. um heiðina] fyrir þeim E. 7. um náttina] *udel.* B. 8. Fóru þeir] ok fór C, D, E. síðan] ofan E. kómu] kom C, D, E. 9. morguns] um morguninn D, E 9—10. þeir sáu, at] *udel.* C, D, E. 11. þrír] *sål.* C, D, E; A *har* þeir. 12. ok svá—ǫðrum] *udel.* C, D, E. 13. mun þá sýnaz] munu þá þykkja E. 14. er þeir gengu] ok sá, er þeir riðu E. 15 honum] *udel.* C, D, E. 16. vandi] á *tilf.* E. 18. kvað] A *har ur.* kvaz. þá—hafa] fullsofit C, D, E. 20—21. er—gørt] *udel.* C, D. ferlinum—gørt] honum E. 24—25. eptir—hart] hart eptir C, eptir hart D.

um, sjá þeir, at sporin dreifðuz; fara þeir nú, sem
mest mega þeir, unz þeir koma mjǫk svá í ǫnd-
verðan dalinn. Bær stendr þar lítill, er heitir á Ey- 75
vindarstǫðum; þar bjó sá maðr, er Eyvindr hét. En
er þeir Bjarni áttu mjǫk skamt til túngarðsins, tóku
þeir hvíld. Þá mælti Bjarni: »Ekki mun ek renna
lengra fyrir Þorkeli, ok skulum vér hér þess bíða, er
at hǫndum kemr,« ok í þessu sjá þeir fǫr þeira Þor-
kels. En er þeir nálgaz, mælti Þorkell til manna
sinna: »Gǫngum nú at þeim alldrengiliga,« segir
hann; »vit Bjarni frændrnir munum at sjáz, en Blængr
ok Birningr, Þorvarðr ok Þrǫstr, ok svá hverir, sem
mega, af hinum.« Nú tókz bardagi, ok vǫrðuz þeir
Bjarni hit drengiligsta, en hinir sóttu at í ákafa.
Gekk svá um stund, at menn urðu ekki sárir. Þá
mælti Þorkell: »Klækiliga sækjum vér nú at, er ekki 76
verðr sǫguligt.« Bjarni mælti: »Ærinn hefir þú hug,«
segir hann. Kona ein gekk út á Eyvindarstǫðum ok
sér á sameign mannanna. Hverfr hon inn aptr skyndi-
liga ok mælti: »Eyvindr,« segir hon, »þat hygg ek,
at þeir frændr muni berjaz hér skamt frá garði,
Þorkell ok Bjarni, ok sá ek einn mann liggja undir

2. mjǫk svá] *mgl.* E. 5. mjǫk] *udel.* D, E. 6. hvíld] hvílu E. 6—7. renna lengra] rekaz lengr E. 8—10. ok—sinna] Þegar kemr Þorkell eptir ok mælir C; Þegar Þ. kemr eptir, mælir hann D; Nú kemr Þ. á eptir ok mælti, er hann sá þá E. 10. þeim] *mgl.* C, D, E. alldrengiliga] drengiliga C, D, E. 10—11. segir hann] *mgl.* C, D, E. 11. at] á B, C, D. 12. Birningr] skulu báðir saman *tilf.* E. Þorvarðr] Þórarinn C, D, E. 12—13. ok svá—hinum] *udel.* C, D; skulu mæta mǫnnum þeim, er frægastir eru í liði Bjarna E. 14. hit drengiligasta] drengiliga E. en—ákafa] *udel.* C, D, E. 15. stund] hríð E. urðu ekki] vǫrðuz E. 16. nú at] *udel.* C. er] at B, E, *udel.* C. 17. sǫguligt] í *tilf.* C, D. 19. á] *udel.* C, D, E. mannanna] manna D, E. 20. »Eyvindr—hon] til Eyvindar E. 21. muni] *udel.* B, séu at E.

garðinum; sýndiz mér sá allhræddr.« Eyvindr segir: »Fǫrum vér sem skjótast ok hǫfum klæði með oss, ok kǫstum þeim á vápnin.« Eyvindr tók sér setstokk einn í hǫnd, reiðir hann um ǫxl sér; hljóp hann þar til, er hann kom at garðinum, þar sem maðrinn var undir, ok var Þorvarðr þetta, sem þar lá. Hann
77 spratt upp ok varð felmsfullr; en þegar er hann kom til, tókz mannfallit í bardaganum; hafði hann kastat sér niðr af mæði undir garðinn. Fell þar fyrstr Birningr fyrir Blængi; þá hjó Þorkell til Bjarna ok kom á hálsinn, svá at brast við hátt. Bjarni skeindiz, en menit fell niðr í snæinn; seildiz þá Bjarni eptir meninu ok lét þat koma í serk sinn. Þorkell mælti: »Fégjarn ertu enn, frændi.« Bjarni mælti: »Svá muntu um búa í dag, at þurfa mun fjárins.« Þorkell settiz þá niðr af mæði, en Blængr sótti at Bjarna allfast í ákafa, ok lýkr svá þeira atgangi, at Blængr fellr. Þá stóð Þorkell upp ok sækir svá snarpliga at Bjarna, at hann fekk

---

1. sá] hann C. 2. skjótast] fljótast E. með oss] *mgl.* E. 3. kǫstum þeim] berum E. þeim á vápnin] á spjót ok vápn þeira C, á vápn þeira E. Eyvindr tók] tók hann þá C. sér] upp C, D, E. setstokk] stokk D. 4. í hǫnd] *mgl.* C, D, E. '4—5. hann²—garðinum] þar út af garðinum C, D, út af g. E. 5. var] lá C, D, E. 6. sem—lá] *mgl.* B, C, D, E. 7. ok varð] *udel.* C. felmsfullr] ilt við E. en—til] en hann hafði kastat sér niðr af mæði þar undir garðinn; en þegar Eyvindr kom til C. 8. mannfallit í bardaganum] mannfall mikit E. 8—9. hafði—garðinn] *udel.* C. 10. Þorkell] Blængr C, D, E. 11. hátt] fyrir því at menit brast í sundr *tilf.* B, C, D; *ligel.* E *med* hrǫkk *for* brast. menit] alt m. D, E. 11—12. Bjarni—snæinn] ok fell þat alt niðr í snæinn, en Bjarni skeindiz C. 13. koma] niðr E. serk] E *har* serk, *rettet til* stakk. 14. enn] nú E. 16. af mæði] *udel.* C, D, E. í ákafa] *mgl.* E. 18. at Bjarna] *udel.* D. svá—fekk] snarpliga at Bjarna ok fekk hann C, hart at ok fær E.

sár á hǫndina ok varð óvígr. Synir Glíru-Halla fellu
þar báðir. Eilífr fell ok fyrir Hallbirni, ok lifði hann
þó at kalla. Þá kom at Eyvindr ok gekk svá hart
fram með setstokkinn millum mannanna, at þeir hrukku 78
hvárratveggja vegna. Konur váru þar ok með honum
ok kǫstuðu klæðum á vápnin; stǫðvaz nú bardaginn.
Þá váru fallnir ór liði Bjarna fjórir menn, en þeir
margir sárir, er eptir lifðu. Fjórir menn fellu ok af
Þorkeli. Eyvindr spurði, ef Þorkell lofaði at fæRa
Bjarna til húsa ok hans menn, en kvaz sjá, at Þor-
kell mundi vilja bjargaz sjálfr á sínar hendr ok hans
menn; en Þorkell bannaði þat eigi. Síðan var búit
um lík þeira manna, er þar fellu, ok eptir þat sneru
á braut hvárirtveggja; fóru þeir Þorkell heim til
Krossavíkr; en Eyvindr flutti þá Bjarna inn eptir
Vápnafirði, ok kómu þeir heim til Hofs. Þorvarðr
læknir kom til Hofs ok batt sár manna. Eilífr Tjǫrfa-
son lá í sárum lengi ok varð þó græddr. Bjarni fór 79
þegar á fund Glíru-Halla ok segir honum fall sona
sinna, bauð honum heim til sín ok kvaz skyldu vera
honum í sona stað. Halli segir: »Mikill skaði þykkir
mér at sonum mínum, en þó þykkir mér betra at

---

1. ok] svá hann D, E. Glíru-Halla] *sål. i overensstemmelse med* Ldn.; Glýru-Halla C, E; Glittu-Halla A, D. Bergr ok Brandr *tilf.* C. 5. hvárratveggja vegna] á báðar síður fyrir honum C, fyrir E. þar ok] *udel.* E. 6. stǫðvaz nú] svá at stǫðvaðiz E. 7. ór—menn] fimm menn af Þorkeli, en fjórir af liði Bjarna C. 8—9. Fjórir—Þorkeli] *udel* C, Þrír *o. s. v.* D. 9. færa] flytja E. 11. mundi vilja] vildi C, D, E. sjálfr] *mgl.* D, E. 13. manna—fellu] er fallit hǫfðu E. 14—15. til Krossavíkr] í Krossavík B, E; ok hans menn *tilf.* C. 16 kómu þeir] *udel.* C. 17. batt] hann *tilf.* B. kom—manna] batt sár manna at Hofi E. Tjǫrfa-] Torfa- E. 19. Glíru-Halla] *se noten ovf. (l. 1)*; Glýru-Halla C, E; Halla D; Glittu-Halla A. fall] lát D. 20. vera] ganga E.

missa þeira, en at þeir bæri bleyðiorð sem sumir
fǫrunautar þínir; mun ek enn hlíta búum mínum ok
fara ekki til Hofs, en haf þú mikla þǫkk fyrir heim-
boðit,« segir hann. — Þat var einn dag, at Bjarni mælti
við Þorvarð lækni: »Nú er svá komit sárum várum
hér at Hofi, at vér munum vera sjálfbjarga með um-
sjá þinni; en ek veit, at Þorkell Geitisson hefir sár,
ok græðir engi hann; gøriz hann því máttlítill. Nú
vil ek,« segir Bjarni, »at þú farir at lækna hann.«
80 Þorvarðr kvaz svá gøra mundu, sem hann vildi. Ferr
hann nú ok kemr í Krossavík nær miðjum degi; var
þar tafl uppi haft. Sat Þorkell upp við ǫxl ok horfði
á taflit; var hann mjǫk fǫlleitr. Engi maðr heilsaði
Þorvarði, er hann kom. Gekk hann þegar at Þor-
keli ok mælti: »Sjá vil ek sár þitt, því at mér er óríf-
liga sagt af því.« En Þorkell bað hann gøra, sem
hann vildi. Var hann þar sjau nætr, ok batnaði
bónda dag frá degi. Nú ferr Þorvarðr burt ór Krossa-
vík, ok launaði Þorkell honum vel lækning sína, gaf
honum hest ok silfrhring ok mælti síðan við hann
vingjarnligum orðum. Ferr Þorvarðr síðan til Hofs

---

1. þeira] þá með góðu mannorði C. at] *sål.* E; þat A, B, þó C, *udel.* D. bæri] lifði ok b. C. 3. ekki] heim *tilf.* B. 2—3. mun—ekki] en meðan ek em einhlítr búi mínu, mun ek eigi fara C. 3. mikla] *mgl.* E. 3—4. heimboðit] boðit E. 4. segir hann] *udel.* C, D, E. 6. -bjarga] -bjargi D. 7. hefir sár] er sárr B. 8. hann] *udel.* E. 10. gøra—vildi] vera skyldi E. 11—12. var—haft] ok var tafl uppi C, E, ok er t. u. D. 12. upp við ǫxl] uppi C, D, E. horfði] sá C. 13. fǫlleitr] fǫlr D. 14. er hann kom] inn *tilf.* B; *mgl.* C, D, E. Gekk hann þegar] Hann gekk C, D, en h. g. E. 15. órífliga] *sål.* B, C, D, E; ófrýnliga A. 16. af því] frá því D, frá þér B. En Þorkell] hann C, D. 17. sjau] nǫkkurar E. 18. bónda] Þorkeli D. Nú ferr Þorvarðr] Fór Þ. síðan C. 19. launaði—sína] *mgl.* E. gaf] bóndi *tilf.* E. 21. Ferr—síðan] Síðan kemr hann C, ferr hann nú síðan ok kemr D, fór Þorvarðr heim ok kemr E.

ok segir Bjarna til svá búins. Þótti honum vel hafa
um ráðiz, er Þorkell varð heill.

Sumar þetta varð lítit forverk í Krossavík, því 81
at Þorkell var lítt fœrr til umsýslu með Jórunni hús-
freyju sinni, ok horfðiz mjǫk óvænliga til, at skera
myndi verða niðr kvikfé. Húskarl Þorkels átti fǫr
eptir heraði ok tók nú gisting at Hofi; var þar vel
við honum tekit. Bjarni spurði hann um heilsu manna
ok búfjárhagi. Húskarlinn kvað vel þoka áleiðis um
heilsu manna, en um búfjárhagi kallaði hann gøraz
hit óvænligsta. Ok um morguninn, er húskarlinn fór
í brott, leiddi Bjarni hann ór garði ok mælti: »Bið
þú Þorkel gøra annathvárt, flytja hingat hjú sín ok
fénað, ella mun ek þangat flytja slátr ok fjárfæði, svá
at eigi þurfi um at hyga félát, ok vertu nú drengr
góðr.« Húskarlinn fór nú ok kemr svá heim, at menn 82
váru undir borð komnir, ok bar Jórunn mat fram.
Hann gekk fyrir Þorkel, kvaddi hann ok segir honum
ǫll orð Bjarna. Jórunn nam staðar á gólfinu ok
hlýddi á, hvat hann mælti, en Þorkell svarar engu.
Þá mælti Jórunn: »Hví muntu þegja við því, er svá

---

1. til svá búins] svá búit E. 2. um ráðiz] ór ráðiz E. er] *mgl.* E. 3. *Nyt kap. Ingen overskrift i* A. í Krossavík] *udel.* C, D. 4. -sýslu] -sýslunar E; í Krossavík *tilf.* C, D. 4–5. með–sinni] Jórunn var þá húsfreyja hans C, D, E. 5. horfðiz] horfði D, horfiz þá E. mjǫk] *udel.* C, E. 6. niðr kvikfé] kvikfé ok drepa niðr C, k. niðr eðr drepa D; niðr *udel.* E. 7. eptir heraði] upp e. h. E, upp í herað D. nú] hann C, D, E. 8. og 10. heilsu] heilsun C. 9. -hagi] -haga A. 9–10. Húskarlinn–búfjárhagi] *udel.* D. 10. kallaði] kvað C, E. gøraz] *udel.* E. 13–14. ok fénað] *udel.* C, E. 13–14. hjú–fénað] hjón sín D. 14. ella] annars *tilf.* C; enda D. flytja] láta fœra E. 15. félát] fjárlát C, E. 15–16. drengr góðr] ok trúr erindsreki *tilf.* B, ok e. *tilf.* C; góðr erindsreki D, E. 16. svá–at] heim, þá E. 17. borð komnir] borðum D. fram] á borð E. 18. kvaddi–segir] ok sagði honum C, D, E. 20. hlýddi á, hvat] hlustar til þess, er E. 21. muntu–því] þegir þú E.

er drengiliga boðit?« Þorkell svarar: »Eigi mun ek
bráð svǫr veita þessu máli, því at kostaboð þessi
munu flestum mǫnnum á óvart koma.« Jórunn
mælti: »Þat vilda ek, at vit færim til Hofs á morgun
ok hittim Bjarna, ok þykkja mér þvílík boð allsæmi-
lig af þvílíkum manni, sem hann er.« »Þú skalt
þessu ráða,« segir Þorkell, »því at ek hefi opt reynt
83 þat, at þú ert bæði vitr ok góðgjǫrn.« Um morgun-
inn eptir fara þau Þorkell heiman tólf saman, ok er
fǫr þeira var sén frá Hofi, þá var þetta sagt Bjarna.
Varð hann þessu feginn, er hann spurði slíkt, ok gekk
nú þegar út á móti þeim ok fagnaði þeim Þorkeli vel
ok bauð þeim þar at vera, ok er þeir áttu tal með
sér frændr, þá rippuðu þeir upp ǫll málaferli þeira
vel ok einarðliga. Síðan bauð Bjarni Broddhelgason
Þorkeli Geitissyni sætt ok sjálfdæmi ok kvaz hans
vilja gjarna gøra skulu um alla hluti þaðan ífrá,
meðan þeir lifði báðir. Þorkell þektiz þessi boð
vel, ok sættuz þeir nú heilum sáttum. Gørði Þor-
kell hundrað silfrs fyrir víg Geitis; seldi svá hvárr
þeira ǫðrum grið, ok heldu vel síðan. Bjarni var
84 rǫskr maðr. Ekki hafa Hofverjar verit spekingar miklir,
en þó hefir þeim flest vel tekiz. Þorkell var hǫfð-

3. mǫnnum á] *udel.* C, E. 4 Hofs] þegar *tilf.* C. 5 því-lík] slík E. þykkja—þvílík] þykkir mér þvílíkt C. -sæmilig] -sæmiligt C. 7. þessu] *udel.* C, D. 9. heiman] *udel.* E. 11. Varð—þessu] Því varð hann C, D; þessu *udel.* E. slíkt] þat C, *udel.* D. 12. fagnaði þeim Þorkeli] kvaddi Þorkel C, D. 13. ok þ.—vera] *udel.* C, D. 11—13. Varð—vera] Hann varð feginn ok gekk á móti þeim ok kvaddi Þorkel vel E. 14. rippuðu] rifuðu B, rifst-uðu E. þeira] sín E. 15. einarðliga] einlægliga E. 16. sætt ok] *udel.* E. 17. gjarna] *udel.* C. skulu] mundu E. 16—17. kvaz—skulu] hans vilja gøra D. 17. þaðan] heðan C. 18. þessi] þetta B, C, þat E. 19. vel] *udel.* C, D. Gørði Þorkell] ok gørðu C, ok gørði D, Gørðiz E. 22. Hof-] Hofs- B, E; allir *tilf.* C. 23. flest] mál *tilf.* E; flestum B.

ingi mikill ok hinn mesti hreystimaðr ok málafylgismaðr mikill. Fé gekk af hǫndum honum í elli hans, ok er hann brá búi sínu, bauð Bjarni honum heim til Hofs, ok eldiz hann þar til lykta. Þorkell varð kynsæll maðr. Ragnheiði dóttur hans átti Loptr Þórarinsson, ok áttu þau níu bǫrn. Halla var dóttir þeira; hana átti Steinarr, faðir Hǫllu, móður Þorláks biskups ens helga. Ragnheiðr var systir Þorláks biskups, móðir Páls biskups ok Orms Jónssonar ok Jóns prests Arnþórssonar. Ok lúkum vér svá Vápnfirðinga sǫgu.

---

1. málafylgismaðr] málaferlismaðr C, málamaðr E. 2. mikill] *udel.* B, C. Fé] Mikit fé C. 5. Ragnheiði—Loptr] *sål.* B, C, D; A *har:* Ragnheiðr—Lopt; *ligel.* E *med* eignaðiz *for* átti. 7. hana—faðir] átti Steina, fǫður D, móðir Steina, fǫður E. 10. Arnþórssonar] *udel.* E. 10—11. Ok—sǫgu] *mgl.* C, D; Ok lýkr hér svá Vápnfirðinga eðr Broddhelga sǫgu E.

ÞORSTEINS SAGA STANGAR-HǪGGS

Håndskriftbetegnelse.

A = AM. 156 fol.
B = AM. 426 fol.
C = AM. 562 a 4to, opskrift 1.
D = AM. 562 a 4to, opskrift 2.
E = AM. 158 fol.
F = AM. 496 4to.
G = R 36 4to.

---

7 r Maðr hét Þórarinn, er bjó í Sunnudal, gamall maðr ok sjónlítill. Hann hafði verit rauðavíkingr í æsku sinni. Hann var eigi dældarmaðr, þótt hann væri gamall. Son átti hann sér einn, er Þorsteinn er nefndr. Hann var mikill maðr ok ǫflugr ok vel stiltr ok vann svá fyrir búi fǫður síns, at eigi mundi þriggja verk manna annarra hallkvæmara. Þórarinn var heldr félítill maðr, en vel margt átti hann vápna. Þeir áttu ok stóðhross feðgar, ok var þeim þat helzt til fjár, er þeir seldu undan hestana, því at øngvir brugðuz at reið né hug. Þórðr er maðr nefndr; hann var húskarl Bjarna frá Hofi. Hann varðveitti reiðhesta Bjarna, því at hann var kallaðr hrossamaðr. Þórðr var ójafn-

---

Af Þorsteini stangarhǫgg *overskrift* A, B; Þáttr ór Vápnfirðinga sǫgu C, F (*i* C *tilf. i parenthes:* af Þorsteini Þórarinssyni í Sunnudal; *efter* Þorsteini *er af A. M. tilføjet* stangarhǫgg); Saga af Þorsteini stangarhǫgg E; Sǫguþáttr af Þ. st. (sem kemr saman við Vápnfirðinga sǫgu) G. 1. er] hann G. 1—2. gamall maðr] ok var orðinn gamall G. 2. rauðavíkingr] *sál.* E, F; randa v. A, B; víkingr harðfengr C (mikill *tilf. over linjen af A. M. foran* víkingr); v. mikill G. 3. dældar-] dæll C. 3—4. þótt—gamall] *udel.* G. 5. ǫflugr] sterkr G. 6. vann svá] var hann G. 6—7. at—hallkvæmara] svá þat mundi þriggja annarra manna hagkvæmara G. 11. reið] reynd G. hug] *Herefter indskyder* G: Bjarni hét maðr; hann bjó at Hofi í Vápnafirði ok var son Broddhelga. Bjarni átti konu þá, er hét Rannveig, dóttir Eiríks í Goðdǫlum. 12. reiðhesta Bjarna] hesta hans G. 13. því—hann] ok G. at—var] var hann C.

aðarmaðr mikill, ok lét hann marga þess ok kenna, er hann var ríkismanns húskarl; en eigi var hann sjálfr at meira verðr, ok eigi varð hann at vinsælli. Þeir menn váru enn á vist með Bjarna, er annarr hét Þórhallr, en annarr Þorvaldr. Þeir váru uppaustrarmenn miklir um alt þat, er þeir heyrðu í heraði. Þeir Þorsteinn ok Þórðr mæltu til hestaats ungum hestum. Ok er þeir ǫttu, þá vildi hestr Þórðar verr bítaz. Þórðr lýstr nú á skoltinn hesti Þorsteins, er honum þótti sinn hestr verr hafa, mikit hǫgg; en Þorsteinn sá þat ok lýstr á móti hest Þórðar heldr meira hǫgg, ok rann nú hestrinn Þórðar, ok æptu menn þá með kappi. Þá lýstr Þórðr Þorstein með hestastafnum, ok kom á brúnina ok hljóp hon ofan fyrir augat. Þá risti Þorsteinn af skyrtublaði sínu ok 7 v bindr upp brúnina ok lætr, sem ekki hafi at orðit, ok biðr, at menn leyni þessu fǫður hans. Ok fell þetta þar nú niðr. Þeir Þorvaldr ok Þórhallr hǫfðu þetta fyrir kalsi ok kǫlluðu hann Þorstein stangarhǫgg. Lítlu fyrir jól um vetrinn risu konur til verks í Sunnudal; þá stóð Þorsteinn ok upp ok bar inn hey ok lagðiz síðan niðr í bekk. Nú kemr Þórarinn karl innar, faðir hans, ok spurði, hverr þar lægi. Þorsteinn sagði til sín. »Hví ertu svá snemma á fótum, sonr?« sagði Þórarinn karl. Þorsteinn svarar: »Við fá

2. húskarl] þjón G. 3. sjálfr] *udel.* G. at meira] *rettet af A. M. til* mikils *i* C. verðr] virðr C, G. ok—at] eðr G. 4. Þeir] Tveir G. 5—6. uppaustrarmenn miklir] uppvǫðslumenn E. 8. ǫttu] við áttuz E 9. bítaz] berjaz C, E, F. 10. er—hafa] *udel.* G. 12. ok—Þórðar] svá hestr Þórðar rann G. 15. -blaði] -lafi G. 16. at o.] við o. G. 17. hans] sinn G. fǫður hans] *udel.* E, F. Ok] *rettet af A. M. i* C *til* Eigi. 18. þar nú] *mgl.* C, E, F (þar *mgl.* G). 19. fyrir] í C. 20. Lítlu] *Her begynder kap. 2 i* B, C. konur] snemma *tilf.* B. 24. fótum] felli C, E, F. 22—25. Nú—fá] Þar kom Þórarinn karl. Þorsteinn mælti við fǫður sinn: »Mikils G.

þykkir mér at meta þat, sem hér er at vinna.« sagði Þorsteinn. »Er þér ekki ilt í hǫfuðbeinunum, sonr?« kvað Þórarinn karl. »Eigi kenni ek þess.« sagði Þorsteinn. »Hvat segir þú mér, sonr, af hestaþinginu því, er í fyrra sumar var? Vartu ekki lostinn í svíma, frændi, sem hundr?« »Engi þykkir mér virðing í vera,« sagði Þorsteinn, »at kalla þat heldr hǫgg en atburð.« Þórarinn mælti: »Ekki mundi mik þess vara, at ek mynda ragan son eiga.« »Mæl þú þat eitt um nú, faðir,« sagði Þorsteinn, »er þér þykkir eigi ofmælt síðar.« »Ekki mun ek hér svá mikit um mæla.« sagði Þorsteinn, »sem mér er at skapi.« Nú reis Þorsteinn upp ok tók vápn sín ok gekk síðan heiman ok fór, unz er hann kom til hrossahúss þess, er Þórðr gætti hesta Bjarna í, ok var hann þar fyrir. Þá hittir Þorsteinn Þórð ok mælti til hans: »Vita vilda ek þat, Þórðr minn, hvárt þat varð þér váðaverk, er ek fekk af þér hǫgg í fyrra sumar á hestaþingi, eða
8 r hefir þat at vilja þínum orðit? ok muntu þá vilja þat yfir bæta.« Þórðr svarar: »Ef þú átt tvá hváptana, þá bregð þú tungunni sitt sinn í hvárn ok kalla í ǫðrum váðaverk, ef þú vilt, en í ǫðrum kalla þú alvǫru; ok eru þar nú bætrnar þær, er þú munt af

1. þat—er] þá—eru D; *i* C *er* þat—er *af A. M. rettet til* þá—eru. 1—2. er—Þorsteinn] þarf at gøra G. 2. hǫfuðbeinunum] hǫfði G. 7. virðing] svívirðing G (sví- *tilføjet over linjen*). 9. mynda—eiga] ætti ragan son G. 10. eitt um] eitt sinn C. 12. »sem—at] at mér sé ekki meira í G. 14. til—þess] at hestahúsi því G. 15. í] *udel.* E. 17. varð] var C, D, E, F, G. váða-] óvilja- D; *i* C *er* váða- *af A. M. rettet til* óvilja-. 19—20. ok—bæta«] *sål.* B; A *har* muntu þá vilja yfir *med lakune foran, indeholdende plads til to ord*; muntu þá vilja þat bæta G; eigi muntu þá vilja yfir F; eigi muntu þess vilja dylja C; *udel.* D, E. *Sandsynligvis har der her været et ulæseligt eller utydeligt sted i den til grund liggende membran.*

mér fá.« »Bústu þá svá við,« sagði Þorsteinn, »at vera má, at ek heimta eigi optar.« Síðan hleypr Þorsteinn at honum ok høggr Þórð banahǫgg; gekk síðan til húss at Hofi ok hitti úti konu eina ok mælti við hana: »Seg þú Bjarna, at naut hafi stangat Þórð, hestasvein hans, ok mun hann bíða þar, til þess er hann kemr hjá hestahúsinu.« »Far þú heim maðr,« sagði hon, »en ek segi, þá er mér sýniz.« Nú ferr Þorsteinn heim, en konan ferr til verks síns. Bjarni reis upp um morguninn, ok er hann var undir borð kominn, þá spurði Bjarni, hvar Þórðr væri, ok svǫruðu menn, at hann myndi til hrossa farinn. »Heim hugða ek hann þó mundu kominn,« kvað Bjarni, »ef hann væri heill.« Þá tók kona til orða, sú er Þorsteinn hafði hitta: »Satt er þat, er oss er opt sagt konum, at þar er lítit til vits at taka, sem vér erum konur. Hér kom Þorsteinn stangarhǫgg í morgin, kvað naut hafa stangat Þórð, svá at hann myndi eigi sjálfbjargi verða, en ek nenta eigi þá at vekja þik, ok þá hvarf mér ór hug síðan.« Bjarni sté þá undan borði, gekk þá til hrossahússins ok fann þar Þórð veginn, ok var hann síðan jarðaðr. Bjarni býr nú mál til ok gerir Þorstein sekan um vígit. En Þorsteinn sat heima í Sunnudal ok vann fyrir fǫður sínum, ok lét Bjarni þó kyrt vera. Um haustit sátu

---

3. honum] Þórði G. Þórð] hann G. -hǫgg] -sár D. 6—7. þar—hestahúsinu] hjá hestahúsinu, til þess hann kemr G. 9. Bjarni] *Her begynder kap. 3 i* C. 12. at] *udel.* G. myndi] *udel.* G. 13. mundu] *udel.* G. 15. sagt] um brugðit C, eignat G. 18. naut] í ákafa *tilf.* G. 25. vera] um hríð nǫkkura *tilf.* E. Um] *Her begynder kap. 3 i* B, D, *kap. 4 i* C, *kap. 2 i* E. G *har som en art kapiteloverskrift* Þáttr af Vígabjarna *i marginen, men ellers ingen kapitelinddeling.*

8 v menn við sviðuelda at Hofi, en Bjarni lá úti á eldahússveggnum ok hlýddi þaðan til tals manna. Nú taka þeir bræðr til orða, Þórhallr ok Þorvaldr: »Eigi varði oss þess, þegar vér tókum vist með Víga-Bjarna, at vér myndim hér svíða dilkahǫfuð, en Þorsteinn, skógarmaðr hans, skyldi svíða geldingahǫfuð; væri eigi verra at hafa meir vægt frændum sínum í Bǫðvarsdal, ok sæti nú eigi skógarmaðrinn jafnhátt honum í Sunnudal, en flestir verða forlagðir, ef fyrir sárunum verða, ok eigi vitum vér, hvénær hann vill þenna flekk má af virðingu sinni«. Maðr einn svaraði: »Slíkt er verr mælt en þagat, ok líkligt, at ykkr hafi trǫll togat tungu ór hǫfði. Ætlum vér, at hann nenni eigi at taka bjǫrg frá fǫður hans sjónlausum ok annarri ómegð þeiri, sem í Sunnudal er. En kynligt þykkir mér, ef þit svíðið opt lambahǫfuðin hér, eða hrósið því, hvat í Bǫðvarsdal var títt.« Nú fara menn til borða ok síðan til svefns, ok fann ekki á Bjarna, hvat talat hafði verit. Um morguninn vakti Bjarni þá Þórhall ok Þorvald ok bað þá ríða í Sunnudal ok færa sér hǫfuð Þorsteins við bolinn skilit at dagmálum, »ok þykki mér þit,« sagði hann, »líkligastir til at færa flekk af virðingu minni, ef ek hefi ekki þrek til sjálfr.« Nú þykkjaz þeir víst ofmælt hafa, ok fara þeir nú þó, unz þeir koma í Sunnudal. Þorsteinn stóð í dyrum ok hvatti sax.

1. sviðu-] sviða- C, E, F, svið- G. 1—2. eldahúss-] *de andre hdskrr. have* eldhúss-. 2. þaðan] þar G. 4. þegar] þá C, D, E, F. 9. flestir] *sål.* B; allir C, D, E, F; lagðir A. verða] eru C. 9—10. en—verða] *udel.* G. 15. ok—er] *udel.* G. 19. talat—verit] hann hafði heyrt talat G. Um morguninn] At morgni G. *Her begynder kap. 5 i C, kap. 4 i D.* 23. færa] ná G. 25. ok—nú] en fara G.

Ok er þeir kómu þar, þá spurði hann, hvert þeir ætluðu, en þeir sǫgðuz hrossa leita skyldu, en Þorsteinn kvað þeira mundu skamt at leita, »er hér eru við garð.« »Eigi er víst, at vit finnim hrossin, ef þú vísar okkr eigi gǫrr til.« Þorsteinn gengr þá 9 r út. Ok er þeir koma í garðinn ofan, þá færir Þorvaldr upp øxina ok hleypr at honum, en Þorsteinn stakk við honum hendi sinni, svá at hann fell fyrir. Þorsteinn lagði saxinu ígegnum hann. Þá vildi Þórhallr veita honum tilræði, ok hafði hann slíka fǫr sem Þorvaldr. Þá bindr Þorsteinn á bak báða þá ok lætr upp taumana á háls hestinum ok vísar á leið ǫllu saman, ok ganga hestarnir nú heim til Hofs. Húskarlar váru úti at Hofi ok gengu inn ok sǫgðu Bjarna, at þeir Þorvaldr váru heim komnir, ok sǫgðu þá eigi ørendlaust farit hafa. Gengr nú Bjarni út ok sér nú, hvernig um er búit, ok hefir ekki orða um fleira: lætr nú jarða þá. Ok er nú kyrt alt, unz jól líðr. Þá tekr Rannveig til orða einn aptan, er þau kómu í sæng sína, Bjarni ok hon: »Hvat ætlar þú, at nú sé tíðast talat í heraðinu?« kvað hon. »Eigi veit ek,« sagði Bjarni; »margir þykki mér ómerkir í sínum

---

1. Ok—hann] Hann spyrr G. 1—2. hvert—ætluðu] hvat þeir ætli G. 2. skyldu] *udel.* G. 5. okkr] *udel* C. 8. fyrir] *udel.* G. 9. Þorsteinn] ok G. 10. tilræði] tilráð C, E, F, banaráð D. 11. bindr] setti D. 11—13. Þá b.—saman] Þorsteinn bindr þá ofan á hestana þverbak ok vísar svá ǫllu áleiðis G. 13. ok—heim] Hestarnir fara fúsir G. Húskarlar] *Her begynder kap. 4 i* B. 14. úti] heima D. at Hofi] *udel.* G; *efter* úti *tilf.* G: ok sáu vegs-um-merki þessi. 17. hvernig] hversu D, E, F. orða—fleira] orð um G. 18. líðr] líða D, liðu E, F. unz—líðr] um jóltíðir B, unz leið um jól fram C, til jóla G. 19. Þá] Eptir þetta C. *Her begynder kap. 6 i* C. 22. ómerkir] óvirðir E, ofmæltir G.

orðum,« sagði hann. »Þat er nú tíðast at ræða, at menn þykkjaz eigi vita, hvat Þorsteinn stangarhǫgg mun þess gera, at þér muni þurfa þykkja at hefna. Hefir hann nú vegit húskarla þína þrjá. Þykkir þingmǫnnum þínum eigi vænt til halds, þar sem þú ert, ef þessa er óhefnt, ok eru þér mjǫk mislagðar hendr í kné.« Bjarni svarar: »Nú kemr hér at því, sem mælt er, at engi lætr sér annars víti at varnaði, en hlýða mun ek þér, hvat er þú mælir; hefir Þorsteinn ok fá saklausa drepit.« Hætta þau þessu tali ok sofa af um náttina. Um morguninn vaknar Rannveig, er Bjarni tók ofan skjǫld sinn, ok spurði hon, hvert hann skyldi. Hann svarar: »Nú skal skipta virðingu með okkr Þorsteini í Sunnudal,« segir hann. »Hversu fjǫlmennr skaltu fara?« segir hon. »Ekki mun ek draga fjǫlmenni at Þorsteini,« segir hann, »ok mun
9 v ek einn fara.« »Gørðu eigi þat,« segir hon, »at hætta þér einn undir vápn heljarmannsins.« Bjarni mælti: »Mun þér nú eigi verða þeira kvenna dæmi, er þat gráta á annarri stundu, er eggja á annarri. En ek þoli opt lengi frýjuorð bæði þér ok ǫðrum; en þá stoðar ok ekki at letja mik, þá er ek vil fara.« Bjarni

---

1. at ræða] segir hon *tilf.* C; rætt,« segir hon B; rætt G. tíðast at ræða] tíðræddast AM. 552 e; *jfr. membran-tillæget.* 2 vita] finna C. 3. gera] at hafz geta C. þurfa] þǫrf B. muni—hefna] þykkja hefnisamt vera C. 3—4. muni—þrjá] líki verr, þar þú hefnir eigi þriggja húskarla þinna G. 5. halds] traustz G. 7. í kné] *udel.* G. 8. engi] allfáir C, eigi G. lætr] láta C. varnaði] verða *tilf.* B, C, D. 10. ok[1]] þó C. 11. Um] *Her begynder kap. 5 i* D. 12—13. hvert—skyldi] hvat hann ætli G. 13. »Nú skal] at nú skyldi G. 14. okkr] þeim G. 17. þat] svá C, D, E, F. 20. á—stundu] aðra stund G; *jfr. mbr.-tillæget.* En] þó *tilf.* G. 21. þér] *sål.* C, D, E, F; af þér A, B. bæði—ǫðrum] þín ok annarra G. en] *udel.* G. 22. Bjarni] *Her begynder kap. 7 i* C.

ferr nú í Sunnudal, ok stendr Þorsteinn í dyrum, ok kǫstuðuz þeir á nǫkkurum orðum. Bjarni mælti: »Þú skalt til einvígis ganga við mik í dag, Þorsteinn, á hól þenna, er hér er í túni.« »Alt er mér til þess vant,« kvað Þorsteinn, »at berjaz við þik; en ek skal þegar utan, er skip ganga, því at ek kenni drengskap þinn, at þú munt fá fǫður mínum forverk, ef ek fer frá.« »Ekki stoðar nú undan at mælaz,« segir Bjarni. »Leyfa muntu mér þá, at ek finna fǫður minn áðr,« sagði Þorsteinn. »At vísu,« sagði Bjarni. Þorsteinn gekk inn ok sagði fǫður sínum, at Bjarni var þar kominn ok bauð honum til einvígis. Þórarinn karl svaraði: »Ván má hverr maðr þess vita, ef hann á við sér ríkara mann ok siti samheraðs honum ok hafi þó gørt honum nǫkkura ósæmd, at hann mun eigi mǫrgum skyrtum slíta, ok kann ek því ekki at sýta þik, at mér þykkir þú mikit til hafa gørt; tak nú vápn þín ok ver þik sem skǫruligast, því at þar mundi verit hafa minnar æfi, at ekki munda ek bograt hafa fyrir slíkum, sem Bjarni er; er Bjarni þó hinn mesti kappi; þykkir mér ok betra at missa þín en eiga ragan son.« Nú gengr Þorsteinn út, ok fara þeir síðan út á hólinn ok taka til at berjaz með harð- 10 r fengi, ok hjugguz mjǫk hlífar fyrir hvárum tveggja.

1. Sunnudal] einn manna, sem hann mælt hafði *tilf.* E. ok st.] En nú Bjarni kemr í Sunnudal, þá st. E. *Hermed indledes kap. 3 i* E. 2. kǫstuðuz] kvǫdduz G. 5. berjaz] ganga á hólm G. skal] mun C, D, E, F. 5—6. ek—utan] utan skal ek fara G. 6. ganga] koma G. kenni] kann C, E, F. 9. mér þá] þó C. ek finna] finna G. 11—12. at —einvígis] sem komit var G. 14. ríkara] ofríkara G. 16—17. sýta þik] bera móti því G. 18. skǫruligast] bezt G. 18—19. mundi—hafa[1]] váru dagar G. 20. Bjarni[1]] hann C, D, E, F. 22. Nú] *Her begynder kap. 5 i* B, *kap. 8 i* C. 22—23. út,—síðan] *udel.* G. 23. út á] upp á C. 23—24. harðfengi] miklu h. G. 24. fyrir] af E, G.

Ok þá er þeir hǫfðu mjǫk lengi bariz, þá mælti Bjarni til Þorsteins: »Þyrstir mik nú, því at ek em óvanari erfiðinu en þú.« »Gakk þú þá til lækjarins,« sagði Þorsteinn, »ok drekk.« Bjarni gerði svá ok lagði niðr sverðit hjá sér. Þorsteinn tók upp, leit á ok mælti: »Eigi mundir þú þetta sverð hafa í Bǫðvarsdal.« Bjarni svaraði øngvu. Ganga þeir enn upp á hólinn ok berjaz um stundar sakir, ok þykkir Bjarna maðrinn vígkænn ok þykkir fastligra fyrir en hann hugði. »Margt hendir mik nú í dag,« sagði Bjarni; »lauss er nú skóþvengr minn.« »Bitt þú hann þá,« kvað Þorsteinn. Nú lýtr Bjarni niðr, en Þorsteinn gekk inn ok hefir út skjǫldu tvá ok sverð eitt; gengr nú á hólinn til Bjarna ok mælti við hann: »Hér er skjǫldr ok sverð, er faðir minn sendi þér, ok mun þetta eigi sljófgaz meir í hǫggunum en þat, sem þú hefir áðr; nenni ek ok eigi at standa hlífarlauss lengr undir hǫggum þínum, en gjarna vilda ek nú hætta þessum leik, því at ek em hræddr, at meira muni mega gæfa þín en ógipta mín, ok er hverr frekr til fjǫrsins um alla þraut, ef sjálfr mætti nǫkkuru um ráða.« »Eigi mun nú stoða at beiðaz undan,« sagði Bjarni;

---

1. mjǫk lengi] lengi nǫkkut G. 2. em] framar *tilf.* G. 5. leit á] *udel.* G. 7. enn] nú C, D, E, F, aptr G. 8. þykkir] sýniz C. 9. fastligra] fastari B, G. fyrir] standa *tilf.* D. 10. í dag] *udel.* G. 11. »lauss—minn«] *sål.* C, D, E, F; A *og* B *have:* lausir eru nú skóþvengir mínir, *men desuagtet i det flgd.:* Bitt þú hann þá. G *har:* lausir—mínir *med efterflgd.:* Bind þú þá. 15. sendi] sendir C, D, G. 16. eigi—meir] slefja minnr C, E, F, »ekki sleffia minum« D. 17. hefir] hafðir C, E. áðr] nú G. 19. em hræddr] um *tilf.* C, D; hygg G. 20. ógipta] ógæfa C, D, E, F. 21. um alla þraut] í allar þrautir C, E, F; *mgl.* D. sjálfr] *sål.* C, D, E, F; ek A, B. 20–21. en—ráða«] *udel.* G. 22. nú] þik D. mun—stoða] dugir nú G. beiðaz] teljaz G.

»berjaz skal enn.« »Eigi mun ek fyrri hǫggva,« sagði Þorsteinn. Þá høggr Bjarni allan skjǫldinn af Þorsteini; en þá hjó Þorsteinn skjǫldinn af Bjarna. »Stórt er nú hǫggvit,« kvað Bjarni. Þorsteinn svaraði: »Ekki hjóttu smæra hǫgg.« Bjarni mælti: »Betr bítr þér nú hit sama vápnit, er þú hefir áðr í dag haft.« Þorsteinn mælti: »Spara munda ek við mik óhapp, ef 10 v
ek mætta svá gera, ok berjumz ek hræddr við þik. Vilda ek enn alt á þínu valdi vera láta.« Þá átti Bjarni at hǫggva, ok var nú hvárrtveggi hlífarlauss. Bjarni mælti þá: »Þat mun ilt kaup at taka glæp við miklu happi; ætla ek mér fullgoldit fyrir þrjá húskarla mína þik einn, ef þú vilt mér trúr vera.« Þorsteinn sagði: »Orðit hafa mér svá færi í dag á þér, at ek mætta svíkja þik, ef ógæfa mín gengi ríkara en lukka þín, ok mun ek eigi svíkja þik,« sagði Þorsteinn. »Sé ek, at þú ert afbragðsmaðr,« sagði Bjarni. »Lofa muntu mér, at ek ganga inn til fǫður þíns,« sagði hann, »ok segja honum slíkt, sem ek vil.« »Gakk, sem þú vilt, fyrir mínum sǫkum,« kvað Þorsteinn, »ok far þó varliga.« Þá gekk ok Bjarni at

1. mun—fyrri] *sål.* C, D, E, F; munda ek frekt A, B. 1—2. »Eigi—Þorsteinn] *udel.* G. 2. høggr] hjó C, D, E, F. 3. þá—Þorsteinn] Þorsteinn ok svá aptr C. þá—Bjarna] hann gørði Bjarna hit sama G. 5. hǫgg] *udel.* G. hjóttu—hǫgg] þykkir mér þú smærra hǫggva C, D, E, F. 6. vápnit] sverð G. er—haft] en þér hefir áðr í dag bitit C, D. 7. mik] þik G. 8. svá] við C, D, E, F. svá gera] *udel.* G. berjumz] em G. 9. enn] ok C. Vilda—láta«] *udel.* G. 10. var—hlífarlauss] váru báðir hlífarlausir G. 11—12. glæp—happi] óhapp við miklu kappi D. 12. happi] þar þú lætr alt vera á mínu valdi *tilf.* G. 13. þik einn] með þér G. 14. hafa] hefir C. svá] *udel.* C. 15. gengi] hefði gengit G. 15—16. ríkara] eptir *tilf.* G. 17. »Sé] *Her begynder kap. 9 i C.* 18. ek ganga] ganga G. 20. mínum sǫkum] mér C, D, m. »sǫgum« E, F. »Gakk—Þorsteinn] Þorsteinn kvað hann því ráða skyldu G. 21. ok far] en gakk C. ok[2]] *mgl.* B, C, D.

lokhvílu þeiri, er Þórarinn karl lá í. Þórarinn spurði þá, hverr þar færi; en Bjarni sagði til sín. »Hvat segir þú tíðenda, Bjarni minn?« kvað Þórarinn. »Víg Þorsteins, sonar þíns,« kvað Bjarni. »Varðiz hann nǫkkut?« kvað Þórarinn. »Øngvan mann ætla ek snarligra verit hafa í vápnaskipti en Þorstein, son þinn.« »Eigi er kynligt at því,« kvað karl, »at þungt veitti við þik í Bǫðvarsdal, er þú bart nú af syni mínum.« Þá mælti Bjarni: »Ek vil bjóða þér til Hofs, ok skaltu sitja þar í ǫðru ǫndvegi, meðan þú lifir, ok mun ek vera þér í sonar stað.« »Svá er mér farit,« kvað karl, »sem þeim, er ekki eigu undir sér, ok 11 r verðr heitum heimskr maðr feginn; en svá eru heit yðar hǫfðingja, þá er þér vilið fróa manninn eptir slíka atburði, at þat er mánaðarró; en þá erum vér virðir eptir þat sem aðrir framfærslumenn, ok firnaz við þat seint várir harmar; en sá maðr, er handsǫl tekr af slíkum manni, sem þú ert, má þó vel una sínum hlut, hvat sem at dæma er; mun ek ok þessi handsǫl taka af þér, ok gakk þú nú hingat til mín í rekkjugólfit, ok verðr þú nær at ganga, því at karl skelfr nú allr á fótum fyrir elli sakir ok vanheilsu, en eigi trútt, at mér hafi eigi í skap runnit sonardauðinn.«

---

1. -hvílu] -rekkju G. 6. snarligra] snarpara G. -skipti] -skiptum B, C, D, E, F. 6—7. Þorstein, son þinn»] hann,« segir Bjarni G. 7. at því] *mgl. i de andre hdskrr.* at[2]] þó D, G. 9. þér] heim *tilf.* C. 10. ǫðru] *udel.* G. ǫndvegi] gegnt mér *tilf.* B. 13. verðr] opt *tilf.* B. 14. manninn] menn G. 15 atburði] hluti G. mánaðarró] manadarfro *i det som tillæg meddelte membranfragment.* 16 þat] *udel.* C, D. 16—17. firnaz við] fróaz um C. 17. við þat] þá G. 17—19. en—er] *udel.* G. 19. ok] því C. mun ek ok] en þó vil ek G. 20—21. í rekkjugólfit] *udel.* G. 21. nær] nærri D, E, F. 23. trútt] trautt C, D. 22—23. en—trútt] ok er eigi trautt C. 23. eigi] *udel.* C. 21—23. ok v.—sonardauðinn] *Istedenfor dette har* G *i parentes:* Skelfr nú karlinn af óstyrk á fótunum.

Bjarni gekk nú í rekkjugólfit ok tók í hǫnd Þórarni karli. Hann fann þá, at hann þuklaði á saxi ok vildi þá leggja at Bjarna. Hann kipti hendinni ok mælti: »Allra fretkarla armastr!« sagði Bjarni; »nú mun at makligleika fara með okkr; Þorsteinn sonr þinn lifir, ok skal hann fara heim með mér til Hofs, en þér skal fá þræla til forverks, ok skal þér enskis vant, meðan þú lifir.« Þorsteinn fór nú heim með Bjarna til Hofs ok fylgði honum alt til dauðadags ok þótti nær enskis manns maki vera at drengskap ok hreysti. Bjarni helt virðingu sinni ok var hann því vinsælli ok betr stiltr, sem hann var ellri, ok var allra manna þrautbeztr ok gørðiz trúmaðr mikill hinn síðasta hluta æfi sinnar. Bjarni fór utan ok gekk suðr ok andaðiz í þeiri ferð; hann hvílir í borg þeiri, er Valerí heitir, ok er þat mikil borg, skamt hingat frá Rómaborg. 11 v
Bjarni varð kynsæll maðr. Hans son var Skeggbroddi, er víða kemr við sǫgur ok var hinn mesti afbragðsmaðr um sína daga. Dóttir Bjarna hét Halla ok Guðríðr, er Kolbeinn lǫgsǫgumaðr átti. Yngvildr var var ok dóttir Bjarna, er Þorsteinn Síðu-

1. rekkju-] hvílu- G. ok tók] *indskudt efter* C, D, G; *oversprunget i* A, B, E, F. í[2]] at E. 2. hann] karl B. 3. at] því á B, á D, *udel.* C, E, F. 2—3. Hann—at] en í því greip karlinn sax ok lagði til G. 3. kipti] at sér *tilf.* G. 4. fretkarla] karla G. 5. -leika] *de andre hdskrr. have* -leikum. 8. Þorsteinn] *Her begynder kap. 4 i* E. 10. vera] verit hafa D, E. 9—10. enskis—vera] enginn hans maki verit hafa C, enn bezti maðr G. 10. Bjarni] A *har her* Þorsteinn, *de andre hdskrr.* Bjarni. *Her begynder kap. 10 i* C. 11. helt] vel *tilf.* C, D, E, F. 11—12. ok betr stiltr] *udel.* G. 12. var[1]] varð C, G. 13. trúmaðr mikill] hinn mesti t. G. síðasta] síðara B. hinn síðasta hluta] síðara part G. 15. hvílir] liggr C. Valerí] Valería G. 16. mikil borg] mikill staðr C. Rómaborg] Róm C. 19. Halla] *skr.* Harla A, E, F; Katla D. 20. ok] ǫnnur *tilf.* C. ok Guðríðr] modir Gudridar *mbr.-fragmentet.* átti] *Her tilf.* G: Hann var son Brennu-Flosa.

hallsson átti, ok var þeira son Magnús, faðir Einars, fǫður Magnús biskups. Ámundi var ok sonr Þorsteins ok Yngvildar; hann átti Sigríði, dóttur Þorgríms blinda. Hallfríðr var ok dóttir Ámunda, fǫður Guðmundar, fǫður Magnús góða ok Þóru, er Þorvaldr Gissurarson átti, ok annarrar Þóru, móður Orms svínfellings. Guðrún var ok Amunda dóttir, móðir Þórdísar, móður Helgu, móður Guðnýjar Eyvindardóttur, móður Sturlusona Þórðar ok Sigvats ok Snorra. Rannveig var ok Ámunda dóttir, móðir Steins, fǫður Guðrúnar, móður Arnfríðar, er Digri Helgi átti. Þorkatla var ok Ámunda dóttir, móðir Arnbjargar, móður Finns prests ok Þorgeirs ok Þuríðar, ok hefir margt hǫfðingsmanna frá þeim komit. Ok lýkr þar at segja frá Þorsteini stangarhǫgg.

---

2. Ámundi] A *har her* Ǫnundr, *men nedf. allevegne* Ámunda; *jfr. Ldn.*; Ǫnundr B (*med tilføjelse i marginen:* Alys Ámundi), C, E, F; D *har* Ǫnduðr, *af A. M. i marginen rettet til* Ǫnundr; Ǫgmundr G. *Nedf. have de fleste hdskrr.* (A, B, D, E, F) *derimod* Ámunda. 4. blinda] tinda G *med tilføjelse i marginen:* al. blinda. ok] *mgl.* C. Ámunda] Ǫnundar B. 4—6. Hallfríðr—átti] þeira dóttir Hallfríðr, móðir Guðmundar, sonar Magnúsar góða ok Þóru, móður Gissurar jarls G. 5—6. Guðmundar—móður] *overspr.* C, D, E, F; *af A. M. tilføjet i marginen i* D. 6. Orms] *ur.* Bergs C. D, E (*rettet af A. M. til* Orms *i* D). 7. Ámunda] Ǫnundar C, Ǫgmundar G. 8—9. Eyvindardóttur] *udel.* C, D, E, F, G. 9. -dóttur, móður] *indskudt efter* B; *lakune* A; þeira *tilf.* C, D, E, F. 10 *og* 12. Ámunda] Ǫnundar C, Ǫgmundar G. 12. móðir] *indskudt efter* B; *mgl.* A. 14. hǫfðings-] *udel.* C, D, E, F (*tilf. af A. M. i* D). 13—14. hefir—þeim] er margt stórmenni frá honum G. 15. Þorsteini stangarhǫgg] þeim C, D, E, F (*rettet af A. M. til* Þorsteini stangarhǫgg *i* D).

Tillæg.

Membranfragment, indeholdt i AM. 162 c, fol.[1])

. . . . hann spurdi huert þeir skylldv r fara. þeir | . . . [s]kylldu leita. skamt mun þeira at leita s(egir) Þorsteinn at her erv nu | . . . . at vit finnvm ef þu uisar ockr ecki giavr til . . Þorsteinn ferr nv wt ok | . . . . þinn. Þa færer Þorvalldr vp auxina ok villdi havggva til Þorsteins | . . . . [bad]um havnndvnvm suo hart at hann fell vid ok eptir þat lagdi hann saxinu | . . . . uilldi Þorhallr veita honum tilrædi ok hafdi hann slika faur sem brodir hans | . . . . a bak ok lætr vm taumana a halsinn ok visar a leid hestunum | . . . . þeir koma heim aptr til Hofs. menn geta at lita nu þessa vmbud. B(iarni) læ|[tr] . . . a baki ok iarda sidan. stenndr þetta nv kyrt þar til er lidr iol. Þat var eitt | . . . . husfreya tekr til orda er

---

[1]) *Defekt blad. Det meddeles som tillæg, da det paa flere udviser forholdsvis betydelige afvigelser fra det tilsvarende afsnit i de temmelig nøje overensstemmende papirshdskrr. af Torsten stanghugs saga og derfor må betragtes som levning af en anden membran end den, fra hvilken papirshdskrr. stamme, men som er gået helt tabt. Bladet er beskadiget, dels ved iturivning, dels og navnlig ved beskæring af kanterne. Den ene margin er således beskåren, at der mangler nogle ord i hver linjes begyndelse (på forsiden) eller slutning (på bagsiden). Ligeledes mangle nogle linjer både oventil og nedentil på begge sider. I efterfølgende noterækker hidsættes hovedafvigelserne mellem membranfragmentet og det tilsvarende afsnit* (s. 80 l. 1 — s. 87 l. 4) *af det vigtigste papirshdskr.* (A), *hvorefter den foranstående tekst er meddelt.* 1—2. skylldu fara] ætluðu A. 2—3. skamt—Þorsteinn] en Þ. kvað þ. mundu sk. at l. A. 6. villdi—Þorsteins] hleypr at honum A. 6—7. [bad]um havnndvnvm—hart] hendi sinni A. 7. ok—hann] Þorsteinn lagði A. 10—11. hestunum] ǫllu saman A. 11. þeir—aptr] ganga hestarnir nú heim A. 11—12. menn—vmbud] Húskarlar *o. s. v.* — fleira A *(s. 80 l. 13—17).* 12—13. Biarni—sidan] lætr nú jarða þá A. 13—14. stenndr—iol] ok er nú kyrt alt, unz jól líðr A. 14. Þat var eitt . . .] *mgl.* A. orda] einn aptan *tilf.* A.

komit var i sæng. huat ætlar þu B(iarni) tidr | . . . [hera]dinu. eigi veit ek þat s(egir) hann. ek mun segia þer þa segir hon. eigi þikiumzt ek | . . . . huat Þorsteinn i Sunnudal mun þess gera er þv munir hefna vilia. Hann hefir | . . . þina ok þickir nv þingmonnum eigi vænt til hallz ef þv villt eigi hefna þeira | . . . . drepit saklausa firi mer s(egir) hann. Nu [hæ]tta þau tali sinv en vm morg|[uninn] [vak]nar husfreya vid þat at B(iarni) tok ofan skiaulld sinn ok suerd. hon spurdi huert hann skyll|[di] . . . . skipta virdingu med ockr Þorsteini i Sunnudal. hversu fiavlmennr skaltv fara | . . . s. ger þv þat eigi s(egir) hon at hætta þer einn vndir vopn heliarmannzins. B(iarni) s(egir) nv | . . . . kvenna dæmi þeira er þat grata adra stund er æggia adra stund en | . . . þoli opt leingi fryu ordit enn þa stodar ecki at [le]tia mic er ek | . . . . nu þar til er hann kemr i Sunnudal. Þorsteinn stendr . . i dyrum uti ok spurdi | . . . . -nndum. B(iarni) s(egir) þat mun sumra manna mæl at ek ætta . . . þott | . . . komit. hefir ek þat [æ]tlat at þv skylldir ganga til einvigis . . . | . . . . [s]tendr i tuninu. Þorsteinn s(egir) allmikit(?) skortir mig til . . . ek byd þer | . . at sumri þer er skip ganga firi [þvi] at ek kann vid dreingskap þinn at þvi at þv | . . . faudur minum ef

---

1. komit—sæng] þau kómu í sæng sína A. 2. hann] (Biarni A); »margir þykki mér ómerkir í sínum orðum« *tilf.* A. 3. eigi—ek . . .] »Þat—vita A (*s. 81 l. 1—2*). 5. munir—vilia] muni þurfa þykkja at hefna A. 6. hallz] þar sem þú ert *tilf.* A. 6—7. þv—þeira] þessa er óhefnt A. *Her tilf.* A: ok eru—mælir (*s. 81 l. 6—9*). 12. fara . . .] *Herefter har* A: »Ekki—fara« (*s. 81 l. 15—17*). 15. adra stund—a. s.] á annarri stundu—á a. A. 16. ordit] af þér ok ǫðrum *tilf.* A. 17. þar—kemr] *mgl.* A. 18—19. spurdi . . . . -nndum] kǫstuðuz þeir á nǫkkurum orðum A. 19—20. þat—komit] *mgl.* A. 22. skortir . . .] er . . . vant A. 23. kann vid] kenni A.

ek [fer] fra. ecki stodar nu fridgerdir þessar s(egir) B(iarni) at þv | . . . . mvni. leyfa muntv [mer] at ganga inn til fedr mins s(egir) Þorsteinn. Þat sk . . .| . . . . inn ok sagdi fedr sinum at B(iarni) fra Hofi var kominn. þat er . . . at hitta | . . . -inn karl suarar von ma þess vita hverr madr ef hann firir ein-(?) . . . osattr | . . . . manni sem B(iarni) er at hann mundi eigi mavrgvm skyrtum slita þadan i fra ok . . | . . . . berstu sva at dreingskapr fylgi ok nóckurar frasagnar er vert. Eptir þat | . . . [gen]gv þeir B(iarni) sidan a holinn ok bavrdvzt þeir snarpliga ok hiogg-uzt . . | . . . þa mælti B(iarni) þystir mic s(egir) hann þvi at ek er ovanari erfidi en þv. Þorsteinn for þa | . . . . dreck. B(iarni) gerdi suo ok lagdi nidr sverdit hia ser a medan. Þorsteinn tok vpp suerdit | . . . eigi mundir þv þetta suerd hafa i Bavdvarsdal B(iarni) s(egir) hann. þeir ganga nu . . | . . beriazt leingi. B(iarni) mælti . . . . . . || . . . at bidiazt vndan s(egir) v B(iarni) ok skal beriazt enn. Þa hauggr B(iarni) til Þorsteins . . . | en hann bra vid skilldinum ok hauggr B(iarni) hann þegar onytan firi Þorsteini. Þa havg[gr] . . . | suo at skiaullldurinn er aungu nytr. Þa var skialldarlaus ok atti hann . . . . | hvortveggi hlifar-

1—2. . . fridgerdir—mvni] undan at mælaz,« segir Bjarni A. 3. ganga—mins] ek finna fǫður minn áðr A. Þat sk . . .] At vísu A. 5. þat—hitta] ok bauð honum til einvígis A. 6—7. firir—er] á—ósæmd A (*s. 82 l. 13—15*). 8—10. þadan—vert] *Istedenfor dette har* A *stykket:* ok kann—son« (*s. 82 l. 16—22*). 11. bavrduzt—snarpliga] taka til at berjaz með harðfengi A. 13. Þorsteinn for þa . .] *Istedenfor dette har* A: »Gakk þú *o. s. v.* (*s. 83 l. 3*). 18. Biarni mælti . .] *Herefter mangler på grund af mbrbladets defekte tilstand et større stykke, svarende til flgd. i* A: »Margt—stoða (*s. 83 l. 10—22*). bidiazt] beiðaz A. *Med* at b. *beg. mbrbladets bagside.* 19. enn] »Eigi mun ek fyrri hǫggva,« sagði Þ. *tilf. de fleste paphdskrr.* (»Eigi munda ek frekt *o. s. v.* A). 19—21. til Þ.—firi] allan skjǫldinn af A. 22. suo—nytr] skjǫld-inn af Bjarna A. *Det flgd. stykke i* A: »Stórt—láta« (*s. 84 l. 3—9*) *mgl. i mbr.* 22—23. var—hann . .] átti Bjarni at hǫggva A.

laus. en sverdit karlsnautr beit ecki gott. Þa mælti . . . | uera s(egir) hann at taca glæp vid miclv happi ok ætla ek mer fullbodit firi mi[na] . . . | -ttv sert einn ef þu uillt mer trur uera . eigi mun ek suikia þig. B(iarni) s(egir) . . . | uopnin ok setiazt nidr ok taca a tali um þau skipti er þeira uoro a milli ok . . . | saman. Þa mælti B(iarni) lofar þu Þorsteinn at ek ganga inn til fedr þins ok segia ek . . . | fra ockrum fundi. far þv sem þv villt firi mer s(egir) Þorsteinn enn þo ræd ek þer . . . | -liga. þa geck B(iarni) inn ok at reyckiu þeiri er Þorarin karl la i. Þorarin spurdi . . . | . . hvat s(egir) þv tidennda. B(iarni) sagdi honum vig Þorsteins sonar sins. karl bles þa ok . . . | -ingiliga adr hann fell. eingan mann ætla ek sniallara uerit haf[a] . . . | enn Þorstein son þinn s(egir) B(iarni). reynt er þa nockud j s(egir) karl. B(iarni) mælti nu uil ek . . . | [H]ofs ok skaltu sitia gegnt mer i a[udru] aunduegi ok uera halldinn i avr . . . [si-]|-alfr medan þu lifir ok mun ek vera þer i sonar stad. sva er mer varit s(egir) karl sem . . . | undir ser ok at heitum verdr heimskr madr feginn. en sva eru heit ydar ha[ufdingia] . . . | uilit hugga oss eptir [slika] atburdi at þat er manadarfro. enn sa madr . . . | tekr af slikum manni sem þu ert [m]a þo uel una vid sinn hlut um huat sem at d[æma] . . . | þessi hanndsa[ul] af þer taka ok gack þu hinngat

---

1. en—gott] *mgl.* A. 3. fullbodit] fullgoldit A. 3—4. -ttv (ɔ: þótt þú?) sert einn] þik einn A. 4. uera] *Herefter i* A: Þorsteinn —þín] (*s. 84 l. 14—16*). 5—7. uopnin—saman] *mgl.* A. 9. fra —fundi] slíkt, sem ek vil A. 11. reyckiu] lokhvílu A. 13. Biarni—sins] »Víg Þ. sonar þíns« A. 14. karl—ok] *mgl.* A. 15. sniallara] snarligra A. 16—17. reynt—karl] »Eigi —mínum« A (*s. 85 l. 7—9*). 18—19. ok uera—sialfr] *mgl.* A. 20. varit] farit A. 23. hugga oss] fróa manninn A. manadarfro] mánaðarró A; en—harmar *tilf.* A (*s. 85 l. 15—17*).

i reyckiugolfit ok uerdr þu nær . . . . | skelfr a beinunum firir allz sa[kir] bædi vanheilsu ok ellis(?). eigi er ok trautt at m[er] . . . . | [ru]nnit sonar da[u]dinn. B(iarni) . . nu up i reyckiugolfit ok tok i haunnd karl[i] . . . . [þuk-]|-ladi [na]uck[ut] nidr med stockinum. hann tok þar vpp sax [ok v]illdi leggia til B(iarna) . . . . [hen-]|-dinni ok mælti vertu allra fretkalla armastr. nu mun s[k]ipta at mak . . . | s(egir) B(iarni) firi þvi at þat skaltu nv uist uita at Þorsteinn son lifir ok skal hann nu fara heim . . . . | haldinn. enn þer skal fa þræla til foruerks. en þo skal þig nu ecki skorta h . . . . | . . at hafa at skylldu medan þv lifir. Þorsteinn for heim med B(iarna) til Hofs ok fyl[gdi] . . . | hann lifdi ok vard nær einskis mannz liki at dreingskap ok karlmennzkv ok . . . . | [he]llt uel virdingu sinni allt til daudadags ok var hann þvi vinsælli sem hann var . . . . | manna bezt dreinglunndadr. Hann gerdizt trvmadr micill enn sidara hlut æfi sinna[r] . . . | ti heim en sæla Petrum ok anndadizt i þeiri favr ok huilir hann i borg . . . | -si heitir skammt hingat fra Romaborg. Biarni var kynsæll madr. hans son var Skegg[broddi] . . . | . . . var Halla modir Gudridar er Kolbeinn lavgsaugumadr atti. Inguell[dr] . . . | . . er Þorsteinn Hallzson atti af Sidv ok var þeira son Magnus fadir Einars . . . | [A]mundi uar ok son Þorsteins ok Ingvelldar. hann atti Sigridi dottur Þorgrims . . . ||

1—2. beinunum—ellis] fótum fyrir elli sakir ok vanheilsu A. 3. trautt] trútt A. 5—6. nauckut—sax] á saxi A. 8. skipta] fara A. 9. firi—at²] *mgl.* A. son] *Efter dette ord er* þinn *overspr.* 11—12. ecki—skylldu] enskis vant A. 14. . . hann lifdi] alt til dauðadags A. vard] þótti vera A. liki] maki A. 15. karlmennzkv ok . .] hreysti A. 16. allt til daudadags] *mgl.* A. vinsælli] ok betr stiltr *tilf.* A. 17. bezt dreinglunndadr] þrautbeztr A. 19. heim—Petrum] *mgl.* A. 22—23. modir Gudridar] ok Guðríðr A.

HRAFNKELS SAGA FREYS-GOÐA

Håndskriftbetegnelse.

A = AM. 156 fol.
B = AM. 158 fol.
C = AM. 443 4to.
D = AM. 551 4to.*)

*) *hvor* D *findes citeret i parentes, betegner dette, at citatet er hentet fra en yngre afskrift efter* D: AM. 451 4to, *idet nemlig denne sagas første blad mangler i* D, *ligesom håndskriftet helt igennem er stærkt beskadiget i kanterne.*

12 r 1. Þat var á dǫgum Haralds konungs hins hárfagra, Hálfdanarsonar hins svarta, Guðrøðarsonar veiðikonungs, Hálfdanarsonar hins milda ok hins matarilla, Eysteinssonar frets, Óláfssonar trételgju Svía konungs, at sá maðr kom skipi sínu til Íslands í Breiðdal, er Hallfreðr hét. Þat er fyrir neðan Fljótsdalsherað. Þar var á skipi kona hans ok son, er Hrafnkell hét. Hann var þá fimtán vetra gamall, mannvænn ok gørviligr. Hallfreðr setti bú saman. Um vetrinn andaðiz útlend ambátt, er Arnþrúðr hét, ok því heitir þat síðan á Arnþrúðarstǫðum. En um várit færði Hallfreðr bú sitt norðr yfir heiði ok gerði bú þar, sem heitir í Geitdal. Ok eina nátt dreymði hann, at maðr kom at honum ok mælti: »Þar liggr þú, Hallfreðr, ok heldr óvarliga. Fær þú á burt bú þitt ok vestr yfir Lagarfljót; þar er heill þín ǫll.« Eptir þat vaknar hann ok færir bú sitt út yfir Rangá í Tungu, þar sem síðan heitir á Hallfreðarstǫðum, ok bjó þar til elli.

Hér byrjar Hrafnkels sǫgu *overskrift* A; Saga af Hrafnkeli goða B; Saga af Hrafnkeli goða sonar Hallfreðar landnámsmanns C; Saga Hrafnkels Freysgoða (D). 4. frets] *sål.* (D); freys A, B, C (*i* C *af Torfæus rettet til* frets). 5. Breiðdal] Breiðadal B, C. 6. neðan] norðan B. 8. gørviligr] gørviligastr B. 15. heldr] til *tilf.* B.

En honum varð þar eptir gǫltr ok hafr. Ok hinn sama dag, sem Hallfreðr var í brott, hljóp skriða á húsin, ok týnduz þar þessir gripir; ok því heitir þat síðan í Geitdal.

2. Hrafnkell lagði þat í vanda sinn at ríða yfir á heiðar á sumarit. Þá var Jǫkulsdalr albygðr upp at brúm. Hrafnkell reið upp eptir Fljótsdalsheraði ok 12 v sá, hvar eyðidalr gekk af Jǫkulsdal. Sá dalr sýndiz Hrafnkatli byggiligri en aðrir dalir þeir, sem hann hafði áðr sét. En er Hrafnkell kom heim, beiddi hann fǫður sinn fjárskiptis, ok sagðiz hann bústað vilja reisa sér. Þetta veitir faðir hans honum, ok hann gørir sér bæ í dal þeim ok kallar á Aðalbóli. Hrafnkell fekk Oddbjargar Skjǫldólfsdóttur ór Laxárdal. Þau áttu tvá sonu; hét hinn ellri Þórir, en hinn yngri Asbjǫrn. En þá er Hrafnkell hafði land numit á Aðalbóli, þá efldi hann blót mikil. Hrafnkell lét gøra hof mikit. Hrafnkell elskaði eigi annat goð meir en Frey, ok honum gaf hann alla hina beztu gripi sína hálfa við sik. Hrafnkell bygði allan dalinn ok gaf mǫnnum land, en vildi þó vera yfirmaðr þeira ok tók goðorð yfir þeim. Við þetta var lengt nafn hans ok kallaðr Freysgoði, ok var ójafnaðarmaðr mikill, en mentr vel. Hann þrøngði undir sik Jǫkulsdalsmǫnnum til

---

1. gǫltr] *sål. også* (D); *de andre hdskrr. have meningsløse former, sandsynl. stammende fra en skrivfejl i det til grund liggende hdskr.:* gulgeit B, »ennt«geit C, gaulbert AM. 496 4to *(i dette hdskr. findes af Hrafnkels saga kun første og sidste side).* 2. á] yfir (D). 3. húsin] bæinn B, C, (D). 6. á[1]] *mgl.* B, C. sumarit] sumrum (D). 7. brúm] brúnni C. 8. af] upp í B, C. 9. byggiligri] byggjandi meir (D). 11. fjár-] fé- B, C. bústað] bú stór (D). 12. sér] þar B, C. 15. hinn ellri] annarr B, C. hinn yngri] annarr, h. y. B. 17. mikil] mikit C. 19. alla hina] allra handa (D). 20. sik] sér C. 21. land] lǫnd C. vildi þó vera] þó var hann (D). 23—24. mentr vel] *sål.* B, C, (D); mettr til A.

þingmanna hans, var linr ok blíðr við sína menn, en stríðr ok stirðlyndr við Jǫkulsdalsmenn, ok fengu af honum øngvan jafnað. Hrafnkell stóð mjǫk í einvígjum ok bætti øngvan mann fé, því at engi fekk af honum neinar bætr, hvat sem hann gerði. Fljótsdalsherað er yfirferðarilt, grýtt mjǫk ok blautt; en þó riðu þeir feðgar jafnan hvárir til annarra, því at gott var í frændsemi þeira. Hallfreði þótti sú leið torsótt ok leitaði sér leiðar fyrir ofan fell þau, er standa í Fljótsdalsheraði; fekk hann þar þurrari leið ok lengri, ok heitir þar Hallfreðargata. Þessa leið fara þeir einir, er kunnugastir eru um Fljótsdalsherað.

13 r **3.** Bjarni hét maðr, er bjó at þeim bæ, er at Laugarhúsum heitir. Þat er við Hrafnkelsdal. Hann var kvángaðr ok átti tvá sonu við konu sinni, ok hét annarr Sámr, en annarr Eyvindr, vænir menn ok efniligir. Eyvindr var heima með feðr sínum, en Sámr var kvángaðr ok bjó í norðanverðum dalnum á þeim bæ, er heitir á Leikskálum, ok átti hann margt fé. Sámr var uppivǫðslumaðr mikill ok lǫgkænn, en Eyvindr gørðiz farmaðr ok fór utan til Nóregs ok var þar um vetrinn. Þaðan fór hann ok út í lǫnd ok nam staðar í Miklagarði ok fekk þar góðar virðingar af Grikkja konungi ok var þar um hríð. Hrafnkell átti þann grip í eigu sinni, er honum þótti betri en annarr. Þat var hestr brúnmóálóttr at lit, er hann kallaði Freyfaxa sinn. Hann gaf Frey, vin sínum, þann hest hálfan. Á þessum hesti hafði hann svá

1. hans] *udel.* B, C. var] Hrafnkell var B, C, hann var (D). 2. stirðlyndr] torlyndr (D). Jǫkulsdalsmenn] stærri menn B, C, sína óvini (D) fengu] menn *tilf.* B, C. 4. engi] maðr *tilf.* B, C. 5. hvat—gerði] *udel.* (D). 6. blautt] yfirferðar *tilf.* C. 8. sú] sér B, C. 14. við] í (D). 27. sinn] *udel.* B, C.

mikla elsku, at hann strengði þess heit, at hann skyldi þeim manni at bana verða, sem honum riði án hans vilja. — Þorbjǫrn hét maðr; hann var bróðir Bjarna ok bjó á þeim bæ í Hrafnkelsdal, er at Hóli hét, gegnt Aðalbóli fyrir austan. Þorbjǫrn átti fé lítit, en ómegð mikla. Sonr hans hét Einarr, hinn elzti; hann var mikill ok vel mannaðr. Þat var á einu vári, at Þorbjǫrn mælti til Einars, at hann mundi leita sér vistar nǫkkurar: »því at ek þarf eigi meira forvirki en þetta lið orkar, er hér er; en þér mun verða gott til vista, því at þú ert mannaðr vel. Eigi veldr ástleysi þessarri brottkvaðning við þik, því at þú ert mér þarfastr barna minna; meira veldr því efnaleysi mitt ok fátækt; en ǫnnur bǫrn mín gøraz verkmenn; mun þér þó verða betra til vista en þeim. Einarr svarar: »Of sið hefir þú sagt mér til þessa, því at nú hafa allir 13 v ráðit sér vistir, þær er beztar eru; en mér þykkir þó ilt at hafa órval af.« Einn dag tók Einarr hest sinn ok reið á Aðalból. Hrafnkell sat í stofu. Hann heilsar honum vel ok glaðliga. Einarr leitar til vistar við Hrafnkel. Hann svaraði: »Hví leitaðir þú þessa svá sið? því at ek munda við þér fyrstum tekit hafa. En nú hefi ek ráðit ǫllum hjónum nema til þeirar einnar iðju, er þú munt ekki hafa vilja. Einarr spurði, hver sú væri. Hrafnkell kvaz eigi mann hafa ráðit til smalaferðar, en léz mikils við þurfa. Einarr kvaz eigi

---

2. honum] þeim hesti D. 4. á] at B. at] *sál.* B, D; á A, C. 6. mikla] *ur.* litla A. 6—7. hét—mikill] Einarr, hinn elzti, var mikill maðr B. 8. til Einars] við Einar D. 9. forvirki] forverk D. 10. orkar—er[2]] *sál.* B, C, D; meðan ek er hér A. 12. brottkvaðning] burtkvǫð B. 18. órval af] af órvǫl ein B, C. Einn dag] Á einum degi D. Einn—Einarr] Tók Einarr nú B, C. 20. Hrafnkel] hann B, C. 21. leitaðir] leitar B, C. 22. við þér fyrstum] fyrri við þér C. 25. ráðit] fengit C.

hirða, hvat hann ynni, hvárt sem þat væri þetta eða annat, en léz tveggja missera bjǫrg hafa vilja. »Ek geri þér skjótan kost,« sagði Hrafnkell; »þú skalt reka heim fimm tøgu ásauðar í seli ok viða heim ǫllum sumarviði. Þetta skaltu vinna til tveggja missera vistar. En þó vil ek skilja á við þik einn hlut sem aðra smalamenn mína. Freyfaxi gengr í dalnum fram með liði sínu; honum skaltu umsjá veita vetr ok sumar. En varnað býð ek þér á einum hlut: ek vil, at þú komir aldri á bak honum, hversu mikil nauðsyn sem þér er á, því at ek hefi hér allmikit um mælt, at þeim manni skylda ek at bana verða, sem honum riði. Honum fylgja tólf hross; hvert sem þú vilt af þeim hafa á nátt eða degi skulu þér til reiðu. Ger nú sem ek mæli; því at þat er forn orðskviðr, at eigi veldr sá, er varar annan. Nú veiztu, hvat ek hefi um mælt.« Einarr kvað sér eigi mundu svá meingefit at ríða þeim 14 r hesti, er honum var bannat, ef þó væri mǫrg ǫnnur til. Einarr ferr nú heim eptir klæðum sínum ok flytr heim á Aðalból. Síðan var fært í sel fram í Hrafnkelsdal, þar sem heitir á Grjótteigsseli. Einarr ferr allvel at um sumarit, svá at aldri verðr sauðvant fram alt til miðsumars; en þá var vant nær þremr tigum

---

1. hvat—væri] hvárt hann ynni D. 1—2. þetta—annat] þat eða annat verk C. 2. léz] vilja *tilf. pleon.* A, C. bjǫrg] vist B, D, bjargarvist C. 4. fimm tøgu ásauðar] ásauð minn C. 7. dalnum] dalinn D. 8. umsjá] umsjár B, umfǫr (D). 13. tólf hross] tíu hross eðr tólf D. 13—14. at—hafa] hafa þér til þarfa af þeim C. 14. skulu] þau *tilf.* B, C. hafa—reiðu] skal þér til reiðu á nótt eðr degi D. sem] *sål.* B, C, D; sem at A. 16. varar] *sål.* C; varir A, B, D. 15—16. eigi—annan] veldrat sá, er varir D. 17. meingefit] um gefit B. 18. mǫrg] hross B, C. 19. til] reiðar *tilf.* C. 20. í[2]] á B, C. 21. á] at B, C. 22. sauðvant] sauðar vant D. 23. var] varð D. nær] *udel.* D.

ásauðar eina nátt. Leitar Einar um alla haga ok finnr eigi. Honum var vant nær viku. Þat var einn morgin, at Einarr gekk út snemma, ok er þá létt af allri sunnanþokunni ok úrinu. Hann tekr staf í hǫnd sér, beizl ok þófa; gengr hann þá fram yfir ána Grjótteigsá. Hon fell fyrir framan selit. En þar á eyrunum lá fé þat, er heima hafði verit um kveldit. Hann støkti því heim at selinu, en ferr at leita hins, er vant var áðr. Hann sér nú stóðhrossin fram á eyrunum ok hugsar at hǫndla sér hross nǫkkut til reiðar ok þóttiz vita, at hann myndi fljótara yfir bera, ef hann riði heldr en gengi. Ok er hann kom til hrossanna, þá elti hann þau, ok váru þau nú skjǫrr, er aldri váru vǫn at ganga undan manni, nema Freyfaxi einn; hann var svá kyrr, sem hann væri grafinn niðr. Einarr veit, at líðr morguninn, ok hyggr, at Hrafnkell myndi eigi vita, þótt hann riði hestinum. Nú tekr hann hestinn ok slær við beizli, lætr þófa á bak hestinum undir sik ok ríðr upp hjá Grjótárgili, svá upp til jǫkla ok vestr með jǫklinum, þar sem Jǫkulsá fellr undir þeim, svá ofan með ánni til Reykjasels. Hann spurði alla sauðamenn at seljum, ef nǫkkurr hefði sét þetta fé, ok kvaz engi sét hafa. Einarr reið Freyfaxa alt frá eldingu ok til miðs aptans. Hestrinn bar hann skjótt yfir ok víða, því at hestrinn var góðr af sér. Einari kom þat í hug, at honum myndi mál

---

1. eina] *Her begynde* A, B. C *en ny sætning.* 3. létt] birt B, C, D. 3—4. létt—sunnanþokunni] birt af sunnan allri þokunni D. 4. úrinu] úðinni B, C. 5. gengr—þá] ok gengr D. 7. lá] var B, C. þat] hans C. 13. skjǫrr] *rettet;* skær A, mjǫk skær B, rennskær C, skjótust D. 16. líðr] líða mun D. hyggr] hugsar um D. 18. á bak hestinum] *udel.* C, D. 21. undir] undan D. þeim] *udel.* B. C. Reykja-] *sål.* B, C, D; Reykjár A. 25. hestrinn] hann C, D. 26. þat] þá B, C. myndi] *overspr.* A; mundi B, C, mun D.

14 v heim ok reka þat fyrst heim, sem heima var, þótt hann fyndi hitt eigi. Reið hann þá austr yfir hálsa í Hrafnkelsdal, en er hann kemr ofan at Grjótteigi, heyrir hann sauðajarm fram með gilinu, þangat sem hann hafði fram riðit áðr. Snýr hann þangat til ok sér renna í móti sér þrjá tigu ásauðar, þat sama sem hann vantat hafði áðr viku, ok støkti hann því heim með fénu. Hestrinn var vátr allr af sveita, svá at draup ór hverju hári hans, var mjǫk leirstokkinn ok móðr mjǫk ákafliga. Hann veltiz nǫkkurum tólf sinnum, ok eptir þat setr hann upp hnegg mikit. Síðan tekr hann á mikilli rás ofan eptir gǫtunum. Einarr snýr eptir honum ok vill komaz fyrir hestinn ok vildi hǫndla hann ok færa hann aptr til hrossa, en hann var svá styggr, at Einarr komz hvergi í nándir honum. Hestrinn hleypr ofan eptir dalnum ok nemr eigi staðar, fyrri en hann kemr á Aðalból. Þá sat Hrafnkell yfir borðum. Ok er hestrinn kemr fyrir dyrr, hneggjaði hann þá hátt. Hrafnkell mælti við eina konu, þá sem þjónaði fyrir borðinu, at hon skyldi fara til dyranna, því at hross hneggjaði, »ok þótti mér líkt vera gnegg Freyfaxa.« Hon gengr fram í dyrnar ok sér Freyfaxa mjǫk ókræsiligan. Hon sagði Hrafnkeli, at Freyfaxi var fyrir dyrum úti, mjǫk óþokkuligr. »Hvat mun

1. ok—heim] at reka þat fé fyrst B, C; D = A. 2. Reið] Rekr B, C. 3. í] at D. 7—8. því—með] nú heim D. 8. fénu] *Her tilf.* D: en lét lausan hestinn hjá stóðunum, en gekk heim til selsins. 9. leirstokkinn] kviðstrokinn B, kviðsloppinn C. 10. mjǫk] *udel.* D. nǫkkurum] um C. tólf] VII D. 12. á—rás] mikla rás C. gǫtunum] gǫtunni B. 13. eptir—komaz] nú D. 15. í nándir] í nánd B, C, nærri D. 16. staðar] *sal.* B, C, D; stað A. 16—17. staðar fyrri] fyrr st. D. 17. kemr] heim *tilf.* C. 19. sem] inni C. 20. borðinu] borðum C, D. fara til dyranna] út ganga D. 21. mér líkt] mikilligt B. gnegg] gneggjan D. 22. fram] ok út *tilf.* D. 24. óþokkuligr] óþokkaligr B, C.

griprinn vilja, er hann er heim kominn?« segir Hrafnkell; »eigi mun þat góðu gegna.« Síðan gekk hann út ok sér Freyfaxa ok mælti við hann: »Illa þykkir mér, at þú ert þann veg til gǫrr, fóstri minn: en heima hafðir þú vit þitt, er þú sagðir mér til, ok skal þessa hefnt verða; far þú til liðs þíns.« En hann gekk þegar upp eptir dalnum til stóðs síns. Hrafnkell ferr í rekkju sína um kveldit ok svaf af um náttina. En 15 r um morguninn lét hann taka sér hest ok leggja á sǫðul ok ríðr upp til sels. Hann ríðr í blám klæðum. Øxi hafði hann í hendi, en ekki fleira vápna. Þá hafði Einarr nýrekit fé í kvíar. Hann lá á kvíagarðinum ok taldi fé, en konur váru at mjólka. Þau heilsuðu honum. Hann spurði, hversu þeim færi at. Einarr svarar: »Illa hefir mér at farit, því at vant varð þriggja tiga ásauðar nær viku, en nú er fundinn.« Hann kvaz eigi at slíku telja; »eða hefir eigi verr at farit? hefir þat ok eigi svá opt til borit, sem ván hefir at verit, at fjárins hafi vant verit; en hefir þú ekki nǫkkut riðit Freyfaxa hinn fyrra dag?« Hann kvez eigi þræta þess mega. Hrafnkell svarar: »Fyrir hví reiztu þessu hrossi, er þér var bannat, þar er hin váru nóg til, er þér var lofat? Þar mynda ek hafa gefit þér

---

1. griprinn] garprinn C, grepprinn D. 4. þann veg] svá D. 5. til] þetta B. 7. stóðs síns] stóðsins B, D. 8. af] *udel.* D. 9—10. leggja á sǫðul] sǫðla B. 10. ríðr[1]] einn saman *tilf.* D. 12. fé] fénað C. kvíar] kví D. 14. þeim] Einarr D. 15. »Illa—mér] Mér hefir lítt D. varð] var B, er C. 16. ásauðar] ásauða B. Hann] Hrafnkell C. 17. telja] reka D. eða] en B, C. 18. hefir] *sål.* C, D; var *ur.* A. 18—19. hefir—verit[1]] *overspr.* B. sem—verit[1]] *udel.* D 19. verit[2]] orðit D. eigi] *udel.* D. 10. Freyfaxa] mínum *tilf.* B, C. hinn] *sål.* B, C; hinn inn A; *udel.* D. 21. þess mega] mega um þat D. 20—21. eigi—mega] ekki mega þess þræta alls um þat B, C. 21. Hrafnkell svarar] *udel.* B, C, D. 22. nóg] mǫrg D. 23. lofat] at ríða *tilf.* D. var lofat] váru heimiluð C.

upp eina sǫk, ef ek hefða eigi svá mikit um mælt, en þó hefir þú vel við gengit.« En við þann átrúnað, at ekki verði at þeim mǫnnum, er heitstrengingar fella á sik, þá hljóp hann af baki til hans ok hjó hann banahǫgg. Eptir þat ríðr hann heim við svá búit á Aðalból ok segir þessi tíðendi. Síðan lét hann fara annan mann til smala í selit. En hann lét færa Einar vestr á hallinn frá selinu ok reisti vǫrðu hjá dysinni. Þetta er kǫlluð Einarsvarða, ok er þaðan haldinn miðr aptann frá selinu. Þorbjǫrn spyrr yfir á Hól víg Einars, sonar síns. Hann kunni illa tíðendum þessum. Nú tekr hann hest sinn ok ríðr yfir á Aðalból ok beiðir Hrafnkel bóta fyrir víg sonar síns. Hann kvaz fleiri menn hafa drepit en þenna einn: »Er þér þat eigi ókunnigt, at ek vil øngvan mann fé bæta, ok verða menn þat þó svá gert at hafa; en
15 v þó læt ek svá, sem mér þykki þetta verk mitt i verra lagi víga þeira, er ek hefi unnit; hefir þú verit nábúi minn langa stund, ok hefir mér líkat vel til þín ok hvárum okkar til annars; mundi okkr Einari ekki hafa annat smátt til orðit, ef hann hefði eigi riðit hestinum; en vit munum opt þess iðraz, er vit erum ofmálgir, ok sjaldnar mundum vit þessa iðraz, þó at vit mæltim færra en fleira; mun ek þat nú sýna, at mér þykkir þetta verk mitt verra en ǫnnur þau, er ek hefi unnit; ek vil byrgja bú þitt með málnytu í sumar, en

2. við[2]] vér hǫfum D. 3. at[2]] af D. 4–5. hann banahǫgg] til Einars; hann fekk þegar bana D. 8. hallinn] hálsinn C, hjallann D. 9. þaðan] þar C. ok er þaðan] hér er D. 13. beiðir] biðr B, C. 14. Hann] Hrafnkell C, D. 16. gørt] búit D. 18. víga] unnit vera D. 21. smátt] sumt C. smátt til orðit] sundr borit D. 22. vit[1] *og* [2]] vér D. munum] megum D. opt] nú C. erum] várum C. 25. mitt] unnit D. 26. byrgja] *sál.* B, C, (D); byggja A. með] at D. en] *sál.* B, D; en með C; A *har* eðr í.

slátrum í haust; svá vil ek gera við þik hvert misseri, meðan þú vilt búa. Sonu þína ok dætr skulum vit í brottu leysa með minni forsjá ok efla þau svá, at þau mætti fá góða kosti af því; ok alt, er þú veizt í mínum hirzlum vera ok þú þarft at hafa heðan af, þá skaltu mér til segja ok eigi fyrir skart sitja heðan af um þá hluti, sem þú þarft at hafa; skaltu búa, meðan þér þykkir gaman at, en fara þá hingat, er þér leiðiz; mun ek þá annaz þik til dauðadags; skulum vit þá vera sáttir; vil ek þess vænta, at þat mæli fleiri, at sá maðr sé vel dýrr.« »Ek vil eigi þenna kost,« segir Þorbjǫrn. »Hvern viltu þá?« segir Hrafnkell. Þá segir Þorbjǫrn: »Ek vil, at vit takim menn til gerðar með okkr.« Hrafnkell svarar: »Þá þykkiz þú jafnmentr mér, ok munum vit ekki at því sættaz.« Þá reið Þorbjǫrn í brott ok ofan eptir heraði. Hann kom til Laugarhúsa ok hittir Bjarna bróður sinn ok segir honum þessi tíðendi, biðr, at hann muni nǫkkurn hlut í eiga um þessi mál. Bjarni kvað eigi sitt jafnmenni við at eiga, þar er Hrafnkell er; »en þó at vér stýrum penningum miklum, þá megum 16 r
vér ekki deila af kappi við Hrafnkel; ok er þat satt, at sá er svinnr, er sik kann; hefir hann þá marga málaferlum vafit, er meira bein hafa í hendi haft en

2. búa. Sonu] *sål.* D; búa með sonu A, B, C. dætr] þínar *tilf.* C. 5. hirzlum] húsum B, C, hýbýlum D. 6. skart] skort B, C, D. fyrir—sitja] fyrir þat skort líða D. 7—8. skaltu búa] þér til þarfa C. 8. fara] far B, C, D. hingat] til mín *tilf.* C. 9. leiðiz] at búa *tilf.* C. 10. þess vænta] þat vitna D. 13. Þá—Þorbjǫrn] *udel.* D. 14. okkr] ok semji með okkr *tilf.* D. 16. sættaz] ok skilja með þat *tilf.* C. 17. heraði] Hrafnkelsdal D. 19. muni] *sål.* B, C, D; mundi A. í] at D. þessi mál] eptirmál Einars D. 20. sitt—við] við sitt jafnmenni um D. 21. miklum] nǫkkurum D. 22. vér] vit B. ekki] ætla oss at *tilf.* D. satt] orð *tilf.* C, er mælt er *tilf.* D. 23. hann] Hrafnkell D. 23—24. marga—vafit] menn í málaferlum lúit D. 24. er] at D.

vér; sýniz mér þú vitlitill við hafa orðit, er þú hefir svá góðum kostum neitat; vil ek mér hér øngvu af skipta.« Þorbjǫrn mælti þá mǫrg herfilig orð til bróður síns ok segir því síðr dáð í honum, sem meira lægi við. Hann ríðr nú í brott, ok skiljaz þeir nú með litilli blíðu. Hann léttir eigi fyrr, en hann kemr ofan til Leikskála, drepr þar á dyrr. Var þar til dyra gengit. Þorbjǫrn biðr Sám út ganga. Sámr heilsaði vel frænda sínum ok bauð honum þar at vera. Þorbjǫrn tók því ǫllu seint. Sámr sér ógleði á Þorbirni ok spyrr tíðenda; en hann sagði víg Einars, sonar síns. »Þat eru eigi mikil tíðendi,« segir Sámr, »þótt Hrafnkell drepi menn.« Þorbjǫrn spyrr, ef Sámr vildi nǫkkura liðveizlu veita sér: »Er þetta mál þann veg, þótt mér sé nánastr maðrinn, at þó er yðr eigi fjarri hǫggvit.« »Hefir þú nǫkkut eptir sæmdum leitat við Hrafnkel?« Þorbjǫrn sagði alt hit sanna, hversu farit hafði með þeim Hrafnkeli. »Eigi hefi ek varr orðit fyrri,« segir Sámr, »at Hrafnkell hafi svá boðit nǫkkurum sem þér. Nú vil ek ríða með þér upp á Aðalból, ok fǫrum vit lítillátliga at við Hrafnkel, ok vita, ef hann vill halda hin sǫmu boð; mun honum nǫkkurn veg vel fara.« »Þat er bæði,« segir Þorbjǫrn,

2. kostum] vistum (D). 3—4. mælti—síns] talaði þá mǫrgum herfiligum orðum við bróður sinn D. 7. dyra] hurðar C, (D). 8. ganga] at g. B, C. 9. vel] ok glaðliga *tilf.* D. frænda] Þorbirni f. D. 10. ǫllu] heldr B, C. seint] seinliga (D). sér—Þorbirni] finnr ógleði Þorbjarnar D. 11. sagði] honum *tilf.* B. 12. mikil] ný D. 13. menn] hefir hann jafngóð verit boð oxar (!) *tilf.* D. 13—14. vildi—sér] vili nǫkkurr liðveizlumaðr vera D. 14. þann veg] skeð *tilf.* C 16. sæmdum] sæmd þinni D. leitat] segir Sámr *tilf.* D. 17. Hrafnkel?«] segir Sámr *tilf.* C. 19. fyrri] *udel.* D. svá—nǫkkurum] neinum manni þvílíkar sæmdir boðit D. 23. segir Þorbjǫrn] *udel.* D.

»at Hrafnkell mun nú eigi vilja; enda er mér þat nú eigi heldr í hug, en þá er ek reið þaðan.« Sámr segir: »Þungt get ek at deila kappi við Hrafnkel um málaferli.« Þorbjǫrn svarar: »Því verðr engi uppreist yðar ungra manna, at yðr vex alt í augu; hygg ek, at engi maðr muni eiga jafnmikil auðvirði at frændum sem ek; sýniz mér slíkum mǫnnum illa farit sem þér, er þykkiz lǫgkænn vera ok ert gjarn á smásakir, 16 v en vilt eigi taka við þessu máli, er svá er brýnt; mun þér verða ámælissamt, sem makligt er, fyrir því at þú ert hávaðamestr ór ætt várri; sé ek nú, hvat sǫk horfir.« Sámr svarar: »Hverju góðu ertu þá nær en áðr, þótt ek taka við þessu máli, ok sém vit þá báðir hraktir?« Þorbjǫrn svarar: »Þó er mér þat mikil hugarbót, at þú takir við málinu; verðr at þar, sem má.« Sámr svarar: »Ófúss geng ek at þessu; meir geri ek þat fyrir frændsemi sakir við þik; en vita skaltu, at mér þykkir þar heimskum manni at duga, sem þú ert.« Þá rétti Sámr fram hǫndina ok tók við málinu af Þorbirni. Sámr lætr taka sér hest ok ríðr upp eptir dal ok ríðr á bæ einn ok lýsir víginu; fær sér menn á hendr Hrafnkeli. Hrafnkell spyrr þetta ok þótti hlægiligt, er Sámr hefir tekit mál á hendr honum.

---

1. Hrafnkell] hann D. 1—2. þat—heldr] nú eigi heldr svá C. 5. manna] segir Þorbjǫrn *tilf.* A *pleon.*; *dette indskud findes ikke i* B, C, D. augu] augum B, C. 6. maðr] *udel.* B. at f.] af f. B, C. 11. ór] í B, C. 11—12. sǫk horfir] at sǫk hefir D. 12—13. en áðr] *udel.* D. 14. er—þat] væri þetta D. 15. verðr at þar] verði at því B, verði af því C. þar, sem] því kaupi,« sagði Þorbjǫrn, »er D. 16. at þessu] þó at við Hrafnkel D. 18. heimskum manni] ekki C. at] at *tilf.* D. 20. sér hest] hest sinn C. 21—22. fær sér menn] *udel.* D. 22. Hrafnkeli] fær . . *(lakune)* manna *tilf.* D. 23. er] at B, C. mál] við máli D. honum] gørði hann sér ekki hríð at bráðari *tilf.* D.

Leið nú á vetrinn; en at vári, þá er komit var at stefnudǫgum, ríðr Sámr heiman upp á Aðalból ok stefnir Hrafnkeli um víg Einars. Eptir þat ríðr Sámr ofan eptir dalnum ok kvaddi búa til þingreiðar, ok sitr hann um kyrt, þar til er menn búaz til þingreiðar. Hrafnkell sendi þá menn ofan eptir dalnum ok kvaddi upp menn. Hann ferr með þingmǫnnum sínum, sjau tøgum manns. Með þenna flokk ríðr hann austr yfir Fljótsdalsherað ok svá fyrir vatnsbotninn ok um þveran háls til Skriðudals ok upp eptir Skriðdal ok suðr á Øxarheiði til Berufjarðar ok rétta þingmanna leið á Síðu. Suðr ór Fljótsdal eru sjautján dagleiðir á Þingvǫll. En eptir þat er hann var á brott riðinn ór heraði, þá safnar Sámr at sér mǫnnum. Fær hann mest til reiðar með sér einhleypinga ok þá, er hann hafði saman kvatt; ferr Sámr ok færr
17 r þessum mǫnnum vápn ok klæði ok vistir. Sámr snýr aðra leið ór dalnum. Hann ferr norðr til brúa ok svá yfir brú ok þaðan yfir Mǫðrudalsheiði, ok váru í Mǫðrudal um nátt. Þaðan riðu þeir til Herðibreiðstungu ok svá fyrir ofan Bláfjǫll ok þaðan í Króksdal ok svá suðr á Sand, ok kómu ofan í Sauðafell ok

---

1. nú á vetrinn] af sumar þetta ok vetr hinn næsti D. 2. stefnudǫgum] stefnulǫgum B ((A *har* -dǫgum. *rettet til* -lǫgum *el. omr.*). Aðalból] með nǫkkura menn *tilf.* C. 4. þingreiðar] með sér *tilf.* D. ok] síðan *tilf.* D. 5. hann] síðan C. 5—6. þingreiðar] þings C, D. 6. menn] *udel.* C. dalnum] Jǫkulsdal D. 7. ferr] fekk B. 8. sjau tøgum] með s. t. C. manns] menn B, manna C, D. 7—8. ferr—manns] fær ór þingá sinni LXX manna D. 9. -botninn] -brunn D. 12. Suðr] Austr C. sjautján] sjau B. 13. er hann] Hrafnkell C. 14. sér] *udel* D. 15. reiðar] -manna *tilf.* B. hann—sér] Sámr sér mest til reiðar D. 16. saman] *udel.* D. ferr—færr] fær Sámr C, Sámr fær D. 17. Sámr] ok B, C. 19—20. ok[2]—um] kómu í Mǫðrudal, váru þar eina D. 20. Þaðan] Þá D. 21. -tungu] -tungna D.

þaðan á þingvǫll; ok var þar Hrafnkell eigi kominn; ok fórz honum því seinna, at hann átti lengri leið. Sámr tjaldar búð yfir sínum mǫnnum hvergi nær því, sem Austfirðingar eru vanir at tjalda; en nǫkkuru síðar kom Hrafnkell á þing. Hann tjaldar búð sína, svá sem hann var vanr, ok spurði, at Sámr var á þinginu. Honum þótti þat hlægiligt. Þetta þing var harðla fjǫlment. Váru þar flestir hǫfðingjar þeir, er váru á Íslandi. Sámr finnr alla hǫfðingja ok bað sér trausts ok liðsinnis; en einn veg svǫruðu allir, at engi kvaz eiga svá gott Sámi upp at gjalda, at ganga vildi í deild við Hrafnkel goða ok hætta svá sinni virðingu; segja ok þat einn veg flestum farit hafa, þeim er þingdeilur við Hrafnkel hafa haft, at hann hafi alla menn hrakit af málaferlum þeim, er við hann hafa haft. Sámr gengr heim til búðar sinnar, ok var þeim frændum þungt í skapi, ok ugðu, at þeira mál myndi svá niðr falla, at þeir myndi ekki fyrir hafa nema skǫmm ok svívirðing; ok svá mikla áhyggju hafa þeir frændr, at þeir njóta hvárki svefns né matar, því at allir hǫfðingjarnir skáruz undan liðsinni við þá frændr, jafnvel þeir, sem þeir væntu, at þeim myndi lið veita.

4. Þat var einn morginn snemma, at Þorbjǫrn karl vaknar. Hann vekr Sám ok bað hann upp standa: »Má ek ekki sofa.« Sámr stendr upp ok ferr í klæði sín. Þeir ganga út ok ofan at Øxará, fyrir neðan brúna. 17 v

---

3. yfir] *udel.* C. 7. hlægiligt] hæðiligt D. 10. einn—svǫruðu] miǫk svǫruðu einum munni D. 11. gott] mikit B, C. 13—14. ok þat—haft] þeir einn veg hafa í flestum stǫðum farit, er menn hafa þingdeilur átt við Hrafnkel D. 15—16. við—haft] haft hafa C. 17. þeira mál] þetta D. 18. fyrir] af C. 19. skǫmm] ok sneypu *tilf.* D. 21. því at] en D. 23. lið] liðsemd D.

Þar þvá þeir sér. Þorbjǫrn mælti við Sám: »Þat er ráð mitt, at þú látir reka at hesta vára, ok búumz heim; er nú sét, at oss vill ekki annat en svívirðing.« Sámr svarar: »Þat er vel, af því at þú vildir ekki annat en deila við Hrafnkel ok vildir eigi þá kosti þiggja, er margr myndi gjarna þegit hafa, sá er eptir sinn náunga átti at sjá. Frýðir þú oss mjǫk hugar ok ǫllum þeim, er í þetta mál vildu eigi ganga með þér; skal ek ok nú aldri fyrr af láta, en mér þykkir fyrir ván komit, at ek geta nǫkkut at gert.« Þá fær Þorbirni svá mjǫk, at hann grætr. Þá sjá þeir vestan at ánni, hóti neðar en þeir sátu, hvar fimm menn gengu saman frá einni búð. Sá var hár maðr ok ekki þrekligr, er fyrstr gekk, í laufgrænum kyrtli ok hafði búit sverð í hendi, réttleitr maðr ok rauðlitaðr ok vel í yfirbragði, ljósjarpr á hár ok mjǫk hærðr. Sá maðr var auðkenniligr, því at hann hafði ljósan lepp í hári sínu hinum vinstra megin. Sámr mælti: »Stǫndum upp ok gǫngum vestr yfir ána til móts við þessa menn.« Þeir ganga nú ofan með ánni; ok sá maðr, sem fyrir gekk, heilsar þeim fyrri ok spyrr, hverir þeir væri. Þeir sǫgðu til sín. Sámr spurði þenna mann at nafni, en hann nefndiz Þorkell ok kvaz vera Þjóstarsson. Sámr spurði, hvar hann

2. búumz] búaz D, komumz B, C. 3. sét] auðsét C, D. 4. svarar—vel] segir þat vel vera C. 7. sinn náunga] sínum náun(gi) D. oss] mér C. 8. ok—þeim] þeir D. mál] efni D. 11. Þá[1]] Ok er þessu tali er lokit D. fær Þorbirni] *sál.* C, D; ferr Þorbjǫrn *ur.* A, B. grætr] af *tilf.* C; grét mjǫk af D. 12. neðar en] *sál.* B, C. D; neðan er A. 14. fyrstr] fyrir þeim D. er fyrstr gekk] sem fyrir þeim var ok fyrstr gekk B, C. 16. ljósjarpr] ljóslitaðr C. 19. »Stǫndum—gǫngum] at þeir myndi upp standa ok ganga D. 23. þenna mann] þessa menn D. 24. Þjóstarsson] *sál.* D; *jfr. nedf. membranbladet;*; Þorsteinsson A, B, C. A *har senere det rigtigere* Þjóstars-

væri ættaðr, eða hvar hann ætti heima. Hann kvaz vera vestfirzkr at kyni ok uppruna, en eiga heima í Þorskafirði. Sámr mælti: »Hvert ertu goðorðsmaðr?« Hann kvað þat fjarri fara. »Ertu þá bóndi?« sagði Sámr. Hann kvaz eigi þat vera. Sámr mælti: »Hvat manna ertu þá?« Hann svarar: »Ek em einn einhleypingr; kom ek út í fyrra vetr; hefi ek verit utan sjau vetr ok farit út í Miklagarð, en em handgenginn Garðskonunginum; en nú em ek á vist með bróður mínum, þeim er Þorgeirr heitir.« »Er hann goðorðsmaðr?« segir Sámr. Þorkell svarar: »Goðorðsmaðr er hann víst um Þorskafjǫrð ok víðara um Vest- 18 r fjǫrðu.« »Er hann hér á þinginu?« segir Sámr. »Hér er hann víst.« »Hversu margmennr er hann?« »Hann er við sjautigu manna,« segir Þorkell. »Eru þér fleiri bræðrnir?« segir Sámr. »Er hinn þriði,« segir Þorkell. »Hverr er sá?« segir Sámr. »Hann heitir Þormóðr,« segir Þorkell, »ok býr í Gǫrðum á Álptanesi; hann á Þórdísi, dóttur Þórólfs Skallagrímssonar frá Borg.« »Viltu nǫkkut liðsinni okkr veita?« segir Sámr. »Hvers þurfi þit við?« segir Þorkell. »Liðsinnis ok afla hǫfðingja,« segir Sámr, »því at vit eigum málum at skipta við Hrafnkel goða um víg Einars Þorbjarnarsonar, er vit megum vel hlíta okkrum flutningi með þínu fulltingi.« Þorkell svarar: »Svá er, sem ek sagða, at ek em engi goðorðsmaðr.« »Hví ertu svá afskipta gǫrr, þar sem þú ert hǫfðingjason sem aðrir bræðr

2. eiga heima] heimili sagðiz hann eiga D. 3. »Hvert] *sål.* B, C; Hvar *ur.* A. »Hvert ertu] hvárt hann væri D. 7. vetr] sumar C, D. 10. Þorgeirr] *i* C *ur.* Þorgrímr *både på dette sted og i det flgd.* 12. víðara] annarsstaðar *tilf.* D. 14—15. »Hann er] *udel.* B, C. 16. »Er hinn] *sål.* B, C, D; »Hinn A. 20. okkr] bræðrum *tilf.* C. 24. er] en B, C. 26. afskipta] afskiptr D.

þínir?« Þorkell sagði: »Eigi sagða ek þér þat, at
br. r ek || ætta þat eigi en ek sellda þat j hendr Þorgeiri brodur minum mannaforrad mitt adr en ek for utan | sidan hefir ek eigi vid tekit firi þvi at mer þikir vel komit medan hann vardveitir. gangi þid ꜳ fund hans. bi|dit hann ꜳ sia. hann er skǫrungR j skapi ok dreingr godr ok j alla stadi uel mentr vngr madr ok met|n-adargiarn. eru slikir menn vænztir til at ueita yckr lidsinne. S(amr) s(egir). af honum munum vit ek|ki fa nema þu sert j flutningi med ockr. Þorkell s(egir) þvi mun ek heita at vera helldr med yckr | en moti med þvi at mer þikir ærin naudzsyn til at mæla eptir naskyldan mann. fari þit nv | firi til bvdarinnaR ok gangit jnn j bvdina. er mann folk j svefni. þid munud sia huar standa jnnar | um þuera budina tvǫ hudfǫt ok Reis ek upp or ǫdru en j ǫdru hvilir Þorgeirr brodir minn. | hann hefir haft kveisv mykla j fætinum sidan hann kom a þingit ok þvi hefir hann litid sofit wm | nætr en nv sprack fotrin j nott ok er oR kueisunaglinn en nv hefir hann sofnad si|dan ok hefir Rettan fotin vt vndan fǫtvnum fram ꜳ fota

---

1. þér þat] *udel.* B, C. 2. ætta] *Her begynder det af denne saga bevarede membranblad. Bladet er defekt, idet flere linjer mangle både oventil og nedentil på grund af kanternes beskæring: også i marginen ere af samme årsag enkelte ord hist og her beskadigede eller bortfaldne.* þat[2] *udel.* C. en— þat] selda ek D. 7. madr] *udel.* C. 8. yckr] yðr C, D. 9. lidsinne] »slidsinne« *opr. skr. i mbr.* 10. flutningi] fulltingi ok flutningi B. 11. yckr] yðr C. 12. naudzsyn] z *er i dette ord både her og i det flgd. skrevet halvt over linjen.* til] vera *tilf.* D. 13. naskyldan] svá n. C. fari þit] farið C. firi] fyrri C. 14. er mann folk] enn mun fólk B, enn mun þó fólk C, en alt mun fólk D. þid] þér B, C. 17. hann— mykla] kveisu mikla hefir hann haft D. 19. fotrin] meinit C. nott] nætrelding D. 20. sofnad] sofit B, C.

fiólina sakir ofrhita er | ꜳ er ꜳ fætinum. gangi sa hinn gamli madr firi ok sva jnnar eptir bvdinne. mer synizt hann miog | hrymdr bædi at syn ok elli. þa er þu madr segir Þorkell kemr at hudfatinu skaltv ʀas[a] | miog ok fall ꜳ fota fiólina ok tak j tana þa er vm er bvndit ok hnyck at þer ok v[it] | hversu hann verdr vid. S(amr) m(ælti) heilʀadr muntv óckr vera en eigi synizt mer þetta ʀadligt. Þorkell svar[ar] | annat hvort verdi þit at gera at hafa þat sem ek legg til. eda leita ecki ʀada til min. S(amr) mælt[i] | ok segir. svo skal gera sem hann gefr ʀad til. Þorkell kvazt mundu ganga sidar þvi at ek bid manna minna ok | nv gengu þeir S(amr) ok Þorb(iö)rn ok koma j bvdina. suofu þar menn aller. þeir sia bratt huar Þorgei[r] | la. Þorb(iö)rn karl geck firi ok for miog ʀasandi en er hann kom at hudfatinu þa fell hann ꜳ fo[ta] fiólina ok þrifr j tana þa er uanmatta var ok hnyckir at ser. en Þorgeir vacknar uid ok hlio[p] vp j hudfatinu ok spurdi huer þar færi svo hrapalliga at hlypi ꜳ fætr m(önnu)m er adr [voru] | uanmatta. en þeim Sami vard ecki at ordi. þa snaradi Þorkell jn j budina ok mælti til | Þorgeirs brodur sins uer eigi svo bradr ne odr frændi um þetta þvi at þic mvn ecki saka en morgum [te]kzt ver en uill

1. aa[2]] *tilf. forkortelsestegn for* er *i mbr.* er aa f.] er f. B, var f. D. 3. miog—syn] bæði hrymðr mjǫk at sjón D. 5. fall] falla B, C. 6. ok vit] *overspr.* B, C. hann] honum D. 9. þit] þér B, C. 10—11. mælti—gera] segir, at svá skyldi vera D. 11. gera] vera C. svo—gera] svá skulu vera B. gefr] gaf D. 11—12. Þorkell—mundu] en ek mun D. 12. sidar] síðan A, B. bid] hér *tilf.* C. minna] annarra C. 12—13. ok nv] Nú A, B, C, D. 13. ok koma] *udel.* C. 16. kom] mjǫk *tilf.* D. 18. hnyckir] rykkir C. 19. huer] hverjir D. 20. hlypi] hlaupa B, C. 21. ordi] munni D. snaradi] snaraðiz C. 23. svo] *udel.* C. 24. saka] um þetta *tilf.* D. ver] miðr C.

ok verdr þat morgum at þa fa eigi allzs gæt jafnuel er honum er mikit j sk[a]|pi. en þat er vorkun frændi at þer se sar fotr þinn er mikit mein hefir j verit. muntu þess | mest a þer kenna. nu ma ok þat vera at gǫ̇mlum manni se eigi osæʀari sonardavdi sinn en [fa] | ǫ̇nguar bætr ok skorti hvevitna sialfr. mun hann þess giorst kenna ꜳ ser ok er þat at vonum [at] | sa madr gæti eigi allz uel er mikit byʀ j skapi. Þorgeir s(egir) ecki hugda ek at hann mæti [mik] | þessa kunna þvi at eigi drap ek son hans ok ma hann af þvi eigi ꜳ mer þessu hefna. eigi villdi hann ꜳ [þer] | þessu hefna segir Þorkell en for hann at þer hardara en hann villdi ok gallt hann oskygnleika sins [en] | uænti ser af þer nǫ̇ckurs traustz. er þat nu dreingskapr at ueita gǫ̇mlum manni ok þurpt[ugum]. | er honum þetta navdzsyn en eigi seiling þo at hann mæli eptir son sinn. en nv gang[a al]lir hǫ̇fdingiar undan lidueizslu uid þessa menn ok syna j þvi mikin odreingska[p] | Þorgeirr mælti: »Við hvern eiga þessir menn at kæra?« Þorkell svaraði: »Hrafnkell goði hefir vegit son hans Þorbjarnar saklausan. Vinnr hann hvert óverk at ǫðru, en vill engum

1. morgum] hreldum *tilf.* C. þa] *udel.* C. 2. er[1]] ef C. honum] þeim A. 3. at] þó at D. 4. muntu] ok *tilf.* A. þess] þessa C. ma] mun B. ma ok þat] mun þat ok eigi síðr C. 5. se] mun B. 6. sinn en fa] sinn, hann fær B, sem hann fær C. hvevitna] hvervetna B, C, hvetvetna D. 11 *og* 12. þessu] þessa B, C. A *har på første sted* þessa, *på andet sted* þessu. 11 *og* 12. þessu hefna] þetta herða D. 13. gallt hann] galztu C. 14. sins] hans C. 16. seiling] tilseiling C. 17. en nv] Nú A. 18. lidueizslu] *udel.* C. 19. mikin] *udel.* D. 19—*s. 114 l. 5.* Þorgeirr—við] *efter papirshdskr.* A; *borte i membranbladet på grund af dettes beskæring.* 21. hans—saklausan] *sål.* B, D, Þorbjarnar saklausan C. A *har:* hans«. Þorgeirr spurði: »Saklausan?« 22. hvert—ǫðru] *sål.* B, C; annat óverkan at ǫðru D. A *har:* hvers verkan at ǫngu.

manni sóma vinna fyrir.« Þorgeirr mælti: »Svá mun mér fara sem ǫðrum, at ek veit eigi mik þessum mǫnnum svá gott eiga upp at inna, at ek vilja ganga í deilur við Hrafnkel. Þykkir mér hann einn veg fara hvert sumar við | þa menn sem malvm eigu at skipta uid hann at flestir menn fá litla virðing eða øngva adr lvki ok se ek þar fara einn veg óllum. get ek af þvi flesta menn ofusa til þa | sem eingi nædzsyn dregr til. Þorkell s(egir) þat ma uera at svo færi mer at ef ek væra hófdingi | at mer þætti jllt at deila vid Hrafnkel en eigi synizt mer svo firir þvi at mer þæti vid þann bezt | at eiga er allir hreckiazt firir adr ok þætti mer mikit uaxa min virding eda þess hó|fdingia er a Hrafnkel gæti nóckura vik ʀoid en minkazt ecki þo at mer færi sem ódrum | firi þvi at ma mer þat sem yfir margan gengʀ. hefir sa ok jafnan er hættir. se ek segir Þorgeir hver|su þer er gefit at þu uillt ueita þessvm m(ónnu)m. nu mvn ek selia þer j hendr god|ord mitt ok manna forʀad ok haf þu þat sem ek hefir haft adr en þadan af hófum | vit jófnud af badir ok ueittv þa þeim er þu villt. svo synizt mer segir Þorkell sem þa | mune

mbr.

---

1. vinna fyrir] unna fyrir B, C, unna D. 3. upp at inna] at launa D. 4. einn] þann C. 5—6. þa—hann] *efter membranen; læselig del af en halvt bortskåren linje foroven på bagsiden.* 6—7. at—øngva] *efter* A; *borte i mbr.* 7. adr] *Her begynder den første ubeskårne linje på membranbladets bagside, og herfra fortsættes uafbrudt efter mbr.* 8. flesta menn] *i mbr.* flesta *med et* m *skrevet over linjen mellem* (flest)a *og det flyd.* o(fusa). flesta—ofusa] f. ófúsa D. A *har* flestum ófýsa. þa] *utydl. i mbr.* eingi] eigi A. 9. nædzsyn dregr] *omv.* B, C. ma] mun C. 10 at[1]] *udel.* D. 13—14. min—eda] virðing D. 16. þvi at ma] þat; má A, B, C. þat] *udel* C. 21. jófnud] jafnað A. jófnud af] jǫfnum hǫndum D. 22. synizt] líz D. muni] mundi A.

godord uort bezt komit er þv hafir sem leingzt. ann ek ǫngum svo | uel sem þer at hafa þvi at *þu* hefir marga hluti til menntar vm fram alla oss | brædr. en ek oʀadinn huad er ek uil af mer gera at bragdi. en þu ueizst frændi at | ek hefi til fars*) hlutazt sidan ek kom til Jslandzs. ma ek nv sia huad min ʀad | eru. nu hefi ec flutt sem ek mun at sinne. kann uera at Þorkell leppr komi þar at hans | ord verdi meir metin. Þorgeir s(egir) se ek nu huersu horfir frændi at þer mislikar en | *ek* ma þat eigi vita ok munvm uit fylgia þessum m(ǫnnu)m hversu sem fer ef þu villt. Þorkell [mælti] | þessa eins bid ek at mer þikir betr at veitt se. til huers þikiazt þessir menn fæ[rir] | segir Þorgeir svo at framkvæmd uerdi at þeira mali. svo er sem ek sagda j dag at | [s]tyrk þurfum uit af hǫfdingium en mala fluttning æ ek undir mer. Þorgeir kuad | honum þa gott at duga ok er nv þat til at bua mal til sem ʀettligazt en mer þikir | sem Þorkell vile at þid vitid hans adr domar fara vt.

---

*) fars] *sandsynl. fejlskrevet i mbr. for* fazs ɔ: fás. *Papirshdskrr. have følgende former:* fáás A, faz B, »fatstz« C, faas D.

---

1. er] at D. 2. *þu*] *overspr. i mbr.* 4. ek[1]] er *tilf.* D. at b.] af b. B, C. 6. Jslandzs] z *halvt over linjen.* huad] hver D. 7. eru] gilda skulu C. hefi ec] *i mbr. skr.* hefic. 8. þar] þar at A. 8—9. hans—metin] A *har* m̄ *for* metin (D: metin); fyrir hans orð verði meiri menn B, C (»menn« B, »m̄« C). 9—10. horfir—mislikar] þér mislíkar við mik C. 10. mislikar] við mik *tilf.* B. en *ek*] *udel.* B, má ek C; ek *er bortfaldet i mbr. og her tilføjet efter papirshdskrr.* (A, C, D). 11. uit] vér D. fylgia] snúaz í með D (snú- *efter* 451). 12. ef þu villt] *udel.* B, C. 13. veitt se] svá sé gørt, sem ek bið D. 14. at[2]] á C. 15. j dag] segir Sámr *tilf.* C; sagði Sámr D. 16. uit] vér D. af hǫfdingium] at hǫfðingja C. mer] sjálfum *tilf.* C. 17. at duga] at at d. D. þat] svá D. 18. ʀettligazt] kænligast B, C.

munu þit þa hafa annat huort | [firir] yckar þra nóckura hugan eda læging en meir en adr ok hreliing ok skapra|vn. gangid nv heim ok verit katir af þvi at þess munu þid uid þurfa ef þit skulut deila | [vid] Hrafnkel at þit berit yckr vel vp vm hrid en segi þit ỏngvm manni at vit hỏfum liduei[z]lu heitit yckr. þa geingu þeir heim til budar sinar. uoru þa ỏlteitir. menn undrud|[u]zt þetta aller þvi þeir hefdi svo skiot skapskipti tekit þar sem þeir uoru ogladir er | [þeir] foru heiman. nv sitia þeir þar til er domar fara ut. þa kvedr Samr upp menn sina ok | [gen]gʀ til lỏgbergs. var þar þa domr settr. S(amr) geck þa diarfliga at dominum. hann hefr | [þe]gar vp uott nefnv ok sotti mal sitt at ʀettum landzs lỏgum ꜳ hendr Hrafnkeli go|[da] miskunar lꜹst*) med skỏrvgligum fluttningi. þessu næst koma þeir Ꝥiostarssynir | [med] mykla sueit manna. aller menn vestan af landi veittv þeim lid ok syndizt þat at | [Ꝥio]stars synir uoru menn vinsælir. S(amr) sotti malit j dom þangad til er Hrafnkeli var bodit *til* uarnar ne||ma sá maðr væri

---

*) miskunar lꜹst] *sandsynl. fejl for* miskviðalaust. A, B, C *have* miskunnarlaust, D: miskviðalaust.

---

2. eda læging] ok hæging C. meir] meiri A, B, C, D. ok h.] eða nǫkkura h. C. en m.—ok h.] eðr enn meiri D. 3. ok[1]] eðr D. 4. þess] þat C. 5. Hrafnkel] hrafkel *i mbr.* þit berit] bera D. 6. manni] *udel.* B, C. yckr] yðr B, *udel.* D. 7. ỏlteitir] sem ǫlteitir menn C, einteitir D. 8. menn] *danner i C slutningen af den foregående sætning (se den foreg. note);* þeira *tilf.* D. aller] *udel.* D. 9. ogladir] svá ókátir C. 10. þeir] í búð sinni *tilf.* C. 12. -bergs] -bergis A, B, C. 16. þessu] Þar B. Ꝥiostarssynir] Þorsteinssynir B, C. 17—18. veittv—lid] þeir er þar vóru, slóguz í lið með þeim D. 18. syndizt] sýndu B, C, sýndi D. 19. sotti] setti B, C. malit] mál B. j] yfir D. þangad] þar B, C. 20. *til*] *overspr. i mbr., tilf. her efter paphdskrr.* uarnar] varna D. ne-] *Her ender membranbladet.*

þar við staddr, er lǫgvǫrn vildi frammi hafa fyrir hann at réttu lǫgmáli. Rómr varð mikill at máli Sáms; kvaz engi vilja lǫgvǫrn fram bera fyrir Hrafnkel. Menn hlupu til búðar Hrafnkels ok sǫgðu honum, hvat um var at vera. Hann veikz við skjótt ok kvaddi upp menn sína ok gekk til dóma, hugði, at þar myndi lítil vǫrn fyrir landi; hafði hann þat í hug sér at leiða smámǫnnum at sækja mál á hendr honum; ætlaði hann at hleypa upp dómum fyrir Sámi ok hrekja hann af málinu. En þess var nú eigi kostr. Þar var fyrir sá mannfjǫldi, at Hrafnkell komz hvergi nær; var honum þrøngt frá í burtu með miklu ofríki, svá at hann náði eigi at heyra mál þeira, er hann sóttu; var honum því óhægt at færa lǫgvǫrn fram fyrir sik. En Sámr sótti málit til fullra laga, til þess er Hrafnkell var alsekr á þessu þingi. Hrafnkell gengr þegar til búðar ok lætr taka hesta sína ok ríðr á brott af þingi ok unði illa við sínar málalyktir, því at hann átti aldri fyrr slíkar. Ríðr hann þá austr Lyngdalsheiði ok svá austr á Síðu, ok eigi léttir hann fyrr en heima í Hrafnkelsdal ok sez á Aðalból ok lét, sem ekki hefði í orðit. En Sámr var á þingi ok gekk mjǫk uppstertr. Mǫrgum mǫnnum þykkir vel, þó at þann veg hafi at boriz, at Hrafnkell hafi hneykju farit, ok minnaz nú, at hann hefir mǫrgum ójafnað sýnt.

---

3. kvaz—vilja] ok spurt, hvárt engi vili B, ok sp., hv. e. vildi C. vilja—Hrafnkel] maðr þetta gøra vilja D. 5. hvat—vera] hvar komit var D. 6. gekk] *tilf. efter* C, D; *udel.* A, B. 7. landi] hendi C. þat] *ur.* þar A. 8. leiða] hann skyldi l. D. smámǫnnum] sína menn til B, m. s. t. C. 9. dómum] dóminum C. 15—16. til þess er] þangat til at D. 16. er] at B, C. var] varð C. 17. þegar] *udel.* D. 21. heima] hann kemr B, C, h. k. heim D. sez] settiz D. 22. hefði] væri D. í] við B. þingi] eptir *tilf.* C. 23. uppstertr] uppstærtr B, C. 24. hneykju] hneykjufǫr C.

Sámr bíðr til þess, at slitit er þinginu. Búaz menn þá heim. Þakkar hann þeim bræðrum sína liðveizlu: en Þorgeirr spurði Sám hlæjandi, hversu honum þætti 20 v at fara. Hann lét vel yfir því. Þorgeirr mælti: »Þykkiz þú nú nǫkkuru nær en áðr?« Sámr mælti: »Beðit þykkir mér Hrafnkell hafa sneypu, er lengi mun uppi vera, þessi hans sneypa, ok er þetta við mikla fémuni.« »Eigi er maðrinn alsekr, meðan eigi er háðr féránsdómr, ok hlýtr þat at hans heimili at gera; þat skal vera fjórtán náttum eptir vápnatak.« En þat heitir vápnatak, er alþýða ríðr af þingi. »En ek get,« segir Þorgeirr, »at Hrafnkell mun heim kominn ok ætli at sitja á Aðalbóli; get ek, at hann mun halda manna forráð fyrir yðr. En þú munt ætla at ríða heim ok setjaz í bú þitt, ef þú náir, at bezta kosti. Get ek, at þú hafir þat svá þinna mála, at þú kallir hann skógarmann; en slíkan ægishjálm get ek at hann beri yfir flestum sem áðr, nema þú hljótir at fara nǫkkuru lægra.« »Aldri hirði ek þat,« segir Sámr. »Hraustr maðr ertu,« segir Þorgeirr, »ok þykkir mér, sem Þorkell frændi vili eigi gera endamjótt við þik. Hann vill nú fylgja þér, þar til er ór slítr með ykkr Hrafnkeli, ok megir þú þá sitja um kyrt. Mun yðr þykkja nú vit skyldastir at fylgja þér, er vér hǫfum áðr mest í fengiz; skulum vit nú fylgja þér um sinnsakir í Austfjǫrðu; en kantu nǫkk-

5. nǫkkuru] miklu D. 6. sneypu] mikla *tilf.* C. sneypu, er] þá s., at D. 7. þessi—sneypa] *udel.* B, þ. svívirðing þessi D. 11. er alþýða] at þing er laust látit ok a. D. þingi] alþingi C. 13. muni] ætla at *tilf.* D. 14. forráð] forræði B. 17. skógarmann] þinn *tilf.* D. 18. yfir] af D. flestum] aðra menn C. 19. þat] um þat C. 22. er] at D. 24. Mun—skyldastir] ok munum vit skyldir til þykkja D (til *efter* 451; D *her utydl.*). 25. vér] vit D. fengiz] *sål.* D; fengit A, B. 25—26. er v.—þér] *overspr.* C. 26, en] eðr B, D, eða C.

ura þá leið til Austfjarða, at eigi sé almannavegr?« Sámr kvez fara mundu hina sǫmu leið, sem hann fór austan. Sámr varð þessu feginn.

5. Þorgeirr valdi lið sitt ok lét sér fylgja fjóra tigu manna. Sámr hafði ok fjóra tigu manna. Var
21 r þat lið vel búit at vápnum ok hestum. Eptir þat ríða þeir alla hina sǫmu leið, þar til er þeir koma í nætrelding í Jǫkulsdal; fara yfir brú á ánni; ok var þetta þann morgun, er féránsdóm átti at heyja. Þá spyrr Þorgeirr, hversu þeir mætti helzt á óvart koma. Sámr kvaz mundu kunna ráð til þess. Hann snýr þegar af leiðinni ok upp á múlann ok svá eptir hálsinum milli Hrafnkelsdals ok Jǫkulsdals, þar til er þeir koma utan undir fjallit, er bærinn stendr undir niðri á Aðalbóli. Þar gengu grasgeilar í heiðina upp, en þar var brekka brǫtt ofan í dalinn, ok stóð þar bærinn undir niðri. Þar stígr Sámr af baki ok mælti: »Látum lausa hesta vára, ok geymi tuttugu menn; en vér sex tigir saman hlaupum at bænum, ok get ek, at fátt muni

2—3. kvez—austan] *sål.* D. A *har:* svaraði: »Fara mun ek(!) ena sǫmu leið sem hann(!) fór austr(!).« B *har:* segir: »F. m. ek h. s. l., er ek fór austan.« C: segir þat satt vera: »Mun ek f. h. s. l., sem ek fór austan.« 3. Sámr—feginn] Ok var nú S. þessarri fǫr f. C; Varð S. nú heitorðum þeira bræðra harðla f. C; S. varð harðla f. þessu, en D *(med umiddelbar overgang til det flgd., hvormed kap. 5 i A indledes).* 5. Sámr—manna] *udel.* D. 6. ríða þeir] ráða þeir til ferðar ok r. D. 7. er] at D. 9. heyja] *ur.* heyra A. 9—10. Þá—koma] *udel.* D. 11. þess] at þat mundu þeir vel mega *tilf.* D. 13. er] at D. 14. niðri á Aðalbóli] Aðalból D. 15. upp] *udel.* B, C. var] er D. 16. dalinn] um fjallshlíðina *tilf.* D. ok—þar] en þar stendr D. 17. »Látum] »Þat er ráð mitt, at þér stigið af baki, ok l. D. 18. ok geymi] látum geyma D. 18—19. sex tigir—bænum] munum hlaupa at bænum með sextigu manna sem hvatast; mun oss þá skjótt at bera, ef vér fǫrum eigi með hestana, en brattlendi mikit D. 19. saman] *udel.* C. fátt] fáir D. 19—s. 120 l. 2. ok g.—bænum] *overspr.* B, C.

manna á fótum.« Þeir gerðu nú svá, ok heita þar síðan hrossageilar. Þá bar skjótt at bænum. Váru þá liðin rismál. Eigi var fólk upp staðit. Þeir skutu stokki á hurð ok hlupu inn. Hrafnkell hvíldi í rekkju sinni; taka þeir hann þaðan ok alla hans heimamenn, þá er vápnfærir váru; konur ok bǫrn var rekit í eitt hús. Í túninu stóð útibúr; af því ok heim á skálavegginn var skotit váðási einum. Þeir leiða Hrafnkel þar til ok hans menn. Hann bauð mǫrg boð fyrir sik ok sína menn; en er þat tjáði eigi, þá bað hann mǫnnum sínum lífs: »því at þeir hafa ekki til saka gert við yðr; en þat er mér engi ósæmd, þótt þér drepið mik; mun ek ekki undan því mælaz; undan hrakningum mælumz ek; er yðr engi sæmd í því.« Þorkell mælti: »Þat hǫfum vér heyrt, at þú hafir lítt verit leiðitamr þínum óvinum, ok er vel nú, at þú kennir þess í dag á þér.« Þá taka þeir Hrafnkel ok hans menn ok bundu hendr þeira á bak aptr. Eptir þat brutu þeir upp útibúrit ok tóku reip ofan ór krókum; taka síðan knífa sína ok stinga raufar á hásinum þeira ok draga þar í reipin ok kasta þeim svá upp yfir ásinn ok binda þá svá átta saman. 21 v
Þá mælti Þorgeirr: »Svá er komit nú kosti yðrum,

1. svá] sem Sámr lagði ráð til *tilf.* D. 2—3. Þá—liðin] Nú taka þeir skeið heim at bænum, ok bar þá skjótt, ok kómu svá til bæjar, at liðin váru D (*nyt afsnit*). 3. staðit] risit D. 4. hvíldi] lá B, C. 5. þaðan] *udel.* B, C. alla] átta C. 6. var rekit] váru rekin D. 7. því] útibúri D. 7—8. heim á skálaveegginn] á horn á skálaveggnum C. 8. skotit—einum] viðáss einn D. 9. til] at C. 10. er] *udel.* B, C, þegar hann sá, at D. 12. mér] nú B, C, yðr D. 13. þér—mik] ek sé drepinn B, C. 14. undan] en u. B, C. mælumz ek] vil ek mælaz D. 19. útibúrit] búrit D. 20. stinga] síðan *tilf.* B. 21. raufar] *udel.* B, C. 23. yðrum] þínum D.

Hrafnkell, sem makligt er, ok mundi þér þykkja þetta ólíkligt, at þú myndir slíka skǫmm fá af nǫkkurum manni, sem nú er orðit. Eða hvárt viltu, Þorkell, nú gera: at sitja hér hjá Hrafnkeli ok gæta þeira, eða viltu fara með Sámi ór garði á brott í ǫrskotshelgi við bæinn ok heyja féránsdóm á grjóthól nǫkkurum, þar sem hvárki er akr né eng?« Þetta skyldi í þann tíma gera, er sól væri í fullu suðri. Þorkell sagði: »Ek vil hér sitja hjá Hrafnkeli; sýniz mér þetta starfaminna.« Þeir Þorgeirr ok Sámr fóru þá ok háðu féránsdóm; ganga heim eptir þat ok tóku Hrafnkel ofan ok hans menn ok settu þá niðr í túninu, ok var þá sigit blóð fyrir augu þeim. Þá mælti Þorgeirr til Sáms, at hann skyldi gera við Hrafnkel slíkt, sem hann vildi: »því at mér sýniz nú óvandleikit við hann.« Sámr svarar þá: »Tvá kosti geri ek þér, Hrafnkell; sá annarr, at þik skal leiða ór garði brott ok þá menn, sem mér líkar, ok vera drepinn; en með því at þú átt ómegð mikla fyrir at sjá, þá vil ek þess unna þér, at þú sjáir þar fyrir; ok ef þú vilt líf þiggja, þá far þú af Aðalbóli með alt lið þitt ok haf þá eina fémuni, er ek skep þér, ok mun þat harðla lítit, ef ek skal taka staðfestu þína ok mannaforráð

---

1. mundi] má D. 3. sem] *sål.* B, C, D; *overspr.* A. 6. heyja] *ur.* heyra B. 7. er] sé D. 11. heim] *udel.* C. 13. blóð] mjǫk *tilf.* C. 14. við Hrafnkel] til Hrafnkels C. slíkt] *udel.* D. 15. nú óvandleikit] óvænligt B, C. hann] at draga *tilf.* C; er þat auðsét, at Hrafnkeli hefir ólíkligt þótt, at hann myndi á þitt vald koma *tilf.* D. 16. þér, Hrafnkell] Hrafnkeli D. 17. sá] *udel.* D. annarr] einn C. þik] hann D: *3. person helt igennem i* D *indtil s 122 l. 1.* 18. líkar] sýniz D. en] sá annarr C. 21. far (þú)] fari (hann) D. alt] nauðleyta D. þitt] hans D. haf] hafi D. 22. skep] *sål.* B: skapa C, »skef« D; gef A. 23. ef] en B, C, D. skal] mun D. þína] hans D.

alt; skaltu aldri tilkall veita né þínir erfingjar; hvergi skaltu nær vera en fyrir austan Fljótsdalsherað, ok máttu nú eiga handsǫl við mik, ef þú vilt þenna upp taka.« Hrafnkell mælti: »Mǫrgum mundi betr þykkja skjótr dauði en slíkar hrakningar; en mér mun fara sem mǫrgum ǫðrum, at lífit mun ek kjósa, ef kostr er; geri ek þat mest sǫkum sona minna, því at lítil mun vera uppreist þeira, ef ek dey frá.« Þá er Hrafnkell leystr, ok seldi hann Sámi sjálfdæmi. Sámr skipti Hrafnkeli af fé slíkt, er hann vildi, ok var þat 22 r
raunar lítit. Spjót sitt hafði Hrafnkell með sér, en ekki fleira vápna. Þenna dag færði Hrafnkell sik burt af Aðalbóli ok alt sitt fólk. Þorkell mælti þá við Sám: »Eigi veit ek, hví þú gerir þetta; muntu þessa mest iðraz sjálfr, er þú gefr honum líf.« Sámr kvað þá svá vera verða. Hrafnkell færði nú bú sitt vestr yfir Fljótsdalsherað ok um þveran Fljótsdal fyrir austan Lagarfljót. Við vatnsbotninn stóð einn lítill bær, sem hét at Lokhillu. Þetta land keypti Hrafnkell í skuld, því at eigi var kostrinn meiri en þurfti til búshluta hafa. Á þetta lǫgðu menn mikla umræðu, hversu hans ofsi hafði niðr fallit, ok minniz nú margr á

1. skaltu] þar *tilf.* B. *Herfra også 2. person i* D. 2. austan] *rettet;* vestan *hdskrr.* 3. þenna] *sål.* B, C, D; þetta A. upp] *udel.* C, D. 6. ǫðrum] *udel.* D. ek] *udel.* B, D. at—ek] er lífit C. 7. sǫkum] sakir B, D, vegna C. 8. vera] verða C. frá] *udel.* D. Þá] *udel.* D. er] *sål.* B, C; *overspr.* A; Var D. 9. leystr] tekinn ok hans menn C. hann] Hrafnkell C. 11. raunar] raun- B, C. 10—12. ok v.—vápna] *udel.* D. 13. ok] *tilf. efter* B, C, *overspr.* A. 12—13. Þenna—fólk] ok þann sama dag f. H. b. af A. a. s. f. ok fé slíkt annat, sem honum var ætlat D. 14. þessa] þess B, C. 15. honum] Hrafnkeli B, C, D. 18—19. sem hét] sá, sem kallaðr var D. 19. Þetta land] Þenna bæ B, C. 20. þurfti til búshluta] til b. þ. at B, C, hann þ. t. bús byrgða at D. 21. umræðu] orðræðu C. 22. á] *udel.* C.

fornan orðskvið, at ‚skǫmm er óhófs æfi'. Þetta var skógland mikit ok mikit merkjum, vánt at húsum, ok fyrir þat efni keypti hann landit lítlu verði. En Hrafnkell sá ekki mjǫk í kostnað ok feldi mǫrkina, því at hon var stór, ok reisti þar reisiligan bæ, þann er síðan hét á Hrafnkelsstǫðum. Hefir þat síðan verit kallaðr jafnan góðr bær. Bjó Hrafnkell þar við mikil óhægindi hin fyrstu misseri. Hann hafði mikinn atdrátt af fiskinum. Hrafnkell gekk mjǫk at verkum, meðan bær var í smíði. Hrafnkell dró á vetr kálf ok kið hin fyrstu misseri, ok hann helt vel, svá at nær lifði hvatvetna þat, er til ábyrgðar var. Mátti svá at kveða, at náliga væri tvau hǫfuð á hverju kvikindi. Á því sama sumri lagðiz veiðr mikil í Lagarfljót. Af slíku gerðiz mǫnnum búshægindi í heraðinu, ok þat helz vel hvert sumar.

6. Sámr setti bú á Aðalbóli eptir Hrafnkel ok
22 v síðan efnir hann veizlu virðuliga ok býðr til ǫllum þeim, sem verit hǫfðu þingmenn hans. Sámr býz til

1. óhófs] »ofhof« *(det første* f *tilskrevet forneden i linjen)* A, ofhófs B, óhofs C, of (D). 2. -land mikit] -lenda mikil D. mikit] ok vítt C. merkjum] um merkin C. vánt] en v. D. húsum] hrísum B. at húsum] yfirferðar C. *Her tilf.* C: ok hrísum vafit. 3. þat efni] því C. landit] við D. 6. hét] heitir C, D. 7. verit—jafnan] jafnan verit kallaðr B, C. jafnan] *udel.* D. 8—9. mikinn atdrátt] mikit atdrætti D. 9. fiskinum] fiskum B, C. verkum] verknaði B, C, D. 11. kálf ok kið] *omv.* D. ok hann] Hrafnkell D. vel] hinn fyrsta vetr *tilf.* D. 11—12 svá at nær] *udel.* D. 12. hvatvetna] hvervetna B. 13. kveða] á *tilf.* A, um várit *tilf.* D. 14. veiði mikil] »reiðr« mikill D. 15. Lagarfljót] vatnit L.: D. slíku] slíkum hlutum D. gerðiz mǫnnum] gorðuz mǫrgum B. búshægindi] mikil b. D. gerðiz—búshægindi] gorðuz mikil búhægindi C. 16. vel] við *tilf.* C. 17. bú] saman *tilf.* D. 18. efnir] eflir B, C, D. ǫllum] mǫnnum D. 18—19. til—þeim] þeim ǫllum til B, C. 19. hans] Hrafnkels B, D. þingmenn hans] með Hrafnkeli C. Sámr] ok D.

at vera yfirmaðr þeira í stað Hrafnkels. Menn játuðuz undir þat ok hugðu þó enn misjafnt til. Þjóstarssynir réðu honum þat, at hann skyldi vera blíðr ok góðr fjárins og gagnsamr sínum mǫnnum, styrktarmaðr hvers sem hans þurfa við; »þá eru þeir eigi menn, ef þeir fylgja þér eigi vel, hvers sem þú þarft við; en því ráðum vit þér þetta, at vit vildim, at þér tækiz alt vel, því at þú virðiz okkr vaskr maðr: gættu nú vel til, ok vertu varr um þik, af því at vant er við vándum at sjá.« Þjóstarssynir létu senda eptir Freyfaxa ok liði hans ok kváðuz vilja sjá gripi þessa, er svá gengu miklar sǫgur af. Þá váru hrossin heim leidd. Þeir bræðr líta á hrossin. Þorgeirr mælti: »Þessi hross lítaz mér þǫrf búinu; er þat mitt ráð, at þau vinni slíkt, er þau megu til gagns muna, þangat til er þau mega eigi lifa fyrir aldrs sǫkum; en hestr þessi sýniz mér eigi betri en aðrir hestar, heldr því verri, at margt ilt hefir af honum hlotiz; vil ek eigi, at fleiri víg hljótiz af honum en áðr hafa af honum orðit; mun þat nú makligt, at sá taki við

---

1. stað] staðinn B, C. 2. þó enn] menn D. til] þess *tilf.* D. 2—3. Þjóstarssynir] Þorsteinssynir B *(her og i det flgd.)*, Þeir bræðr C, Hǫfðingjarnir Þj.: D. 3. blíðr] þingmǫnnum *tilf.* D. 4. sínum mǫnnum] *udel.* D. 4—5. styrktarmaðr] þeim st. D. 5. sem hans] er þeir B, sem þeir C, D. þurfa] þurftu C, þyrfti D. 6. ef þeir] er þér D. 7. við] með B, C. at vit vildim] *overspr.* D. 8. okkr] oss B. maðr] mjǫk D. 10. Þjóstarssynir] Þeir bræðr C. 11. Freyfaxa] um daginn *tilf.* D. gripi] ágætis g. D. 12. sǫgur] fregnir D. af] því at eigi mundu aðrir gripir betri þess kyns fáz en þessi stóðhross *tilf.* D. 14. hross] merhross D. 15. muna] mǫnnum B, C, D. 16. sǫkum] sakir B, C. þau—sǫkum] þeim angrar vetr eðr aldr D. 18. at] er C. honum] *udel.* D. 20. af honum] *udel.* D. mun—nú] er þat B, ok mun þat C. nú makligt] vera makligast D.

honum, er hann á.« Þeir leiða nú hestinn ofan eptir vellinum. Einn hamarr stendr niðr við ána, en fyrir framan hylr djúpr. Þar leiða þeir nú hestinn fram á hamarinn. Þjóstarssynir drógu fat eitt á hǫfuð hestinum, taka síðan háfar stengr ok hrinda hestinum af fram, binda stein við hálsinn ok týndu honum svá. Heitir þar síðan Freyfaxahamarr. Þar ofan frá standa goðahús þau, er Hrafnkell hafði átt. Þorkell vildi koma þar. Lét hann fletta goðin ǫll. Eptir þat lætr hann leggja eld í goðahúsit ok brenna alt saman. Síðan búaz boðsmenn í burtu. Velr Sámr þeim
23 r ágæta gripi báðum bræðrum, ok mæla til fullkominnar vináttu með sér ok skiljaz allgóðir vinir. Ríða nú rétta leið vestr í Fjǫrðu ok koma heim í Þorskafjǫrð með virðingu. En Sámr setti Þorbjǫrn niðr at Leikskálum; skyldi hann þar búa; en kona Sáms fór til bús með honum á Aðalból, ok býr Sámr þar um hríð.

1. á] hefir eignaz D. nú] þá B. 2—3. Einn—framan] ok fram með ánni. Fyrir neðan bæinn standa hamrar stórir ok fors einn; þar var einn D. 3. framan] neðan C. leiða] létu C. 4. Þjóstarssynir] Þeir bræðr C. Þjóstarssynir—fat] Vestfirðingar létu húðfat D. 5. háfar] mjǫk digrar D. hestinum] *udel.* C. 5—6. hrinda—týndu] setja í síðu honum, binda stein við hálsinn, ganga síðan á stengrnar, hrinda honum af fram ok þar ofan fyrir ok týna D. 7. þar[1]] þat nú C. 8. Þorkell] Þorgeirr D. 9. koma þar] brenna þau D. goðin ǫll] þau D. ǫll] ǫllum sínum búningi C. 10. goða-] goð- C. saman] at ǫsku *tilf.* C, upp *tilf.* D. 11. Síðan—boðsmenn] fara þaðan heim til bæjar, en boðsmenn búaz D. burtu] *Her tilf.* D: ok gefr Sámr ǫllum þeim góðar gjafir. Þeir bræðr búaz nú burt. 12. báðum bræðrum] *udel.* D. fullkominnar] fullkomligrar B, C. 13. allgóðir] *sål.* B, C; allir góðir A; alúðar D. 15—16. setti—-skálum] sendi Þ. ofan til Leikskála D. 17. Sámr] *udel.* C. býr—um] sitja þar um nǫkkura D. 18. hríð] ok sitja nú hvárir um kyrt *tilf.* D.

7. Hrafnkell spurði austr í Fljótsdal, at Þjóstarssynir hǫfðu týnt Freyfaxa ok brent hofit. Þá svarar Hrafnkell: »Ek hygg þat hégóma at trúa á goð,« ok sagðiz hann þaðan af aldri skyldu á goð trúa; ok þat efndi hann síðan, at hann blótaði aldri. Hrafnkell sat á Hrafnkelsstǫðum ok rakaði fé saman. Hann fekk brátt miklar virðingar í heraðinu; vildi svá hverr sitja ok standa, sem hann vildi. Í þenna tíma kómu sem mest skip af Nóregi til Íslands; námu menn þá sem mest land í heraðinu um Hrafnkels daga. Engi náði með frjálsu at sitja, nema Hrafnkel bæði orlofs. Þá urðu ok allir honum at heita sínu liðsinni. Hann hét ok sínu trausti. Lagði hann land undir sik alt fyrir austan Lagarfljót. Þessi þinghá varð brátt miklu meiri ok fjǫlmennari en sú, er hann hafði áðr haft; hon gekk upp í Skriðudal ok upp alt með Lagarfljóti. Var nú skipan á komin á land hans. Maðrinn var miklu vinsælli en áðr; hafði hann hina sǫmu skapsmuni um gagnsemd ok risnu; en miklu var maðrinn nú vinsælli ok gæfari ok hægri en fyrr at ǫllu. Opt

---

1. Fljótsdal] Fljótsdalsherað B, C. at Þjóstarssynir] at Þorsteinssynir B, C, tiltekjur þær, er Þj. hǫfðu haft, at þeir D. 2. hofit] goðahúsit ok goðin í Hrafnkelsdal D. 2—3. svarar—hygg] sagði hann þat til, at hann kvað D. 3. Hrafnkell] hann B. 3—4. »Ek—skyldu] »Aldri skal ek C. 6. fé saman] *omv.* B, C. 7. brátt] *udel.* C. hverr] maðr *tilf.* D. 8. þenna] þann B, C, D. 9. til] út til D. 10. land] lǫnd C. 11. orlofs] leyfis at D. 12—13. Hann—trausti] *udel.* B, C. 13. ok sínu] þeim sínu liðsinni ok D. hann land] svá D. 14. brátt] skjótt D. 15. haft] *udel.* D. 16. í] um B, C. hon—í]út til Selfljóts ok alt upp um D. 17. á—hans] brátt mikil, at D. 18. miklu—áðr] nú m. v. en á. hafði hann verit C. hafði hann] Hrafnkell tók D. hafði—skapsmuni] en hina s. sk. hafði hann C. 19. risnu] rausn B. gagnsemd ok risnu] gagnsmuni ok rausn C. maðrinn] hann D. 19—20. var—hægri] meir var nú maðrinn gæfr ok hægr B. 20. vinsælli ok gæfri] gæfari maðr D.

funduz þeir Sámr ok Hrafnkell á mannamótum ok
23 v mintuz þeir aldri á sín viðskipti. Leið svá fram sjau vetr. Sámr var vinsæll af sínum þingmǫnnum, því at hann var hægr ok kyrr ok góðr órlausna ok mintiz á þat, er þeir bræðr hǫfðu ráðit honum. Sámr var skartsmaðr mikill.

8. Þess er getit, at skip kom af hafi í Reyðarfjǫrð, ok var stýrimaðr Eyvindr Bjarnason. Hann hafði utan verit sjau vetr. Eyvindr hafði mikit viðgengiz um mentir ok var orðinn hinn vaskasti maðr. Eru honum sǫgð brátt þau tíðendi, er gørz hǫfðu, ok lét hann sér um þat fátt finnaz. Hann var fáskiptinn maðr. Ok þegar Sámr spyrr þetta, þá ríðr hann til skips. Verðr nú mikill fagnafundr með þeim bræðrum. Sámr býðr honum vestr þangat. En Eyvindr tekr því vel ok biðr Sám ríða heim fyrir, en senda hesta á móti varningi hans. Hann setr upp skip sitt ok býr um. Sámr gerir svá, ferr heim ok lætr reka hesta á móti Eyvindi. Ok er hann hefir búit um varnað sinn, býr hann ferð sína til Hrafnkelsdals; ferr upp eptir Reyðarfirði. Þeir váru fimm saman; enn sétti var skósveinn Eyvindar. Sá var ís-

---

2. mintuz—viðskipti] *udel.* C. viðskipti] skipti B, D. Leið—fram] Nú sitr Sámr í þessarri virðingu D *(her indledes et nyt afsnit i D)*. 3. sjau] sex B. Sámr] hann D. vinsæll] vel v. B, C. 4. órlausna] órlausnar B, C. 6. Sámr—mikill] *udel.* D. 7. Þess er] Á einu sumri er þess D. 8. Bjarnason] *sål.* D: *jfr. s. 97;* Bjarnarson A, B, C. 10. mentir] mentan D: margt C. vaskasti] vænasti D. 11. brátt þau] þessi C. 12. Hann] því at hann D. 13. þegar—þetta] fréttir Sámr skipkomuna C. 14. fagna-] fagnaðar- B. 15. þangat] til sín C. 16. fyrir] fyrri C. 17. hesta—hans] á m. v. h. hesta B, C. 18. skip sitt] skipit D. Sámr—svá] Nú gerir Sámr svá, sem hann mælti fyrir D 19. á móti] at ok sendi menn sína móti D. 20. um] *udel.* C. 20—21. Hrafnkelsdals] lætr upp klyfjar ok *tilf.* D.

lenzkr at kyni, skyldr honum. Þenna svein hafði Eyvindr tekit af válaði ok flutt utan með sér ok haldit sem sjálfan sik. Þetta bragð Eyvindar var uppi haft, ok var þat alþýðu rómr, at færi væri hans líkar. Þeir ríða upp Þórisdalsheiði ok ráku fyrir sér sextán klyfjaða hesta. Váru þar húskarlar Sáms tveir, en þrír farmenn; váru þeir ok allir í litklæðum 24 r ok riðu við fagra skjǫldu. Þeir riðu um þveran Skriðudal ok yfir Háls yfir til Fljótsdals, þar sem heita Bulungarvellir, ok ofan á Gilsáreyri; hon gengr austan at fljótinu milli Hallormsstaða ok Hrafnkelsstaða. Riða þeir upp með Lagarfljóti fyrir neðan vǫll á Hrafnkelsstǫðum ok svá fyrir vatnsbotninn ok yfir Jǫkulsá at Skálavaði. Þá var jafnnær rismálum ok dagmálum. Kona ein var við vatnit ok þó lérept sín. Hon sér ferð manna. Griðkona sjá sópar saman léreptunum ok hleypr heim. Hon kastar þeim niðr úti hjá viðarkesti, en hleypr inn. Hrafnkell var þá eigi upp staðinn, ok nǫkkurir vildarmenn lágu í skálanum, en verkmenn váru til iðnar farnir. Þetta var um heyjaannir. Konan tók til orða, er hon kom inn: »Satt er flest þat, er fornkveðit er, at svá ergiz hverr, sem eldiz; verðr sú lítil virðing, sem snemma leggz á, ef

1. skyldr honum] frændi þeira Sáms, náinn at frændsemi D. 2. válaði] valger(ði) D; þá er hann var heima *tilf.* D. 4. haft] ok haldit á lopt *tilf.* B. færi] fáir B. 5. líkar] líki B. 4—5. færi—líkar] fleiri væri hans slík D. 6. klyfjaða hesta] klyfjahross D. 7. þrír] fjórir D. váru—ok] ok v. þ. C. 9. yfir[2]] *udel.* D. til Fljótsdals] í Fljótsdal C. 11. Hallorms-] Halldórs- C. 13. fyrir] yfir B, C. Jǫkulsá] þar sem heitir *tilf.* D. 15. ok þó] at þvá C. 16 léreptunum] klæðum D. 17. viðar-] við- D. 18. þá] *udel.* D. 19. ok nǫkkurir] til nǫkkurrar iðju B. vildarmenn] vildir menn B. ok—vildar-] *udel.* C. 20. verkmenn] allir *tilf.* D. iðnar] iðju D. heyja-] heyverks D. 21. inn] ok sagði *tilf.* B. 22. flest þat] *omv.* B. þat—er[3]] fornkveðit D.

maðr lætr síðan sjálfr af með ósóma ok hefir eigi traust til at reka þess réttar nǫkkut sinni, ok eru slík mikil undr um þann mann, sem hraustr hefir verit; nú er annan veg þeira lífi, er upp vaxa með fǫður sínum, ok þykkja yðr einskis háttar hjá yðr, en, þá er þeir eru frumvaxta, fara land af landi ok þykkja þar mestháttar, sem þá koma þeir; koma við þat út ok þykkjaz þá hǫfðingjum meiri. Eyvindr Bjarnason reið hér yfir á á Skálavaði með svá fagran skjǫld, at ljómaði af; er hann svá mentr, at hefnd væri í honum.« Lætr griðkonan ganga af kappi. Hrafnkell ríss upp ok svarar henni: »Kann vera, at þú mælir helzti 24 v margt satt — eigi fyrir því at þér gangi gott til; er nú vel, at þér aukiz erfiði; far þú hart suðr á Víðuvǫllu eptir Hallsteinssonum, Sigvati ok Snorra. Bið þá skjótt til mín koma með þá menn, sem þar eru vápnfærir.« Aðra griðkonu sendir hann út á Hrólfsstaði eptir þeim Hrólfssonum, Þórði ok Halla, ok þeim, sem þar váru vápnfærir. Þessir hvárirtveggju váru gildir menn ok allvel mentir. Hrafnkell sendi ok eptir húskǫrlum sínum. Þeir urðu alls átján saman. Þeir vápnuðuz harðfengiliga; ríða þar yfir á, sem hinir fyrri. Þá váru þeir Eyvindr komnir

1. sjálfr af] *udel.* D. 2. þess réttar] svívirðingar C. nǫkkut sinni] síðan D. 3. slík] til þess B, C. þann mann] þá menn D. 3—4. hraustr—verit] hraustir hafa heitit D. 4. veg] háttat *tilf.* D. 5. fǫður] feðrum D. 6. eru] váru C. fara] fóru C. 7. þar] þá B. koma við þat] *udel.* B, C. 8—9. Eyvindr—hér] svá er E. B., er nú reið fyrir B. 9. reið hér] er hér reið nú D. 10. hann] *udel.* D. 11. griðkonan] þetta ok annat þvílíkt *tilf.* B. 12. mælir] *sål.* C, D; *overspr.* A; hjalir B. helzti] *udel.* B, C. 12—13. helzti margt] *omv.* D. 13. til] *udel.* D. 14. erfiði] í *tilf.* D. 16. þar] hjá þeim D. 20. allvel] vel D. 21. alls] allir C. Þeir—alls] en er þeir kómu, váru þeir D. 23. fyrri] riðu fyrir C, fóru D.

upp á heiðina. Eyvindr riðr þar til, er hann kom vestr á miðja heiðina. Þar heita Bessagotur. Þar er svarðlaus mýrr, ok er sem riði í efju eina fram, ok tók jafnan í kné eða í miðjan legg, stundum í kvið: þá er undir svá hart sem hǫlkn. Þá er hraun stórt fyrir vestan, ok er þeir koma á hraunit, þá lítr sveinninn aptr ok mælti til Eyvindar: »Menn ríða þar eptir oss,« segir hann, »eigi færi en átján; er þar mikill maðr á baki í blám klæðum, ok sýniz mér líkt Hrafnkeli goða; þó hefi ek nú lengi eigi sét hann.« Eyvindr svarar: »Hvat mun oss skipta? veit ek mér enskis ótta ván af reið Hrafnkels; ek hefi honum eigi í móti gert; mun hann eiga ørendi vestr til Dals at hitta vini sína.« Sveinninn svarar: »Þat býðr mér í hug, at hann muni þik hitta vilja.« »Ekki veit ek,« segir Eyvindr, »til hafa orðit með þeim Sámi, bróður mínum, síðan þeir sættuz.« Sveinninn svarar: »Þat vilda ek, at þú ríðir undan vestr til Dals; muntu þá 25 r geymdr; ek kann skapi Hrafnkels, at hann mun ekki gera oss, ef hann náir þér eigi; er þá alls gætt, ef þín er, en þá er eigi dýr í festi, ok er vel, hvat sem af oss verðr.« Eyvindr sagðiz eigi mundu brátt

1. heiðina] þá er þeir Hrafnkell riðu yfir þveran dalinn *tilf.* D. þar til] til þess D. 1—2. Eyvindr—heiðina] *overspr.* B. 3. í efju eina] í eina dýnu C, »refiu«(!) D. 5. hǫlkn] hellur C, D; *her tilf.* D: þat þarf enginn at ætla, at þar liggi lengra í. 5—6. Þá—vestan] Þar fyrir vestan er hraun: þeir riðu vestr yfir grjótin D. 8. átján] eðr tuttugu *tilf.* D. 9. líkt] líkr D. 10. lengi eigi] fyrir lǫngu D. 11. oss] því *tilf.* B, C, þat *tilf.* D. 12. ván] vánir A. reið] reiðum D. eigi] *overspr.* A. í móti] mein D. 13. Dals] Dala D. 14. í hug] *udel.* B. 18. Dals] dalsins D. þá] þar C. 20. ef] þó B. er þá] en þá er eigi B. 21. er[1]] eigi *tilf.* B, eins *tilf.* C. en] ok þó vér yrðim fyrir B. en—er[2]] annars er þá C. þá] hér D. eigi dýr í] engin dýrri D. vel] *sål.* B, C, D; »yllt« A. 22. brátt] *udel.* D.

undan ríða: »því at ek veit eigi, hverir þessir eru: myndi þat mǫrgum manni hlægiligt þykkja, ef ek renn at ǫllu óreyndu.« Þeir ríða nú vestr af hrauninu. Þá er fyrir þeim ǫnnur mýrr, er heitir Oxamýrr; hon er grǫsug mjǫk; þar eru bleytur, svá at náliga er ófært yfir; af því lagði Hallfreðr karl hinar efri gǫtur, þó at þær væri lengri. Eyvindr ríðr vestr á mýrina. Lá þá drjúgum í fyrir þeim; dvaldiz þá mjǫk fyrir þeim. Hina bar skjótt eptir, er lausu riðu. Ríða þeir Hrafnkell nú leið sína á mýrina. Þeir Eyvindr eru þá komnir af mýrinni; sjá þeir þá Hrafnkel ok sonu hans báða. Þeir báðu Eyvind þá undan at ríða: »eru nú af allar torfærur; muntu ná til Aðalbóls, meðan mýrrin er á millum.« Eyvindr svarar: »Eigi mun ek flýja undan þeim mǫnnum, er ek hefi ekki til miska gørt.« Þeir ríða þá upp á hálsinn. Þar standa fjǫll lítil á hálsinum; utan í fjallinu er

1. þessir] *udel.* D. 3. ǫllu óreyndu] *omv.* D. vestr] austr C. hrauninu] hamrinum B. 4. er[1]] verðr D. er heitir] ok h. sú D. 5. mjǫk] *udel.* D. bleytur] miklar b. D. 6. náliga—yfir] ókunnum mǫnnum er illfært. Eru þær jafnlangar yfir at fara; er þó sú því verri, at hon er blautari, ok verða menn jafnan at leggja af D. af því lagði] l. þ. D. karl] *udel.* C. 7. væri] sé D. lengri] at honum þótti hér illfært fyrir mýrum þessum tveimr D. 8. mýrina] ok hans menn *tilf.* D. þá—í] þegar drjúgt af D. fyrir þeim] *udel.* D. 9. eptir] yfir D. 10. Hrafnkell—sína] þá D. 10—11. Þeir—þá[1]] er þeir E. váru D. 11. af mýrinni] á vestanverða D. 11—12. sjá—báða] þá kenna þeir, at Hrafnkell var í eptirreiðinni ok synir hans báðir, ok marga aðra menn kendu þeir D. 12. Eyvind þá] *omv.* B, C. 12—13 Þeir—at] Þá báðu þeir Eyvind, at hann myndi undan D. 13. at] *udel.* B, C. torfærur] ok fljótreitt vestr af heiðinni *tilf.* D. ná] nú taka vestr D. 14. millum] en þú ert hirðr, er þú kemr þar *tilf.* D. 15. flýja] ríða D. 17. fjǫll] fell C. 16—17. þá—hálsinum] nú við þetta vestr af mýrinni ok upp í hálsinn; fyrir vestan háls(inn gengr) dalr góðr ok grǫsugr; en er vestr koma ór þeim dal, þá er annarr háls, áðr ofan kemr í Hrafnkelsdal. Nú riðu þeir upp á hálsinn hinn eystra. Á hálsinum standa fjǫll hjá þeim, en D.

meltorfa ein, blásin mjǫk; bakkar háfir váru umhverfis. Eyvindr ríðr at torfunni; þar stigr hann af baki ok bíðr þeira. Eyvindr svarar: »Nú munum vér skjótt vita þeira erendi. Eptir þat gengu þeir upp á torfuna ok brjóta þar upp grjót nǫkkut. Hrafnkell snýr þá af gǫtunni ok suðr at torfunni. Hann hafði engi orð við Eyvind ok veitti þegar atgǫngu. Eyvindr varðiz vel ok drengiliga. Skósveinn Eyvindar þóttiz ekki krǫptugr til orrustu ok tók hest sinn ok ríðr vestr yfir háls til Aðalbóls ok segir Sámi, hvat leika er. Sámr brá skjótt við ok sendi eptir mǫnnum. Urðu 25 v
þeir saman tuttugu. Var þetta lið vel búit. Ríðr Sámr austr á heiðina ok at þar, er vættfangit hafði verit. Þá er umskipti á orðit með þeim. Reið Hrafnkell þá austr frá verkunum. Eyvindr var þá fallinn ok allir hans menn. Sámr gørði þat fyrst, at hann leitaði lífs með bróður sínum. Var þat trúliga gert: þeir váru allir líflátnir, fimm saman. Þar váru ok fallnir af Hrafnkeli tólf menn, en sex riðu burt. Sámr átti þar lítla dvǫl, bað menn ríða þegar eptir.

---

1. ein] um C. mjǫk] af vindum *tilf.* D. váru] *udel.* B, C. umhverfis] utan um kring B, C. bakkar—umhverfis] en bakkarnir háfir D. 2. at torfunni] af gǫtunum ok suðr í geilarnar fyrir austan torfuna D. 3. bíðr þeira] biðr þá æja hestum D. 3—4. Eyvindr—erendi] »Munum vér brátt komaz at várum hluta, hvárt þessir menn snúa til móts við oss, eðr þeir eiga annat erindi vestr yfir heiði,« ok þeir Hrafnkell eru þá mjǫk eptir komnir. Eyvindr bindr þá hest sinn á fæti D. 2—4. þar—torfuna] *overspr.* B. 5. brjóta] bera D. nǫkkut] mikit C; ór bǫkkum *tilf.* D. 10. yfir] á *tilf.* A. leika] til l. B, C. 11. eptir mǫnnum] menn á næstu bæi D. 13. at þar] *omv.* C. 14. er—orðit] váru umskipti orðin C. 15. þá[1]] *udel.* B. austr] á heiðina *tilf.* D. verkunum] verkum þessum C. 18. líflátnir] líflausir C. Þar váru] *udel.* C. 18—19. Þar—menn] Fallnir váru ok t. m. af H.: D. 19. af H. t. m.] t. m. af H.: B, C. 20. bað] hans B, hann ok hans C. eptir] þeim *tilf.* D.

Þeir Hrafnkell ríða undan sem máttu, ok hafa þó mædda hesta. Þá mælti Sámr: »Ná megum vér þeim, því at þeir hafa mædda hesta, en vér hǫfum alla hraða; ok mun nálægt verða, hvárt vér nám þeim eða eigi, áðr en þeir komaz af heiðinni.« Þá var Hrafnkell kominn austr yfir Oxamýri. Ríða nú hvárirtveggju alt til þess, at Sámr kemr á heiðarbrúnina; sá hann þá, at Hrafnkell var kominn lengra ofan í brekkurnar. Sér Sámr, at hann mun undan taka ofan í heraðit. Hann mælti þá: »Hér munum vér aptr snúa, því at Hrafnkeli mun gott til manna verða.« Snýr Sámr þá aptr við svá búit, kemr þar til, er Eyvindr lá, tekr til ok verpr haug eptir hann ok félaga hans. Er þar ok kǫlluð Evindartorfa ok Eyvindarfjǫll ok Eyvindardalr. Sámr ferr þá með allan varnaðinn heim á Aðalból. Ok er hann kemr heim, sendir Sámr eptir þingmǫnnum sínum, at þeir skyldi koma þar um morguninn fyrir dagmál; ætlar hann þá vestr yfir heiði: »Verðr

1. Þeir—máttu] *sál.* C; Ríða þeir nú eptir þeim A, B. 1—3. Þeir—hafa] »Hafa þeir D. 3. hraða] hvílda B, C, D. 4. nálægt] nálægr C. eða] *udel.* B, C. 6. yfir] af C. 6—7. alt —kemr] ok er þeir kómu austr yfir mýrina, kómu þeir (á hraunit. Þá er) Hrafnkell komin austr yfir grjótin, ok er hraun (þá í milli) þeira, ok er þeir Sámr ríða yfir grjót, þá bar Hrafnkel (langt) undan. Ríða þeir Sámr þá alt at einu, unz þeir kómu D. 8. lengra] langt D. 9. ofan] ok o. B. 10. »Hér—snúa] við menn sína, at þeir myndi eigi ríða lengra D. 10—11. því at—aptr] *overspr.* B, C. 11. verða] svá at hann muni brátt várt mál í hendi hafa *tilf.* D. 12. lá] var fallinn D. 13. hans] þá sem fallit hǫfðu *tilf.* D. Er] *tilf. efter* B, C, D, *overspr.* A. ok] nú ok B, nú C, *mgl.* D. 14. Eyvindartorfa—-fjǫll] Eyvindarhrúga eðr Eyvindartorfa, er hann fell C. 15. ferr—varnaðinn] lætr reka saman hrossin ok hefr upp klyfjarnar ok rekr D. 16—17. sendir—þar] þá sendir hann menn eptir ǫllum Hrafnkelsdal á þessum aptni, at allir þingmenn hans skyldi þar komnir D. 18. vestr] austr D.

ferð vár slík, sem má.« Um kveldit ferr Sámr í hvílu, ok var þar drjúgt komit manna.

9. Hrafnkell reið heim ok sagði tíðendi þessi. 26 r
Hann etr mat, ok eptir þat safnar hann mǫnnum at sér, svá at hann fær sjau tigu manna, ok ríðr með þetta lið vestr yfir heiði ok kemr á óvart til Aðalbóls, tekr Sám í rekkju ok leiðir hann út. Hrafnkell mælti þá: »Nú er svá komit kosti þínum, Sámr, at þér mundi ólíkligt þykkja fyrir stundu, at ek á nú vald á lífi þínu: skal ek nú eigi vera þér verri drengr, en þú vart mér: mun ek bjóða þér tvá kosti: at vera drepinn — hinn er annarr, at ek skal einn skera ok skapa okkar í milli.« Sámr kvaz heldr kjósa at lifa, en kvaz þó hyggja, at hvárrtveggi mundi harðr. Hrafnkell kvað hann þat ætla mega: »því at vér eigum þér þat at launa; ok skylda ek hálfu betr við þik gera, ef þess væri vert. Þú skalt fara burt af Aðalbóli ofan til Leikskála, ok sez þar í bú þitt. Skaltu hafa með þér auðæfi þau, sem Eyvindr hefir átt. Þú skalt ekki heðan fleira hafa í fémunum utan þat, er þú hefir hingat haft; þat skaltu alt í burtu

1. má] verða má D. 2. drjúgt] margt C, drjúgan D. manna] *tilf. efter* B, C, D; *mgl.* A. komit manna] *omv.* D. 3. heim] um kveldit á Hrafnkelsstaði *tilf.* D. 5. sjau tigu] LXXX C. 6. með—lið] *sål.* C; við þ. l. D; við þ. D; »um þ.« A. 6—7. til Aðalbóls] *udel.* D. 7. út] ok gerir tvá kosti *tilf.* D. 9. at[1]] sem D. 11. mér] við mik D. mun—at] ok vil ek bjóða þér at lifa, ef þú vilt — svá gørðir þú við mik — ella D. 12. hinn er annarr] at ǫðru lagi B, en annarr C. 12. einn skera ok] slíkt C. 14. hvárrtveggi] kostr *tilf.* B. 15. þat] svá C, til D. 16. þat] í (D). at] eitt(!) A. hálfu] miklu D. 19—20. hefir átt] *sål.* B, C; hafði átt A; hafði hingat D. 21. hefir—haft] hafðir hingat B. C. alt] *udel.* C.

hafa. Ek vil taka við goðorði mínu, svá ok við búi ok staðfestu. Sé ek, at mikill ávǫxtr hefir á orðit á gózi mínu, ok skaltu ekki þess njóta. Fyrir Eyvind, bróður þinn, skulu øngvar bætr koma, fyrir því at þú mæltir herfiliga eptir hinn fyrra frænda þinn, ok hafi þér ærnar bætr þó eptir Einar frænda yðvarn, þar er þú hefir haft ríki ok fé sex vetr; en eigi þykkir mér meira vert dráp Eyvindar ok manna hans en meizl við mik ok mína menn; þú gørðir mik sveitar-
26 v rækan, en ek læt mér líka, at þú sitir á Leikskálum, ok mun þat duga, ef þú ofsar þér eigi til vansa. Minn undirmaðr skaltu vera, meðan vit lifum báðir. Máttu ok til þess ætla, at þú munt því verr fara, sem vit eigumz fleira ilt við.« Sámr ferr nú brott með lið sitt ofan til Leikskála ok sez þar í bú sitt.

10. Nú skipar Hrafnkell á Aðalbóli búi sínum mǫnnum. Þóri, son sinn, setr hann á Hrafnkelsstaði. Hefir nú goðorð yfir ǫllum sveitum. Ásbjǫrn var með

1. mínu] ok mannaforráði *tilf.* D. 1—2. búi ok staðfestu] staðfestu ok búi ǫllu ok við ǫll(um eignum er) ek hefi átt D. 2. á[1]] *udel.* B. á[2]] af B. 2--3. á[1]—minu] hér orðit á aurum síðan D. 5. herfiliga] harðfengiliga D. 6. æ. b. þó] þó æ. b. B, nú æ. b. D. 7. þar er] þó at D. sex vetr] þessa stund D. 8. vert] um *tilf.* B, C. ok—hans] *udel.* D. 9. mína menn] A *har* minna manna. þú] ok at þú B. sveitarrækan] utan sveitar B. 9--10. mína—líka] manna minna ok þeira minna manna, er Eyvindr síðast drap, ok þat þú gørðir mik sveitarrækan ok sekan; en ek vil mér líka láta C. 9--11. ok m.—duga] ok svá manna hans ok meizl manna minna; þú munt sitja kyrr at Leikskála D. 12. Máttu] Muntu D. 13. ætla] mega *tilf.* D. því] þess B, C. 13--14. því—við«] lægra fara verða en fyrr D. 14. Sámr ferr nú] Þá fór S.: D. lið] nauðleytalið D. 16. á—búi] búit á Aðalbóli D. 17. mǫnnum] var þar bæði við miklum auðæfum ok gnóttum at taka *tilf.* D. Hrafnkelsstaði] ok þar forráðakonu til með honum *tilf.* D. 18. Hefir] Hrafnkell efir. var] son hans fór vestr á Aðalból D.

fǫður sínum, því at hann var yngri. Sámr sat á Leikskálum þenna vetr; hann var hljóðr ok fáskiptinn. Fundu margir þat, at hann unði lítt við sinn hlut. En um vetrinn, er daga lengði, fór Sámr við annan mann, ok hafði þrjá hesta, yfir brú ok þaðan yfir Mǫðrudalsheiði ok svá yfir Jǫkulsá uppi á fjalli; svá til Mývatns; þaðan yfir Fljótsheiði ok Ljósavatnsskarð ok létti eigi fyrri, en hann kom vestr í Þorskafjǫrð. Er þar tekit vel við honum. Þá var Þorkell nýkominn út ór fǫr; hann hafði verit utan fjóra vetr. Sámr var þar viku ok hvílði sik. Síðan segir hann þeim viðskipti þeira Hrafnkels ok beiðir þá bræðr ásjá ok liðsinnis enn sem fyrr. Þorgeirr hafði meir svǫr fyrir þeim bræðrum í þat sinni; kvaz fjarri sitja: »er langt á milli vár. Þóttumz vér allvel í hendr þér búa, áðr vér gengum frá, svá at þér hefði hægt verit at halda. Hefir þat farit eptir því, sem ek ætlaða, þá er þú gaft Hrafnkeli líf, at þess myndir þú mest iðraz; fýstu vit þik, at þú skyldir Hrafnkel af lífi taka, en þú vildir ráða. Er þat nú auðsét, hverr vizkumunr ykkarr hefir orðit, er hann lét þik sitja 27 r í friði ok leitaði þar fyrst á, er hann gat þann af

1. yngri] ungr B, C. á] at D. 4—5. fór—hesta] þá lét Sámr járna hesta; hann fekk sér einn hestasvein; hann fór með þrjá hesta ok hafði klæði á einum, reið D. 6. uppi á fjalli] á ferju B, C. 8. í Þorskafjǫrð] til Þorskafjarðar D. 11. Síðan] Eptir þat D. 12. ásjá] fulltingis D. 13. meir] enn sem fyrr C. 14. bræðrum] *udel.* D. fjarri sitja] sitja í fjarlægð C. 14—15. kvaz—vár] ok sagði þeira mikinn mun verit hafa; þóttiz hann fjarri sitja, en langt í milli, þar er þú sitr á austanverðu landi, en vér á vestanverðu landi D. 16. hefði—verit] væri hægt D. 17. því—ætlaða] mínum hugþokka D. 20. taka] sýndiz okkr þat ráðligra *tilf.* D. 21. vizkumunr] vitsmuna (munr) D. orðit] verit B, C. 22. þar—á] þar (á) fyrst D.

ráðit, er honum þótti þér vera meiri maðr. Megum vit ekki hafa at þessu gæfuleysi þitt; er okkr ok ekki svá mikil fýst at deila við Hrafnkel, at vit nennim at leggja þar við virðing okkar optar. En bjóða viljum vit þér hingat með skuldalið þitt alt undir okkarn áraburð, ef þér þykkir hér skapraunarminna en í nánd Hrafnkeli.« Sámr kvez ekki því nenna, segiz vilja heim aptr ok bað þá skipta hestum við sik. Var þat þegar til reiðu. Þeir bræðr vildu gefa Sámi góðar gjafir, en hann vildi øngvar þiggja ok sagði þá vera lítla í skapi. Reið Sámr heim við svá búit ok bjó þar til elli; fekk hann aldri uppreist móti Hrafnkeli, meðan hann lifði. En Hrafnkell sat í búi sínu ok helt virðingu sinni. Hann varð sóttdauðr, ok er haugr hans í Hrafnkelsdal út frá Aðalbóli; var lagit í haug hjá honum mikit fé, herklæði hans ǫll ok spjót hans hit góða. Synir hans tóku við mannaforráði. Þórir bjó á Hrafnkelsstǫðum, en Ásbjǫrn á Aðalbóli; báðir áttu þeir goðorðit saman ok þóttu miklir menn fyrir sér. Ok lýkr þar frá Hrafnkeli at segja.

---

1. meiri] vitrari D. 2. hafa] hepta B. þitt] þínu D. at—þitt] okkr til falls gæfuleysi þitt þetta C. 3. fýsn] á *tilf.* B, C. 4. optar] ber þó nú mest þat til, at okkr þykkir langt í millli vár at sækja í Austfjǫrðu *tilf.* D. 7—8. því nenna] nenna starfa þeim at flytja alt sitt ór Austfjǫrðum ok þótti sér eigi veitt þat, ef eigi væri þetta D. 8. aptr] búaz D. 11. þiggja] þekkjaz D. 12. búit] til Leikskála *tilf.* C; ok líkaði hvárugum vel. Sámr settiz í bú sitt *tilf.* D. 13. uppreist] uppreisn B, C; né rétting *tilf.* D. 14. sinni] marga vetr *tilf.* D. 15. varð] v. ekki gamall maðr ok v. D. 18. -forráði] -forræði B. 18—21. við m.—segja] ríki ok mannaforráð. Þeir hittuz at ok skiptu fénu ok áttu báðir saman mannaforráð. Þórir hlaut Hrafnkelsstaði ok gørði þar bú, en Ásbjǫrn tók við Aðalbóli ok fjárhlutum D.

DROPLAUGARSONA SAGA

Aftrykt efter membranen

AM. 132 fol.

141 va **1.** Ketill het maðr er kallaðr var þrymr. hann bio i Skriðudal a Husastoðum. Atli het maðr er var broðer Ketils. hann var kallaðr Atli grautr. þeir attv bu baðer saman ok voru femenn miklir. foru iafnan til annarra landa með kaupeyri ok gerðuz storrikir. þeir voru Þiðranda synir. Eitt var bio Ketill skip sitt i Reyðarfirði þvi at þat stóð þar vppi ok siðan sigldu
141 vb þeir i haf. þeir voru vti lengi ok toku Konungahellu vm haustið ok settu þar vpp skip sitt. en siðan keypti hann ser hesta ok reið austr i Iamtaland við tolfta mann til þess manz er Veþormr hét. hann var hofðingi mikill en vinatta góð var með þeim Katli. Veþormr var Raugnualldzson Ketils sonar raums. Veþormr atti þria bræðr. het einn Grimr annarr Gutthormr þriði Ormarr. þeir aller bræðr voru hermenn miklir ok voru a vetrum með Veþormi en a sumrum i hernaði. Ketill var þar vm vetrinn með sina menn. þar voru með Veþormi tvær konur okunnar. onnur vann allt þat er hon orkaði en onnur sat at saumum ok var su ellri. En yngri konan vann allt vel en illa var þegit at henni. hon gret opt. þetta hug-

---

1. 1.] *Mbr. har overskr.* Af Katli þrym c(a)p(itulu)m. 13. sonar] *tilf.; overspr. i mbr.* 15. Ormarr] *skr. helt ud på dette sted i mbr. I det flgd. veksle* Ormarr, Orm̃ (= Ormarr) *og* Ormr.

leiddi Ketill. þat var einn dag er Ketill hafði þar litla stund verit at þessi kona geck til ár með klæði ok þo. ok siðan þo hon hofuð sitt ok var harit mikit ok fagrt ok fór vel. Ketill vissi huar hon var ok geck þangat ok mælti til hennar. huat quenna ertu sagði hann. Arneiðr heiti ek segir hon. Ketill mælti. huert er kyn þitt. hon segir. ek ætla þik þat engu skipta. hann grof at vandliga ok bað hana segia ser. hon mælti þa með grati. Asbiorn het faðer minn ok var kallaðr skeriablesi. hann reð firir Suðreyium ok var iarl ifir eyiunum eptir fall Tryggua. siðan heriaði Veþormr þangat með ollum bræðrum sinum ok atian skipum. þeir komu um nótt til beiar foður míns ok brendu hann inni ok allt karlafolk. en konur gengu vt. ok siðan fluttu þeir okkr moður mína higat er Sigriðr heitir en selldu aðrar konur allar mansali. er Goðormr nu formaðr eyianna. þau skilia nu. en annan dag eptir mælti Ketill við Veðorm. Villtu selia mer Arneiði. Veðormr segir þu skalt fa hana firir halft hundrað silfr sakir ockarrar vinattu. þa bauð Ketill fe firir kost hennar. þvi at hon skal ecki vinna. En Veþormr lez mundu veita henni kost sem oðrv foruneyti hans. a þvi sumri komu heim bræðr Veþorms Grimr ok Ormarr. þeir hofðu heriað a Suiþioð vm sumarit. Sitt knarrarskip atti huarr þeira ok voru hlaðin með fiarhlut. voru þeir með Veþormi um 142 ra vetrinn en vm varit biuggu þeir bræðr skip sin til Islandz ok ætluðu þeir Ketill at hallda samflota. ok er þeir lagu firir vikinni bað Arneiðr Ketil at ganga a land vpp at lesa ser alldin ok onnur kona með henni er þar var a skipinu. hann lofaði henni ok bað hana skamt fara. Nv gengu þær a land ok komu

20. silfr] *sål. mbr. for* silfrs. 24. Ormarr] *jfr. ovf. s. 141 l. 15;* Ormr *mbr.* 27. vetrinn] *rettet; mbr. har* vetrum.

vnder backa einn. þa gerði a regn mikit. Arneiðr mælti. gack til skips ok seg Katli at hann komi til mín þvi at mer er krankt. hon gerði sua ok geck Ketill einn saman til Arneiðar. hon heilsar honum ok mælti. kol hefir ek her fundit. þau grofu þar sandinn ok fundu kistil einn fullan af silfri ok foru siðan til skips. þa bauð Ketill henni at flytia hana til frænda sinna með þessu fe. en hon kaus at fylgia honum. Siðan letu þeir i haf ok skildi með þeim. kom Ketill skipi sínu i Reyðarfiorð ok setti vpp en fór siðan heim til buss síns a Husastaði. En halfum manaði siðarr kom Ormarr skipi sínu i Reyðarfiorð ok bauð Ketill honum heim en skip hans var vpp sett. A þvi sumri kom Grimr skipi sinu a Eyrar i þa haufn er Knarrarsund heitir ok var vm vetrinn með þeim manni er Þorkell hét. en vm varit eptir nam Grimr ser land þat er þaðan af var kallat Grimsnes ok bio at Burfelli alla æfi sina.

2. Nv er þar til at taka er Ketill þrymr kaupir ser land firir vestan vatn þat er Lagarfliot heitir. sa berr het a Arneiðarstoðum. ok bio þar siðan. A varþingi kaupir Ketill land firir Ormar. het þat a Ormarstoðum. þat var nockuru vtarr með vatninu ok bio Ormarr þar til elli. þvi næst kaupir Ketill goðorð ok gaf silfr firir. en aðr hofðu þeir graut-Atli broðer hans skipt með sér fe sinu. Atli kaupir land firir austan fliotið vpp fra Hallormstoðum er nu heitir i Atlauík ok bio þar til elli. en nu ero þar sauðhusatoptir. Eptir þetta gerir Ketill brullaup til Arneiðar þvi at

---

15. var] *i mbr. ved skrivfejl* vm. 17. bio] *rettet; mbr. har* bia. 19. 2.] Enn af Katli þrym *overskrift i mbr.* 21. het] *i mbr. blot* h, *der også kan læses* heitir. 22. Ormar] *jfr. ovf. s. 141 l. 15;* Orm *mbr.* 24. Ormarr] Ormr *mbr.*

hon var enn mesti kuenskaurungr. þau attu son er Þiðrandi het. hann var mikill maðr ok venn. Ketill varð maðr skamlifr ok tok Þiðrandi fiarlut ok goðorð eptir foður sinn. Hauarr het maðr. hann var Bessa son er kallaðr var Spakbessi. hann bio i Vallanesi. hann atti konu ok tuau born. Bessi het son hans en Yngvilldr dottir. Sa þótti þar kuenkostr beztr. 142 rb hennar bað Þiðrandi ok var hon honum gefin. Egill het maðr. hann hafði numit Norðrfiorð allan ok bygði þar er kallat er a Nesi. hann var kallaðr enn rauði Egill ok var Guthorms son. hann var kuentr maðr ok atte eina dottur er Ingibiorg het. Bessi Hauarson bað hennar ok var hon honum gefin. henni fylgði heiman Nesland. þau Þiðrandi ok Ynguilldr attu mart barna. Ketill het son þeira. annarr Þorualldr. Ioreið het dottir þeira er gefin uar Siðu Halli. onnur dottir þeira het Hallkatla. hana átti Geitir Lytings son er bio i Krossavik i Vapnafirði. Groa het en þriðia er bio vt i heraði at Eyuindar a. Barðr het son hennar. þa er þeir voru fulltiða Ketill ok Þorvalldr tok Þiðrandi faðer þeira sótt ok andaðiz. þeir toku fe eptir foður sinn ok mattu engua stund saman eiga. Þorvalldr var mikill maðr ok sterkr falatr ok fastnæmr ok rikr i heraði heima. Ketill var glaðr maðr ok malamaðr mikill. þeir skiptu fe með sér ok hafðe Þorvalldr Arneiðarstaði. en Ketill hafði goðorð ok bio i Niarðuik ok var mikill hofðingi. Þorgrimr het maðr er bio at Gilium i Iokulsdal norðr. hann atti ser konu ok eina dottur er Droplaug hét. hon var ven kona ok kunni ser allt vel. Þorvalldr bað Droplaugar ok tokuz þau rað ok attu þau tva sonu. het Helgi enn ellri en Grimr enn yngri. þeira var vetrar munr.

---

1. -skaurungr] *i mbr.* -skaurunk. 6. ok] *tilf.; mgl i mbr.* 24. heraði] *skr. to gange i mbr.*

Þorvalldr varð eigi gamall maðr ok andaðiz. en Drop-laug bio þar eptir ok synir hennar. Helgi var mikill maðr vexti ok vénn ok sterkr. gleðimaðr ok hauaða-samr. hann villdi ecki vm bunat hugsa. vigr var hann manna bezt. Grimr var mikill maðr vexti ok afrendr at afli. hlioðlatr ok stilltr vel. hann var bumaðr mik-ill. þeir bræðr vondu sik allz kyns iþrottum ok þottu þeir þar firir ollum vngum monnum i allri atferð sinni. sua at þeira iafningiar fenguz eigi.

3. Bessi het maðr er bio a Bessastoðum. hann var Auzurar son. Holmsteinn het son Bessa. hann bio a Viðivollum enum syðrum. hann atti Aslaugu 42 va Þorisdottur systur Hrafnkels goða. Hallsteinn het maðr er bio a Viðivollum enum neyrðrum ok var kallaðr enn breiðdælski. hann var bæði auðigr ok vinsæll. Þorgerðr het kona hans. þau attu þria sonu Þorðr ok Þorkell ok Eindriði. Þorgeirr het maðr er bio a Hrafnkelsstoðum. Helgi Asbiarnarson bio a Oddzstoðum upp fra Hafrsá. hann var goðorzmaðr. hann atti Droplaugu Spakbessadottur. þau attu mart barna. Hrafnkell het maðr. hann var bræðrungr Helga Asbiarnarsonar. hann bio at Hafrsá. hann var vngr. þeir Helgi Asbiarnarson attu goðorð baðer saman ok for Helgi með goðorðit. þa bio sa maðr er

10. **3.**] Af Bersa *overskr. i mbr.* 13. Hrafnkels] *rettet. I mbr. står* Arnkels, *sandsynl. ved sammenblanding med* Arnkell goði *i* Eyrbyggja saga *(jfr. K. Gíslason i NO).* 19. Oddzstodum] *skr.* Auðstoðum *på dette sted i mbr.;* Oddzstaði *s. 146 l. 20,* Odzstaði *s. 146 l. 25.* Hafrsá] *jfr. nedf. l. 22;* Háfsá *mbr.* 20. Spakbessadottur] Spakbessi *her* = Bessi Össurarson; *men han synes at være sammenblandet med* Bessi Hávarsson *(se orf. s. 144), der sandsynl. har arvet tilnavnet* Spak- *efter sin farfader (note ved K. Gíslason i NO).* 21. bræðrungr] *rettet; mbr. har* broðurson. *Tore, Hrafnkels fader, og Asbjørn, Helges fader, vare begge sønner af Hrafnkel* freysgoði *ifølge dennes saga og Ldn. (jfr. K. Gíslason i NO).*

Aan het ok var kallaðr truðr a Gunnlaugarstoðum ofan fra Míofanesi. Auzurr het maðr er bio under Ási firir vestan vatnit. hann var magr Helga Asbiarnarsonar. Hiarrandi het maðr er bio at Aungulsáa firir austan vatn a vollum v́t. hann atti dottur Helga Asbiarnarsonar er Þorkatla het. þat er sagt at Ozurr er vitr maðr ok miog hafðr við mal manna. Biorn het maðr er bio a Myrum firir vestan Geirdalsá. hann var kallaðr Biorn enn huiti. hann atti dottur Helga Asbiarnarsonar. Þat var siðr i þann tima at færa konum þeim kost er a sæng huilldu. Ok sua bar til at Droplaug fór at finna Ingibiorgu moður sína a Bessastaði. ok foru með henni tveir þrælar. þau foru með tva uxa ok þar a sleða. Droplaug var eina nott vppi þar. þvi at manboð skylldi vera a Ormarsstoðum einni nott siðarr. en þat var litlu firir várþing. þa foru þau heim ok oku eptir isi. ok er þau komu vt vm Hallormsstaði. þa foru þrælarnir i sleðann. þvi at uxarnir kunnu þa heim. En er þau komu a vikina firir sunnan Oddzstaði. þa gingu uxarnir baðer niðr i eina vok. ok druknuðu þau þar oll. ok heitir þar siðan Þrælavík. Sauðamaðr Helga sagði honum einum saman tiðendin. en hann bað hann engum segia. Siðan for Helgi til varþingz. þar selldi hann Odzstaði ok keypti Miofanes. fór hann þagat bygðum. ok þotti honum ser þa skiotara fyrnaz liflat Droplaugar. Nockuru siðar bað Helgi Asbiarnarson Þordisar toddu. dottur Broddhelga. ok var hon honum gefin. Þorir het maðr er bio i Mynesi vt firir austan vatn. hann var kuæntr maðr ok manna vitr- 142 vb
aztr. Sa maðr var a vist með honum er Þorgrimr het ok var kallaðr torðyfill. Þorfinnr het maðr. hann

---

15. Ormarsstoðum] *jfr. ovf. s. 143 l. 22—23;* Ormstoðum *mbr.* 21. eina] *i mbr. skr.* ein.

vann til fiar ser a sumrum en a vetrum var hann vistlaus ok for þa með kaupvarning sinn. Vm haustið var hann a gistingu hia Þori i Mynesi. ok sat hann við elld hia huskorlum Þoris. þeir toku tal mikit vm þat hueriar konur væri fremstar þar i heraðe. þat kom saman með þeim at Droplaug a Arneiðarstoðum væri firir flestum konum. þa segir Þorgrimr. sua mundi þa ef hon hefði bonda sinn einhlitan gert. þeir segia. alldri hofum ver tuimæli heyrt a þvi. ok i þessu kemr at þeim Þorir bondi ok bað þa þegia þegar i stað. liðr af nottin. ok ferr Þorfinnr brott ok kom a Arneiðarstaðe ok sagði Droplaugu allt tal þeira huskarla Þoris. hon gaf ser ecki fyst at. vtan hon var hlioð. Einn morgin spurði Helgi moður sina huat henni væri. hon segir þeim bræðrum illmælit. þat er Þorgrimr torðyfill hafði við hana talat. ok munu þið huarki þessar skammar hefna ne annarrar. þott við mik se gior. þeir letu sem þeir heyrði eigi þat er hon talaðe. þa var Helgi þrettan vetra en Grimr tolf vetra. Litlu siðarr biugguz þeir heiman ok sogðuz fara skylldu a kynnisleit til Eyvindarár til Gró. þeir gingu at isi ok voru þar eina nott. En vm morgininn stoðu þeir snemma vpp. Groa s(egir) huat þeir skylldi þa. þeir s(egia) riupur skulu ver veiða. þeir foru i Mynes ok fundu þar konu eina ok spurðu at bonda. en hon quað þa farit hafa ýt a sanda atta saman. huat gera huskarlar q(uað) Helgi. hon s(egir) Þorgrimr torðyfill ok Asmundr foru at heyi vt i ey. Siðan gengu þeir ýt ór garði ok vnder as þann er Iarnsiðulækr fellr með ok foru vtan i eyna at þeim. Asmundr var a hlassinu ok sa ferð þeira bræðra ok kendi þa. þeir toku hestinn fra sleðanum ok ætlaði Þorgrimr at riða heim. ok i þvi er hann villdi a bak hlaupa skaut Helgi spioti a honum miðium. ok fell Þorgrimr þegar dauðr niðr. Asmundr fór heim

með eykinn ok var hræddr. þeir foru ok komu aptr til Eyuindar ár. Groa spyrr huat þeir veiddi. Helgi s(egir) vit hofum veiðt torðyfil einn. þott ykr s(egir) hon þiki litils vert vig þetta. þa er Þorir mikils verðr. 143 ra
ok skulu þið nu fara heim a Arneiðarstaði. ok sua gerðu þeir ok hofðu þar fiolmenni mikit.

4. Þorir kom heim vm aptaninn ok fretti tiðendi þessi ok quað ecki til sin taka þenna atburð. þui at Þorgrimr var lausingi Helga Asbiarnarsonar. Siðan for Þorir til Helga Asbiarnarsonar ok sagði honum vigit. kalla ek at þu eigir eptir at tala. Helgi s(egir) þat satt vera. eptir þat fór Þorir heim. Einn tima talaði Droplaug við sonu sina. ek vil senda ykr til Vapnafiarðar i Krossauik til Geitiss. Þeir foru heiman. ok vestr a heiði. ok er þeir hofðu af fiorðung laust a firir þeim hrið mikilli ok vissu eigi hvar þeir foru fyrr en þeir komu vnder husvegg einn. ok gengu um solarsinniss. þa fundu þeir dyrr ok kendi Helgi at þat var blothus Spakbessa. sneru þeir brott þaðan ok komu heim er þriðiungr var eptir nætr a Arneiðarstaði. en hriðin hellzt halfan manuð ok þótti monnum þat langt miog. en Spakbessi sagði þat vallda sua langri hrið. er þeir Droplaugarsynir hofðu gengit solarsinniss um goðahus hans ok þat annat at þeir hofðu eigi lyst vigi torðyfils at logum ok hefði goðin þessu reizt. Siðan for Bersi til fundar við þa bræðr. ok lystu þeir þa viginu ok foru siðan norðr i Krossauik til Geitis. vm varit eptir foru þeir Þorkell Geit-

---

6. gerðu] *forskrevet i mbr.* (»gerdra«). 7. **4.**] *Mbr. har overskriften* Af þeim bræðrum. 9. Asbiarnar-] *i mbr. ved skrivfejl* l ausingia, *sandsynl. fremkaldt ved det foregående* lausingi. 18. solarsinniss] *i mbr. ved skrivfejl* sal- *for* sol-. *Jfr. nedf. l. 24.* 19. Spakbessa] »*Sikkert den, der boede på* Bessastaðir« (*K. G.*).

isson ok Grimr ok Helgi til Fliotsdals til Krakalækiar varþings. þar hittuz þeir Helgi Asbiarnarson ok sættuz a vig Þorgrims ok lauk Þorkell fe firir. en Helga Droplaugarsyni likaði illa. er fe kom firir vig torðyfils ok þotti ohefnt illmælissins. þeir bræðr voru i Krossavik ok nam Helgi laug af Þorkatli. Helgi fór miok með saksoknir ok tok miok sakir a þingmenn Helga Asbiarnarsonar. iafnan voru þeir bræðr með moður sinni. Eindriði Hallsteinsson hafði farit vtan ok var leiddr vpp a Irlandi ok hafðr þar i hoptum. þat spurðu bræðr hans Þorkell ok Þorðr ok foru vtan ok leystu hann ẏt ok foru siðan til Islandz. Kona Hallsteins var þa aundut ok bað hann Droplaugar ok fekk hennar en Helgi kallaði þat ecki sitt rað. Siðan for hon a Viðivollu til buss með Hall-
143 rb steini. þeir bræðr Helgi ok Grimr foru vt i Tungu við tolfta mann til bonda þess er Ingialldr heitir ok var Niðgestzson. hann atti dottur er Helga het. hennar bað Grimr ok hon var honum gefin. Siðan seldi Ingialldr land sitt en keypti halfa Arneiðarstaði. ok biuggu þeir Grimr magar baðer saman. en Helgi Droplaugarson var ymizt i Krossauik eða með þeim Grimi. Hrafnkell kallaði til goðorz við Helga Asbiarnarson frænda sinn ok naði eigi. þa fór Hrafnkell til Holmsteins

1. Fliotsdals] *rettet; i mbr. ur.* Forsdals. Krakalækiar] *i mbr. ur.* Korkalækiar. *Det som tillæg meddelte mbr.-brudstykke synes at have det rette* Krakalækiar. 9. Eindriði] *jfr. s. 145 l. 17; i mbr. på dette sted kaldet* Einarr. 10. hafðr] h *tilf. over linjen af skriveren.* 11. Þorðr] *jfr. ovf. s. 145 l. 17; i mbr. på dette sted kaldet* Þoroddr. 24. Holmsteins] *rettet. Mbr. har* Hallsteins. *»idet dens skriver sandsynl. har tænkt på stedfaderen til* Droplaugs *sønner; men det var* Hólmsteinn, *der var gift med en søster til* Hrafnkell, *ligesom også* Droplaug, Helgi Ásbjarnarsons *første kone, var en søster til* Hólmsteinn, *men ikke til* Hallsteinn. *Membranbrudstykket (i AM. 162 B fol.) har også* Hólmsteinn« *(K. G. i NO.).*

a Viðivollu ok bað hann liðs. Holmsteinn s(egir) eigi mun ek vera i moti Helga Asbiarnarsyni þvi at hann hefir atta systur mina. en þat ræð ek þer at þu bið Helga Droplaugarson duga þer. en ek mun fa til þingmenn mina at veita þer. Siðan fór Hrafnkell at finna Helga Droplaugarson ok bað hann liðs. Helgi s(egir) mer þikir Holmsteinn eiga at virða þat meira við þik at hann a systur þina en þat er liðit er. Hrafnkell biðr nu Helga hialpa sér. Helgi mælti þa. þat ræð ek þer at þu far a viku fresti vt a Gunnlaugarstaði ok hitt Aan truð ok lofa hann miog. en vinatta þeira Helga Asbiarnarsonar var goð þvi at Aan gaf honum marga goða gripi. þess skaltu spyria Aan huersu miklar virðingar hann þikiz hafa af Helga. ok lofa hann i hueriu orði. en ef hann lætr vel ifir þa spyr þu hann ef hann hafi nockuru sinni i dom verit nefndr firir goðorð Helga Asbiarnarsonar. en ef hann segiz þvi eigi náð hafa þa segðv honum at honum væri betra at gefa Helga Asbiarnarsyni stoðhest sinn til þess at hann næði þeiri virðing at vera i dominum. eptir þat skilia þeir. ok stundu siðarr finnr Hrafnkell Án ok talar við hann þat er Helgi hafði honum firir sagt. en Aan sagðiz freista skylldu. Siðan reið Hrafnkell heim. vm varit foru menn til varþings. þa nefndi Helgi Asbiarnarson Aan truð i dom. ok skylldi þvi þo leyna. þvi at Aan hafði gefit Helga Asbiarnarsyni stoðhross sjau saman. en er Aan var i dom settr let Helgi Asbiarnarson koma þofahatt a hofut honum til dular ok bað Helgi hann fatt tala. þvi næst geck Hrafnkell at domum ok þeir Droplaugarsynir ok mart manna með þeim. þa geck Helgi Droplaugarson at dominum ok þar at sem Aan truðr sat. Helgi

2. vera i moti] *gisning; mbr. har kun* i. 7. Holmsteinn] *jfr. ovfr. s. 149 l. 24;* Hallsteinn *mbr.*

slo suerzhiolltunum vnder þofahattinn ok laust brott
143 va af honum ok spurði huerr þar sæte. Aan s(egir) til sin. Helgi mælti. huerr nefndi þik i dóm firir goðorð sitt. hann s(egir) Helgi Asbiarnarson gerði þat. þa bað Helgi Droplaugarson Hrafnkel nefna ser vatta ok stefna Helga Asbiarnarsyni af goðorðinu. sagði onytt oll mal firir honum. hafði nefnt Aan truð i dom. þa gerðiz þraung mikil ok buit vit bardaga aðr Hallsteinn geck i milli ok leitaðe vm sættir. varð su sætt þeira at Hrafnkell skylldi hafa iamlengi goðorð sem Helgi hafði aðr haft. en eptir þat skylldu þeir hafa baðir saman goðorð ok skylldi Helgi þo veita Hrafnk(atli) at ollum malum a þingum ok mannfundum ok þar er liðs þyrfti við. Helgi Droplaugarson mælti við Hrafnkel. nu þikiumz ek þer lið veitt hafa. hann q(uað) sua vera. nu fara menn heim af þinginu.

5. Eptir vm vetrinn gerði hallæri mikit ok fiarfelli. Þorgeirr bondi a Hrafnkelsst(oðum) let mart fe. Maðr het Þorðr er bio a Geirulfseyri firir vestan Skriðudals á. hann fæddi barn Helga Asbiarnarsonar ok var rikr at fé. þangat for Þorgeirr ok keypti at honum fimm tigi asauðar ok gaf firir voru. asauðar þess naut hann illa ok gec brott fra honum. en vm haustið fór Þorgeirr sialfr at leita fiar sins ok fann i quium a Geirolfseyri atian ær er hann átti ok voru miolkaðar. hann spyrr konur huers rað þat væri. en þær sogðu at Þorðr reði þvi. þa fór hann til motz við Þorð ok bað hann beta ser ok mælti vel til. bað hann gera huart er hann villdi. fa ser tuæuetra gelld-

3. nefndi] *i mbr. ved skrivfejl* refndi. 5. Hrafnkell] *herefter i mbr. ved skrivfejl* nefnkel *under indflydelse af det efterfølgende* nefna. 11. hafði] *tilføjet i marginen i mbr.* 17. **5.**] *Mbr. har overskriften* Af Þorgeiri bonda. 20. Asbiarnarsonar] *kan også læses* Asbiarnarsyni; *mbr. har kun* **a.** s.

inga iammarga eða fæða ærnar eptir vm vetrinn. en hann quaz huarki vilia. quaz litt niota þess er hann fæddi Helga Asbiarnarsyni barn ef hann skylldi her fe firir giallda. Siðan fór Þorgeirr a fund Helga Asbiarnarsonar ok sagði honum til. Hann s(egir). Ek vil at Þorðr bæti þer ok hefir þu rett at tala ok ber honum til orð mín. Þorgeirr fann Þorð ok feck ecki af. fór hann siðan til motz við Helga Droplaugarson ok bað hann taka við malínu. ok vil ek at þu hafir þat er af fæz. ok at þessu tok Helgi málit. vm varit fór Helgi Droplaugarson a Geirolfseyri ok stefndi Þorði til alþingiss. kallaði hann leynt hafa asauðnum þioflaunum ok stolit nytinni. Siðan fór malit til þings ok voru þeir Helgi Droplaugarson ok Þorkell Geitisson allfiolmennir. var þar með þeim Ketill or Niarð- 143 vb vík. Helgi Asbiarnarson hafði ecki lið til at onyta mal firir þeim. þa baðu menn þa sættaz. en Helgi Droplaugarson villdi ecki nema sialfdæmi. ok su varð sætt þeira. en Helgi gerði sua morg qugilldi sem ærnar hofðu verit þær er Þorðr hafðe nytia latit. Skilduz nu at sua mæltu ok þotti Helga Droplaugarsyni þetta mal hafa at oskum gengit.

6. Sveinungr het maðr er bio a Backa i Borgarfirði. hann var Þorisson. hann var mikill maðr ok sterkr ok vitr. hann var vinr Helga Droplaugarsonar. þann vetr eptir var Helgi Droplaugarson laungum með Sueinungi i Borgarfirði. Þorsteinn het maðr er bio a Desiarmyri i Borgarfirði. kona hans het Þordis ok var skylld miog Helga Droplaugarsyni. Biorn het maðr er bio i Snotrunesi i Borgarfirði. hann var kuentr ok hlitti þo eigi þeiri einni saman. Þorsteinn var barnfostri Helga Asbiarnarsonar. Biorn fór iafnan a Desiar-

---

1. fæða] *skr. to gange i mbr.* 23. **6.**] *Mbr. har overskriften* capitulum.

myri til tals við Þordisi konu Þorsteins. hann var þa hrymdr miog ok var hon til fiar gefin. Þorsteinn var þo vel at ser. þat var einn tima at Þorsteinn talaði við Helga Droplaugarson ok bað hann freista ef Biorn villdi gera firir hans orð at lata af tali við Þordisi. hann var ofuss þessa ok hét þo at freista til einn tima. einhueriu sinni geck Biorn vm nótt a Desiarmyri en þeir Helgi ok Sueinungr foru til motz við hann. þa mælti Helgi. þat villda ek Biorn at þu letir af kuamum til Þordisar ok er þer fremd engi at skaprauna gomlum manni. ok lat at orðum minum ok mun ek veita þer annan tima slikt sua. Biorn s(uaraði) engu ok geck veg sinn. annan tima fann Helgi Biorn er hann fór af Desiarmyri ok bað hann með miukum orðum af lata sinum ferðum a Desiarmyri. Biorn quað eigi gera mundu vm at vanda. þat fylgði þvi mali at Þordis for kona eigi einsaman. ok var það heraðfleygt orðit. Helgi hafði þetta mal tekit af Þorsteini ok beiddi Helgi Biorn bota firir. en hann lez engu bæta mundu ok engum suorum vpphalda. Siðan hio Helgi Biorn banahogg ok stefndi honum til ohelgi firir þat er hann var vm sanna sok veginn. Vm nottina næstu eptir foru þeir Helgi ok Sueinungr ok tveir menn með þeim i sker þat er þar var firir landi ok færðu Biorn þangat ok huldu þar hræ hans. ok heitir þat siðan Biarnarsker. Menn voru sender i Miofanes til Helga Asbiarnarsonar ok þottiz kona Biarnar þar eiga tilsia vm eptirmal er
144 ra hann var. þetta var eptir vigit fór Helgi Asbiarnarson i Borgarfiorð at bua mal til ok fann eigi hræ Biarnar. Siðan stefndi Helgi Asbiarnarson Helga Droplaugarsyni vm þat [at] hann hefði myrðan dauðan mann ok sokt i sio ok hult eigi moldu. Helgi stefndi

32. at] *tilføjet; overspr. i mbr.*

til þings skoggangs sok þeiri. Helgi Droplaugarson hafði til alþingiss buit legorz saukina. Nu fara huartueggi mal til alþíngiss ok til doms. Siðan bauð Helgi Asbiarnarson til varna. þa gekk Helgi Droplaugarson til doms ok mikit fiolmenni með honum. hann nefndi sér vatta at onytt voru oll mal firir Helga Asbiarnarsyni ok quað þar þa þria menn er þat sa at Biorn var molldu huliðr. vann þa Sueinungr eið at stallahring ok tveir menn með honum at þeir sá at Biorn var molldu huldr. nu vrðu oll mal onyt firir Helga Asbiarnarsyni. þa villdi Helgi Droplaugarson gera Biorn sekian. en Helgi Asbiarnarson bauð fe firir ok varð þa Helgi Droplaugarson einn at raða. en hann gerði ser hundrað þeira aura er þa gengu i giolld. ok skilduz at þvi.

7. Nockurum missarum siðarr kom Helgi Droplaugarson af haustþingi a Viðivollu hina neðri til Hallsteins mags sins ok Droplaugar moður sinnar. ok hafði hann þar ecki komit siðan hon var gefin. þa mælti Droplaug við Hallstein bonda sinn at hann skylldi bioða Helga at vera þar vm vetrinn. hann s(egir). ecki er mer vm þat mikit. vil ek helldr gefa honum yxn eða hesta. en við aeggian hennar bauð hann Helga þar at vera ok þat þá hann. Hallsteinn atti þræl er Þorgils het. þat var halfum manaði siðarr at þau tauluðu lengi einn morgin Helgi ok Droplaug ok Þorgils þræll Hallsteins. ok vissu aðrer menn eigi þeira orðræðu. Þorgils vann at sauðfe vm vetrinn a gerði firir sunnan garð ok var góðr verkmaðr. þagat voru borin hey mikil. Einn dag kom Þorgils at Hallsteini ok bað hann fara at sia hey sin ok fe. hann for ok kom i hloðu ok ætlaði vt vindauga. þa hio Þorgils til Hallsteins með exi er atti Helgi Droplaugarson ok þurfti

16. 7.] *Mbr. har overskriften* capitulum.

hann eigi fleiri til bana. Helgi kom þar at or hlið ofan fra hrossum sinum ok sa at Hallsteinn var veginn. Helgi drap þegar þrælinn. hann fór heim ok sagði moður sinni tiðendin. en hon sat við elld ok konur hia henni. litlu siðarr spratt þat vpp af heimamonnum a Viðivollum at þau Helgi ok Droplaug ok Þorgrimr hefði lengi talat einum degi aðr Hallsteinn var veginn ok varð þetta víg ovinsællt. þetta mal
144 rb tekr Helgi Asbiarnarson ok stefnir Helga ok Droplaugu vm fiorrað við Hallstein ok bio mal til alþingiss. Mal Helga Droplaugarsonar vrðu ovinsæl ok villdu enguer honum veita nema þeir Þorkell Geitisson ok Ketill Þiðrandason. En er menn foru heiman til alþingis. þa tok Droplaug voru þa er þau Hallsteinn hofðu átt ok fór til skips i Berufiorð með son sinn þrevetran er Heriolfr het. ok foru þau þar vtan ok komu til Færeyia ok keypti hon ser þar iorð ok bio þar til elli ok er hon or þessi sogu.

8. Þvi hafði Helgi Asbiarnarson þessi mal at eigi voru synir Hallsteins her a landi. a þingi varð Helgi Asbiarnarson allfiolmennr. þa var leitað vm sættir milli þeira nafna ok fekz ecki annat af en Helgi Asbiarnarson reði einn. varð su sætt þeira at firir víg Hallsteins skylldu koma tolf hundruð ok fimm kugilldi i. en Helgi Droplaugarson skylldi fara vtan ok vera vtan þria vetr ok vera nott i husi þar til er hann færi i brott. En ef hann færi eigi vtan skylldi hann sekr falla firir Helga Asbiarnarsyni amilli Smiorvazheiðar ok Lonsheiðar. Helgi Droplaugarson leitaði ecki við vtanferð. þa fór Grimr broðer hans fra bui sinu ok til motz við broður sinn ok voru a vetrum með Þorkatli i Krossavik. þeir foru vm allt herað til

19. **8.**| *Mbr. har overskriften* Af Helga A. s.

þinga ok mannfunda sua sem Helgi væri osekr. þui næst koma vt i Reyðarfirði synir Hallsteins Þorðr ok Þorkell. en Eindriði var andaðr er þeir komu til Irlandz. þeir gafu Helga Asbiarnarsyni viðu til skala ok launuðu honum þvi eptirmal eptir foður sinn. Stendr sa skali enn i Miofanesi. Þorgrimr skinnhufa bio i Miðbæ i Norðrfirði. kona hans var Rannveig brestingr. hon var systir Þordisar er Þorsteinn átti ok skylld Helga Droplaugarsyni. Hon bað vm várit a Mulaþingi Helga frænda sinn fara til fiarskiptis með þeim Skinnhufu. ok þat varð at hann het ferðinni. þat var nockurum vetrum fyrr er þeir nafnar funduz a haustþingi at Þinghofða. þa skylldi Helgi Droplaugarson mæla laugskil ok varð honum misint ok hlogu menn at miog en Helgi Asbiarnarson brosti at. Helgi Droplaugarson fann þat ok mælti. þar stendr Hrafnkell at baki þer Helgi. þat ero mer engi brigzli kuað Helgi Asbiarnarson. en þat skaltu þo vita at sa mun verða ockarr fundr at ver munum eigi baðer heilir skilia. Helgi Droplaugarson s(agði). eigi hræðumz ek þessi hot þótt þau se 144 va allægilig. firir þvi at ek |etla mer at hlaða hellum at hofði þer a þeim fundi. ok skildi sua þeira tal þar at sinni.

9. Vm varit eptir sendi Flosi fra Suinafelli orð Þorkatli Geitissyni at hann skylldi fiolmenna norðan til hans. villdi Flosi stefna til ohelgi Arnori Aurnolfssyni broður Halldors i Skogum. þann mann hafði Flosi vega latið. Þorkell safnaðe ser liði ok voru þeir saman þrir tigir. hann bað Helga Droplaugarson fara með ser. Helgi s(agði). skylldr ok fuss væra ek at fara þessa ferð en kr(ankr) er ek ok mun ek heima vera. Þorkell spurði Grim ef hann villdi fara. en

3. Eindriði] *jfr. s. 145 l. 17;* Einarr *mbr.* 24. **9.**] *Mbr. har overskriften* capitulum. 31. krankr] *i mbr. kun* kr.

Grimr lez eigi mundu ganga fra Helga siukum. Siðan for Þorkell með þremr tigum manna suðr til Suinafellz. þaðan foru þeir Flosi vestr i Skoga með hundrað manna. litlu siðarr kom Helgi at mali við Grím broður sinn ok sagði honum at nu vill hann fara til Rannveigar frændkonu þeira ok gera fiárskipti með þeim Þorgrími skinnhufu. Þorkell ok Gunnsteinn or enni innri Krossauik ok tveir heimamenn þeira [foru] með þeim. ok voru þeir sex saman fara þeir þa vm heiði austr. ok koma til Þorkels a Torfastaðe. dottir hans var Tofa er kolluð var hliðarsol. hon var hialskona Helga Droplaugarsonar. þar voru þeir vm nott ok tolvðu þau Helgi mart ok Tofa. sagði henni sua hugr vm sem hann mundi eigi aptr koma or þessi fór. hon geck a gotu með þeim ok gret miog. Helgi spretti af ser bellti góðv ok þar a knifr bvinn ok gaf henni. siðan skilduz þau. en þeir foru til bæiar þess er at Straumi heitir. sa maðr fór þaðan með þeim er Helgi het. voru þeir þa siau saman. þeir komu til Eyuindar ár til Gro. var þeim þar vel fagnat. Þorbiorn het maðr. sa var huskarl Gro. hann gerði vel til vapn. Helgi Droplaugarson bað hann gera til suerð sitt meðan hann færi i fiorðu ofan. Þorbiorn feck Helga annat sverð. þaðan foru þeir i Norðrfiorð til Þorsteins mags sins. hann atti Þordisi systur Rannueigar er atti Þorgrimr skinnhufa. þann dag er Helgi sat þar þa kom ofan vm heiði Þorkell broðer Þorarins or Sauðarfirði ok einn maðr með honum. þeir voru þar vm nottina ok toluðu þeir Helgi mart ok 144 vb mæltu til vinattu með ser. Helgi mælti við Þorkel.

5. broður] *skr.* broðurr *i mbr.* 8. heimamenn] *forskrevet i mbr.* (»heiā mamenn«). foru] *tilføjet; mgl. i mbr.* 28. Sauðarfirði] *sandsynl. det nuværende* Seyðisfjörður. *I Ldn. findes en mellemform* Seyðarfjǫrðr.

huert ætlar þu heðan. hann s(egir). vt a Nes til Biarnar. hann selldi lerept i vetr er ek átti. mun ek þar vera þriar nætr. þa mælti Helgi. ek villda at vit færim baðer saman vpp vm fiall. Þorkell quaz þat giarna villdu. Siðan fara þeir aller saman i Miðbæ. þaðan for Þorkell v́t a Nes. Helgi drap a dyrr i Miðbæ ok geck Rannveig til dyra. Helgi mælti við hana. villtu nu fiarskiptið með ykr Þorgrimi. vil ek giarna quað hon. þa nefndi hon ser vatta ok sagði skilit við Þorgrim skinnhufu. hon tok fot hans oll ok rak niðr i hlandgrof. eptir þat foru þau a brott þvi at Helgi ætlaði siðarr at heimta v́t fe hennar. fara þau til daguerðar i Fannardal. en er þau voru i brottu spratt Þorgrimr vpp ok tok reckiuvaðmal sitt ok vafði at ser þvi at fot voru engi. hann rann til Hofs. þar bio Þorarinn molldoxi. hann var mikill firir ser. Þorarinn mælti. hui ferr þu her sua snemma Þorgrimr ok helldr faklæddr. Hann s(varar) kuað konu sina brott tekna. vil ek nu biðia þik asia vm þetta mal. Þorarinn s(egir). gefa vil ek þer fyrst klæði þvi at þat er þar nu mest nauðsyn. Siðan at hann þar daguerð. þa mælti Þorarinn. þat mun ek þer raða at þu finn Helga Asbiarnarson ok skorir a hann at hann retti þitt mal. en ef sua ferr sem ek get til at þu fair ecki þa spyr þu huenar hann ætlar at efna orð sin þau er hann mælti a haustþingi at Þinghofðum. en ef hann vaknar þa ecki við þa leita þer raðs en seg Helga Asbiarnarsyni at Helgi Droplaugarson mun fara vm fiall vpp a þriggia natta fresti. ok þeir siau saman. far til Helga i kuelld ok kom sið þvi at hann lykr sialfr hurðum huern aptan i Miofanesi. þeir skilduz ok for Þorgrimr leið sina ok kom enn sama aptan i Miofanes. Helgi sat við elld. Þorgrimr bar

31. aptan] *skr.* apta *i mbr.*

þegar vpp erendit ok sagði Helga sin vandræði. en hann feck ecki orð af Helga. þa mælti Þorgrimr. allmiog dregr nu at þvi at þu halldir enga þingmenn þina skamlaust firir Helga Droplaugarsyni huarki a þingum ne mannfundum. ok ma ek þat fra bera. eða huenar ætlar þu at fundr skili yckarr verða er þu hetzt honum at Þinghofðum. at þit skylldut eigi baðer a brott komaz. eða villdir þu enn fleiri ofarar fara
145 ra firir honum. Helgi Asbiarnarson mælti. huart eru þetta þin ráð eða annarra manna. Hann s(egir). Þorarinn molldoxi reð mer þetta. þa mælti Helgi. þu Þorgrimr skalt fara vt ifir Hals a Myrar til Biarnar huita. ok bið hann higat koma firir miðian dag a morgin. ok þa far þu aptr vm Bolungarvoll ok kom a Viðivollu til fundar við sonu Hallsteins ok bið þa higat koma ef þeir vilia hefna foður sins. þa far þu ofan firir vestan vatn vnder As til Auzurar ok bið hann higat koma ok fylgðu honum. hann fór þegar. Vm daginn komu menn i Miofanes þeir er Helgi hafði eptir sendt. Með Helga voru a vist austmenn tveir. het annarr Sigurðr skarfr en annarr Aunnundr. Nu foru þeir heiman sextan saman til Hofða. Helgi bað Hiarranda fara með sér ok Kara broður hans. hann s(egir) ek var buinn þott fyrr væri. Nv ero þeir atian saman ok foru vpp i Eyuindardal til Knutusels ok satu þar firir Helga Droplaugarsyni. Igull het maðr er bio vndir Skagafelli i Eyuindardal. Þorðr het son hans. þeir skylldu hallda niosn vm ferðir Helga Droplaugarsonar þvi at þaðan matti fyrr sia manna ferð en þaðan sem þeir Helgi voru.

10. Þa er þar til at taka er Þorkell kemr i

3. at[2]] *utydel.* (a) *i mbr.* 6. skili yckarr] *sandsynl. fejlskrevet for* yckarr skili. 31. **10.**] *Mbr. har overskriften* Fall H(elga) Drop(laugarsonar).

Fannardal til foruneytis við Helga Droplaugarson ok voru þar vm nottina. Helgi let illa i suefni ok var hann þremr sinnum vaktr a þeiri nótt. Þorkell spyrr huat hann dreymdi. Helgi s(egir) eigi mun ek segia. nv klæðaz þeir. Helgi bað Þorstein sia vm kost Rannueigar. lat fylgia henni ef þu vill til buss Grims broður mins. þeir foru firir dag vtan ór Fannardal ok voru niu saman ok vpp a heiði. ok þa er lokit var breckum ollum huildiz Helgi þvi at honum var orðit erbitt ok lagðe vnder sik felld sinn. þa klo hann kinn sina ok gneri hokuna ok mælti þetta. þat er venna aðr quelld komi at þar klæi litt. eða er þer Þorkell nu iammikill hugr a at heyra draum minn sem i nótt. hann s(egir). eigi er mer nu minni hugr a þvi en þa. Mer þotti q(uað) Helgi sem ver færim þessa leið sem nu forum ver ok ofan eptir Eyvindardal til Kalfshuals. þa runnu atian vargar moti oss eða tuttugu ok var einn miklu mestr. en ver villdum a hualinn ok komumz eigi. en þeir sottu at oss þegar ok kleif einn i hoku mer ok i tanngarðinn ok þa var ek vaktr. Þa quað Þorkell þat vist at menn munu sitia firir þer. mun þar vera Helgi Asbiarnarson ok aðrer heraðsmenn. 145 rb
ok leiðiz nu ifirgangr þinn flestum monnum heðra. Nu hofum vit mælt til vinattu með okkr ok vil ek at þu farir heim með mer ok ver þar nockura stund. Helgi s(varar). sua mun ek fara sem ek hefi ætlat. Þeir foru ofan eptir Eyuindardal ok komu a bé Þordisar. hon var gomul. bæði liot ok suort. Helgi ætlaði at spyria hana tiðenda. en i þvi tekr einn maðr vpp snekauck ok gerði harðan i hendi ser ok laust a kinn Þordisi ok varð henni illt við. hon mælti. fari þer i sua gramendr aller. Þa mælti Helgi. þat er heimsklikt at beria til kuenna ok er [án] illz gengis

33. án] *tilføjet; jfr.* Gisla saga 63: án er ills gengis *o. s. v. (ordsproglig talemåde).*

nema heiman hafi. Nu feck Helgi þar engi tiðendi. fara þeir nu a brott ok ofan til Valagils ár. þa bauð Þorkell at fylgia Helga til Eyuindar ár. eigi þarf þess quað Helgi. Nu skiliaz þeir. ok þa er Þorkell var kominn skamt i breckur vpp. huerfr hann aptr til motz við Helga. hann tok alluel við Þorkatli ok quað slikt vinraun mikla. Nu fara þeir til Kalfsvaðseyrar. þa sia þeir atian menn renna i moti ser. nu villdu þeir Helgi Droplaugarson snua til huálsins ok mattu eigi. þa sneru þeir vpp af gotunni a gilsþrauminn hia Eyrargilsá. þar var litil vpphæð ok logð i sniofaunn neðan en nu er þar hrisi vaxit vm alla þa hæð. ok er þar nu litill griotuarði er þeir borðuz. þa spurði Helgi Grim broður broður sinn huart hann vill skiota til Helga Asbiarnarsonar vppi eða niðri. en Grimr kaus vppi til at skiota. eigi villtu nafna minn þa feigan quað Helgi firir þvi at [eigi] mun honum hlíf verða at skilldinum þar er ek skyt til. Nv skutu þeir baðer senn til Helga Asbiarnarsonar ok skaut Grimr igegnum skiolldinn. ok varð Helgi ecki sarr af þvi. En Helgi Droplaugarson skaut i kneskel honum. ok rendi ofan i legginn. klofnaði til leggrinn ok sua niðr igegnvm ristina. ok varð Helgi Asbiarnarson þegar vvigr. þa settiz Biorn huíti vnder herðar honum ok barðiz huargi þeira vm daginn. Auzurr vndan Asi geck fra. quaz eigi mundu vega moti Helga Droplaugarsyni. ok sat hann hia. Þorþr skarfr var niosnarmaðr Helga Asbiarnarsonar ok hafði legit i anni. ok voru frosin klæði hans. hann sotti vpp i skaflinn at Helga Droplaugarsyni ok þottiz við hann sakir eiga. ok er hann kom i skaflinn.

17. eigi] *tilføjet i overensstemmelse med de afstammende hdskrr., da meningen fordrer det.* 21. kneskel] *i mbr. blot* knesk. 27. Þorþr skarfr] *i det foreg. s. 159 l. 27* Þorþr *uden tilnavn.*

skaut Helgi Droplaugarson til hans milli fotanna ok igegnum kyllinn. ok fell hann a bak aptr. en spiotið festi i skaflinum ok heck hann þar a skaflinum allan 145 va daginn. Eptir þat eggiaði Helgi Asbiarnarson maga sina til atgaungu ok nefndi til Hiarranda. ok þa sottu þeir Hiarrandi ok Kari at Helga Droplaugarsyni. en þeir Hallsteinssynir sottu Grim ok maðr með þeim. En Þorkel suartaskalld sottu austmenn tueir. ok var Sigurðr enn þriði maðr bazt vigr af liði Helga Asbiarnarsonar. þar fell Þorkell suartaskalld en hann drap austmanninn annan en Sigurðr varð sarr miog. þvi at Þorkell var bazt vígr af þeira liði. þegar Helga leið ok Grim. Nu gangaz þeir at fast. ok þa er þeir Hiarrandi ok Kari sottu Helga Droplaugarson þa hliop Helgi enn magri fra Straumi imoti Kara. attuz þeir við ok fell Kari en Helgi varð sarr miog. þa sotti Hiarrandi fast at Helga Droplaugarsyni ok hio til hans harðt ok tiðum. en Helgi hio huarki færa ne smæra. en suerð þat er hann hafði dugði ecki. þa mælti Helgi við Hiarranda. allharðt munder þu framm ganga. ef þu ættir frialsborna dottur Helga Asbiarnarsonar. Hiarrandi s(egir). lattu at þvi koma. iamskylldar ero Helga baðar. ok sotti hann at harðara þott slik orð fǽri í. hioz skiolldr Helga Droplaugarsonar miog ok sa hann at honum mundi eigi sua buit duga. þa syndi Helgi vigfimi sína ok kastaði vpp skilldi sinum ok suerði. ok [tok] suerðit vinstri hendi. ok hio til Hiarranda ok kom a lærit. en suerðit beit ecki þegar beinsins kendi. ok suaddi ofan i knesbotina. ok varð hann af þui sàri ouigr. ok i þui hio Hiarrandi til

8. Þorkel suartaskalld] *i det foreg. s. 157—58* Þorkell *uden tilnavn.* 15. Helgi enn magri] *i det foreg. s. 157 l. 19* Helgi *uden tilnavn.* 27. tok] *mgl. i mbr., men af hensyn til sammenhængen tilføjet i overensstemmelse med de afstammende håndskrifter.*

Helga en hann bra við skilldinum ok hliop af suerðit i anlit honum. ok kom á tanngarðinn ok af vorrina neðri. þa mælti Helgi. alldri var ek fagrleitr en litið hefir þu vm bætt. tok hann þa til hendi sinni ok sletti i munn ser skegginu ok beit a. en Hiarrandi fór niðr firir skaflinn ok settiz niðr. þat er mal manna at skemri mundi hafa orðit fundr þeira Hiarr-anda ef Helgi hefði haft suerð sitt ok hefði eigi við fleir-um átt at sia. ok var Hiarrandi þo enn mesti full-hugi. þa sa Helgi at Grimr broðir hans var fallinn. en þeir voru aller dauðer er at honum sottu. en Grimr var sarr til oliuis. þa tok Helgi suerð þat er Grimr hafði att ok mælti. Nu er sa maðr fallinn er ek
145 vb hugða bezt. þat mun nafni minn vilia at vit skilim eigi at þessu. ok stefnir Helgi þa ofan at þar er Helgi Asbiarnarson sat. en þa voru aller menn stoknir ofan af skaflinum. ok villdi þa engi biða Helga. þar stendr þu Auzorr. quað Helgi. ok mun ek ecki við þer sia þui at þu iost mik vatni. ok bar hann þa ofan gegnt Ozuri. þa varð Ozurr skiott til raða at taka. þui at bani annars huars þeira Helganna la við. þat varð þa orræðe Ozurar at hann lagði a Helga Drop-laugarsyni spiotinu. sua at stoð igegnum hann. Helgi geck a spiotið. ok mælti við Ozurr. sueiktu mik nu. Ozurr sa at Helgi sneri at honum ok mundi na til hans með suerðinu. þa hratt hann fra ser spiotinu ok ollu saman. sneri þa spiotskaptinu i iorð niðr. ok let hann þa laust. þa mælti Helgi. er hann sa at hann naði honum eigi. nu seinkaða ek en þu bræddir helldr. reið hann þa af ýt a sniainn. ok lauk sva æfi Helga Droplaugarsonar. fimm menn hofðu bana af liði Helga Asbiarnarsonar. en sarir aller aðrer. vtan Biorn huiti ok Ozurr. þar fell með Helga Droplaugarsyni Þorkell suartaskalld ok forunautr hans ok austmaðr er heiman

fór með Helga Droplaugarsyni. ok Grimr broðer hans.

11. Helgi Asbiarnarson reið af fundinum ok var studdr a baki en Hiarrandi reið einn saman en Kari var a skiolldum borinn heim til Hofða. ok orpinn haugr eptir hann. Nu koma þeir til Hofða ok voru spurðer tiðenda en þeir sogðu þau er orðin voru. þa mælti einn maðr. huat gerði Helgi Droplaugarson vm aðra menn framm idag. Sigurðr skarfr s(egir). ef slikir hefði aller verit með Helga Droplaugarsyni sem hann var þa hefði engi varr i brott komiz. Helgi enn magri kom til Eyuindaraar ok sagði Gro tiðendin. hann var sarr miog. hon mælti þa við Barð son sinn. tak þu hesta ok eyki ok forum eptir þeim Helga ok Grimi. þau foru ok komu til valsins. ok var þeim bræðrum vellt i sleða. ok Þorkatli með þeim. en þeir foru a hestum er sarir voru. en þar voru þeir iarðaðer er dauðir voru. Nu fara þau heim a leið. ok fylgði Groa þeim sleða fastaz er Grimr var i. ok let hogliga með hann fara. Nv komu þau heim ok letu færa likin til vtiburs eins. Groa m(ælti). Nu munu vit Barðr son minn náttsæta likin. en þer farit með þa er lifs ero ok vinnit þeim beina. en er menn voru i suefni. for Groa yfir vm vatn til Eckiufellz. þar bio Alfgerðr læknir. Groa bað hana fara heim með 146 ra sér ok sagði henni tiðendin. Nu komu þær heim til Eyuindar ár ok var lif með Grimi. Alfgerðr batt sár hans ok hafði hann i brott með ser. vm morgininn eptir var haugr gerr vt við Eyuindar á firir sunnan garð ok fór Barðr með likin. ok sa maðr er þau truðu bezt at leyna mundi at Grimr var a lifi. ok voru þeir Helgi ok Þorkell þar heygðer. Nu liggr Grimr

3. 11.] *Mbr. har overskriften* Af Helga. 14. forum] *i mbr. blot* for *(i enden af en linje).* 27. lif] *utydl. i mbr.*

i sarum þann vetr. ok sua Helgi Asbiarnarson. Nu flo sa kuittr at Grimr lifði ok sannaðe annarr en annarr quað lygi. kom þat fyst vpp af hionum Gro. þa let Helgi gera lokhuilu i Miofanesi. er hann spurði at Grimr var heill. Siðan fór Grimr norðr i Krossavik til Þorkels Geitissonar. ok var honum þar vel fagnat.

12. Nv keypti Helgi Asbiarnarson land þat er at Eiðum heitir vt i heraði. en selldi Miofanes. ok þottiz þar betr kominn er þingmenn hans voru vmhuerfis. ok let gera þar lokhuilu. Þordis kona hans spurði hui hann villdi þar helldr land eiga. er allt var skogi vaxit at husum heim. ok matti huergi sia mannaferðir. þott at garðe færi. þa quað Helgi visu.

A ek i mork er myrkuir
miðlegg daga tueggia
framm ber ek Heiðs i hlioði
hraunn argspeing margan
at motstafir Meita
muni enn þeir er styr nenna
hilldar baurrvm hiarra
hrælækiar mik sækia.

Grimr var nockura vetr i Krossauik ok var eigi katr. ok alldri hlo hann siðan Helgi var fallinn. Þorkell atti faur til Eyiafiarðar at sætta þingmenn sina. ok reið hann heiman en Grimr var heima ok annaðiz

7. 12.] *Mbr. har her blot* Af *som begyndelse til en overskrift.* 15. miðlegg] *rettelse efter Svb. Egilsson for membranens* miðleggs. 16. Heiðs] *rettelse efter Þorl. Jónsson for membranens* heið. 18. Meita] *rettelse efter K. Gíslason for membranens* meiti. 19. enn—nenna] *gisning af F. Jónsson. Verslinjen er forstyrret i mbr.:* muni menn þeir er vinna. styr. *Omflytningstegn over de to sidste ord.*

vm bu. Nockurum nottum siðarr bioz Grimr heiman ok sagðiz eiga fiarheimtu at þeim manni er Þorgrimr het ok bio i Hiarðarhaga i Iokulsdal. er nu reynt quað Grimr at hann vill eigi giallda. þa mælti Iorunn kona Þorkels. hon var dottir Einars fra Þuerá. ek mun giallda þer skulld þessa. ok far þu huergi. eigi gelldr hann þa quað Grimr. fór hann þa heiman ok hafði með ser nest. fostbræðr hans foru með honum Glumr ok Þorkell trani. þeir foru þar til er þeir komu til Rangár firir vestan vatn. Nu logðuz þeir yfir ana með Þorkel trana ok komu a þann bæ er a Backa heiter firir vestan fliotit ok gengu þar i fios ok toku þar pal ok reku ok foru a brott siðan. ok þaðan vt til Oddmarslækiar firir vestan Eiðaskog. við lækinn 146 rb grofu þeir ser iarðhus. ok færðu molld alla vt a lækinn. villdu þeir eiga fylsni þat ef þeir þyrfti til at taka.

13. Þann dag er þeir voru við lækinn riðu menn brott af Lambanessþingi. ok for mart manna til Eiða með Helga Asbiarnarsyni. Ketilormr het maðr er bio a Hrollaugsstoðum. hann for með Helga við þria tigu manna. ok þar voru þeir magar Helga Biorn ok Hiarrandi. þenna aptan gengu þeir Grimr ór iarðhusinu ok heim til Eiða. ok ganga inn i fiosdyrr. en af fiosi geck forskali inn i mannahus. stoðu þeir þar. ok sa þaðan tiðindin inn i bæinn. vm kuelldit mælti Helgi Asbiarnarson við konu sina. huar ætlar þu þeim Ketilormi at huila. hon s(egir). ek hefir buna þeim goða sæng vtan af seti. Helgi mælti. þau skulu liggia i sæng ockarri. þvi at þau ganga or reckiu firir ockr huern tima er vit erum þar. Þordis s(egir). eigi ertu avallt iamvarr. þa munda ek þins fundar leita ef ek ætta Grims hlut er flest væri gesta ok þu ætter mart

18. **13.**] *Mbr. har overskriften* Af Ketilormi.

at annaz. hann s(egir). þat er mer opt i brigzli fært at ek se of varr. nu reð hann reckium en eigi hon. þa mælti Grimr við Þorkel. gacþu inn ok vit at þu nair suerði þvi er Þorbiorn hefir huatt ok Helgi broðer minn atti. Þorkell geck inn ok kom aptr ok hafði þar suerðit. Stundu siðarr mælti Grimr. far þu nu ok vit huar þau Helgi munu huila. Þorkell var litla stund i brott ok sagði Grimi at þau huildu vtan af seti i lokhuilu ok engi hurð firir. Arnoddr het maðr ok var blindr. hann var heimamaðr Helga Asbiarnarsonar ok var rammr at afli. hann la gagnuert Helga i seti við þili. Þa mælti Grimr við Þorkel. þer ætla ek at ganga inn at sæta averkum við Helga þvi at þu ert annarr maðr skylldaztr til at hefna Helga broður mins. satt er þat quað Þorkell. þa selldi Grimr honum suerð i hond. ok þa gengu þeir heim at dyrunvm. Þorkell nemr staðar ok mælti við Grim. eigi vil ek at þu virðer sua at ek ottumz inngaungu at Helga. en þo þiki mer kynligt vm at þui er þu hefir mælt. at þu ynnir engum at hefna broður þíns nema þer sialfum. þat kemr
146 va til þess at mer þickir alldri firir van komit at hefnt muni verða Helga broður mins meðan ek lifi eptir. þa villdi Þorkell inn ganga en Grimr tok til hans ok mælti. goðr dreingr ertu Þorkell en sua liz mer a þik at eigi [se] vist at þu særir Helga sua diupu sári sem ek munda vilia. ok lat þu at þui koma sem þu sagðer at ek ann engum manni hefnda eptir Helga nema mer einum. þa tok Grimr við suerðinu ok mælti. þu Þorkell skalt hallda i hurðarhringinn. þvi at þer trvi ek bez at þer verði eigi um felmt. en Glumr skal skiota slagbrandi firir dyrr. en aðr Grimr geck inn tok hann

21. van] *rettet; i mbr. ved skrivfejl* var. 25. se] *tilføjet; mbr. har ved skrivfejl det foranstående* at eigi *gentaget to gange.* 30. en Glumr] *Mbr. har ved gentagelse* en Glūr en Glumr.

riðvol i hond ser ok var i skyrtu ok linbrokum ok hafði engua skua a fotum. hann geck inn i skalann ok vissi at skiða hlaðe var við dyrr. þær er til fioss voru. En Glumr hafði vm kuelldit knytt saman hala a ollum nautum i fiosi. þa geck Grimr i huilugolf. þat er var hia sæng þeira Helga. ok setti þar niðr firir framan þat er hann hafði i hendi ok geck siðan at sænginni. ok lagði af Helga klæðin. hann vaknaði við ok mælti. toktu a mer Þordis eða hui var sua kolld hond þín. eigi tok ek a þer s(agði) hon. ok ovarr ert þu. vggir mik at til mikils dragi vm. ok eptir þat sofnuðu þau. þa geck Grimr at Helga ok tok hond Þordisar af honum er hon hafðe lagt yfer hann. Grimr mælti. vaki þu Helgi. fullsofit er. en siðan lagði Grimr suerðinu a Helga sua at stoð igegnum hann. Helgi mælti. vaki sueinar i seti. maðr vegr at mer. þa tok Grimr tre þat er hann hafðe niðr sett. ok kastaðe. þat'· kom i skiðahlaðann. ok hliop hann ofan. Nu hlaupa menn vpp i skalanum. ok ætluðu þangat vegandann hlaupit hafa. er skarkit var at heyra. En Grimr sneri til somu dyra sem hann geck inn. þa greip maðr vm Grim miðian ok va hann vpp a bringu ser. ok var þat Arnoddr. hann kallaði. til þer hingat. ek helld ohappamanninum. þa mælti Grimr. vesall ertu halldz ok lat mik lausan. ek villda hefna Helga. þa let Arnoddr fara aðra hondina vm hann ok fann at hann var berfættr ok i linklæðum. let hann þa Grim lausan ok mælti. þui let ek laust þar at ek munda eigi vita at betr væri ef ek hefða halldit. þa hliop Grimr til dyra ok komz ýt. en Þorkell rekr aptr hurð. en Glumr slagbrand firir ok fara þeir til iarð- 146 vb

25. Helga] »*Nemlig hans broder, der også hed* Helgi: *men* Arnoddr *må naturligvis forstå det om* Helgi Ásbjarnarson« (*K. G. i NO.*)

huss síns ok hafa þar fylsni. Nv leituðu þeir sér ráðs er eptir voru. toku þat ráð at hallda vorð a voðum ollum. ok sitia við bruar a Iokulsá. Nu komuz þeir Hiarrandi ok Ketilormr ok nauðleytamenn Helga fyst v́t. ok foru i leit. Nu koma heim flestir or leitinni. ok lifði Helgi þa ok spurði huart þeir Biorn væri aptr komnir ok Hiarrandi. her er ek quað Biorn. Sua er ok quað Helgi at Hiarrandi lysir enn mestan dreingskap við mik. Nu andaz Helgi. Nu liðr af nottin ok fara þeir Grimr or iarðhusinu ok vpp með vatni til Hofða ok sá þar tialld. Grimr geck at tialldinu ok mælti. hui lati þer þiofa hia skipi yðru. Þorlakr het maðr er skipit átti. hann fylgði austmonnum til skips. hann leði Grimi bát. flutluz þeir þar yfir. Grimr fór aptr með batinn. ok lagðiz siðan yfir vatnit. þaðan foru þeir vt með vatni. ok komu til Iokulsár. ok lagðiz Grimr þar yfir með Þorkel. ok Glumr fór þar. foru sua norðr i Krossavik ok var Þorkell eigi heim kominn. þeir voru spurðer tiðenda. þeir quaðuz engi segia. vm daginn eptir tefldi Grimr við austmann ok rann at borðinu sueinn er þau Þorkell attu ok Iorunn. ok rotaði taflinu. Austmaðrinn spyndi til sueinsins. en hann frat við. Grimr skelldi vpp ok hlo. þa geck Iorunn at honum ok mælti. huat er þess vorðit i ferð þinni er þer fær nu hlatrar. eða huat segir þu tiðenda. þa quað Grimr visu.

Hlogu hirðidraugar
hlit var at þvi litil
seims þa er særðum Grimi
sunnr var harmr of vnninn

---

17. Glumr fór þar] »Glúmr *forlod dem dér?« Beretningen om* Glúmr *er her så afbrudt, at man ledes til at antage, at her mangler noget i mbr. Ang.* Glúmr *se videre s. 175.*

nu tær freyr af fari
fregn auðskata dauðan
fullar mars i fiollum
Fliotz annan veg þíota.

Er eigi þat nu quað Iorunn at þu hafir hefnt Helga broður þíns. þa quað Grimr visu.

Reka þottumz nu nackuat
nadda rogs at gnogu
Helga vigs en hlægir
hug minn við þat inni
nu er boðgiornum Biarna
beit egg munins teiti
armgloðar va ek eyðe
efne mags at hefna.

Nu mun þat sannaz quað Iorunn at ver erum forystulaus þegar bondi er eigi heima. en þo mundu vit til hætta ef eigi væri nasetur Biarna mags Helga Asbiarnarsonar sem nu ero. voru þeir Grimr þa i leynum. þar til er Þorkell kom heim. Nu kemr Þorkell heim ok for til fundar við Grim ok spurði tiðenda ok vm atburðinn vm víg Helga. Grimr sagði huersv til bar. ok quað visu.

Vlfr beit ennibialfa
egg kom snorp i leggi 147 ra
Helga kend ór hendi
harðr grams meginniorðu

---

1. af] *rettelse efter F. Jónsson; mbr. har* at. 2. fregn] *i mbr. tilf.* ek. 26. harðr grams] *rettelse efter F. Jónsson for membranens* harðgrams.

þa er hræmana hanum
hilldar borðz at morði
vrfræningar árum
endr fiorbrautir rendu.

Helgi vann með herium
hiorr gall at valfalli
þat vitt þioðer knattu
þegns verk i styr fregna
þa er gny-Niorðu giorði
Gaundlar stigs at vigi
heiðr at hilldar veðri
hrafns áár þria sara.

Aurbeitir varð vti
vnnar viggs at liggia
atta dægr við otta
endr siz víg of bendag.
þa er hior-Moði hriðar
herðande let suerða
snarr a seima þuerri
sárvond roðinn standa.

Þorkell reið þá til þings en Grimr var i tialldi i fialli þvi er Snefell heitir vpp fra Krossauik ok þeir felagar.

14. Hrafnkell goði bræðrungr Helga Asbiarnarsonar sotti vígs mal a hond Grimi. Þorkell Geitisson bauð fe firir Grim en Hrafnkell villdi eigi taka. ok varð

7. þat—knattu] *rettelse efter K. G. og F. J.; mbr. har:* vitt knattu þat þioðer. 9. gny-Niorðu] *rettelse efter F. J. for mbr.'s* gnynirðir. 10. Gaundlar] *rettelse for mbr.'s* gaunnla. 17. Moði] *rettelse efter K. G. for mbr.'s* moða. 23. **14.**] *Mbr. har overskriften* Vtanferð G(rims). bræðrungr] *rettelse for membranens* broður son; *jfr. s. 145 l. 21 og den dertil knyttede note.*

Grimr sekr. Nu foru menn heim af þingi. þat sumar kom skip i Krossavik ok attu norrænir menn. styrimaðr for til vistar með Þorkatli. ok voru þeir fiorir saman. ok er haustaðe. þa færði Grimr sik af fiallinu niðr a hialla einn. ok var varði storr firir ofan tialldit. ok sua firir neðan. en þat var i ofanverðum grosum. þat er nu kallat at Grims bygðum siðan. austmenn komu til leika i Krossavik at finna styrimann. þa mælti einn austmaðr. ek þikiz sia tialld i fiallit vpp eða ella stein grán. ok hygg ek þo tialld vera. Þorkell s(egir). allskygn maðr ertu. þat er steinn ok kollu ver tialldstein. hættu þeir þa þui tali. vm nottina eptir kom Þorkell til þeira Grims ok mælti. Nu munu menn a fiall ganga bratt ok vil ek at þer farit heim a Arneiðarstaði. Ingialldr magr þinn er vitr maðr ok mun hann vel hallda yðr. en ef honum þikia a þvi ohægindi. þa fari þer hingat. Nu komu þeir Grimr til Ingialldz. ok foru þeir i helli þann er nu heitir Grimshellir. Ingialldr talaði við savðamann sinn. þott huerfi nockurir sauðir þa gettu ecki vmm. þa mælti griðkona við Ingialld. sua er lækr varr saurugr at varla er dreckanda ór. þui sætir þat at hann var stifldr s(agði) hann. en ek for til at ræsta hann. en þat var reyndar at Grimr gerði iarðhus. ok kom munninn vpp við sæng konu hans ok la hann þar vm nætr. en molld var færð a lækinn. Þorkell spakr bio i Niarðvik. hann reyndi eptir morgum hlutum. hann var frændi Grimss skylldr. Hrafnkell goði gaf 147 r
honum hundrað silfrs til at hann reyndi eptir huar Grimr væri niðr kominn. ecki var hann miog vinum horfinn. Nu fór Þorkell vm fiall vpp i herat vpp

---

8. styrimann] *jfr. ovf. l. 2—3; mbr. har* styrim̄n (= stýrimenn). 27. eptir] *i mbr. blot* ep *(i enden af en linje).* hlutum] *rettet; i mbr.* hutum.

með vatni firir austan. en ofan firir vestan. Nu kom hann a Arneiðarstaði. Grimr atti son sex vetra gamlan. Þorkell fann sueininn ok mælti. ertu Grims son. Sua er quað sueinnninn. Þorkell mælti. huart er faðer þinn heima. eigi veit ek þat. enda munda ek eigi segia þótt ek vissa. ein kona spurði vm kuelldit. huar er Grims skiola er ek finn eigi. Þorkell tok til orða. huat er at merki vm Grims skiolu. þa kom Ingialldr at ok mælti. Hafr varn kalla þær Grim ok er honum þar brynt i skiolunni. þa þottiz Þorkell vita at Grimr var þar ok for i brott. ok sagði Hrafnkatli sua buit. Ingialldr ok Þorkell trani foru heiman vm varit it efra suðr vm iokla. ok komo ofan i Hornafiorð. þar stoð skip vppi. Ingialldr tok Grimi þar fari ok liði hans ollu ok Þorkatli trana ok gaf styrimanni fe til at hann leyndi. ok a laun skylldu þau Grimr þangat koma. Eptir þat fór Ingialldr heim. ok litlu siðarr fylgði hann þeim Grimi til skips. ok vrðu menn ecki við þetta varir. ok var Ingialldr við skip þar til er þeir letu i haf. Siðan for Ingialldr heim. Hrafnkell varð viss at Ingialldr hafði borgit Grimi. ok lauk hann firir þat þriar merkr silfrs. þeir Grimr koma skipi sinu i Sogn. þa mælti Þorkell styrimaðr við Grim. mat spari ek eigi við þik en traust hefi ek ecki til at hallda þik firir Gunnari austmanni. ok engum þeim er þik vilia feigan. þa kaupir Þorkell þeim Grimi hesta ok fær þeim leiðtoga a Vpplond. Skiliaz þeir Grimr vinir. fara þau þar til er þau koma a Vpplond til þess manz er Finngeirr het. hann var vngr maðr ok rikr at penningum. Sigriðr het systir hans. hon var vén ok kunni ser mart vel. þar voru þau Grimr

---

9. þær] *eller* þeir; *i mbr. forkortet:* þr. 25. Gunnari austmanni] *sandsynl.* Gunnarr Þiðrandabani, *om hvem* Gunnars s. Þiðrandabana *handler.*

vm nott. Finngeirr mælti við Grim. huert ætlar þ ferð þina. en Grimr sagði honum þann voxt sem a var. haf þu her halfs manaðar duol ef þu vill. En er þat var vti. þa mælti Finngeirr. far þu Grimr til buss þess er broðir minn hefir att. með lið þitt. ok ef þu vill her dueliaz þa geym þu þess sem þu eigir. þat boð þa Grimr.

15. Gauss het vikingr einn illr viðreignar. þeir voru fiorir saman. ok veittu morgum mikla vsemd. þa bitu trautt iarn. hann hafðe verit a Vpplondum 147 v nockura vetr ok stokt tveim buendum or bui sinu ok sezt eptir i buin. Eptir þetta bað Gauss Friðgerðar systur Finngeirs. en hon villdi eigi eiga hann. þa skoraðe Gauss a Finngeir til holmgaungu. Finngeirr s(egir). þat munda ek eigi spara ef ek væra fiorum vetrum ellri. en þo skal fyrr beriaz við þik en gipta þer systur mina. Finngeir bauð monnum fe til at beriaz við Gaus. ok at gefa þeim systur sina er hann dræpi. ok villdi engi þat til vinna. Grimr fylgði Finngeiri til holms ok bauð at beriaz firir hann. Nv komu þeir Gauss. ok lagði hann sex merkr silfrs við holmlausn. Ek mun þat fe taka quað Grimr. Grimr hafði tvau suerð. þvi at Gauss kunni at deyfa eggiar. Grimr va jafnt baðum hondum. hann bra vpp suerði með vinstri hendi. en hio með enni hægri til Gauss ok [af] fotinn firir ofan kné. Nu fell Gauss ok i þui veifði hann suerðinu at Grimi. ok kom a fotinn. ok varð þat suoðusár. Nu flyði vikingrinn a brott en Grimr tok silfrið. ok feck goðan orðstír af verki þessu. Finngeirr gaf Grimi buit. þat er hann varðueitti með ollum fiarhlutum. landi ok kvikfe. Sar Grims varð illa ok bles vpp fotinn. þat var einn aptan er þar

---

7. **15.**] *Mbr. har overskriften* Vig Gaus vikings. 11—12. Friðgerðar] *ovf. s. 173 l. 30 kaldes hun* Sigriðr. 24. af] *tilføjet, da sammenhængen synes at fordre det.*

kom kona. ok lez vera læknir. hon bað at binda vm sár Grims. ok þat var at hon batt vm. ok huarf a brott. litlu siðarr kom blastr i fot Grims ok allt vpp i quiðinn. var þa farit eptir presti. ok tok hann þionostu ok andaðiz siðan. en þessi kona het Gefion en fiolkunga. ok hafði verit frilla Gauss. vetr þessi leið af. ok vm varit keypti Finngeirr skip til handa Helgu. ok for hon v́t til Islandz með allan fiarhlut sinn. ok Þorkell trani með henni. þau komu i Reyðarfiorð. Ingialldr for i moti dottur sinni ok flutti hana heim a Arneiðarstaðe ok var hon þar siðan. Helga gaf Þorkatli skipit halft. en halft selldi hon austmonnum. fór Þorkell þar vtan vm varit eptir. ok lykr þar fra honum at segia. Þordis er átt hafði Helgi Asbiarnarson var gefin Hauskulldi syni Þorgeirs goða fra Liosavatni. Hauskulldr tok Glum þann er var með Grimi Droplaugarsyni þa er Helgi Asbiarnarson var veginn. ok letu þau drepa hann. Helga bio eptir Ingialld liðinn a Arneiðarstoðum. ok Þorkell son þeira Grims. 7 vb Þorvalldr atti son er Ingialldr het. hans son het Þoralldr er sagðe sogu þessa. vetri siðarr en Þangbrandr prestr kom til Islandz fell Helgi Droplaugarson.

19—20. Þorkell--Þorvalldr] *Det ene af disse navne må være urigtigt, da talen må være om en og samme person. Den udførligere* Droplaugarsona saga *har* Þorvaldr *begge gange*

Tillæg.

Membranfragment, indeholdt i AM. 162 c, fol.[1])

þ(eim) . . Dro(p) . . . . . . ef hon hefdi | g . . . (bo) . . . . . d(v)zt . . heyrt . . tvi mæli | . . þ . . ko(m) . . . þa hætta þessv tali. favm nottvm sidar . . . . dr (d) | . . . . svo at Droplaug heyrdi a. ok hafdi hon . . (or)d vm. vm (mor)gvninn ep(tir) . . s . . . d . þa geck Helgi at henni ok spurdi þvi henni væri svo ska|(p)þvngt. hon kvad se(r ecki) vm illmæli Þorgrims ok sagdizt ætla at hvorki (m) . . þ . . hef | n . . . . . Helgi . . . . . þeir | . . . . . . lidv . . . . . (t)olf vetra . . . . vp sn(e)m|ma. Groa spurdi . . . . . . kv|omv j Mynes ok f(undu) þar konv eina ok spurdu at hv(ar) (Þorir bondi) . . . vera far . . epter vidum. Helgi spur(di) hvar Þ(orgrimr) tor-(d)ifill (væri). hon kvad hann (gera) hlavss vid (a)nna . . er Asmundr (het). þeir foro brott þangat (sem) . .

---

[1]) *Meget defekt blad, meddelt her som tillæg, da det må betragtes som levning af en fra den i det foregående aftrykte forskellig membran, som er gået tabt. Fragmentet er tidligere læst af dr. Kr. Kålund og meddelt af denne tilligemed nærmere beskrivelse i Arkiv for nordisk Filologi III, 163—73. I efterfølgende noterækker hidsættes hovedafvigelserne mellem dette fragment og det tilsvarende afsnit i den i det foregående aftrykte membran.* 3—4. þ(eim)—tvi mæli] s. 147 l. 6—9: þeim—þvi. 4—5. . . þ—tali] 9—11: ok—stað. 5—7. favm—vm[1]] 11—14: liðr—hlioð. 7—9. vm[2]—skapþvngt] 14—15: Einn—væri. 9—10. kvad—Þorgrims] 15—16: segir—talat. 10—11. sagdizt—hefn . . .] 16—18: munu—gior. 11—13. . . Helgi—spurdi . . .] 18—24: þeir[1]—veiða. 13—14. kvomv—bondi . .] 24—26: þeir[2]—bonda. 14—15. vera—vidum] 26—27: en—saman. 15—16. Helgi—væri] 27: huat—Helgi. 16—17. hann—het] 28: Þorgrimr—ey. 17.—s. 177 l. 1.þeir—-lækr] 29—30: Siðan—þeim.

gerdv hlavss . . vid læk þann er he|iter J(arn)sid(v)-læ(kr). (Asmundr) var (a) hlassi(n)v (ok ser) favr þeira brædra ok kendi þa. hann b|eitir hest . . fra (hla)ssinv ok ætladi Þorgrimr heim at rida (ok) er hann ætlad(i) aa | bak skav(t) He(l)g(i) spi(oti) ok kom a hann midiann. feck hann þegar bana. Asmundr | for heiml(eidis) þ . . . (hræd)dr. þeir brædr foro til Gro favdr systr sinnar. hon (spurdi) hvat v | . . . Grimr svarar faatt hafa af ordit enn kvad veiddann tordifil einn. G|roa m(ælti). þo at y(ckr) þicki litit vm vert vm vig Þorgrims tord(ifil)s þa eru þeir þo | m(ikil)s hattar er ser m . . þickia misbodit ok kemr at þvi sem m(æ)llt er at s|liof eru nef vor e(nn) breidar fiadrir. skvlv þit nv heim fara. snva þeir he|im (ok) let Droplaug v(e)l . . þessv . . havfdv þa . . gt (þ) . . (e)nn er Þo|(rir) kom (heim) ero honum savgd þessi tidendi . . . af . . kalladi til | Helga koma ok kvad Þorgrim hans lausingia ver(a) . . . . gre(i)niliga fra drapi Þorgrims. Helgi (tok) ecki af . . . . at . H|elgi . . . . . . Krossavik | . . þeir kvomv (vestur) a heidi lavst a hrid . . foro þeir . . . (komo) þeir at | hus-vegg ok gengv solarsinnis v(m)h(verfis) husit . . . . . (k)omnir | at Hofi (Spak-)bessa þeir . . . . . di Bessi at (sveinarnir) havfdv (gengit) . . s(æ)lis vm ho(fit) (enn) lyst . . . . kavllv|dv þeir þ(a) mord (medann) eigi var lyst. for hann þa til funndar (vid þa brædr

3—4. hann—rida] 32—33: þeir—heim. 7—8. til—sinnar] s. 148 l. 1—2: ok k.—ár. 8—9. Grimr—veiddann] 2—3: Helgi—veiðt. 11—14. Þorgrims—fara] 4—5: þetta—Arneiðarstaði. 14—15. snva—gt (þ) . .] 5—6: ok sua mikit. 16—18. enn—vera] 7—9: Þorir—Asbiarnarsonar. 18—19. . . greiniliga—Þorgrims] 10—11: Siðan—tala. 19. tok—at] 12: segir—heim. 19—20. Helgi—Krossavik] 13—14: Einn—Geitiss. 20—22. kvomv—husit] 14—18: foru—solarsinniss. 23. . . . komnir—þeir . . .] 18—22: þa f.—miog. 23—26. . . di Bessi—lyst] 22—26: en—reizt.

ok) ly(stv) (þeir) þegar . . | eptir þetta for(v) þeir (j) Krossa(vik) . . bio Helgi maalit (til) Krak(a)-l(æ)k(iar) þings (Þor)kell Gei tiss . . . . sættvst þeir Helgi Asbiarn(ar)s . . ga(lt) Þorkell (þ egar) . . Drop-laugar s . . lik(adi) (ecki ath fe kom) . . . . | . . . . . . Helg(i) m | . . med . . . . frænnd . . kels . . . Ketils j Niardvik. en optazt bio (hann mal a hendr) þing (monnum) (Helga Asbiarnarsonar) (t)ok þa | miog at yfazt med þeim navfnvm. þav tidenndi kvomv wt . . Hallsteins(son) var leiddr vpp a Irland ok sat þar j havptvm. enn . . (foro) . . Hall . . || (þeir) Þorkell . . . . | . . . . | . . . for . . þa a (V)i(d)i-vavllv til bus (m)ed H(allsteini) . . . Dr (h) . . | . . . at(t)i dottur er Helga het væn kon(a) . . . | (foro) þeir brædr Droplaugar synir ok badv Helgv til handa Gri . . . . . | (In)g(ia)ll(dr) Ar(neidar)stadi halfa at Helga ok bivggv þeir (m) . . . . eda m(ed) Þorkatli j Krossa-vik . . . . | . . . kalladi Hrafnkell til godord(z) vid Helga . . s . . . | . . for hann þa (til) fvnd(ar) vid Holmstein maag sinn a Vidivavllv ok bad hann lids | (H)ol(m)ste(inn) (kvez) eigi (j) mo(t) Helga vera firi sakir teingda þeira e(r) . . h . . . | . . (kve) . . (villdu) leggia til vid Hrafnkel. þingmenn sina ok bad hann s(n) . . til Helga Droplaugar sonar (kv) . . | . . vera vitran ok hardfeinngann. Hrafnkell fann Helga Drop-laugarson ok bad hann lids s(v)o . . | . . di godord(i) sino. Helgi svarar med þvi at þer er til min visat þa skal til leggia navckvt . . | (finn) An (trv)d (ok)

2—4. bio—þegar] 28—s. 149 l. 3. vm v.—firir. 4—5. Drop-laugar- —kom . . . .] 3—5: en H.—illmælissins. 6—9. Helgi navfnvm 5—9: þeir—sinni 9—11. þav—Þorkell . . . .] 9—12: Eindriði—Islandz. 14—15. foro—Gri . . . .] 18—19: henn-ar—gefin. 21—25. firi—harðfeinngann] s. 150 l. 2—5: þvi at —þer. 26—27. svo—sino] 6—9: Helgi—sér 27—s. 179 l. 1. med—se] 9—15: þat r.—ordi.

spyr hversv vinfeingi þeira Helga se. enn ek trui . . hann kall(a) hid be|st(a) þa . . spyria hvort hann hafi navck(vrv) sinni setid j domi f(iri) . . ord (Helga) Asbiarnar (sonar) | . . (e)f (hann) s(egir) þat hafi alldri verit þa seg at honum se þath . . sman at h(ann) (se) | (eigi) þess ver(dr) s(em) adrir fræn(dr) h(ans) ok vinir. bid hann hvorki til sp(ar)a . . . | (g)odgripi ok kalla þat hina mestv sæmd at hann nai þessv. laat ecki þath aa f . . | at þer þicki nauckut unnd(er) vm. Eptir þat fvnndvzt þeir Hrafnkell ok Aann ok for med þeim | eptir þvi sem Helgi hafdi rad til sett ok skildizt Aan þetta vel. fer Aan a fvnnd Helga Asbiarnar sonar (ok) bad hann gera þa virding (til sin) at nefna hann i dom firi godord sitt. kvez hann hv(or) . . (eiga) a(t) | lavna (betra) Þ(or)katli j Þ(v)f(v)felli (ne) Arnori j . . (k)is. hollti. Helgi for vndan at veita | honum þetta . . kalladi meira vand(a) en virding ok spurdi ef nock(vr)r hef(di) þetta firi (h) . . | (l)ag(t) . . . feck hann þo eingi heit af Helga ok for i brvtt . . | h(afdi) (An) se(r) (til) þings . . hross sin siav saman ok gaf Helga til þess at h(ann) (næ)|di (at) . . . . (sa) hestr kalladr beztr a h(er)ad(i) . . | . . . sinv. er jafn(an) haf(di) (j) domi setid . . | . . . . til doms e(r) . . . | . . . h(afdi) Aann a havfdi. Helgi bad hann vera famalvgan(n). (H)elgi Asbiarnar son ge(ck) | þegar b . . (t) (en) (Hra)fnkell geck (at) domvm ok (med) honum Helgi Droplaugar son ok þingmenn Holmste . . (D)roplau(g)ar son geck at þar sem Aann sat

---

1—3. ek—domi] 15—17: ef—nefndr. 4—10. segir—vm] 18—20: segiz—dominum. 10—12. fvnndvzt—vel] 21—23: skilia—skylldu. 12—19. fer—brvtt] 23—24: Siðan reið Hrafnkell heim. 20—23. hafdi—setid] 24—27: vm v.—saman. 23—25. . . . til d.—famalvgann] 27—29: en—tala. 25—28. Helgi—Holmste . .] 29—31: þvi—þeim.

ok spurdi hver þar væri. Aann drap nidr h(a)vfdi . . | (svar)adi (lagt) ok kvezt þ(ingmadr) Helga Asbiarnar (sonar). Helgi lavst sverdinv vnndir hattinn . . | spur hv . . þ(eir) kenndv Aan trvd. Helgi bad Hrafnkel nefna v(atta) (ok) (ste)f . . (a)f g(od)ordi sinv (er) hann hefir nefndann Aan trud j dom ok ero avll maal o(nyt) (j do) | (mvnvm). eptir (þat mælti Helgi) stefnv ok geck hann at domi. vard þraungd mic(il). Helgi . . | . . . (god)ord . . Hrafnkell hafa god . . . | . . . skylldi Helge ve . . | . . . (a) þingvm ok j heradi (a fundvm). menn ridv af þinginv geck . . | . . . (fnkel) (s)egia monnum malvauxt þann sem her hefir . . ‖

1—4. ok sp.—trvd] 32—s. 151 l. 4: Helgi—þat. 6—8. er hann—domi] 6—7: sagði—dom. 8—9. vard—godord] 7—9: þa g.—sættir. 9—11. . . Hrafnkell—fundvm] 9—14: varð—við. 11—13. menn—hefir . .] 14—16: Helgi—þínginu.

BRANDKROSSA ÞÁTTR.

Håndskriftbetegnelse.

A = AM 164 k fol.
B = AM. 395 fol.
C = AM. 426 fol.

1 r 1. Þar hefjum vér upp Helganna sǫgu er Ketill þrymr er, því at vér vitum hann kynsælstan verit hafa þeira manna er í þessarri sǫgu er frá sagt; eru frá honum komnir Síðumenn ok svá Krossvíkingar ok svá þeir Droplaugarsynir. Þat viljum vér ok segja, hversu Helgi Ásbjarnarson er kominn af landnámsmǫnnum, er gǫfgastr maðr er í þessarri sǫgu at vitra manna virðingu. Maðr hét Hrafnkell, hann var Hrafnsson. Hann kom út til Íslands síð landnámatíðar ok var í Skriðudal. Hann sofnaði þar ok dreymði, at maðr kom at honum ok bað hann burtu verða ok upp standa sem skjótast með alt sitt. Hrafnkell vaknaði ok fór þegar i burt á sǫmu stundu; en því næst hljóp ofan fjallit alt, ok varð þar undir gǫltr ok graðungr, er Hrafnkell átti; þat hafði eptir orðit. En hann fór í Hrafnkelsdal ok bygði allan dalinn sínum mǫnnum, nær tuttugu bæi; en hann bjó sjálfr á Steinrøðarstǫðum. Hann gerðiz brátt hǫfðingi mikill, ríkr ok fjǫlmennr. Synir Hrafnkels váru þeir Ásbjǫrn ok Þórir. En er Hrafnkell andaðiz, tóku synir hans arf

---

1. 1.] Þáttr af Brandkrossa ok um uppruna Droplaugarsona *overskrift* A, C; B *har* Þ. af Br. *med tilføjelse i marginen:* um uppruna Droplaugarsona. hefjum—Helganna] hefr þessa C. 2. þrymr] þrumr B. 4. svá[1]] *udel.* B, C. 4—5. ok svá þeir] ok þ. B, svá ok þ. C. 5—8. Þat v.—virðingu] *udel.* B. 11. kom] kæmi B, C. 15. þat] eitt *tilf.* C.

eptir hann at jafnaði; hlaut Þórir bústað þann, er faðir hans hafði átt, en Ásbjǫrn bygði þann bæ, er kallaðr var at Lokhellum, er nú heitir at Hrafnkelsstǫðum, ok sat hann þann bæ vel. Ásbjǫrn átti þá konu, er Hallbera hét; hon var dóttir Hrollaugs, sonar Rǫgnvalds jarls af Mæri. Þau áttu son þann, er Helgi var kallaðr. Helgi fæddiz upp; fálátr var hann ok vel orðstiltr; lagðiz mǫnnum rómr á, hversu hann gerðiz. Ásbjǫrn varð eigi gamall. Þá er hann and- 1 v
aðiz, tók Helgi arf eptir hann ok bjó nǫkkura vetr at Lokhellum. Eptir þat brá Helgi búi sínu ok seldi Hrafnkeli Þórissyni, bræðrung sínum; en hann fór utan ok var marga vetr í hernaði, bæði í Orkneyjum ok Nóregi með frændum sínum. Helgi var ok nǫkkur sumur í víkingu ok var hinn hraustasti maðr, en engi afreksmaðr at afli ok vígfimi. Eptir þat fór Helgi til Íslands, ok var bæði gott til fjár ok virðingar. Spakbessi bauð Helga með sér, ok fór hann með honum heim á Bessastaði. Á þeim sǫmu misserum kvángaðiz Helgi ok fekk Oddlaugar, systur Bessa, ok tókuz þar brátt góðar samfarir ok miklar ástir. Þá var Helgi staðfestulauss, ok var engi þá fúss at rísa upp af sínu landi fyrir Helga. Maðr hét Oddr ok var kallaðr sindri; hann var auðigr at fé ok ódæll við at eiga. Hann hafði valit sér bústað

7. var kallaðr] hét B, var nefndr C. Helgi—hann] þá hann fæddiz upp, var hann fátalaðr B, En er H. f. u., v. h. fálátr C. 8—9. lagðiz—gerðiz] *udel.* C. 9. Þá] en C. 11. at Lokhellum] *sål.* B, C; á Lokhillum A. seldi] bústað sinn *tilf.* B, þat *tilf.* C. 15—16. en engi afreksmaðr] *udel.* C. Helgi] hann út B. 17. gott] orðit *tilf.* C. bæði gott] honum gott orðit bæði B. 18. með sér] til sín B, C. 19. á Bessastaði] til Bersastaða C. sǫmu] *udel.* B. 21. þar] með þeim B. 21. samfarir—ástir] ástir með þeim ok góðar samfarir C. 22. staðfestulauss] *i* A *ved skrivfejl blot* staðfestu. 25. við at eiga] viðreignar B.

við Lagarfljót ǫðrum megin en Bessastaðir eru, ok búit þann bæ vel. Oddr átti konu ok son þann, er Ósvífr hét; var þat kallat, at hann fylgði því nafni í skaplyndi. Hann var farmaðr ok barz á mikit, leikmaðr mikill, háðsamr ok hælinn. Þat var einhverju sinni, at þeir ræddiz við mágar, Bessi ok Helgi: spyrr Helgi, hvar hann sæi honum bústað, eða hvert ráð hann legði á með honum. Bessi gaf ok gott ráð, þat sem þeir efndu síðan. Þegar er ís lagði á vatnit, þá gekk Helgi á Oddsstaði ok gerði sér kátt við Ósvíf, ok síðan tókuz leikar upp milli Oddsstaða ok Bessastaða. Maðr er nefndr Ótryggr, er vistarmaðr var á Oddsstǫðum;
2r hann tók at sækja mjǫk Ósvífr at leikum ok hælðiz eptir, ok sagði hann meir vera hælinn en harðleikinn; en Oddr vá síðan Ótrygg. Helgi Ásbjarnarson tók við vígsmálinu. Þá leituðu menn um sættir, en engi var kostr annarr, en Bessi gerði einn um, ok varð svá sætt þeira, at Bessi gerði litla fjársekt, en gerði Odd burt af bústað sínum ok ór heraði. Oddi líkaði stórilla málalok, en þó urðu þau at vera, af því at margir váru honum unnandi ófararinnar. Helgi Ásbjarnarson leysti Oddsstaði aptr til sín, ok þó við mikinn óþokka Odds; en þó varð svá at vera, at Oddr varð í brott at fara, ok er ekki síðan frá honum sagt í þessarri sǫgu, en þó hefir hann mikilmenni kallaðr verit.

---

1. eru] er hét á Oddsstǫðum *tilf.* B. 2. búit] efldi B. son] við henni *tilf.* B. 6. Helgi] hann Bessa at B; Bersa *tilf.* C. 8. ok] til B, honum C. 9. síðan] síðar B, C. 9—10. gekk Helgi] tók H. at leggja þat í vanda sinn at ganga C. 10. gerði] gera C. síðan] því næst B, C. 12. Oddsstǫðum] A *har her* Oddastǫðum. *Formerne* Odds- *og* Odda- *veksle helt igennem i dette hdskr.* 14. eptir] á *tilf.* B. meir vera] væri mjǫk meir B. 16. Þá leituðu] ok l. þá C. 18. svá] sú B. fjár-] fé- B, C. 19. Odd] *her* Odda A. heraði] því h. B. 20. þau] þessi C. 21. ófararinnar] *sal.* C; ófǫrina A.

Helgi reisti bú á Oddsstǫðum ok ætlaði alt til á einum degi ok þangat at færa bú sitt hinn fyrsta fardag. En er Oddr bjó sína ferð í braut, þá lét hann hǫggva graðung ok sjóða, en hinn fyrsta fardag, þá er Oddr var á brott búinn, lætr hann borð setja með endilǫngum sætum, ok var þetta alt graðungsslátr á borð borit. Gekk þá Oddr þar at svá talandi: »Hér er nú vandliga borð búit, ok svá sem hinum kærstum vinum mínum; þessa veizlu gef ek alla Frey, at hann láti eigi þann með minna harmi burt fara af Oddsstǫðum, er í minn stað kemr, en ek fer nú.« Eptir þat fór Oddr í burt með alt sitt.

Þessa ræðu segja sumir menn til ættar Droplaugarsona, þeirar er ókunnari er; en þótt sumum þykki hon efanlig, þá er þó gaman at heyra hana. — Maðr hét Grímr, er bjó í Vápnafirði, í Vík hinni 2 v innri; hann var ungr maðr ok kvángaðr ok vel auðigr at fé. Hann ól upp uxa þann, er brandkrossóttr var at lit, ok ágæta naut at vexti; honum þótti hann betri en alt þat, er hann átti í kvikfé. Hann gekk í túnum á sumrum ok drakk mjólk bæði vetr ok sumar. Þat bar við um sumarit, þá er uxinn var tíu vetra gamall, en taðan stóð úti umhverfis húsin í stórsæti, at uxinn hljóp út ok inn ok kastaði sátunum ór stað; þá vildu menn taka hann ok gátu eigi, ok gerði hann

---

4. fardag] dag B. þá er Oddr] er hann B. 7. þar at] *tilf. efter* C; *mgl.* A. þá—talandi] hann þá at ok mælti B. 9. mínum] várum B, C; til reiða skyldi *tilf.* C. 13. Þessa] *Nyt afsnit i* A. *Her begynder kap. 2 i* B. menn] *udel.* B. ættar] um ætt C. 14. sumum] mǫnnum *tilf.* B 17—18. vel auðigr] *sål.* A, B; vellauðigr C. 19. at 1.] *sål.* C; á 1. A, B. ok] var þat C. vexti] hlutum ok v. B, v. ok ǫllum hlutum C. 20. alt] annat *tilf.* B, C. 22. Þat—sumarit] *udel.* B. 24. at—hljóp] hljóp uxinn B.

þá engan mun, ok var kominn þó fjǫldi manna til, en hann hljóp á leið fram ok alt um síðir í hina ytri Krossavík, ok þar á sjá út, ok synti alt út í haf, meðan menn máttu sjá. Grímr unði nú stórilla við skaða sinn, er hann hafði mist uxann. Hann átti bróður í Øxarfirði, þann er Þorsteinn hét; hann var góðr bóndi, vitr maðr ok vinsæll; unnuz þeir ok mikit bræðrnir. Nú váru Þorsteini orð send, at hann kæmi til fundar við bróður sinn, Grím, í Vík; ok er þeir funduz bræðr, talði Þorsteinn um fyrir honum, at hann kynni eigi svá illa skaða sínum þessum; segir enn margt í bætr bera, en fé var nóg, kvað eigi ørvænt, at hann æli upp annan uxa eigi verra, en segir vera virðing mikla, at víkr þær báðar myndi síðan vera kendar við uxa hans. Grímr var náliga, sem við annat eyra gengi út, þat er Þorsteinn mælti. Þorsteinn var þar allan vetrinn til huggunar við bróður sinn, en þó gerði Grím mjǫk óárligan; svaf hann lítit ok neytti lítt matar; ok er á leið misserit, leitaði hann eptir, ef Grími væri nǫkkut um utanferð; kvað við þat stríð manna stemmaz ok dofna hugann af þeim áhyggjum, er fyrir standa gleði manna ok gamni.
3 r Grímr kvaz fara vilja, ef Þorsteinn færi með honum, en hann kvaz þat gjarna vilja, ef Grími væri fyrir þat nǫkkurs vildara en áðr. Þeir settu menn fyrir bú sín til varðveizlu, en þeir réðuz utan bræðr báðir í Unaósi

1. var—manna] var þó kominn fjǫldi manns B, þó var k. f. m. C. 4. sjá] til sjá B, sjá til C. 5. hafði mist] misti B. 10. talði] talaði B. honum] Grími B. 12. margt] marga hluti B. bera] beraz mundu C. en] er C. kvað] ok B, en C. 13. verra] en þenna *tilf.* C. en segir] ok sagði C. 15. Grímr] Grími B. *I* A *blot* Gr. 19. hann] Þorsteinn C. 21. þat] opt *tilf.* C. 23. færi] vill fara B, vildi fara C. 24. vilja] gøra v. C. 25. nǫkkurs] nǫkkuru C. 25. Þeir settu] Settu þeir nú bræðr C. 26. bræðr] *udel.* C.

ok hǫfðu ekki mikit fé. Var þá vandi at hafa vararfeldi at varningi, ok svá hǫfðu þeir. Þeir urðu vel reiðfara, ok kom skip þat í Þrándheim, er þeir váru á bræðr. Þeir gerðu sér tjald á landi, ok drifu menn síðan frá skipi, hverr til sinna heimkynna, en þeir bræðr sátu eptir í tjaldi sínu. Snimma einn morgin kom maðr til tjalds þeira bræðra; sá maðr var mikill ok sterkligr. Þeir spurðu þann mann at nafni; hann sagðiz Kárhǫfði heita. Þá spurðu þeir hann, hvert hann skyldi fara, eða hvaðan hann væri; hann kvaz heima eiga hjá bónda þeim, er Geitir héti, ok sagðiz hafa skyldu til handa honum tuttugu ok fjóra vararfeldi, en kvað Geiti vel auðigan ok hinn bezta í skuldum. Þeir seldu honum, sem hann vildi, feldi, ok mæltu mjǫl fyrir; hann kastaði á ǫxl sér ok gekk brott síðan. Eptir þat kom sá maðr til þeira, er Þórir hét, innan ór Þrándheimi, ok bauð þeim til vistar: hann var góðr bóndi. Þeir þágu þat ok fóru til Þóris; var þeim þar vel veitt vistin. Þeir spurðu Þóri bónda jafnan at Geiti, en hann léz engi deili á honum vita. Þeir hǫfðu eigi lengi á vist verit, áðr en þeir fýstuz at fara heiman ok vildu leita Geitis. Þórir latti þess, en þat kom fyrir ekki. Þeir fóru upp eptir dǫlum ok spurðu jafnan at Geiti, en engi kunni af honum at segja. Þá komu þeir um síðir til karls í afdal nǫkkurn ok spurðu hann at Geiti, en hann

---

2. þeir[1]] nú *tilf.* C. 4. tjald] tjǫld B. drifu] allir *tilf.* C. 6. eptir] tveir einir *tilf.* C. tjaldi sínu] tjaldinu B. 7. maðr[2]] *udel.* B. 8. þann mann] hann B. 11. héti] heitir B. 12. hafa skyldu] vilja hafa B. 13. auðigan] mann *tilf.* B. 13—14. skuldum] skuldagreizlu B. 14. feldi] *udel.* C. sem—feldi] feldina, sem hann vildi B, feldi, s. h. v. C. 15. sér] feldunum *tilf.* C. 17. þeim] heim með sér *tilf.* C. 25. af—segja] þeim neitt af honum segja C. 26. Geiti] líkt sem aðra *tilf.* C.

3 v kvaz eigi kenna hann. Þá spurði Þorsteinn, ef nǫkkur ørnefni vissi hann, þau er Geiti væri kend við. Hann kvað heita Geitishamra ok segir þeim til þeira. Fara þeir síðan þangat eptir um daginn. Þar koma þeir at hellisdyrum; þar brann eldr í hellinum; við eldinn sat maðr; kendu þeir þar Kárhǫfða, kompán sinn. Hann spratt upp þegar ok fagnaði þeim vel; þeir settuz niðr við eldinn ok lituðuz um; þeir þóttuz sjá þar Brandkrossa, uxa Gríms, heilan standa ǫðrum megin út undir bergit. Kárhǫfði tók við klæðum þeira ok varðveitti, ok er hann kom aptr, þá bauð hann þeim í stofu at fara, ok er þeir kómu þar, þá sátu menn á báða bekki, ok kendu þeir á þeim feldi sína. Maðr sat í ǫndvegi í rauðum feldi, mikill ok tiguligr; sá maðr kvaddi þá fyrri ok bauð þeim þar at vera svá lengi, sem þeir vildi, ok setti þá hit næsta sér, ok var þar gott vistafang ok góðr drykkr. Konur tvær váru innar frá Geiti ok báðar fríðar, ok sat sú honum nær, er ellri var, ok var sú kona hans, en dóttir hans hin yngri. Þar váru þeir skamma stund, áðr Grímr ógladdiz. Þat fann Geitir brátt ok mælti við Grím um einn dag: »Ek hefi sakir gert við þik, Grímr,« segir hann; »ek senda Kárhǫfða, þræl minn, eptir uxa þínum, Brandkrossa, er bezt naut var á ǫllu Íslandi; en þar er þú þóttiz sjá hann hinn fyrsta aptan uxa þinn, þat er belgr hans, fullr af mjǫlvi, ok ætla ek þér þat í uxaverðit; mér hefir ok sýnz, sem þú hafir augum litit til Droplaugar, dóttur minnar,

---

1—2. nǫkkur—við] hann vissi nǫkkur ørnefni, þau er kend væri við Geiti C. 3. þeira] hvar þeir váru *tilf.* C. 10. bergit] berginu C. 13. feldi] vararfeldi B. 14. tiguligr] eigi illiligr B. 20. hans] þeira C. 22. um] *udel.* B. 24. naut] nauta B. 25—26. hinn—þinn] uxa þinn hér hinn fyrsta aptan C. 26. uxa þinn] *udel.* B. þat er] þá var þat C.

en ek mun hana gipta þér, ef þú vilt hana flytja til Íslands, með miklum fjárhlut, er henni skal heiman fylgja; hon er vel borin í móðurætt, ok þó eigi smáborin í fǫðurætt; var móðir mín vel mǫnnuð, en fǫður átta ek heldr stórfengan.« Grímr tók þessu máli vel, 4 r ok váru síðan gǫrvar samfarir þeira Gríms ok Droplaugar; var þar hin skǫruligsta veizla, ok hvíldu þau í einni hvílu þrjú allan vetrinn, Grímr, Droplaug ok Þorsteinn, í einum afhelli, ok tókuz með þeim góðar ástir, Grími ok Droplaugu; unði hann þá vel sínu ráði. En er váraði, þá spurði Geitir Grím, hvat hann vildi ráða sinna, en hann kvaz til Íslands vilja sem lífit at lifa. Geitir bað þá bræðr kaupa sér skip ok búa, en hann kvað þau Grím eigi skyldu fé skorta ok segir Kárhǫfða alt mundu til skips færa, þat er þau áttu þar í fjárhlutum ok varningi.

Þeir bræðr gerðu eptir því, sem Geitir lagði ráð til, ok bjogguz til brottferðar; mæltuz þeir mágar vel fyrir; at skilnaði bað Geitir Grím at hafa ráð fyrir þeim hjónum báðum ok segir þá vel hlýða mundu. En er þeir bræðr váru mjǫk búnir til skips ok hafs, þá kom Kárhǫfði ofan af landi ok hafði belg Brandkrossa fullan af mjǫlvi á baki sér ok gekk á skip út ok lagði þar niðr hógliga, sem þeir vildu at væri; annat sinn gekk hann ofan með feldaverð þeira, í þriðja sinn fór hann ofan með kistur tvær, ok var í

---

1. en ek mun] ok mun ek C. hana—þér] g. þ. h. B, C. 1—2. ef—Íslands] *udel.* B. hana—Íslands] flytja hana út til Íslands með þér C. 3. ok] en B, C. 9. tókuz] brátt *tilf.* C. 11. vildi] ætlaði C. 12. vilja] vitja B. 14. þau] þá B. 16. þar] *udel.* B. 17. Þeir] *Nyt afsnit i* A. *Her begynder kap. 3 i* B. 19. Grím] Þorstein C. 21. ok hafs] *udel.* B. 23. ok gekk] gekk með hann C 24. hógliga] hægliga B. 25. í] *udel.* B, C.

annarri klæði ok gripir Droplaugar, en í annarri gull ok silfr ok gersimar, ok var þetta heimanfylgja Droplaugar. Þau létu í haf síðan ok urðu vel reiðfara ok lentu í Krossavík hinni innri, ok var þar færðr belgr Brandkrossa af skipi, ok er við hann hvártveggja víkin kend. Þeir bræðr seldu nú síðan skipit, ok fór hverr heim til síns bús. Þorsteinn kvángaðiz ok þótti hinn nýtasti bóndi ok jók sína ætt í Øxarfirði, en
4 v Grímr bjó í Krossavík ok unði vel sínu ráði, meðan þau Droplaug lifðu bæði, ok þótti vera hinn rǫskvasti maðr, en Droplaug var væn kona ok stórmannlig, umsýslumikil ok drenglunduð ok ómálug; hon var stórlát ok staðlynd, ef í móti henni var gǫrt, fálát ok fengsǫm ok staðfǫst vinum sínum, en mjǫk harðúðig óvinum sínum; hon varð eigi mjǫk gǫmul kona ok varð sóttdauð. Þótti Grími mikit at missa hennar; fekk hann mikinn harm eptir hana ok unði sér lítt. Þau áttu dóttur eptir, er Mardǫll hét; hon var væn mær ok virðulig ok mjǫk lík móður sinni, umsýslusǫm, vinsæl ok vingóð, þegar hon hafði aldr til þess; hon var fyrst fyrir búi fǫður síns eptir móður sína dauða. Þótti því ǫllu vel ráðit, er hon réð; síðan var hon gipt austr í Heraðsdal til Gilsár, ok var hon móðir Gríms Mardallarsonar, fǫður Droplaugar, móður þeira Gríms ok Helga Droplaugarsona.

2—3. heimanfylgja Droplaugar] hennar heimanfylgja B. 3. síðan] lítlu síðar B. 5—6. hvártveggja—kend] k. h. v. C. 7. hverr] þeira *tilf.* B, C. 8. ok—ætt] jók hann ætt sína C. 13. stórlát ok staðlynd] *sál.* B, C; stórlynd ok staðlát A. 14. sínum] *udel.* C. 16. at missa] er hann misti C. 17. fekk hann] ok fekk B. 18. eptir] sín á milli C. 20. þess] *udel.* B. 21. móður—dauða] dauða móður sinnar B. 22. síðan] en síðar B. 25. Droplaugarsona] Ok endaz hér Brandkrossa þáttr *tilf.* B, ok endar hér svá þáttinn af Brandkrossa C.

GUNNARS SAGA ÞIÐRANDA-BANA.

Håndskriftbetegnelse.

A = AM. 156 fol.
B = AM. 426 fol.
C = AM. 496 4to.
D = AM. 158 fol.

28 r 1. Ketill hét maðr ok var kallaðr þrumr. Hann var Þiðranda son ok bjó í Njarðvík. Kona hans hét Þorgerðr. Þorkell ok Eyjólfr hétu synir þeira. Þar var sá sveinn á fóstri, er Þiðrandi hét ok var Geitis son ok þótti vera hinn efniligsti maðr af ungum mǫnnum í Austfjǫrðum. Bjǫrn hét maðr ok var Kóreks son ok bjó í Skriðudal. Hann var góðr bóndi. Þeir váru fleiri bræðr. Eitthvert sumar er frá því sagt, at mælt var til hestaats; átti annan Ketill bóndi í Njarðvík, en annan Bjǫrn Kóreksson. Þar var fjǫlment ok góð skemtan. Þar var Þiðrandi Geitisson. Svá lauk hestavígum, at Bjǫrn átti betra hest. Síðan veik hann at Þiðranda ok mælti: »Við þik vil ek vingaz ok gefa þér hest þann, er ek atta í dag.« Þiðrandi þakkaði honum gjǫfina, »ok skaltu víst vináttu í móti hafa.« Bjǫrn kvaz þá hafa þat, er hann vildi. Sá maðr var á mannamótinu, er Þórir hét ok var kallaðr Englandsfari. Hann mælti ok til vináttu við Þiðranda. Hann hafði komit út áðr annat sumarit ok verit á vist með Broddhelga. Hann hafði mikla vináttu við hann. Þetta haust er frá því sagt, at maðr kom til gistingar til Bjarnar Kórekssonar ok þeira

---

Saga Gunnars Þiðrandabana *overskrift* A, B, Sagan af Gunnari Þiðrandabana *overskrift* C, D. — B *har samme kapitelinddeling som* A. C *mangler kapitelinddeling*. 14. vingaz] segir hann *tilf.* D. 15—16. vináttu] mína v. B. 16. hafa] segir hann *tilf.* B. 17. ok] hann D. 19. sumarit] sumar C, D.

bræðra. Hann nefndiz Ásbjorn vegghamarr, mikill maðr ok svipligr, sterkligr, svartr á hár ok mjǫk ‘háreygðr í lit’ ok langhálsaðr. Hann var spurðr, hvaðan hann væri. Hann kvaz vera sunnlenzkr ok verit á vist með Ásgrími Elliðagrímssyni; »vilda ek mér nú vistar leita,« segir hann; »ef menn vilja sér góðan 28 v verkmann fá, þá sneiddi þeir eigi hjá mér.« Þeir kváðuz ok mjǫk þann verkmann þurfa, er vel væri verkfærr. Þar tók hann sér vist með Kórekssonum. Þeim líkaði vel verknaðr hans ok skapsmunir, því betr sem hann hafði verit lengr. Var hann með þeim nǫkkura hríð, nærri þremr vetrum, ok græddi fé, ok þá vildi hann á burt ok beiddi, at þeir skyldi fá honum bólstað nǫkkurn. Þeir bræðr sǫgðu, at honum myndi betr hent á griðvist en eiga búsifjar við menn. Hann kvað ekki þurfa illgetur um þat at hafa. Síðan fengu þeir honum bólstað skamt frá sér, ok bjó hann þó mjǫk um þeira fé, en skuldin óx mjǫk fyrir honum, því at hann var óskuldvarr. Þá mælti Bjǫrn til hans: »Þat grunaði mik, at búit mundi þér eigi hent, ok vil ek, at þú farir aptr til vár ok vinnir af þér skuldina.« Hann kvað enn lítt reynt um bú sitt ok bað, at svá búit skyldi vera, ok svá varð. Hann keypti þat margt, er honum þótti girniligt; ok er Þórir Englandsfari kom þar í sveit, þá kom Ásbjǫrn

---

2—3. ‘háreygðr í lit’(!)] *sål.* A, B; harreygðr illa C, harðeygðr illa D. 3. Hann—spurðr] Þeir spurðu D. 4. verit] vera C, D. 5 mér] *udel.* C, D. 6. hann] *i* A *ved skrivfejl* þat. 8. þann verkmann] *sål. alle hdskrr.* 10. því] ok þ. B. 10—11. því betr] í fyrstunni, en því verr D. 14—15. at—myndi] honum C, D. 15 eiga] at e. C, D. 16. þat] *herefter i* C *og* D *ved gentagelse* þurfa. 18. þó] þá C, D. um] af B. en—mjǫk] Óxu nú skuldir B. 19. var] heldr *tilf.* B. 21. vinnir] vinna D. 22. skuldina] skuldirnar B. 23. svá²] þat C. 25. Englandsfari] *sål.* B; Englendismaðr A, Englendr maðr C, D.

á hans fund ok kvaz vilja kaupa af honum varning. Hann svarar: »Ertu ekki félítill?« Asbjǫrn sagði: »Ekki em ek fémikill, en skjótt afla ek á verkum mínum ok þrifsemi.« Þórir kvaz mundu selja honum varning, ok er Þórir hitti Broddhelga, spurði hann at um sǫlur hans; en hann sagði, sem farit hafði. »Þar hefir þú selt þeim manni, er mér er óskapfeldr ok hroðavænligr er.« Ok um sumarit fór Þórir at skuldaheimtum sínum ok hitti Ásbjǫrn vegghamar ok spurði at um skuld sína. Hann kvaz eigi vita, hvat til mundi verða um tolla slíka, ok fekk Þórir ekki af honum; en þeir Kórekssynir mistu þó mest við hann. Ok er Ásbjǫrn sá, at hann mundi eigi um kyrt mega 29 r sitja, þá hljópz hann í burt ok kom ofan í Njarðvik ok hitti Ketil ok beiddi hann viðrtǫku: »em ek þér hagfeldr, því at ek em verkmaðr góðr, ok þú ert iðjufullr sjálfr; en ek tek lítit gott upp hjá þeim Kórekssonum.« Ketill kvað sér lítit um vera at taka við honum, kvað ekki vel spyrjaz til hans atferða. »Haf við raun þína, bóndi!« segir hann. »Óráðligt mun þat vera at gera sér aðra menn at óvinum fyrir þik,« segir Ketill. »Eigi mun svá mikit ilt af standa,« segir Ásbjǫrn. Þat varð, at Ketill tók við honum. Ok er Kórekssynir spyrja þetta, hitta þeir Ketil í Njarðvík, sǫgðu, at þeir fengu eigi réttar skuldir af Ásbirni, ok kváðuz missa mikils fjár við hann. Ketill sagði, at

1. af] at B, C, D. 3. Ásbjǫrn sagði] *I* C *og* D *hører* Ásbjǫrn *til den foregående sætning, og* sagði *udelades.* 7. manni] segir Helgi *tilf.* B. 13. hann—eigi] eigi mundi C, D. 16. hagfeldr] segir hann *tilf.* B. ok] en B. 16—17. iðjufullr] iðjusamr B. 17. tek] tók C, D. en ek tek] tek ek ok B. 20. bóndi—hann] segir Ásbjǫrn B. hann] *i* A *ved skrivfejl* þat. 20—21. Óráðligt—vera] Bóndi svarar ok segir þat óráðligt vera munu B. 22. segir Ketill] *udel.* B. 23. varð] af *tilf.* B. 25. sǫgðu] s. honum B, ok s. honum C, D.

þeir mundu sannara hafa, »en eigi nenni ek at gjalda fé fyrir hann.« Þiðrandi var þá í Njarðvík ok lagði orð til, at Ketill fóstri myndi gjalda nǫkkut fyrir Ásbjǫrn. Ketill svarar: »Eigi mun ek fé gjalda fyrir hann, en leyfa mun ek, at þeir stefni honum við fá menn.« »Undarliga líz þér þetta, fóstri minn, við ofstæki þitt, ok vánu betr verðr, ef þetta ferr vel af hendi.« Ketill svarar: »Mjǫk fylgir þú máli þessu, ok muntu launa hestgjǫfina.« Þiðrandi kvaz þess vilja fýsa, er honum gegndi bezt. Við svá búit ríða þeir í burt, en Þiðrandi fór þá norðr í Krossavík ok var um sumarit á manna móti. Ræddu Kórekssynir um, at þeir mundu þá fara í Njarðvík at stefna Ásbirni, ef Þiðrandi færi þangat á kynnisleit. Þótti þá ván, at betr mundi þá fara með þeim.

2. Þat sama sumar kom skip í Breiðavík — þat er á milli Húsavíkr ok Borgarfjarðar — ok váru þeir stýrimenn, at annarr hét Gunnarr, en annarr Þormóðr. Áttu menn kaup við þá, ok ætluðu hér at vistaz. Ketill reið til skips ok tók við stýrimǫnnum; fóru þeir til 29 v vistar með honum. Gunnarr var manna vaskligastr, mikill ok sterkr ok manna vænstr at sjá. En Þiðrandi kom til Kórekssona um sumarit; tóku þeir við honum einka vel; var hann þar um nóttina. Þeir buðu at geraz fylgðarmenn hans ok til allrar þjónustu við hann. Hann tók því vel. Þeir kváðuz nú vilja fara til Njarðvíkr

---

1. eigi—ek] ek n. e. C, D. sannara—ek] satt hafa at mæla, en sagðiz eigi nenna B. 3. fóstri] hans *tilf.* B. 6. Undarliga] Þiðrandi svarar U.: C, D. 6—7. ofstæki] *rettet: hdskrr. have* oftæki. vánu] vánum C, D. 10—11. Við—burt] Ríða þ. í b. v. s. b. D. 12. móti] mótum B. 13. þá] *udel.* B. 15. betr] Ljótr *i alle hdskrr. I* B *er* Ljótr *senere rettet til* betr. þá] *udel.* C, D. 16. Þat—sumar] ok sumar þat sama D *(umiddelbar fortsættelse af det foreg.),* ok s. þ. hit sama C. 17. Húsavíkr] Hersavíkr A, B, C, D, *i* B *senere rettet til* Húsavíkr. 552 e: Húsavíkr. 19. ætluðu] þeir *tilf.* B. 21. manna] *sål.* C, D; maðr A, B. 22. En] *udel.* C, D. 26. Þeir k.] *Her beg. kap. 2 i* D.

með honum at stefna Asbirni. Þiðrandi játaði þeim því. Kórekr karl mælti: »Eigi segir mér vel hugr um þessa ferð, ok hafi þit, synir mínir, góðan dreng í hættu, en eigið við allbráðan mann um, þar er Ketill er, en annan illan.« Þrír váru þeir bræðr Kórekssynir, Bjǫrn ok Þorfinnr ok Halldórr. Þórir Englandsfari var í ferð með Þiðranda ok tveir menn þeir, er eigi eru nefndir, ok váru þeir sjau saman. Nú fara þeir til þess, er þeir kómu í skóg þann, er skamt er frá Njarðvík, ok fóru þar af baki ok gørðuz í leik ok skutu skógvǫndum ímillum sín. Þá mælti Þiðrandi: »Þat hygg ek, at fóstra mínum munum vér þykkja helzti liðmargir, ok styggiz hann.« Þat sá Ásbjǫrn vegghamarr, þar sem hann var á mýri nǫkkurri ok gróf torf. Ásbjǫrn sá á þá ok þekti, hverir váru, ok þóttiz vita, hvert erendit var. Ásbjǫrn kastar nú niðr verkfærum sínum ok tekr á skeiði miklu heim til bæjarins. Einn af þeim bræðrum skaut til hans skotvendinum ok kom á kvið Ásbirni. Ekki hljóp hann at seinna. Þiðrandi kvað þat betr ógert. Ásbjǫrn hljóp heim ok kom í eldahús ok fór felmtr mjǫk, en Ketill bakaðiz við eldinn ok spurði, hví hann fór svá hart. Hann svarar: »Spyrja er bezt til váligra þegna; ertu kallaðr garpr mikill ok hefnir mín eigi; en spjót stendr í gegnum mik.« En þeir Þiðrandi urðu seinni, er þeir máttu eigi ríða hit
30 r gegnsta yfir mýrarnar. Þiðrandi kvez gruna, hversu vegghamarr mundi túlka fyrir þeim. Ketill bakaðiz við eldinn ok kendi ekki heitt af eldinum ok kvaz þat undarligt þykkja. Ásbjǫrn bað hann hefna sín, ef hann væri vaskr karlmaðr. En Ketill varð við skap-

12. munum vér] mun B. 12—13. helzti—hann] at vér erum svá liðmargir, ok muni hann styggjaz við B. 21. eldahús] eldhús B, C, D. 25. en spjót] en spjótit C, er spjótit D. 27. kvez] kvað sik C, D.

bráðr ok mælti: »Sjaldan hefir þurft at frýja mér hugar.« Ketill hleypr út ok þrífr spjót mikit. En þeir Þiðrandi váru þá komnir í túnit ok allir saman. Þiðrandi bað sína menn hlífaz við fóstra sinn. Ketill hljóp þegar at Birni Kórekssyni ok lagði hann spjóti ígegnum, því at hann var næstr honum. Ok er Þórir Englandsfari sér þat, hljóp hann at Katli ok hjó framan í fang honum, ok var þat þegar banasár. Ok þar fell Þórir Englandsfari fyrir heimamǫnnum Ketils.

3. Þjóðgeirr hét maðr ok Þórir kringr: þeir váru heimamenn Ketils ok fellu. En Þiðrandi vildi þá í burt ríða ór geilunum suðr frá bænum, ok félagar hans með honum, þeir er eptir váru, ok eru þeir fimm saman. Heimakona hljóp inn ok sagði þat Gunnari ok Þormóði, ok vissu þeir ekki af þessum tíðendum, er svá skjótt hafði at boriz. Hon mælti: »Undarligir menn eru þit, er þér sitið hér, en bóndi sé drepinn úti ok nǫkkurir menn með honum, ok mun aldri dáð í ykkr,« segir hon. Gunnarr kvað hana taka mikinn af ok kvað þess lítla þǫrf, »eðr hverr er sá í þeira liði, er mestr skaði er at?« »Þat er hann Þiðrandi,« segir hon, hin auma kona, »ok kemr þá nǫkkut fyrir bónda várn, ef þú drepr hann.« Gunnarr skaut spjóti í flokk þeira, ok kom spjótit á bak Þiðranda ok ígegnum hann. Var þat hans bani, ok fell hann dauðr af hestinum. En Þorgerðr húsfreyja ok synir hennar létu illa yfir þessu verki ok kváðu þetta hit mesta óhapp. Gunnarr kvað nú svá búit vera mundu. Þau kváðuz ætla, at hér mundi mikit

5. spjóti] með s. D. 10. Þjóðgeirr] Þorgeirr C, D. kringr] bringr C, D. 11. En] *udel.* B. 14. inn] heim D. 16. hafði] hǫfðu B, D. 17. þit] þér C, D. 21. hann] *udel.* D. 22. hon, hin] sú hin C, hon sú D. 23—24. Gunnarr skaut] G. hljóp út þegar ok skaut D. 28. Gunnarr—nú] ok kváðu C. 28—29. Gunnarr—Þau] kváðu ok eigi svá búit vera mundu, heldr D.

30 v eptirmæli verða ok mikil ræki at gǫr ok hétu þeim í burt austmǫnnum. Þorgerðr kvað þeim hvergi fritt mundu vera. En lítlu síðar hurfu þeir á burt, ok vissi engi maðr, hvat af þeim varð. Allir menn hǫrmuðu þessa atburði, því at Þiðrandi var manna vinsælastr ok þótti mikils verðr. Fréttuz nú þessi tíðendi um ǫll heruð. Ok lítlu síðar kom í Njarðvík Þorkell Geitisson með nǫkkura menn at leita eptir austmǫnnum ok fé þeira ok kvað nauðsyn á hvárumtveggjum eptir leita ok sinna harma at reka. Þorgerðr húsfreyja kvað þat nauðsynjamál at leita eptir þeim ok kvaz þá burt hafa rekit. Þeir Þorkell fóru í burt ok heim við svá búit. Líðr nú á vetrinn, ok hafði Þorkell Geitisson mikinn grun á, at þeir Gunnarr, er síðan var kallaðr Þiðrandabani, ok Þormóðr, félagi hans, mundu vera í varnaði þeira bræðra Ketilssona Þorkels ok Eyjólfs. Um vetrinn kemr Þorkell Geitisson at máli við heimamann sinn, þann er Þórðr hét, ok mælti svá: »Sendifǫr hefi ek ætlat þér ofan til Njarðvíkr at segja þeim bræðrum, at hross eitt var horfit frá stóðhrossum þeira.« Þórðr svarar: »Þat eitt erendi vil ek þangat bjóða, at þeim bræðrum sé ekki misboðit í minni ferð; til øngra svika skal þetta gøra.« Þórðr ferr ofan til Njarðvíkr ok segir þeim bræðrum um hrossin. Þeir kváðu hann sýna góðvilja enn í þessu. Skilja þeir nú við svá búit. Lítlu síðarr fóru þeir bræðr Þorkell ok Eyjólfr Ketilssynir til stakkgarðs, þar er hrossin váru vǫn at vera í. Logndrífa var á um daginn, ok var dimmt veðrit. Ok er þeir bræðr

5. þessa] þá C, D. 9. á] *udel.* C, D. 10. sinna] sína C. 15. síðan] síðar C, D. 17. Um v.] *Her begynder kap. 3 i* D. 19. þér] *udel.* C, D. 20. var] sé B. 23. til—þetta] ok ef þetta skal til øngra svika B. 24. ok segir] at segja C, D. 28. í] *udel.* D.

váru við garðinn, kómu at þeim fimm menn; var þar Þorkell Geitisson. Þeir tóku þá bræðr hǫndum ok bundu hvárntveggja. Þorkell bað þá segja til austmanna, kvaz vita, at þeir væri á þeira valdi. Þeir þrættu ok kváðuz eigi vita til þeira. Þá leiddi Þor- 31 r
kell sérhvárn þeira í burt. Þorkell Ketilsson hafði feld yfir sér. Hann lét hǫggva þar kálf einn undir garðinum ok lét blæða ór kálfstrjúpanum ok á Þorkel Ketilsson. Þá bar hann aptr af honum feldinn ok mælti til Eyjólfs ok bað hann segja til austmanna, ella mun hann drepinn sem bróðir hans, ok sagði, at þar var blóðit hans á feldinum. Eyjólfr svarar: »Frekr er hverr til fjǫrsins, ok mun ek heldr segja til þeira, en ek sé drepinn. Þeir eru hér at geitahúsum várum, ok hǫfum vit bræðr jafnan fært þeim þangat mat í vetr, þá er vit hǫfum farit til hrossa.« Ok er Eyjólfr hafði þetta mælt, þá var Þorkell Ketilsson þangat leiddr, ok var heill. Þá mælti Eyjólfr: »Bragð hefir þú nú haft í við okkr, Þorkell,« sagði hann; »en þat vilda ek, Þorkell Geitisson, at ek mætta segja þér þá sǫgu eitthvert sinn, at þér væri eigi minni skapraun í móti því, er þú sagðir mér bróður minn dauðan.«

4. Þorkell Geitisson lét binda þá bræðr bæði at hǫndum ok fótum, ok lágu þar undir stakkgarðinum. Þorkell Geitisson ok félagar hans fóru til geitahússins. Gunnarr tók til orða: »Ófriðsamliga hefir mik dreymt í nátt, Þormóðr félagi,« segir hann; »nú vil

---

1. garðinn] komnir *tilf.* D. 3. hvárntveggja] þá h. C, D. 6. Ketilsson] *sål.* B *ved rettelse i marginen*; Geitisson A, C, D. 9. Ketilsson] *sål.* B; Geitisson A, C, D. honum] *efter* B; sér A, C, D. 11—12. at—var] þar væri D. 15. vit] vér C. D. 19. Bragð] Brǫgð C, D. í] tafli *tilf.* D. 26—27. geitahússins] er hinir í váru *tilf.* D. 27. Gunnarr] *Her begynder kap. 4 i D. Nyt afsnit antydes ved streg i C.*

ek, at vit gǫngum út ok stefnum upp til fjalls, því at eigi mun okkr rjúfaz ófriðrinn bráðliga.« Síðan gengu þeir út, ok var á lǫgndrífa myrk. Nú sáu þeir mennina, ok áttu skamt til hússins. Þeir hlupu undan í drífunni. Þorkell Geitisson skaut spjóti, ok kom þat á Þormóð miðjan, ok dapraði honum undan ferðin, ok bað Gunnar hjálpa sér ok halda undan. Gunnarr kvaz því óvanr at renna frá félǫgum sínum. »Sé ek nú, félagi, hversu spjótit stendr, ok mun ek skjótt deyja.« Gunnarr sá, at Þormóðr var at bana kominn, ok sótti Gunnarr þá undan. Einskírt gerði veðrit.
31 v Ok er Þorkell kom at Þormóði, veitti hann honum skjótan dauða, ok dvalði þat heldr ferð þeira, er þeir styrmðu yfir honum dauðum. Gunnarr kom at bæ þeim, er á Bakka hét, í Borgarfirði. Þar bjó sá maðr, er Sveinki hét, garpr mikill ok hinn ódælasti viðreignar. Hann var úti, ok kvǫdduz þeir. Gunnarr mælti: »Skjótt mun ek þurfa hjálpræða nǫkkurra þinna, bóndi, því at hér ferr Þorkell Geitisson við fimta mann at leita eptir lífi mínu, en hefir drepit áðr félaga minn.« Hann svarar: »Ekki hǫfum vér áðr margt við áttz, en lítt ertu nú við kominn, en sýnt þik áðr í góðri karlmennsku ok hefndir húsbónda þíns en vinar várs. Nú munu þér at litlu trausti verða tillǫg vár, en slíkir menn sækja vel eptir; en gakk inn fyrst í anddyrit.« Ok svá gerði hann. Síðan hvelfði Sveinki yfir hann elditorfi, er inn var borit í framhúsit, ok eptir þat kvámu þeir Þorkell at bænum ok hans menn ok hittu Sveinka úti. Þorkell spurði, hvárt Gunnarr væri þar kominn, ok þóttiz svip hafa

3. sáu] sjá C, D. 5. þat] *udel.* D. 8. ek] *udel.* B, C, D. 11. Gunnarr] hann B. 18. -ræða] -ráða C. 18—19. nǫkkurra þinna] *omv.* D. 21. vér] vit C, D. 22. við] *udel.* C, D.

af, at hann væri þar kominn. Nú er þat sumra manna sǫgn, at í þessarri ferð hafi verit Helgi Droplaugarson með Þorkeli, frænda sínum, en eigi vitum vér, hvárt satt er. »Nú vildum vér,« sagði Þorkell, »at þú seldir hann fram, ok ættimz vér gott við.« Sveinki kvaz ætla, at eigi mundi hann þar finnaz, nema hann væri til stofu genginn; »nú megu þér þangat leita, en eigi hefi ek orðit fyrir rannsókn af nǫkkurum mǫnnum eða óspektarferðum slíkum.« Síðan gengu þeir Þorkell til stofu. Þá mælti Sveinki við þann mann, er útidyrr geymdi — sá var af fǫrunautum Þorkels —: »Ek mun hér vera, at eigi komiz maðrinn út, ef hann er hér inni; en þú gakk til stofu.« Nú hljóp þessi til stofu, en Sveinki bað Gunnar upp standa ok út fara, en rak slagbrand fyrir hurðina. Þá mælti Sveinki: »Nú skulu vit ganga ofan til skips, er ek á niðr í fjǫru.« Svá gerðu þeir. Þar 32 r
hválfði skip eitt; þat var lítil skúta; ok hafði látit bræða. »Hér skaltu fara inn undir skipit, ok verðr nú skjótt at taka til ráða.« Sveinki rak þá lǫmb sín til fjǫru í farit, at eigi mætti sjá tveggja manna far. Gunnarr fór inn undir skipit.

5. Nú er at segja frá þeim Þorkeli, at þeir fóru fram ór stofunni, ok váru nú inni byrgðir, ok kvámuz út ok þó heldr seint. Ok er þeir koma út, var Sveinki kominn heim í túnit ok hafði þá rekit lǫmb sín neðan frá sjó. Þorkell mælti: »Óvináttu gerir þú til vár,

1. kominn] *udel.* B þat] þar C, D. 2—3. Droplaugarson] *i* A *ved skrivfejl* Djuplaugarson. 4. hvárt] hvat D. 7. nú—þér] ok megu þér nú B. 9. mǫnnum] manni D. 11—12. sá—Þorkels] *udel.* D. 15. en] ok B. 17. gerðu] gøra C, D. 18—19. látit bræða] verit nýbrædd B. 21. mætti] *sål.* C, D; mátti A, B. far] fǫr B, D. 22. Gunnarr] en G.: B. fór] ferr þá C, D. 23. fóru] fara C, D. 25. þó—seint] heldr seint þó B.

eða hvat hefir þú nú gert af Gunnari?« »Til Gunnars kann ek ekki at segja,« segir Sveinki, »en ekki er þess ørvænt,» segir Sveinki, «at ek láta nǫkkurn prett koma í mót óspektarferðum slíkum.« »Fǫrum nú ofan til sjófar,« sagði Þorkell. »Þat má vel,« segir Sveinki. Þá kómu þeir til skipsins, þat er hválfði. Þá mælti Þorkell: »Fylgsni væri þat at fara hér undir skipit.« Sveinki mælti: »Því em ek vanr at geyma þar undir skipreiða minn, eða hví ferr eigi nǫkkurr yðar inn undir skipit ok rannsakið enn hér; ella fer ek, ef þér þorið eigi.« Síðan fór hann inn undir skipit. Þá lagði Þorkell upp undir skipit ok kendi, at kvikt var fyrir, ok lagði í lær Gunnari. Ok er Sveinki sá þat, þá brá hann knífi ok stakk í lær sér, áðr hann fór undan skipinu, ok sneri knífinum, svá sem með spjóti hefði lagt verit, ok mælti, er hann kom út: »Ekki hygg ek, at þér hafið hlíft mér í þessarri ferð, ok þat ætla ek, ef jafnir málendr eru at, at þessa mundi eigi óhefnt.« Þorkell mælti: »Ekki vilda ek þér mein hafa gørt; en varla vitum vér, hver svipan í er.« Síðan gengu þeir Þorkell heim til bæjar ok rannsǫkuðu enn, ok fór í burt síðan. Þá mælti Sveinki við Gunnar: »Á brott munum vit nú heðan leita, ok margra bragða 32 v verðum vit nú í at leita, ok veit ek eigi, hvat drjúgast ór gerir með oss.« Síðan fylgði hann honum heim í fjóshlǫðu ok tók þar laust hey ór stálinu, er

1. nú gert] *omv.* C. 2. þess] *udel.* C, D. segir Sveinki] *denne gentagelse også i* C, segir hann D. 4. ofan] *udel.* B. 6. þat er] þess er B, þar eð þat C, D. 12. ok lagði] er lagit kom B. 13. Gunnari] *sål.* D; Gunnars A; *i* B, C *blot* Gu. 15. spjóti] spjótinu C, D. 16. hygg] ætla C, D. 17. hlíft] vægt C, D. 18. eru at] væri at B, eru C, ættuz við D. 19. mein] geig C, D. 22. fór] fóru B, C, D. 23. leita] halda B. 24. verðum vit] verðr B. 25. ór—oss] verðr C, D.

holt var innan, ok býr þar um sem vandligast. Þá er Gunnarr var þar í kominn, þá stóð Sveinki fyrir ok duslaði þar. Þá hvarf Þorkell enn aptr ok kom þá enn til hlǫðunnar. Sveinki spurði, hverju gegndi enn um þeira ferð, »er hér gengr á øngvu nema á rannsóknum.« Þorkell kvaz eigi vita, við hver brǫgð er þeir váru í komnir, en kvaz eigi nenna at leggja hann við velli at óreyndum sǫkum. Sveinki svarar: »Þess er at ván, at þér megið drepa mik. en þykkja mun þat skjótræði mikit at saklausu, en þess mun ek á leita at hafa mann fyrir mik, áðr en ek níg at grasi.« Ok þá skilr með þeim, ok fóru í burt. Þá mælti Sveinki: »Í burt skulum vit enn heðan ok ofan til sjófar eptir nautaferlinum.« Ok er þeir koma ofan til sjófar, þá mælti Sveinki: »Hólmr liggr hér fyrir landinu, sem þú sér, ok er þat mikit sund, ef þú værir heill ok ósárr, en nú er þat enn meiri mannraun. Þangat vilda ek, at þú legðiz út í hólminn, ef þú þykkiz til færr, ok verðr þú nú at reyna þrótt, en ek skal sækja þik, þegar er óhætt er.« Gunnarr kvað honum vel fara, »ok væri mér vandlaunuð þessi liðveizla; en á þat munum vit hætta, at ek leggimz til hólmsins, ok þótt nǫkkuru væri lengra.« Gunnarr leggz nú út í hólminn með ǫllum vápnum sínum, ok gengr honum þat vel, ok var stirðr mjǫk. Eptir þat lagðiz hann

---

2. þá] *sål.* C, D; þar A, B. 4. þá enn] *udel.* B, þá C, D. 5. enn] *udel.* B. er—gengr] *sål.* B, C, D; en hér gengu A. øngvu] segir hann *tilf.* B. 7. í] *udel.* B, um C, D. 9 þér] þit C, D. 10. en—ek] mun ek ok þess B. 11—12. Ok—skilr] Skilr þá B. fóru] *sål.* C, D, fóru þeir B. A *har* fór. 14. Ok] Ganga þeir nú ofan til sjófar ok B. ofan til sjófar] þar B. 15. Hólmr] Í burt skulum vit enn heðan. Hólmr *ved gentagelse* D. fyrir] út fyrir C, D. 16. ef] þó B. 19. þrótt] þrekit C, D. 21. væri] er C, D. 22. hólmsins] hólmans D. 25. ok var] þó hann yrði B.

þar niðr ok grefr sik í brúkit ok firrir sik svá við kulda. Ok er Sveinki þykkiz vita, at Þorkell er á brottu, þá reri hann skipi sínu út til hólmsins ok hitti Gunnar ok kvað mál vera at veita honum nǫkkura hjálp. Gunnarr var þá mjǫk dasaðr, svá at hann gat varla gengit. Sveinki flutti hann heim til sín, ok var hann þar nǫkkurar nætr ok hvílði sik. Þá mælti
3 r Sveinki: »Nú munu hér eigi verða langvistir þínar, því at ek ber eigi traust til at halda þik hér, ok því vilda ek senda þik á fund Helga Ásbjarnarsonar, vinar míns; ok vil ek at þú komir þar á náttarþeli, ok skaltu ganga at norðrdyrum at húsi því, er Helgi sefr í, ok er þat siðvenja þeira manna, er hann sækja at trausti, at klappa á þær dyrr; gengr hann þá sjálfr til dyra; ok opt hafa þessi dæmi orðit.« Síðan vísaði Sveinki Gunnari á leið ok sagði, hvar hann skyldi fara; ok skildu við svá búit. Gunnarr fór til þess er hann kom í Mjófanes. Þar bjó Helgi þá. Gunnarr drap á norðrdyrr á húsi því er Helgi svaf í. Helgi vaknaði ok mælti: »Skjóls þykkiz sá þurfa, er þar berr.« Helgi gengr út sjálfr, ok kvǫdduz þeir. Gunnarr segir honum allan sinn málavǫxt ok orðsending Sveinka ok jarteiknir at sanna sǫgu hans. Helgi svarar: »Eigi er sá forsjálauss, er Sveinki hjálpar; nú mun ek eigi við þér taka, því at mjǫk standaz hugir várir í móti; en þó á ek margt gott Sveinka at launa, ok

---

1. ok g.— brúkit] *sål.* D; í »grfr« ok í brúkit grefr hann sik A. B, ok grefr, í b. g. h. s. C. við] *udel.* B. 1–2. ok[2] —kulda] fyrir kulda sakir C, D. 2. þykkiz] þóttiz C, D. 6. heim] *udel.* C, D. 9. því[2]] *sål.* B, C, D; *i A ved skrivfejl* þat. 10. senda þik] *omv.* B. 13. í] *udel.* D. 14. þá] þar D. 19. norðrdyrr] dyrr C, D. 20. vaknaði] við *tilf.* B. 21. Helgi gengr] gengr hann þá B (*jfr. ovf. l. 14*). þeir] þeir Gunnarr C, D. 21—22. Gunnarr] Hann C, D. 25. eigi] *udel.* B. mjǫk] eigi D.

gakk inn í útibúr mitt.« Þar var Gunnarr um vetrinn ok vel haldinn.

6. Um várit eptir átti Helgi Ásbjarnarson heimanferð fyrir hendi ofan í fjǫrðu ok mælti áðr við Þórdísi, konu sína: »Svá er háttat,« segir Helgi, »at hér liggr við alt gott okkart vinfengi, hversu trú þú ert mér um mál Gunnars, meðan ek em í burtu.« Hon kvað þá vitat vera, er reynt er. Síðan fór Helgi heiman. Eitt kveld er þat sagt, at menn ríða at bænum í Mjófanesi tólf. Þórdís húsfreyja gekk út ok heimamenn hennar. Ok var þar kominn Bjarni Broddhelgason, bróðir hennar. Hon býðr þeim ǫllum þar at vera. »Þat er vel boðit,« segir Bjarni; »en svá er háttat, at þat er erendi mitt hingat at leita eptir Gunnari 33 v
Þiðrandabana, er drepit hefir frænda várn ok fóstbróður; er mér svá sagt, at hann muni hér vera í útibúri, ok munum vér brjóta þat upp, ef þú vilt ekki upp lúka.« Þórdís svarar: »Þú skalt eigi svá at þessu fara, bróðir, ok máttu þó hafa þitt erendi; en ver hér í nátt, frændi, ok er þá frændsamligra gørt við mik; ok var mér Þiðrandi svá ásthugaðr, at mér þætti því betr, sem hans væri fyrr hefnt; ok því hefir Helgi, bóndi minn, við mér sét í vetr, því at hann vissi þat, at ek vilda Gunnar feigan mann; ok þess skulum vit á leita, áðr þú ferr heðan.« Þeir Bjarni stigu af hestum sínum ok váru þar um náttina. Sendir Þórdís tvá menn í bygðina ok stefnir at sér

---

1. mitt] segir Helgi *tilf.* B. Þar—Gunnarr] G. gørði svá, ok var hann þar B. 2. ok] *udel.* B. 3. **6.**] *Her begynder kap. 5 (sidste kap.) i* D. 5. háttat] *rettet*; háttr *i alle papirshdskrr.* 6. gott okkart] *omv.* C, D. 8. er[2]] væri C, D. 17. vér] vit C, D. 19. ok] en C. 21. ásthugaðr] ástúðligr C, D. 23. við] mjǫk v. C, D. því] *udel.* B. 26. stigu] nú *tilf.* B. 27. Þórdís] þá *tilf.* B.

mǫnnum. Um morguninn komu þar þrír tigir manna, nábúar hennar ok vinir Helga. Bjarni stendr í klæði sín um morguninn ok sagði svá, at hann vill, at systir sín seli fram Gunnar. Þórdís svarar: »Eigi veit ek, bróðir, hví þú vildir með slíku fara at sækja heim systur þína ok unna mér svá ills hlutar at selja þann mann undir vápn þín, er bóndi minn seldi mér til geymslu, ok á ek ekki þann mun ykkar at gera, ok mun þér alt annat betr fara en þetta, ok muntu eigi fá vald á Gunnari at sinni, nema þú vinnir fult til.« Bjarni svarar: »Nú erum vér við brǫgð um komnir, ok kantu annat at mæla, frændkona, en þér er í skapi.« Ferr Bjarni í burt þaðan við svá búit. Þórdís gengr nú til útibúrs þess, er Gunnarr var í, ok lýkr upp ok spurði, hversu hann hygði til at ganga á vald Bjarna. Gunnarr svarar ok kvað þat mundu ekki reynt, ef Helgi bóndi væri heima. Þórdís svarar: »Ok eigi skal enn reyna þat,« segir hon Gunnarr þakkaði henni. Nú kom Helgi heim, ok er honum sagt, hversu þetta hefir farit. Helgi svarar: »Vissa ek,
34 r at ek var vel kvæntr, ok er þat vel, at hon sagðiz í ætt sína.« Nú var Gunnarr þar um sumarit með Helga, ok þat sumar varð hann sekr á þingi, ok lét Þorkell Geitisson sækja hann til sekta. Ok eigi miklu síðarr tókuz til skipti þeira Helga Ásbjarnarsonar ok Gríms Droplaugarsonar, at Helgi var veginn, ok þá sagði Þórdís, at hon vill senda Gunnar vestr til Helgafells

1. Um] en um B. 2. hennar—Helga] þeira Helga ok vinir B. 3. svá] *udel.* B. 8. ok—þér] mun þér ok B. 10. til] *udel.* C, D. 11. erum vér] *sál.* B, D; eru þeir A; eru þér C. brǫgð] *sál.* B, C, D; brǫgðum A. um] *udel.* B. 13. Ferr] Fór C, D. 14. nú] þegar *tilf.* B. útibúrs þess] útibúrsins B. 16. þat—ekki] ekki mundu B, þat e. m. C, D. 25. tókuz] tóku B. til skipti] *sál. efter* B, C, D; A *har* tilskipti *i ét ord.*

til Guðrúnar Ósvífrsdóttur til halds ok trausts, ok skildi hon vel við hann. Ok kom hann vestr þangat í þat mund, er Guðrún var fostnuð Þorkeli Eyjólfssyni. Þat sumar, er Gunnarr reið til Helgafells, reið Þorkell Geitisson ofan í Njarðvík ok ætlaði at taka upp sektarfé Gunnars. Þeir bræðr riðu í mót honum við nokkura menn, Þorkell ok Eyjólfr Ketilssynir. Eyjólfr mælti til Þorkels Geitissonar, er þeir funduz: »Þú munt ætla at taka sektarfé Gunnars.« »Þat er ætlan,« segir Þorkell. »Bæði er féit mikit ok gott,« segir Eyjólfr; »en þat vil ek segja þér, at féit er alt á brottu af Íslandi, ok skaltu øngvum penningi ná.« Þorkell skilr, at þetta mun satt vera, ok skilja þeir við svá búit.

7. Nú er at segja frá Þorkeli Eyjólfssyni, at hann ríðr til brúðhlaups síns til Helgafells, ok kemr þar margt manna. Ok um kveldit, er menn taka handlaugar, þá heldr Gunnarr Þiðrandabani vatni fyrir boðsmonnum ok Þorkeli Eyjólfssyni, ok hefir hatt síðan á hofði. Þorkell þykkiz kenna manninn ok spyrr hann at nafni. Hann nefndiz því nafni, sem honum líkaði, en eigi því, er hann hét. Þorkell sendir eptir Guðrúnu Ósvífrsdóttur. Hann sagði, at hann vill, at Gunnarr Þiðrandabani fari á burt, ok þeir 34 v mundu eigi þar báðir vera. Ok er þessa er getit fyrir Guðrúnu um þetta, segir hon, at henni þykkir jafnvel, þótt hon eigi ekki hann Þorkel Eyjólfsson at

4. reið] fór C, D. 6—9. Gunnars—Gunnars«] *overspr.* C, D. 10. ætlan] ætlanin B, í ætlan C, D. 13. skilr] nú *tilf.* B. 15. Þorkeli Eyjólfssyni] *sål.* B; Eyjólfi Þorkelssyni A, C, D. *I det følgende kaldes han i alle hdskrr.* Þorkell *og* Þ. Eyjólfsson. 16. brúðhlaups] brúðkaups C, D. 23. Hann] ok B. 25. eigi þar] *omv.* D. vera] eptir v. D. 25—26. Ok—þetta] En er Guðrún heyrir þetta B. 26. hon] svá *tilf.* C, D. þykkir] þótti C, D. 27. hann] *udel.* D.

bónda, ok fari hann á burt, sem hann kom. En ekki vinn ek þat til hans at selja þá menn undir vápn, er ek vil halda. Snorri goði var þar, vinr Guðrúnar, ok hǫfðu þau hundrað manns bæði saman. Sá Þorkell þat á sínu ráði at láta vera sem kyrrast. Tókuz þá ráð með þeim Þorkeli ok Guðrúnu. En Guðrún Ósvífrsdóttir kom Gunnari Þiðrandabana utan með fulltingi Snorra goða ok leysti hann vel af hendi. Fór Gunnarr utan ok kom aldri til Íslands síðan. Hann sendi góðar gjafir Guðrúnu Ósvífrsdóttur ok sendi orð Sveinka, at hann skyldi fara utan með alt sitt. Ok svá gørði hann, ok tók Gunnarr við honum ágæta vel ok fekk honum góða kosti, ok var hann í Nóregi til elli æfi sinnar. Ok lýkr hér sǫgu Gunnars Þiðrandabana.

4. manns] manna C, D. 7. utan] fyrir u. D. 10. sendi] gerði B. 12. ok[2]] *udel.* C, D. 13. ágæta] ágætliga D. ok—hann] var hann síðan B. 14—15. Ok— -bana] O. l. h. svá sǫgunni af Gunnari Þ.: B, Lýkr hér með sǫgu Gunnars D.

ÞORSTEINS SAGA SÍÐU-
HALLSSONAR.

Efter papirshåndskriftet

AM. 142 fol.

57 r * * * hverfingunni ok váru þau drepin bæði. Þetta sumar ætlaði Þorsteinn utan með Þorleifi ok váru búnir fyrir þing; þá var um rætt, hverjum hann mundi fá í hendr goðorð sitt. Þorsteinn svarar: »Verit mundi þat hafa, at ek munda ekki leitat hafa víða, ef Þórhaddr væri jafnnær, en nú veit ek eigi at þessum málavǫxtum, sem nú eru; hefir hann ok flesta hluti til, bæði vit ok harðfengi; er nú fæð með okkr.« Svá er, sem mælt er, at ferr orð, er um munn líðr, ok koma þessi orð til Þórhadds. Hann ferr þegar á fund Þorsteins ok mælti: »Vel gez mér at orðum þeim, sem ek hefi spurt, ok gerum svá vel ok setjum niðr fæð þá, sem á hefir verit með okkr, en tǫkum upp nýtt vinfengi, ok ef þér sýniz þat ráð, at ek taka við goðorði þínu, þá skal ek boðinn ok búinn til þess starfs, sem þú vilt mik til nýta.« Þorsteinn kvað þetta vel mælt, ok tók Þórhaddr við goðorðinu á þingi, ok skildu með vináttu. Fór Þorsteinn utan ok kom við Orkneyjar. Þá réð fyrir eyjunum Sigurðr jarl Hlǫðvisson: hann fagnaði vel Þorsteini ok bauð honum til sín, ok hann var með jarlinum of vetrinn

---

Overskrift: Fragment Saugu Þorsteins Siþu Hallz sonar.
1. * * * hverfingunni] *Sagaen begynder med en større lakune, idet hele indledningspartiet er gået tabt. Også i det følgende findes flere lakuner.* 10. Þórhadds] Þórhadda *hdskr.*

vel metinn. Ok er váraði, þá spurði jarl Þorstein, hvárt hann vildi fara með honum í hernað, eða vildi hann eptir vera. Þorsteinn kaus at fara ok var stafnbúi á skipi jarls ok var enn hraustasti maðr á skipi, sem hann væri vanr því starfi. Þorsteinn var maðr ráðugr ok vitr ok frækn, ok bað jarl hann lengi með sér vera, síðan hann kannaðiz við ætt hans ok hann vissi frændsemi þeira í milli, því at Þórey Ǫssurardóttir var móðir Halls á Síðu, en Ǫssurr var son 57 v
Hrollaugs Rǫgnvaldssonar af Mæri. Torf-Einarr jarl var son Rǫgnvalds jarls af Mæri, en faðir Þorfinns jarls hausakljúfs, fǫður Hlǫðvis jarls, fǫður Sigurðar jarls. En Sigurðr jarl herjaði víða um sumarit um Skotland, ok frýði engi maðr Þorsteini framgǫngu ok hugar; flutti þetta hvárttveggja fram mál Þorsteins, ætt hans ok hraustleiki. Jarl drap margt óþjóðafólk, en sumt flýði undan á skóga, ok fór jarl víða um Vestrlǫnd, ok brendu. Síð um haustit fór hann heim til Orkneyja ok hafði þá kyrrsetu þrjá mánuði, ok gaf þá vinum sínum góðar gjafir. Jarl mælti þá við Þorstein: «Góða fylgð hefir þú mér veitta ok drengiliga, ok þigg af mér øxi gullrekna; hana samir þér at bera.« Þorsteinn þakkar jarli, því at þat var en mesta gersemi. Þetta haust kom Brennu-Flosi til Orkneyja ok hans menn, ok fóru skipti þeira Sigurðar jarls, sem segir í Njáls sǫgu.

Þenna vetr bjóz Sigurðr jarl til Írlands ok þá barðiz hann við Brján konung, ok hefir sú orrusta frægst verit fyrir vestan haf, bæði at fjǫlmenni ok stórtíðendum þeim, sem þar urðu; ok er jarl bjóz heiman, spurði hann Þorstein, hvárt hann vildi fara. Þorsteinn kvað sér eigi annat sama en fara ok fylgja honum í háskanum, »er oss þykkir gott at hafa hóglífi með yðr í friðinum.« Jarl þakkaði honum orð sín. Þeir fóru síðan til Írlands ok bǫrðuz við Brján

konung, ok urðu þar mǫrg tíðendi í senn, sem segir í sǫgu hans. Þar fellu þrír merkismenn Sigurðar jarls, ok þá bað jarl Þorstein bera merkit. Þá mælti Þorsteinn: »Ber sjálfr krák þinn jarl!« Þá mælti einn maðr: »Rétt gerir þú, Þorsteinn, því at af því hefi ek mist þrjá sonu mína.« Jarl tók merkit af stǫnginni ok lét koma milli klæða sér ok barðiz þá
58 r alldjarfliga, ok litlu síðarr heyrðu mælt í loptinu: »Ef Sigurðr jarl vill sigr hafa, þá sæki hann á Dumazbakka með lið sitt.« Þat . . . . fylgði jafnan jarli, ok svá var þá. Þar fell jarl í þeiri atlǫgu ok margt lið með honum; ok í þessu drap Bróðir Brján konung; en Óspakr, bróðir hans, tók hann ok hleypti út þǫrmunum, ok leiddu hann of eik eina, ok dó hann svá. Þá urðu mǫrg tíðendi senn í mannalátum. Þorsteinn ok þeir nǫkkurir saman námu staðar við skóginn. Þá mælti einn maðr: »Hví flýr þú eigi, Þorsteinn?« Hann svarar: »Því at ek tek eigi heim í kveld, þó at ek flýja.« Þorsteini váru grið gefin, ok fór hann aptr til Orkneyja ok þaðan til Nóregs, ok kom til hirðar Magnúss konungs Óláfssonar ok gerðiz hans hirðmaðr, ok var ólíkr þeim, er heima spyrja tíðendin at búm sínum. Hann var með mǫrgum ríkum mǫnnum ok vel virðr, ok þótti enn mesti ágætismaðr; hann var ok enn mesti rausnarmaðr í búi, ok vel mátti bær hans jafnaz við ríkra manna herbergi. Þorsteinn var vinhallr ok glaðr ok lítillátr, vitr ok þolinmóðr, djúpsær ok langrækr, en grimmr mótgerðarmǫnnum sínum, góðr við ǫlmusur ok alla þá, er hans þurftu, en ina stærri menn bar hann opt ofríki, þá er hann var hér á landi. Uppruni hans var merkiligr; hann fekk sér ok góða mægð ok traust þeira Vápnfirðinga. En er hann hafði þrjá vetr utan verit ok var orðinn

8. heyrðu] *for* heyrðu menn.

frægr mjok, þá fór hann út higat. Þá var Þorsteinn tvítugr, er hann var í Brjáns-orrustu; hann kom út í Fjǫrðum austr fyrir leið of haustit ok fór heim til bús síns ok urðu honum fegnir frændr hans ok vinir ok allir hans þingmenn. En meðan Þorsteinn var utan, þá helt Þórhaddr vel þingmenn hans; þar með fekk hann mikit af fé Hauks, ok et fyrsta sumar, er hann tók fjárheimtuna, var honum goldinn ketill mikill ok góðr, ok er þeir funduz um skiptin, urðu þeir vel á sáttir, þar til er ketillinn kom upp. Þá mælti Þórhaddr: »Þenna grip vil ek hafa til míns bús; 58 v en þú haf annat fé í móti.« Haukr kvaz eigi missa mega ok kvað hann þó mega vel við una, er honum var gefit alt ok eigi sannligt í mót at mæla, at hann hefði. Þórhaddr kvað svá vera, en lét þó fleirum mǫnnum nauðsyn til kalla en honum einum; reið hann í brott. Þá kom Guðleif at í því ok mælti: »Eigi mundir þú á katlinum hafa haldit, ef ek hefða ráðit, ok mun þat illa gefaz við ofsa fǫður míns, ok ríði eptir honum ok biði hann hafa ketilinn.« Haukr mælti: »Engi þǫrf er þess, ok mun heimt annat, ef annat er veitt.« Hon mælti: »Eigi vilda ek hætta til órráða fǫður míns, ok kauptu heldr þér annan ketil.« Þá var riðit til fundar við Þórhadd ok boðinn honum ketillinn. »Hitt er ráð,« segir hann, »at Haukr hafi ketil, en vér munum fara með váru máli, sem oss líkar.« Haukr spyrr þetta, ok þótti honum vel. Guðleif kvað illa mundu af leiða; ok et næsta haust lét Þórhaddr reka af fjalli yxn fimm, er Haukr átti, ok þrjá tigu geldinga ok lét drepa ok mælti, at svá skyldi segja Hauki, at þetta væri nǫkkurr hlutr af ketilverðinu. Hauki þótti ósæmiliga til sín gert, en mátti eigi at hafa, meðan Þorsteinn var í brottu, ok þótti sér illa launat fjártillagit. Guðleif kvað mikit at gert, en kvaz vilja hætta til þess, at þá væri kyrt. Vel var

Þórhaddr til annarra manna þar um sveitir ok hugsaði rétt milli manna. Ok annat haust lét Þórhaddr reka fé jafnmargt af fjalli, þat er Haukr átti, ok drepa í bú sitt, ok bað enn segja Hauki, at þat var nǫkkurr hlutr af ketilsverðinu. Haukr kvaz eigi vita, hvat hann ætlaði til um rán við sik, kvaz sakna Þorsteins vinar síns. Nú liðu þau misseri, ok et þriðja haust bjóz Þórhaddr til fjallgǫngu ok allir synir hans, ok lét þá reka af fjalli hundrað geldinga ok tíu yxn, er Haukr átti, ok lét slátra í bú sitt. Þetta mæltiz illa fyrir. Í ǫðru lagi helt hann sér til
59 r ýmsa skulda. Haukr leitaði ráða við Guðleifu, hversu með skal fara; hon kvað óhægt um at ráða ofbeldi hans at svá búnu: »mun Þorsteinn brátt til koma.«

Þetta sumar kom Þorsteinn út, sem sagt var, ok leið framan til leiðar, ok ríðr Þorsteinn með marga menn til leiðar. Þar kom Þórhaddr ok fjǫlmenni mikit, ok ræddu menn um mál sín ok heraðsstjórn; kvaz Þorsteinn spurt hafa, at Þórhaddr hefði vel fylgt fyrir utan mál Hauks; þat kvað hann ónýtt standa svá búit. Þórhaddr kvað þá mága mundu á þat sættaz sjálfa, en kvað þó fleirum hafa gagn at orðit. Þorsteinn kvað þat makligt, at hvárr réði sínu: »nú mun ok vel fundit, at ek taka við goðorði mínu.« Þórhaddr svarar: »Þetta skyldir þú fyrri talat hafa, en lǫgskil færi fram; en nú samir betr at selja goðorð af hendi á várþingi, áðr lǫgskil fara fram; enda þarftu ekki goðorð í vetr.« Þorsteinn reiddiz mjǫk, er hann náði eigi goðorðinu, ok skildu við þat, ok leið sumarit ok vetrinn, ok leið at várþingi; ok áðr Þorsteinn reið heiman, mælti Yngvildr, kona hans: »Eigi er makliga með ykkr Vápnfirðingum, ef þú skalt eigi bera hærra nafn en einn bóndi;« ok er þeir Þorsteinn nálgaz þingit, mælti Þorsteinn: »Hér munum vér

nema staðar ok bíða Þórhadds, ok eigi skulum vit Þórhaddr báðir koma á þetta þing, ef ek næ eigi goðorði mínu.« Litlu síðarr kom Þórhaddr ok synir hans ok riðull manna. Þorsteinn spratt upp ok bað hann selja af hǫndum goðorðit ok rétta fram hǫndina, »eða ella skulum vit reyna með okkr.« kvað eigi hæfa, at bændr væri ræntir, en hǫfðingjar svívirðir, ok talði mjǫk á hann um skipti þeira Hauks ok kvað hann ekki Hauk svívirða, heldr ok dóttur sína. Þórhaddr kvað hann djarfan, »heldr er sannara, at meiri svívirðing gerir þú Hauki, er þú gengr í sǫmu sæng hjá konu hans, hvert sinn er þú gistir þar, ok launar svá Hauki góðar gjafir.« Þorsteinn svarar: »Vel lýgr sá, er með vitnum lýgr, ok vænti ek, at eigi fáir þú vitni til, at ek hafa né eina manns konu tekit; er þat 59 v
bæði, at ek em vel kvæntr, enda em ek henni trúr; gør nú skjótt um, at þú sel fram goðorðit, eða annarr skal verri.« Þórhaddr svarar: »Ákafr maðr ertu ok ekki mjǫk stiltr, ok muntu ná goðorði þínu, þó at þú heitiz eigi til, ok eigi gerði faðir þinn svá, þá er hann misti Ljóts, sonar síns, á alþingi; þá mælti hann þó alt vægiliga, ok var þat þó mannraun, en þetta engi.« Nú áttu margir hlut í, ok tók Þorsteinn við goðorði sínu á þingi; fóru fram lǫgskil; ok at þinglausnum í þingbrekku stóð Þorsteinn upp ok mælti: »Kunnugt er mǫnnum um skipti þeira Hauks ok Þórhadds, ok ef slíku skal fram fara, þá eru bændr mjǫk forystulausir; skal ok Þórhaddr brátt vita, at ek em ríkari en hann, ok lýsi ek því, Þórhaddr, at þér er ætlaðr bústaðr á þeim bæ, er á Stræti heitir, á Berufjarðarstrǫnd, ok skaltu á brottu verða af Rannveigarstǫðum með alt þitt, áðr hálfr mánaðr sé liðinn: ella skal ek færa þik á brott með engri vægð; en eigi skaltu flýja ór heraði at mínu ráði né synir þínir, því at vér erum makligstir, Aust-

firðingar, at hræra um ykkar vandræði; en ef þér farið ór heraði án mínu ráði, þá skal ek verja innihǫfn ykkra ok segja þá upp, er yðr taka.« Þórhaddr kvað óráðamannliga til orðs tekit, »ok mætti svá á standaz, at lítil gæði stæði af minni innivist, ef oss er allmjǫk til þrengt; enda hefi ek sjálfr ráðit bústað mínum hér til.« Þorsteinn kvað nú svá vera skyldu, sem hann hafði mælt, ok skildu at því. Fór Þórhaddr heim ok gussaði ekki; leið svá fram um nǫkkurar stundir; mælti Þórhaddr, at Þorsteinn mundi eigi kunna dagatal . . . . hǫggi hans um náttina. Nú leið sú nátt, ok er hann ætlaði kyrru fyrir at halda, kom þar Þorsteinn með fimtán menn ok kvaz því einu hafa heitit Þórhaddi, er hann skal efna. Ok þenna morgin snimma kom inn smalamaðr Þórhadds ok sagði honum, at fimtán menn riðu at bænum, »en þú sagðir, at Þorsteinn mundi eigi dagatal kunna, en
60 r mér líz sem hann mun koma nú.« Þórhaddr mælti: »Stǫndum upp ok neytum vápna; margt mun í geraz, áðr vér erum drepnir.« Ok er Þorsteinn kom at garði, þá stigu þeir af baki, ok kvað Þorsteinn ekki skyldu spilla túni Hauks. Gengu þeir þá til bæjar, ok var þeim sagt, at Þórhaddr mundi inni bíða ok synir hans, en hurðir váru aptr. Þorsteinn gekk at dyrum ok mælti: »Ef Þórhaddr má heyra mál mitt, þá býð ek engan ófrið, ef hann gengr út ok vill í brott fara.« Þórhaddr bað hann at sækja, en Þorsteinn kvaz spara menn sína til þess at ganga á vápn þeira; »skulum vér bera eld at húsum, en bæta Hauki húsbruna.« Þeir gerðu svá ok báru eldinn at. Þorsteinn leyfði konum útgǫngu. Nú gerðiz brátt svæla mikil í húsum, ok reykr tók at vaxa. Þá mælti Helgi: »Illr dauði þykkir mér at brenna inni

17. kunna] *tilføjet; oversprunget i hdskr.*

sem melrakkar, ok vil ek heldr út ganga til griða eða þola járn at ǫðrum kosti.« ok svá gerði hann: ok svá sem þeir kvámu út, þá lét Þorsteinn binda þá, en gera þeim ekki annat. Síðan var bú þeira í brott fært, ok reka fé á Stræti: lét Þorsteinn skipta þar ǫllu í helminga, ok varð svá at vera sem Þorsteinn vildi, ok bjó Þórhaddr á Stræti, en Þorsteinn fór heim til Hofs. Váru nú orð ger Hauki, ok tók hann þar við fé sínu. Varð nú af nýju fjándskapr með Þórhaddi ok Þorsteini, ok mest af Þórhaddi, er hann var svá mjǫk nauðigr; gerðiz nú orðflaug mikil af Þórhaddi ok sonum hans til Þorsteins, ok váru þeir enir mestu fársmenn í orðum. Einn aptan kom þar maðr til gistingar, sá er Grímkell hét; hann var flǫkkunarmaðr ok hrópstunga mikil. Þórhaddr gerði sér tíðhjalat við hann, ok dvaldiz hann þar um hríð. Þórhaddr kaupir at honum, at hann skal fara á vestanvert land ok bera þar upp rógmæli um Þorstein Hallsson með því móti, at Þorsteinn væri kona ena níunda hverja nátt ok átti þá viðskipti við karlmenn; ok yfir þessa flugu gein Grímkell ok fór yfir landit vestr ok hrópaði Þorstein, ok fór síðan svá vestan yfir rógmælit: þetta fór svá, at rógmælit kom nær í hvers manns hús, ok lǫgðu óvinir Þorsteins á hann óvirðing mikla hér fyrir, 60 v
en vinir hans hǫrmuðu. Kolr, bróðir hans, gekk fyrst í berhǫgg við hann um þetta mál; var hann þá á vist með honum ok hafði komit út um sumarit. Kolr mælti eitthvert sinn við Þorstein: »Finnr þú nǫkkut til, frændi, hverr fjándskapr við þik er hafðr ok fáheyrð ok undarlig upplostning? eru ok því vinir þínir færi við þik en verit hafa, en sumir gera glott at; er ok þetta mál sett með miklum fjándskap, ok látit sem vestan sé at komit, en ek hygg, at nær þér

8. ger] gerð *hdskr.*

mun boðinn upp rísa, ok má slíks eigi ofhefnt vera.« Þorsteinn svaraði: »Klækisefni eru í hǫfð; er ok líkast, at illan enda eigi, ok alls fjándskapar varði mik annars af Þórhaddi ok sonum hans heldr en þessa.«

. . . hét maðr, er bjó í Breiðdal at Kleif. Með honum var á vist sá maðr, er Steinn hét ok var kallaðr . . . steinn; hann réð betr drauma en aðrir menn; hann tefldi ok manna bezt . . . . . . upp í hlíð í Lóni. Ingjaldr hét maðr; hann bjó á . . . þess er bjó á Berunesi á Aðalbóli; hann var góðr bóndi . . . dvaldiz meðan at Kleif. Þórhaddr var þá kátr mjǫk ok mælti, at þeir mundi tefla: »því at mér er sagt, at þú teflir manna bezt, en ek hendi ok gaman at því.« Steinn bað hann ráða. Þeir tefldu ok hafði Þórhaddr eigi við. Hann mælti þá: »Ekki er ofmikit sagt af þessi íþrótt þinni, ok munum vit nú hætta at tefla, því at ek á ǫnnur eyrendi við þik.« Steinn spurði, hver þau væri. Þórhaddr mælti: »Þat er mér sagt, at þú ráðir manna bezt drauma, ok vil ek þat reyna, því at mik hefir margt dreymt undarligt, ok er mér forvitni á at vita, hversu þú ræðr.« »Ógerla kann ek drauma at ráða, en eigi er þat ólíkligt, at þik dreymi margt, því at þú mælir margt.« Þórhaddr mælti: »Þat dreymdi mik, at ek þóttumz hlaupa með stǫng upp at fjallinu frá Stræti ok yfir gryfjur nǫkkurar ok gǫtur, en ek þóttumz þar niðr koma er heitir í Hvarfi.« Steinn sagði: »Þat ætla ek, at þá ráða ek rétt draum þinn, at yfirhlaup muni verða í
61 r ráði þínu um réttar gǫtur, þat er þá er þú hverfr frá réttu ok tekr upp rangt, en þat má verða, þér ljái þess hugar at hverfa aptr, ok em ek þar hræddr um.« Þórhaddr mælti: »Lítt ræðr þú í hag mér.« Steinn svarar: »Seg mér þá eina drauma, at þú vill, at ek ráða eptir því, sem ek ætla, at vera muni.« »Sá var annarr draumr minn,« segir Þórhaddr, »at ek sá

tungl tvau, ok fór annat at venju, en annat var í fjalli at húsbaki, ok þóttumz ek taka þat ok eta, ok þóttumz ek leifa af litinn mána ok hirða í pússi minum.« Steinn mælti: »Undarligr er draumr þinn, en sjá þykkjumz ek, hvat hann er; þar hefir þú etit heims undr, ok merkir þat glæpyrði þín, þau er fram fara af munni þínum, ok munu enn eigi ǫll mælt, þau sem þú hirðir í hjarta þínu, er þú hirðir sumt af tunglinu.« Þórhaddr mælti: »Eigi er munligt um þat, er mik má henda; enda má vera, at eigi sé góðs efni í. Sá var enn þriði draumr, at ek þóttumz vera í smiðju ok gera spjót, en synir mínir blésu at, ok þótti mér aldri soðit verða til loks, en sindraði ávalt ór.« Steinn mælti: »Þat eru gómaspjót yðar ok orð, sem þér mælið, ok sindrar af of alt land, ok mun yðr þykkja aldri fullger, ok ert þú upphafsmaðr at, en synir þínir fylgja því.« Þórhaddr mælti: »Sá er enn fjórði draumr minn, at ek þóttumz ganga í aðra smiðju, ok þá brá því við, er mér þótti undarligt, at ek þóttumz þar finna mik fyrir.« Steinn svarar: »Svá er ok, at í aðra smiðju er komit um ráð þitt, en verit hefir, þá er þú hafðir mannvirðing ok goðaheill; en nú hefir þú fjándskap manna, ok er eigi ólíkligt, at þú finnir sjálfan þik fyrir at lyktum.« Þórhaddr svarar: »Sá var draumr minn enn fimti, at ek þóttumz ganga til sjáfar, þar sem var saltsviða mikil, ok synir mínir með mér, ok þóttumz ek eta glóanda salt ok drekka sjáinn við.« Steinn mælti: »Þat merkir svívirðingarorð þín.« Þórhaddr mælti: »Alllitt hlífir þú mér í draumaráðningunni.« Steinn kvaz ráða eptir því sem hann ætlaði at vera mundi. Þórhaddr mælti:

---

13. sindraði] *rettelse for håndskriftets* spjót varð, *der ingen mening giver på dette sted. Jfr. nedf. l. 15:* sindrar af of alt land.

»Sá er enn sétti draumr minn, at ek þóttumz ganga frá bæ mínum, ok synir mínir með mér, ok koma milli bjargs ok sjófar, ok þótti mér, sem boði nǫkkurr lysti oss í bjargskoru nǫkkura, ok þótti mér mjǫk þrøngt at oss; þá þótti mér svá lǫng hǫndin á mér, at ek þóttumz seilaz upp á bjargit, ok svá kómumz
61 v ek upp á, ok síðan tók ek á móti sonum mínum, ok heimta ek þá til mín, ok stóðum vér þá allir saman á bjarginu.« Steinn svaraði: »Þar sem hendr þínar váru lengri en at hætti ok eðli, þat sýniz í því, at langar muni verða fyrir þínar tiltekjur ok draga þar eptir þér sonu þína á þat óráð, ok þar sem þér stóðuð á bjargi, þá munu þér alla yðra bjǫrg undir fótum troða.« Þórhaddr mælti: »Þenna draum ætla ek góðan.« Steinn kvað svá ganga mundu, sem hann sagði. Þórhaddr mælti: »Sá var enn sjaundi draumr, at ek þóttumz fara leiðar minnar ok fara hjástíg hjá gǫtunni ok koma á brekkur nǫkkurar á bak bænum á Stræti, en mér þótti Þorsteinn Hallsson ganga undir niðri rétta gǫtu«. Steinn kvað þat auðsætt, at Þorsteinn gangi réttan stíg, »en þú rangan í ykkrum skiptum, ok mun hann koma upp undir þér at lyktinni.« Þórhaddr mælti: »Sá var draumr minn enn áttundi, at mér þótti tungan svá lǫng í mér, at ek þóttumz krækja henni aptr í hnakkann ok fram í munninn ǫðrum megin.« Steinn svarar: »Þat er auðsætt, at þér mun tungan um hǫfuð vefjaz í helzta lagi.« Þórhaddr mælti: »Sá er hinn níundi draumr minn, at ek þóttumz vera á fjalli því, er Gerpir heitir — þat fjall er í Austfjǫrðum — ok þaðan sá ek um mǫrg lǫnd, en hvergi í nánd mér, því at myrkri laust yfir alt.« Steinn mælti: »Þar er þú vart á fjalli því, er Gerpir heitir, þat sýniz mér, at ráð þitt var gerpiligt, þá er þú vart með goðorð Þorsteins ok veittir mǫrgum bæði í fjártillǫgum ok málafylgjum; en nú gefr þér

glámsýni, er þú hefir ilt ráð upp tekit ok þú sér eigi satt um þat, er hjá þér er, en þat sér þú glǫgt, er fjarri þér er.« Þórhaddr mælti: »Sá var enn tíundi draumr minn, at ek þóttumz koma á mót fjǫlment, ok þótti mér, sem kastat væri í fyrirskyrtu mér járnum þeim, sem rær heita, . . . en enir stærri menn járnbútum þungum, ok fellu niðr rærnar.« Steinn mælti: »Þess get ek til, at sættarfundr muni lagðr með ykkr Þorsteini, ok væntir mik, at smæri menn ok alþýða muni gott til leggja með þér ok láta þik njóta þess, er þú vart þeira formælandi, en enir stærri menn munu því ǫllu niðr slá, er þér er til gagns, ok virða meira fjándskaparorð þín.« Þórhaddr mælti: »Sá er hinn ellifti draumr minn, at ek þóttumz fara upp eptir Breiðdal ok hafa svá mikinn faðm, at ek þóttumz mega vǫndla upp alt heraðit.« Steinn svarar: 62 r »Þar muntu hafa alla heraðsmenn í fangi þér ok í móti þér í sínum ráðum.« Þórhaddr svarar: »Sá var enn tólfti draumr minn, at ek þóttumz fara ór Breiðdal Hjarðarskarð ok til bæjar þess, er í Þroti heitir, ok þótti mér, sem ekkja nǫkkur byggi þar, ok þóttumz ek drepa fótum í þúfu ok falla, en mér þótti Þorsteinn ríða um þvera gǫtuna í móti mér.« Steinn mælti: »Ekki kemr mér þat á óvart, at þú farir Hjarðarskarð ok drepir fótum í banaþúfu ok þrotnir þar.« Þórhaddr kvað eigi ólíkligt, at hann yrði eigi langær, ok hættu nú talinu. Síðan fór Þórhaddr heim.

Nǫkkuru síðarr áttu heraðsmenn hlut í, ef nǫkkurar vánir væri sátta, ok báðu Þorstein til koma. Hann kvaz ætla, at til lítils mundi koma at tala um mál þeira Þórhadds, en ef tala skal um heraðsstjórn, þá mun ek koma, þótt Þórhaddr sé þar ok synir hans.« Þessi fundr var á Berunesi. Kom þar Þorsteinn ok fjǫldi bónda ok létu fyrst talat um heraðsstjórn,

hversu fara ætti, ok urðu á þat vel sáttir. Þá mælti Órækja Hólmsteins son, Bessa sonar, Ǫssurar sonar, Brynjólfs sonar ens gamla — hann var frændi Þórhadds —: »Þik kveð ek at þessu, Þorsteinn, ef nǫkkut skal mega til sætta tala með ykkr Þórhaddi; viljum vér þar allan hlut í eiga ok ekki til spara hvárki fé né annat; máttu á þat líta, at þeir frændr væri þér til margs vel fallnir, en þetta mun þér at engri svívirðu verða, ok ekki minkar hǫfðingskap þinn orð þeira ferlig.« Þá fylgðu at aðrir heraðsmenn ok túlkuðu mál Þórhadds ok kváðu Þorstein af því mundu fá frama, segja Þórhadd góðan hug hafa á lagt at fylgja hans málum, þá er hann var eigi við. Þá svaraði Kolr, bróðir Þorsteins: »Undarlig er slík eptirleitan fyrír hǫnd Þórhadds, þess manns, er svá illa hefir fyrir sér gert ok allir þeir feðgar,« ok svá svǫruðu þá þegar margir til, frændr Þorsteins ok vinir. Þá mælti Þorsteinn: »Ekki þarf hér margt um at tala; eigi munum vit Þórhaddr sættaz«; ok fór sættarfundrinn, sem Steinn gat. Þórhaddr mælti: »Ekki skulum vér þar ok mǫrg orð til leggja, en vita skaltu þat, Þorsteinn, at ek em draumamaðr mikill, ok eigi ólíkligt, at brátt ræsi suma, en allir munu eiga nǫkkurn stað. Mik dreymdi þat, at hvítabjǫrn mikill fór af hafi utan ok hljóp yfir hǫfuð oss feðgum hér á Berunesi ok rann síðan á braut með brekkum
62 v um nǫkkurum lǫngum, en síðan sá ek, at refr nǫkkurr skautz ór urðum ok banaði birninum; ok ráð þú, Þorsteinn!« Þorsteinn kvaz ekki ráða mundu draum hans ok ekki tal eiga við hann. Þórhaddr svarar: »Ek skal þá ráða, at slíkt sem flýgr yfir at ǫðrum mǫnnum, þá veit ek, at þú hefir þungan hug á mér, ok kann verða, at þér verði auðit at verða minn skaðamaðr ok sona minna, ok er þat gott at taka dauða af slíkum manni, sem þú ert, hjá því sem af

vændismanni, sem standa mun yfir þínum hǫfuðsverðum. En sá var annarr draumr, at mér þótti, Þorsteinn, sem vit ættim mat saman ok synir mínir, ok var hverjum várum deildr hálfr hleifr brauðs, en ǫllum saman suflit, ok þótti mér, sem vér ætim vára hleifa til loks, feðgar, en Þorsteinn hefði etit brauðsuflit alt frá oss ok hálfan sinn hleif; ok ráð þú, Þorsteinn, þenna draum!« Þorsteinn spratt upp ok kvaz eigi ráða mundu drauma hans. Þórhaddr kvað sér sparat mundu at ráða, »ok skal svá vera, ok ræð ek svá, at vér feðgar munu brátt lúka várum lífdǫgum, ok muntu, Þorsteinn, nema frá oss lífsbjǫrgina, ok kann þó vera, þú eigir skamt ólifat.« Ok skildu síðan fundinn, ok fóru menn heim, ok óx ávalt óþokki með þeim. Þenna vetr átti Þorsteinn heimanferð norðr til Vápnafjarðar at hitta Skeggbrodda, mág sinn. Kolr, bróðir hans, fór með honum ok nǫkkurir menn aðrir, ok váru þar um hríð, ok váru þeir mágar jafnan á tali. Broddi leysti Þorstein í brott með góðum gjǫfum, ok er þeir fóru norðan um Smjǫrvatnsheiði, þá hrapaði maðr þeira fyrir brekku nǫkkura, ok hló Þorsteinn at ok margir menn aðrir, er manninn sakaði ekki. Þá mælti Kolr: »Undarligt þykkir mér, bróðir, er þú mátt hlæja, slíkt orðtak sem Þórhaddr hefir mælt við þik, ok muntu aldri hefna vilja, ok beint er þér farit sem ólmum dýrum, er smádýrum verða at skaða, ok ferr ‚sklokr' þeira víða ok fýkr fyrir vindi, ok mun ek hefna verða.« Þorsteinn kvað eigi betr, at meir væri eggjat, en kvaz sjaldan setit hafa svívirðingar ok ekki annarra 63 r
við þurft at hefna. Kvámu heim ok váru heima of vetrinn, en of várit ǫndurt fór Þorsteinn suðr at fjárfari sínu ok at hitta þingmenn sína. Þar var á mikil, ok kvámuz þeir þó vel yfir ok hittu Þórhadd ǫðrum megin, er þeir kvámu af ánni. Hann fór með klyfja-

hross ok spurði, hversu yfir ána væri. Þorsteinn kvað honum ófært einum saman, »ok skal ek fá til kná menn at fylgja þér.« Þórhaddr léz þat þiggja mundu ok þótti þó undarligt, er hann veitti honum þenna forbeina, ok komz Þórhaddr yfir; en er Þorsteinn var at spurðr, hví hann gerði þetta, þá svaraði hann: »Þeir hafa fáir hlutir verit, er mér hafi meira um verit en at koma Þórhaddi heilum yfir ána, því at ek ætla honum annan dauða en drukna.« Þorsteinn fór heim, ok litlu síðarr dreymdi Þorstein, at Jóreiðr, móðir hans, kom at honum; hon var Þiðranda dóttir, en hon var þá ǫnduð. Hon spurði: »Ætlar þú nú brátt til sættarfundar við Þórhadd?« Hann kvaz eigi þat hafa í hug sér. »Viltu hefna þá?« segir hon. Hann kvaz þat hugsat hafa. Hon mælti: »Ekki þarftu þá lengr at fresta, því at ekki mun fyrri niðr falla illmælit, en hefndin ferr fram«, ok kvað þá vera ráð um daginn eptir; »tak ok øxar þínar báðar, Jarlsnaut ok Þiðrandanaut, ok haf þá í hendi til hefndanna, er þyngri er í hendi, því at Þiðrandanautr hefir opt vel gefiz, þótt hon sé eigi jafnfǫgr sem hin.« Síðan vaknar hann ok þóttiz sjá svipinn hennar, er hon gekk í braut. Þann dag var ofviðri mikit. Þorsteinn tók øxarnar ok jafnvætti í hendi sér, ok var Þiðrandanautr þyngri, ok þótti honum ekki þó þess ván. Síðan bjóz hann til ferðar ok stígr á ferju; fóru til Hofshólma ok tóku þar langskip gott ok reru út ór Álptafirði snimma of morgin. Þeir váru átján saman ok fóru svá norðr til Landsness. Þorsteinn var heldr ókátr, áðr en boði fell yfir skipit hjá Æðasteini, ok fyldiz skipit undir þeim, 63 v ok jósu þeir upp, ok gladdiz Þorsteinn síðan, ok þótti þetta vel verða, er þeir stýrðu undan háskanum. Ok er Þorsteinn var heiman farinn, varð varr við austmaðr hans, er á vist var með honum; hann hafði

verit fyrr með Þórhaddi. Þat varð hans tiltæki, at hann hljóp á fjǫrðinn, ok er hann kom til fjarðarbotnsins ok hitti menn, þá spurði hann tíðenda; þá var hann svá móðr, at fekk ekki mælt meira en þetta; þá fell hann niðr. Þeir Þorsteinn koma norðr undir Bakka á Berunesi ok hittu sauðamann Ingjalds, ok spurði Þorsteinn, hvat þar væri gesta. Hann mælti: »Mér er ekki laun á; þeir eru hér Helgi Þórhaddsson ok bræðr hans Þorvarðr ok Naddr, en ek hygg, at Þórhaddr sé at Þorkels á Berunesi ok Ásbjǫrn með honum.« Þorsteinn mælti: »Vel ferr þér frásǫgnin«; ok skilduz at því.

Nú skal segja frá Þorsteini ok mǫnnum hans, at þeir sneru til bæjar á Kársstaði ok gengu undir húsgafl allir saman. Þá mælti Þorsteinn: »Vitu þér þann málavǫxt um ferð vára, at ek ætla til hefnda minna harma; en ek vil, at engi yðvarr veiti mér lið í móti Þórhaddi, nema líf mitt liggi við, því at ek vilda allra þeira bani verða; vara ek yðr því við, at reiði mín liggr við, ef eigi er svá gert.« Þorsteinn gekk til dyra ok kvaddi hurðar, ok kom Ingjaldr út ok heilsar Þorsteini. Hann spurði, hvat þar væri gesta. Ingjaldr varð fárr við ok segir þó. Þorsteinn svarar: »Er eigi þat, at þeir geriz mágar þínir, synir Þórhadds, ok hitti dætr þínar? bið þá út koma, ef þeir vilja, at vér talim um sættir várar; er nú ekki fjǫlmenni boðit.« Bóndi kvað gott, ef svá væri, at þeir sættiz. Hann gerði svá, gekk inn ok sagði þeim, at Þorsteinn væri kominn úti ok vildi tala við þá. Helgi kvaz eigi vita, hvárt honum væri þat nǫkkut 64 r í hug. Þorvarðr kvaz vilja út ganga, ef Þorsteinn væri einn, ok gekk hann út, ok Naddr, en Helgi var

8. er] *tilføjet; mgl. i hdskr.*

hóti seinni; ok er þeir kvámu út, bað Þorsteinn þá niðr setjaz ok tala. Þorsteinn gekk frá at jǫrfa nǫkkurum, ok þeir eptir, ok kvað hann eigi mundu vera allskamt talit ok kvað því hæfa at sitja. Þorvarðr settiz niðr ok var enn vǫrpuligsti maðr, ok í því er hann settiz niðr, hjó Þorsteinn Nadd banahǫgg; en í því er Þorvarðr vildi upp standa, hjó Þorsteinn hann banahǫgg, áðr hann kæmiz á fætr. Í því kom Helgi út ok hljóp undir stein einn, er þar var í túninu, ok varðiz þaðan; hann var bæði mikill ok sterkr ok garpr enn mesti. Þorsteinn sótti at honum, ok áttuz við um hríð; en Sigurðr enn auðgi hét maðr, er í ferð var með Þorsteini; hann hljóp at Helga ok lagði til hans með sverði; en í þessu hjó Þorsteinn til Helga með øxi ok veitti honum bana, en kvað Sigurð illa hjá sitja, en kvað við hann mesta várkunn ok kvað engum ǫðrum skyldu hlitt hafa, »en þó veitta ek honum bana.« Sigurðr kvaz eigi lengr þolat hafa atgang þeira, en * * * [1]) bróðir Jóreiðar, faðir Helga ok Gríms Droplaugarsona. Hallkatla móðir Þorkels Geitissonar í Krossavík. Ólǫf hét systir Halls á Síðu; hon var móðir Kolbeins Flosasonar, Þórðarsonar Freysgoða at Svínafelli. Ljótr, son Halls, átti Helgu, dóttur Einars frá Þverá, ok var þeira dóttir Guðrún, er átti Ari Þorgilsson af Reykjanesi. Annarr son Halls var Þorsteinn, er nú hefir verit frá sagt um hríð. Þriði son Halls var Egill; hann átti Þorlaugu,
64 v dóttur Þorvalds ór Ási ór Hjaltadal; þeira dóttir var Þorgerðr, móðir Jóhans biskups ens helga. Kolr var enn fjórði son Halls; hann átti Álǫfu, dóttur Ǫssurar frá Breiðá. Dóttir Halls var Gróa, er átti Teitr, son Gissurar hvíta; þeira son var Hallr, faðir Gissurar,

---

1) *Større lakune. Afskriveren bemærker:* »Her vantar vist II blod i Memb.«

fǫður þeira Magnúss biskups ok Þorvalds, fǫður Gissurar. Yngvildr hét dóttir Halls; hana átti Eyjólfr, son Guðmundar ens ríka af Mǫðruvǫllum: þeira dóttir var Þórey, móðir Sæmundar ens fróða, fǫður Lopts . . . fǫður Sæmundar í Odda. Teitr Ísleifsson átti Jórunni; hennar móðir var Þórdís, dóttir Þorvalds Hallssonar af Síðu. Þorgerði, dóttur Halls á Síðu, átti Þorgrímr, son Digr-Ketils. Gró, dóttur Halls, átti síðan Snorri Kálfsson, en eptir hann átti Gró Þorvarðr krákunef. Þórdísi, dóttur Síðu-Halls, átti Þórðr Halldórsson á Forsárskógum. Ok lýkr svá þessi sǫgu, er frá Þorsteini er sǫgð.

Draumur Þorsteins Siduhallssonar.[1]

2r Draum þenna dreymdi Þorstein, son Hælls æ Sidu, austr at Svinafelli, ædr hann væri þar veginn: Konur þriær komu at honum ok mæltu vid hann: »Vaki þú, Þorsteinn!« sogdu þær; »Gilli, þræll þinn, vill svikja þik fyrir þat er þu leetzst gellda hann, ok er þetta ekki lygi; lættu drepa hann!« sogdu þær. Þa qvad ein þeira, su er fyrst geck, visu þessa, ok var harmþrungin:

Allskaurpu hefir orpit
æfín hilldr med læfi
fyrir herdendum hurdar
heínar ægisbeíní.
gumnum stendr fyr gamni
Gerdr med brugdnu sverdi
vill ei enn med ollu
eyqvæn Hedins þeyiar.
eykvæn H(edins) þ(eyiar).

---

[1]) *Aftrykt efter papirshåndskriftet* AM. 564 c, 4to. *Dette hdskr. er afskrevet af Arne Magnussen direkte efter en gammel, nu tabt, membran (nærmere herom i indledningen) og med bevarelse af mbr.'s ortografi. hvilken ortografi er bibeholdt i nærværende aftryk med opløsning af forkortelserne.*

Håndskriftbetegnelse: A = AM. 564 c, 4to, B = AM. 165 m, fol., C = AM. 560 c, 4to, D = R 36, 4to.

3. Konur—hann] at honum þóttu konur þrjár koma at sér ok mæla svá C; D = C *med tilf.:* til sín. 4. Vaki] Vakir B, C, D. 6. þetta] þat B, C, D; þetta *i det flgd. mbr.-fragment.* 7. su—þessa] vísu þessa, er fyrst gekk C. 8. harmþrungin] mjǫk h. B, C, D. 9. Allskaurpu] Allskamt B, C, D. 10. læfi] sæfi B, C, D.

Þa vaknadi Þorsteinn ok let leita þrælsins, ok 2 v fanzst hann ekki. Þa sofnadi Þorsteinn adra nott: þa komu draumkonurnar med hina somu sogu, ok geck su fyrst, er adr var i midiu, ok qvad su þetta, er fyst geck:

Framm geck doms at domi
domspakr hinn er laug rakti
unni gud þess er inni
oþeck skyli sleckia.
ædr febringin fengi
fangsæl Dvalins hanga
balldr sa er blods of elldi
bidqvæn und lok ridnar
bidqvæn und lok rídnar —

æfi þinnar, Þorsteinn! Þorsteinn vaknadi, ok var leitad þrælsins, ok fanzst hann ekki. Enu somu tiþendi gerduzst ena þridiu nott, at þær kvomu enn ok voru þa gratandi allar: geck su þa fyrst, er ædr hafdi sidazst gengit. Su mælti þa: »Hvert skulum ver þa hverfa eptir þinn dag, Þorsteinn?« sagdi hon. Hann svarar: »Tíl Magnus, sonar míns,« sagdi hann. »Litla stund muno ver þar mega vera,« sagdi hon ok qvad þa visu:

2. Þa—Þorsteinn] Sofnaði Þ. þa D. 2—3. þa komu] ok kómu C, ok k. þá D. 4. su[1]] þá *tilf.* B. var] gekk B, C, D. midiu] miðit B, C, D. 4—5. su[2]—geck] hon nú þetta D. 8. unni] um B, C. gud] Gríð D. 10. febringin] febryngium C, febeyngin D. 12. of] af C. 16. leitad] enn l. B, D, enn at leita C. Enu] En C, D. 17. nott] nóttina D. þær—enn] konurnar kómu allar þrjár B, C, D. 18. þa[1]] *udel.* B, C, D. allar] *udel.* B, C, D. 19. þa[2]] *udel.* C. 21. sagdi hann] *udel.* C, D. 23. þa visu] vísu þessa B, C, D.

Flaug vǫrna sitr fjornis
fꜳkund megin unda
hvǫss yfir hoggnum vysa
hiꜳlma grídr at iꜳlmi
þess er endr fyrir enda
andþings um siot banda
þat mun ogurligt ægiss
ox sky mani toku
ox sky mꜳni toku —

lifit fra þer, Þorsteinn! Eptir þetta leet Þorsteinn ok Ynghvilldr, kona hans, leita Gilla, enn hann hittiz ekki. Þa gerði ꜳ vedr illt, ok villdi bondi ekki, at þau færi ꜳ burt, er vedrit var sva illt. Enn ena nærstu nott eptir geck Gilli þræll inn um leynidyrr, er menn svofu, ok bra saxi, enn Þorsteinn hvildi 3r sva, at hann lagdi hǫnd sina i hǫfud ser. Gilli bra saxinu ꜳ barka Þorsteini, enn hann spratt upp vid ok bra sverdi ok fell þegar ꜳ bak aptr ok var þa daudr; enn þrællinn hliop utar i elldhusit ok vardizst þar or horni einu, þvi at heimamenn Þorsteins sottu eptir honum. Siþan bꜳru þeir faut a vopn hans; þa kastadi hann saxinu ok mælti: »At lokum er nu komit æfi minnar.« Þa mælti Ynghvilldr: »Hverr

1. Flaug] *sál.* B. C, D; Flug A. 2. unda] runda C, D. 3. hvǫss] *rettet:* hvass A, hátt B, C, D. hoggnum] hǫggvum C. hvǫss —vysa] hátt yfir hǫggnum vætta D (*med* vísa *rettet til* vætta). 4. gridr] »grydur« B, C, »greiður« D; A *har* gudr. 7. ogurligt] »ograligt« B. ógráligt C, ógrátligt D. 10. þetta] þat B, C, D. 11. Gilla] þrælsins B, C, D. enn—hittiz] ok hittiz hann B, C, D. 14. leynidyrr] laundyrr B, C, D. 17. saxinu] saxi B, C. vid] *udel.* C, D. 18—19. var þa daudr] var dauðr þegar B, dauðr þegar C. 20. þar] þaðan B, C, D. 21. eptir] at D. þeir] menn B, C, D. 22. lokum] þrotum B, C, D.

reed þer þetta et illa verk at gera?« Hann svarar: »Einkis manns ræd eru þetta annars enn min.« Þa var sett æ qvid Gilla gloandi munnlaug. Þa mælti Gilli: »Qvelit mic ecki leingr; ella mvn ek mæla þat ord, Ynghuilldr, er uppi mvn vera alla æfi i knerunni ydrum ok mvn æ hrina.« Þa spyrndi Ynghu(illdr) æ mundlaugina, enn qvidrínn Gilla sprack af bruna. Siþan var hann færdr nidr um gard ok sauckt i fen eítt, ok ser þess enn merki. Gilli þesse var son Jathguds Gillasonar, Biadachssonar, Kiarfualssonar konungs af Írlande ens gamla, er þar rikti leingí.

Tillæg.

Af et membranfragment, blad 3, indeholdt i AM. 594 a, 4to.[1])

[D]rau*m* þenna dreymdi Þ*or*steínn son Hallz | af Sidu austr at Suínafellí. adr h*ann* | v*ær*i þar vegin. konr. III ko*mu* at h*onum* | ok mæltu v*id* h*ann*. vakí þu Þ*or*steínn. sǫgdu þær. | Gilli þræll þínn vill suíkia þík f*irir* þ*at* þu lezt | gellda h*ann* ok er þetta e*kk*i lygí. lattu drepa h*ann*. sǒg ||

---

1. þer] *overspr.* C. et] *udel.* B, C, D. þetta—gera] at gøra þetta illa verk D. 5. uppi—æfi] alla æfi mun uppi vera B, D, a. æ. m. heðan af u. v. C. knerunni] kyni D. 6. Ynghuilldr] fæti *tilf.* C. 7. qvidrínn] kviðr B, C, D. 8. nidr] ofan C. sauckt] søkktr B, C, D. 10—11. konungs af Írlande] Írakonungs D. 11. leingí] langa tíma B, um l. t. C, í langan t. D.

[1]) *Indeholder af* Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar *kun de 6 første linjer nederst i anden spalte på bagsiden af bladet. Af ortografien (tildels også af afvigelser i udtryk) kan ses, at dette mbr.-fragment er levning af en anden membran end den, hvorefter Arne Magnussen har afskrevet sin, her foran aftrykte, tekst.*

12. [D]raum] *åben plads for initialen.*

Versfortolkning.[1])

A. Forklaring til versene i Droplaugarsona saga.

S. 165. Á'k í mǫrk, es myrkvir miðlegg tveggja daga[1]), margan argspæing[2]) í hljóði — ber'k framm Heiðs hrǫnn[3]) —, at[5]) Meita mótstafir[5]) þeir's nenna styr, myni enn sœkja mik hildarbǫrrum[6]) hrælœkjar hjarra[7]).

[1]) miðleggr tveggja daga, egl.: læggen, knoklen, mellem to dage = natten. [2]) argspæingr, af arg- og spæingr af spá: en der spår slemt, slemt varsel; uklart, hvad menes. [3]) Heiðs hrǫnn: »Heds« bølge = digt, vers; Heiðr vistnok jættenavn. [4]) at = om at. [5]) Meita mót: Meitis (søkongens) møde = kamp; Meita mótstafir: kampens »stave« = krigere, krigslystne. [6]) bǫrrum er vel fejl for barran, visende hen til mik. [7]) hrælœkr: ligvædske = blod; hrælœkjar hjarri: blodets tap eller runde stok = spyd.

Jeg har i skoven, når natten falder på, mangt et stiltiende ulykkespående varsel(?) — jeg fremsiger mit digt — om at krigerne, de som udøve kamp, monne endnu søge mig, kampberedt, med spyd.

S. 169—70. Seims hirðidraugar[1]) hlógu — lítil hlít[2]) vas at því — sunnr, þá's harmr vas of unninn særðum Grími; nú tér þjóta annan veg af fári í fjǫllum Fljóts; fullar mars Freyr[3]) fregn auðskata dauðan.

---

[1]) med bistand af prof. F. Jónsson.

[1]) Seims hirðidraugar: guldets gemmende træer = mændene. [2]) hlít: hjælp, tilfredsstillelse. [3]) fullr: hav; fullar marr: havets hest = skib; fullar mars Freyr: skibets Frey = mand.

Mændene lo — liden tilfredsstillelse var der derved — sydpå, da sorg voldtes den sårede Grim (nemlig: Helges drab); nu gjenlyde fjældene ved Lagarfljót på anden måde af ødelæggelsens værk: manden erfarer den gæve mands død.

S. 170. Þóttumk nú reka nakkvat at gnógu nadda rógs inni[1]) Helga vígs, en hug minn hlœgir við þat; nú 's bǫðgjǫrnum Bjarna efni at hefna mágs; egg beit Munins teiti[2]); vá'k armglóðar eyði[3]).

[1]) nadda rógs innir: udføreren af spydenes strid = kriger. [2]) Munins teitir: ravnens glæder = manden. [3]) armglóð: armens ild = guldring; armglóðar eyðir: guldringens øder = mand.

Det tykkes mig, at jeg nu på en tilfredsstillende måde har hævnet Helges drab på krigeren; nu har den kamplystne Bjarne lejlighed til at hævne sin svoger; æggen bed manden; jeg har dræbt manden.

S. 170—71. Harðr ulfr ennibjalfa[1]) beit grams megin-njǫrðu[2]) — snǫrp egg, kend ór hendi Helga, kom í leggi — þá's hræmána úrfræningar[3]) rendu endr Hildar borðs ǫrum[4]) fjǫrbrautir hǫ́num[5]) at morði.

[1]) Harðr ulfr ennibjalfa: pandehudens hårde ulv = sværd. [2]) grams megin-nirðir: sværdets kraftige guder = krigere, mænd; her om en enkelt. [3]) hræmáni: ligmåne = sværd; hræmána úr: sværdets regn = blod; hræmána úrfræningar: blodets orme eller slanger = sværdene (sværdet). [4]) Hildar borð: Hilds bræt = skjold; Hildar borðs ærir: skjoldenes tjenere, bærere = krigere, mænd. [5]) hǫ́num = hans.

Sværdet bed krigeren — den skarpe æg, som kom virkningsfuldt fra Helges hånd, ramte i benene — da

sværdet fordum gennemborede krigernes (krigerens) bryster (bryst), så det blev hans bane.

S. 171. Helgi vann þegns verk í styr með herjum[1]) — þat knǫttu þjóðir fregna vítt; hjǫrr gall at valfalli —, þá's hrafns ǫrr,[2]) heiðr at Hildar veðri,[3]) gørði þría Gǫndlar gný-Njǫrðu[4]) sára at vígi, stígs[5]).

[1]) krigerne? Her er mulig en fejl, da dette vers er det eneste, som har ufuldstændigt rim i første linje. [2]) hrafns ǫrr: ravnens tjener = kriger; tvivlsomt. [3]) Hildar veðr: Hilds storm = kamp. [4]) Gǫndlar gnýr: Gǫnduls gny = kamp; Gǫndlar gný-Nirðir: kampens Njorde eller guder = krigere. [5]) stígs passer ingen steder, men er dog sikret ved rimet; rimeligvis er »hrafns« forvansket, f. eks. for hrings (hringr = sværd; sværdets sti, vej = skjold; skjoldets »árr« = kriger).

Helge udførte en mands (helts) værk i kamp med krigerne(?) — det spurgtes vide blandt mænd; sværdet klang ved mandefaldet — da krigeren, glad ved kampen, sårede tre krigere i kamp.

Ǫrbeitir unnar viggs[1]) varð endr at liggja úti átta dœgr við ótta, síz of bendak víg, þá's hjǫr-Móði[2]), herðandi[3]) sverða hríðar[4]), lét snarr sárvǫnd[5]) standa roðinn á seima þverri[6]).

[1]) Unnar vigg: bølgehest = skib; ǫrbeitir unnar viggs: han, som rask (ǫr-) styrer skibet = manden. [2]) hjǫr-Móði: sværdets gud = krigeren (jeg). [3]) herðandi. apposition til »hjǫr-Móði«. [4]) sverða hríð: sværdstorm = kamp. [5]) sárvǫndr: sår-tén = sværd. [6]) seima þverrir: guldforøderen = manden.

Manden (jeg) måtte tidligere ligge ude otte døgn i frygt, efter at jeg kavde udført drabet, dengang da krigeren (jeg), kampens udøver, rask lod sværdet stå rødfarvet gennem manden.

B. Forklaring til versene i Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar.[1])

S. 233. Ævin-Hildr[1]) hefr orpit með læfi allskǫrpu ægisbeini[2]) fyr herðǫndum heinar hurðar;[3]) Gerðr (*el.* Gerðr Heðins þeyjar)[4]) með brugðnu sverði stendr ey(?) gumnum fyr gamni [villat (ei) enn með ǫllu kvæn *eller* villat kvæn Heðins enn með ǫllu þeyja][5]).

[1]) = Æfi-dís. [2]) ægis bein: havets ben = sten. [3]) heinar hurð: slibestenens dør el. planke = sværdet; herðendr heinar hurðar: sværdets svingere = krigerne. [[4]) Heðins þeyr: Hedins vind = kampen; Gerðr Heðins þeyjar må da, ifald sammenstillingen er rigtig, betyde »kampens gudinde«]. [[5]) villat—kvæn uforståeligt. — villat—þeyja kunde betyde: »Kampen vil endnu ikke helt begynde straks«; kvæn Heðins vilde da være = valkyrjen, Hild, og þeyja (at tø) stå i betydning: begynde; men »þeyja« i en sådan forbindelse er lidet naturligt. — Kaste en hård sten for en = lægge besværligheder i vejen for en.

S. 234. Fram gekk dómspakr, hinn's rakði lǫg, at dómi; goð unni þess dóms inni,[1]) es skyli slekkja[2]) óþekð(?),[3]) áðr fangsæl biðkvæn (Baldrs?)[4]) fengi [febringin][5]) und lok riðnar . . . . .

[1]) inni, dativ af innir. [2]) es—slekkja = at han skulde neddysse. [3]) es—óþekð] denne relativsætning kunde også henføres til versets første sætning. [4]) biðkvæn er en del af en kenning: biðkvæn Baldrs? = Hel? [5]) »febringin«; her har vistnok stået et hunkønsord i flertal; jfr. riðnar. — Resten er uforståelig.

---

[1]) Disse kun delvis forståelige vers ere sikkert undergåede stærk forvanskning. Deres indhold synes ikke at have nogen tilknytning til prosateksten. Da det ikke er muligt at levere nogen sammenhængende oversættelse, udelades en såd n her.

S. 235. Hvǫss hjalma Gríðr[1]) flaug of hǫggnum vísa at fjǫrnis jalmi[2]): fákund[3]) meginunda vǫrna(?) sitr þess[4]) es endr . . . .

[1]) hjalma Gríðr: hjælmenes Grid (jættekvinde) = øksen. [2]) fjǫrnis jalmr: hjælmegny = kamp. [3]) fákund = lidet kendt? [4]) þess = vísa (gen. af vísi)? — Det øvrige af verset er dunkelt. Af metriske grunde burde snarest læses »mani« i l. 8, ikke »máni«. tóku fyr enda: (de) afsluttede . . ?

Navneregister.

1. Personnavne samt navne på dyr og genstande.*)

*) Kursivtal efter et navn betegner, at dette på vedkommende side ikke findes i hovedteksten, men kun i noterækken.

2. Tilnavne.

3. Stednavne og folkenavne samt deraf afledede adjektiver.

Herunder er opført ord, sammensatte med et stednavn eller folkenavn som første led.

Forkortelser af navne på islandske sysler, i hvilke de i Austfirðinga sǫgur *nævnte steder ligge:* 1) *Østlandet: NM = Norder Mule syssel, SM = Sønder Mule syssel,* 2) *Á. = Árnes syssel (sydl.), Bgf. = Borgefjords syssel (vestl.), Bst. = Bardestrands syssel (vestl.), Gb. = Guldbringe syssel (sydvestl.), M = Myre syssel (vestl.), R = Rangåvolde syssel (sydl.), Skf. (Ø og V) = Skaptafells syssel (Øster og Vester) (sydøstl.), Skgf. = Skagefjords syssel (nordl.), Snf. = Snæfellsnes syssel (vestl.), T (N og S) = Tingø syssel (Norder og Sønder) (nordøstl.).*

Anm. 1. *Det s. 23 (noterækken) nævnte* Almdalir, *hvorfra Þorsteinn hvíti stammede, skal ifölge O. Rygh (Norske Gaardnavne, XV, s. 312—13) være det nuværende »Amdal lille« i Ranem sogn, Overhallen herred i Nordre Trondhjems amt.*

Anm. 2. *Det er usikkert, hvorvidt den s. 15 nævnte* Miðfjǫrðr *er fjorden af dette navn i NM eller* Miðfj. *på nordlandet (Húnavatns syssel). Udtrykket* norðr til Hofs *(fra Midfjord) er ikke rigtigt på dette sted.*

Trykfejl og rettelser.

S. XVII l. 3: *hdskrr.* *læs* *hdskr.*
» 4 » 25: þeirra » þeira
» » » 35: *l. 14* » *l. 9 og 14*
» 7 » 6: þeirra » þeira
» 13 » 28: 10—11 » 11—12
» 19 » 13: F. F » E, F
» 23 » 20: Eiríkr » Eyvindr
» 27 » 31: 18 » 19
» 28 » 15: Boddhelga » Broddhelga
» 31 » 19: Torfi. *Kaldes s. 43 og 53—55* Tjǫrfi.
» 47 » 16: kynnisleið *læs* kynnisleit
» 59 » 36: spurdi » spurði
» 69 » 2: búum » búm
» 77 » 12: Þorsteinn » Þórarinn
» 86 » 21: var var » var
» 88 » 15: *paa flere* » *på flere steder*
» 102 » 32: 10 » 20
» 120 » 2: hrossageilar » Hrossageilar
» 122 » 16: vestr; *sål. alle hdskrr. Rettes til* austr (*jfr. l. 2*: austan *for hdskrr.'s* vestan).
» 133 » 14: Evindartorfa *læs* Eyvindartorfa
» 134 » 25: við þ. D » við þ. B
» 137 » 23: fýsn » fýst
» 142 » 5: tíl » til
» 146 » 8: Geirdalsá; *sål. mbr. Fejl for* Geitdalsá
» 151 » 8—9: Hallsteinn; *sål. mbr. Rettes til* Holmsteinn.
» 155 » 7: Þorgrimr *læs* Þorgils
» 166 » 12: vestan; *sål. mbr. Fejl for* austan
» 171 » 31: 23 *læs* 24
» 177 » 23: Hofi » hofi
» 185 » 10: Ósvíf » Ósvífr
» 200 » 20: eðr » eða
» 228 » 1—2: hǫfuðsverðum » hǫfuðsvǫrðum
» 236 » 13: AM. 594 a, 4to » AM. 564 a, 4to
» 242, *spalte* 2 *l.* 22—25 *navneregistret*: Atli *i* Atlavík *og* Atli grautr *fejlagtigt i to artikler istedenfor i en enkelt, da her er tale om en og samme person.*
» 250, *sp.* 1 *l.* 3 *f. n.*: 31 *læs* 31—32
» » » » » » » »: 45. 54 » 45. 53. 54.
» 256, » 2 » 10: Buðlunga(r) » Buðlunga(r)-

